

ροις ἀγαγεῖν, ἀλλὰ καὶ ἡ καὶ τοῖς A
 πατέροις προτιμῶμαι. εἰ μὲν γὰρ ἡ
 καὶ τῇ δευτέρῳ γάμων ἔχουσιν,
 ἢ καὶ τῇ πρώτῳ πυχὸν οὕτω προτι-
 μώσασιν, οὕτως ἀγαπώμενον, ὥστε
 βούλεσθαι ὑπὲρ φέρειν αὐτῷ B
 τοῦ ἄλλοις ἐν τῇ κτίσει, διδομένην ἄδαν τοῦτο
 πράττειν, μὴ μὲν κατὰ παῖδας τοῦ μὲν
 πατέρους παῖδας ἐλαττωῖν, τοῦ δὲ
 δευτέρου αὐξάνειν· ἀλλὰ μηδὲ σφοδρό-
 τῳ μεγαλοποιεῖσθαι πλεονεξίᾳ
 ἔχουσιν, μηδὲ κατὰ παῖδας ὑπερβαίνειν
 τῇ ἐμμετροῦ γάμων, μηδὲ βε-
 βαιοῦν τὰ τοῖς πατέρι καὶ τῷ
 * *vet. int. & Hal. lege. rurs. ei me- na.*
 πατρὶ * ὡρεσμένα· ἀλλὰ προνοεῖν μὲν
 καὶ τῇ δευτέρῳ, προνοεῖν δὲ καὶ τῶν
 πατέρων, ἐνθυμουμένοις ὅτι παῖδες
 ἀμφοτέρωθεν, καὶ οὕτω ποιουμένοις
 πλεονεξίᾳ τῶν διαδοχῶν ἐν ταῖς διαθήκαις
 διαίρεσιν· εἰ γὰρ ἀδιαθέτων αὐτῶν τελευ-
 τώντων ὁ νόμος ἀπαντας ὅς ἐστι κα-
 λεῖται, προσήκον ὅτι αὐτοῦ μιμουμένοις
 τοῦ νόμου μὴ σφοδρὰ μεγάλας αὐ-
 τοῦ συσέλλειν ταῖς ἐλαττώσεσιν, αἰδο-
 μένοις τὸν νόμον· οὕτω γὰρ ἔσονται πατέ-
 ρες ἀγαθοὶ, καὶ τῇ ἡμετέρας ἀξιοὶ νομοθε-
 σίας, καὶ δίκαιοι μὲν ἔσονται μόνῳ C
 νόμον φυλάττοντες. εἰ δὲ καὶ ὑπὲρ D
 νόμον κατὰλίποιεν, ἔσονται δίκαιοι τε
 ἅμα καὶ φιλάνθρωποι πατέρες. καὶ
 οὐ πάντες φημὲν μετὰ τὴν ἀχαιίστων
 τε καὶ τῇ ἀχαιιστῶν παίδων.
 τὰ γὰρ καὶ τῇ ἀχαιίστων ἤδη πολ-
 λάκις εἴρηται· ἀλλὰ καὶ τῇ μάλ-
 λον καὶ ἥτιον ἀγαπώμενων. οἷς πολὺ
 τὸ διάφορόν ὅτι ἀχαιίστας καὶ τῆς

monij transmittant, sed &
 prioribus aliquid adiciant.
 Nam si quem ex secundis nu-
 ptiis, aut etiam ex prioribus
 habeant, ita studiosè expeti-
 tum, ita dilectum, ut eum
 velint in amplis opibus relin-
 quere, ac cæteris antepone-
 re, hoc ei quidem permittimus,
 non tamen ut priores filios
 omnino pauperet, secundos
 autem opibus augeat: sed ne-
 que nimis augmentum am-
 plificet, neque omnino prio-
 ris matrimonij obliuiscatur,
 infirmetque quæ de talibus à
 præcedentibus imperatoribus
 sancita sunt: imò reputantes
 quòd ambo filij sunt, ita di-
 uidant testamento bona sua
 ut tam secundis quàm primis
 prospiciant: si enim intesta-
 tis eis morientibus æqua lan-
 ce lex eos vocat, congruum
 est, ut & ipsi legem imitan-
 tes eamque reueriti non ma-
 gnis illos damnis deprimant:
 sic enim & benigni patres e-
 runt & nostra digni sanctio-
 ne, & iusti quidem erunt si
 legem solùm obseruent. Si
 quid autem supra legem re-
 liquerint, erunt iusti simul &
 humani patres. Neque hæc
 dicimus tanquam inter in-
 gratos, & eos qui gratos se
 præbuerunt, (nam quæ ad in-
 gratos pertinent sæpè iam di-
 cta sunt.) sed de iis qui magis
 aut minus diliguntur, cum
 utique longa differentia sit
 inter ingratitudinem & gra-
 ss iiiij

titudinem, & honorem non æquè exhibitum. Hanc autem partem ut parentes filiorum suorum qui ex priore matrimonio nati sunt, vel secundo æqualiter rationem habeant, quasi persuadentes magis quàm necessitatem imponentes dicimus. Alioquin portione ab intestato successionis aucta, quæ filiis necessariò relinquenda est, eaque ad modum trientis taxata, si non plures sint quatuor, semissis autem, si plures sint quatuor, satis iam magnum filiis solatium præstitimus, non modica accessione antiqum illis relaxantes angustiam.

SCHOLIA.

^a *Si qui prioribus nuptiis.*] THEOD. Quæ intra annum luctus iterum nubet, notatur infamia, & nullum ex priore coniugio lucrum sentit, neque ultra tertiam partem bonorum suorum in secundum maritum transferre potest. quod ita demum facere potest, si liberos ex priore marito non habeat. Nam si liberos habeat, quod competit vni ex filiis ex tertia parte prioris dotis suæ, ea diuisa inter omnes liberos susceptos ex priore matrimonio, secundo marito in dotem dat, ut ostenditur lib. 5. Cod. tit. 9. constit. 6. Lege 1. & 2. & 3. constit. prædicti tit. & lib. 6. tit. 56. constit. 9. Quæ ante tempus luctus completum secundo nubet mulier, præter ea quæ dicta sunt, nihil potest ex illa cuiuscumque personæ liberalitate capere: sed & quæ ei relicta fuerint à marito venient ad decem personas cognatorum mariti eius, ascendentes inquam & descendentes, & eos qui sunt ex latere usque ad secundum gradum. Quod si nulla sit ex dictis personis, fisco vindicantur. Non solum autem

οὐχ ὁμοίας ἡμῆς. τὸ πο δὲ δὴ τὸ μέρϑ τὸ πρὸς τῆς ἰσότητος τῆς παίδων τῆς ἐκ πρώτου καὶ δευτέρου σωοικεσίου γνομνῶν συμβουλεύοντες μᾶλλον ἢ νομοθετοῦντες φανερὸν, ἐπεὶ τοῖς γε ἀπασαν αὐξήσαντες τὴν εἰς ἀδιαδέτου μοῖραν τὴν πάντως τοῖς πασι καταλειφθεσομνῶν, καὶ ἀχει μὲν τεσσάρων παίδων τετραβούγκι πάντως ὀρέσαντες, εἰ δὲ ὑπὲρ τοῦ τεσσάρων ἀχει τῶν ἡμῶν τῆς οὐσίας πάσης μέροις· ἵκανῶν ἤδη δεδῶκα μὲν τοῖς πασι παρὰ μνησθῆναι, οὐκ ὀλίγα τῶν μέτρων τὴν παλαιὰν αὐτοῖς σενοχωρίαν λῦσαντες.

ΣΧΟΛΙΑ.

Θεοδώρου. Ἡ πρὸς τῶν πενήμιου χρόνου δούτεργαμνῶσα γυνὴ ἀπιμνῶται, μηδὲν ἐκ τῆς δούτερου γάμου κερδαίνουσα, μήτε πλέον τῆς τείτου μέρους τῆς ἰδίας οὐσίας διμαμνῆν ἐπιδοῦναι τὰς δούτερω ἀνδρί. καὶ τότε τὸ πρὸς νόει, ὅτι διώαται ποιῆσαι ὅτε παῖδας οὐκ ἔχῃ ἀπὸ τῆς ἀνδρός τῆς πρώτου. εἰ γὰρ ἔχῃ παῖδας, τὸ ἀρμόζον ἐν τῇ παίδων ἀπὸ τῆς τείτου μέρους τῆς πρώτης αὐτῆς πατρικῆς μεριζομένης πᾶσι τοῖς ἐκ τῆς πρώτου γάμου τεχθεῖσιν υἱοῖς, δίδωσι τὰς δούτερω ἀνδρὶ εἰς πρῶτον, ὡς ἀνέκταται ἐκ τῆς ἐ'. βιβ. τῶν κώδικος ὑτ. θ'. ἀφ. τ. 5'. ἀνάγνωθι δὲ τὴν α'. καὶ β'. καὶ γ'. ἀφ. τ. τῶν εἰρημνῶν ὑτ. καὶ βιβ. 5'. ὑτ. 15'. ἀφ. τ. θ'. ἡ πρὸς τῶν πενήμιου χρόνου δούτεργαμνῶσα, οὐ διώαται πρὸς τοῖς εἰρημνῶν λαβῆναι ἀπὸ οἰουδὴποτε πρῶτον καὶ εἰς διὰ φιλοτιμίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῆς ἀνδρός αὐτῆς ἐαθῆναι ἐλδύσονται εἰς τὰ δέκα πρῶτον πατρὶ συγγράν αὐτῆς· τῆς ἀνδρός αὐτῆς, ἀνιόντας φημὶ, καὶ καπνόντας, καὶ τοῖς ἐκ πλαγίου δούτερου βαθμοῦ. εἰ δὲ οὐχ ὑπάρξῃ ἐν τῇ εἰρημνῶν πρῶτον, εἰς τὸ τῶν μεῖον πρῶτον κερδοῦναι. οὐ μόνον δὲ

ὁ λεγόμενος ὑπομνήσει ἢ δολυτετραγαμοῦσα. ἄλλ' ὅσοι τοὺς ἐπέκεινα τῆς τρίτου βαθμοῦ συγγενεῖς αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς.

Θεοδώρου. Ἡ ἀπὸ μὲν τῆς δολυτετραγαμοῦσας πατρὸς τῆς πενήμου γένος καλῶνται, ἐξ ἀπαιδείας μὲν βασιλικοῖς γράμμασιν πρὸς κελύουσιν. ὅτι πασι δὲ, ὅσοι βασιλικῇ κελύουσιν, εἰ μὴ ἀφ' αὐτῆς ἢ γυναικὸς ἢ ἰδίας πατρὸς κατὰ τὰς δωρήσεις τοῖς ἐκ τῆς πατρὸς αὐτῆς πασι, μήτε τῇ γυναικὶ αὐτῆς τῇ ἡμίσεως μέρει πατρὸς κατέχουσα. ἴσον δὲ ὅτι ἐὰν τελευτήσῃ εἰς τῆς εἰρημύων αὐτῶν ὑπὸν κληρονομοῦσιν αὐτὸν οἱ ἰσοῦν αὐτῶν παῖδες. εἰ δὲ ὑπὸς οὐκ ἔχῃ ἀφ' ἑαυτῆς αὐτὸν οἱ οἰκείοι αὐτῶν ἀδελφοὶ εἰς τὸ λεγόμενον ἡμίσεως τὸ δωρήσιν αὐτοῖς ἐκ τῆς μητρὸς ὑποστάσεως. εἰ δὲ ὁ τελευτήσας ἀπὸ τῆς πατρὸς ὑπὸς οὐκ ἔχῃ, ὅσοι ἀδελφόν, ἀλλὰ μόνος ἢ, καὶ ὅσοι διέθετο, τότε ἡ ἰδία μήτηρ τε καὶ δολυτετραγαμοῦσα γυναικὶ κληρονομήσῃ αὐτόν. δηλονότι εἰς τὸ πολλάκις ῥηθὲν ἡμίσεως τῆς δωρηθέντος πατρὸς αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς τῆς ἀπίας ὅτι κληρονομοῦσιν. οὐ γὰρ οὕτω νοεῖ τὸ ῥηθὲν τῆς πάσης ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ μὴ εἴπῃς ὡς ἑτέρωθεν δόξαι δοῦναι, ὅτι ἄλλων παίδων μὴ ὑπομνήτων κληρονομεῖ τὸν μόνον ὑπομνήσας τὸν αὐτῆς ἢ δολυτετραγαμοῦσα πατρὸς τῆς πενήμου γένος, εἰς τὸ παρὰ τῆς ἄλλης καὶ ὅλης αὐτῆς πατρὸς κατὰ τὰς δωρήσεις. ἀνάγνωθι βιβλ. γ'. τὸ κώδικος ἱτ. ντ'. ἀφ' ἑαυτῆς α'.

Τοῦ αὐτοῦ. Οἱ γυνεὲς ὅτι πασι δολυτετραγαμοῦσας τὴν γυναικὶ μόνον ἔχουσιν, ὧν κερδάνουσιν ἀπὸ τῆς πατρὸς γάμου, μήτε βεβαίως ἐκποιουῦσας αὐτὰ. εἰ γὰρ ἐκποιήσουσιν ἢ αὐτὰ ἐκποιήσας. εἰ μὴ ἀφ' ἑαυτῆς τελευτήσας ἐπὶ τῇ ἡμίσει ἀφ' οὗ γένουσιν αὐτοῦ τοῖς οἰοφείλοντες αὐτὰ διεκδικεῖν παῖδες, ἢ ἑτεροὶ. ἀνάγνωθι βιβλ. ε'. τῆς κώδικος ἱτ. θ'. ἀφ' ἑαυτῆς. γ'. καὶ ἡ. καὶ βιβλ. ζ'. τῆς κώδικος ἱτ. μ'. ἀφ' ἑαυτῆς. α'. ὁμοίως δὲ ἔγνωσεν καὶ ἐπὶ τῇ β'. νεαρά. καὶ ἴσθι ὅτι τῆς πατρὸς κατέχει καὶ ὅτι τῆς μὴ δολυτετραγαμοῦσας. καὶ αὐτοὶ γὰρ ἔχουσιν τὴν γυναικὶ κερδάν. ἀνάγνωθι τὴν 4η'. νεαρά. πλὴν οἱ μὴ δολυτετραγαμοῦσας ἔχουσιν πατρὸς τῇ γυναικὶ καὶ ἐπὶ τῇ πατρὸς μέρει κατὰ τὰς δωρήσεις, ὡς δηλονότι ἡ ρκζ'. νεαρά. ἐπὶ τούτῳ οὖν διαφέρουσι τῇ δολυτετραγαμοῦσας.

Σχόλιον Εὐσταθίου μαγίστρου Ῥωμαίου. ἔτος

A quod dictum est patitur ea quæ secundò nubit: sed nec succedit cognatis suis ultra tertium gradum.

^b Si ex prioribus quidem nuptiis.]

THEODORI. Infamia eius quæ iterum nuplit ante completum annum latus, siquidem nullos liberos habeat, remittitur principali rescripto. Sin autem liberos habeat, ne quidem iussu principis, nisi ipsa mulier dimidiam substantiæ suæ partem liberis ex prior marito susceptis, purè donauerit, ne usufructu quidem huius dimidiæ partis retento. Sciendum autem est, si decesserit vnus ex liberis eius, heredes ei esse filios suos. Quod si filios non habeat, ei succedere fratres eius in dictam partem dimidiam eis donatam ex bonis maternis. Quod si qui decessit ex liberis, nec filios habeat nec fratres, sed solus sit, & nondum mater eius decesserit, tunc quæ secundò nuplit mulier, ei succedet, videlicet in sæpius dictam partem ab eo donatam, vt se nota infamiæ liberaret. Sic enim intellige quod dicit hæc constitutio. nec dixeris, vt quidam sentiunt, quod si non existant alij liberi, succedit quæ secundò nuplit intra annum latus, ei qui solus remansit ex liberis in reliquis eius bonis. Lege libro 6. Cod. tit. 56. constit. 1.

^c Sed si annum quidem.] EIVSDEM. Parentes qui liberis susceptis secundas nuptias contrahunt, lucrorum nuptialium vsumfructum tantum habent, neque firmo iure ea alienant. Nam si quid eorum alienauerint, vindicatur, nisi tricennale tempus transactum sit, ex quo sui iuris facti sunt filij aut nepotes qui ea debebant vindicare. Lege lib. 5. Cod. tit. 9. dig. 3. & 8. & lib. 7. Cod. tit. 40. constit. 1.

D Similiter autem didicisti etiam in 2. Nouella. Et sciendum est hoc quoque procedere in his qui secundas nuptias non contraxerunt. nam ipsi quoque vsumfructum habent lucrorum nuptialium. Lege 98. Nouellam. Ceterum qui secundas nuptias non contrahunt, virilem portionem pleno iure habent, vt ostendit Nouella 127. In hoc ergo differunt ab his qui secundas nuptias contrahunt.

^d Licet donatio propter nuptias.] SCHOLIUM EUSTATHIJ MAGISTRI ROMANI. Hic

olim mos inualuerat, ut maritus ante nuptias res uxori donaret, vxor vero eas acceptas, marito quasi in dotem daret, cum aliis rebus quæ ab ipsa in dotem dabantur. Hoc ergo est quod dicit Nouella. Licet donatio propter nuptias videatur in dotem redigi à muliere, & tanquam dos suscipi à marito, filiis tamen seruetur à matre tanquam bona paterna. Hoc accepit Nouella ex secundo lib. Cod. tit. 9. const. 6.

Peruenient autem.] THEODORI. In lucris nuptialibus parentes non possunt vnum ex filiis alteri præferre. Quinetiam filij quoque defuncti filij subeunt locum patris sui. Memineris 2. Nouellæ. & lege lib. 5. Cod. tit. 9. const. 5. quam quidem præfens constitutio innouauit. Dicit enim licentiam dari ei ad quem lucra nuptialia peruenierunt, ut pro suo arbitrio ea inter liberos diuidat.

Quoniam autem.] EIVSDEM. Parentes alienare possunt lucra nuptialia, si eorum filij præmortui sint, si alios successores non habeant. ceteroquin alienant solum quod ad eos peruenit ex conuentione non existentium liberorum. Memineris 2. Nouellæ. Lege lib. 5. Cod. tit. 9. constit. 3. & 5.

Sed nos nuper.] EIVSDEM. Si vnus ex filiis decesserit sine liberis, parens quidem superstes qui secundas nuptias contraxit, fert tantum partem quæ venit ex pacto, si non existant filij: reliquum autem perueniet ad successores ipsius filij, siue sint fratres, siue extranei. Memineris 2. Nouellæ.

Accidit in matre.] Nam patre superstitite, cum filius in cuius potestate est, ne de his quidem bonis quæ patri non adquiruntur, testamentum facere possit, extraneus heres non est. Nota autem matrem quod filios in potestate non habeat, vocari personam extraneam. Sic autem intellige si diuortio seiuncta sit à marito: tunc enim viuens cum filiis vocatur ad hereditatem filij defuncti, si maritus secundam uxorem duxerit: nam si diuortium factum non fuisset, sola morte diremptum esset matrimonium: sed diuortio facto, meritò quoque mater succedit, quod superstes sit.

A ὡς ἐν τοῖς γάμοις τοιοῦτον, ἵνα ὁ ἀνὴρ πρὸ τῆς γάμου δωρησέται τῇ γυναικὶ πρεσβύτητα, καὶ ἡ γυνὴ ταῦτα τὰ πρεσβύτητα λαμβάνουσα ὅτι δὴ τὰς ἀνδρὶ ὡς εἰς πατρὶκα μὴ τῶν ἄλλων πρὸ αὐτῆς πρεσβυτέρων ἐν πατρὶσι. Φησὶ τοίνυν ἡ νεαρά, ὅτι καὶ τὰ μάλιστα δοκῇ ἡ προγαμιαία δωρεὰ ἐν πατρὶσι ἀναγέσθαι πρὸς τῆς γυναικὸς, καὶ ὡς πατρὶς πρὸς τῆς ἀνδρὸς ἀναλαμβάνεσθαι, ὅμως φυλαττέσθω τοῖς πασι ὡς πατρὶα ὑπερῆξ πατρὸς τῆς μητρὸς. τὸ δὲ ἐλάβετο ἡ νεαρά ἀπὸ τῆς βιβ. τῆς κώδικος ὑπὸ θ'. ἀφ' α. γ'.

B Θεοδώρου. Ἐν τοῖς γαμικοῖς κέρδεσιν ὁ διώδωται οἱ γονεῖς παρτεμεῖσθαι τὰ τεσσάρων παῖδα αὐτῶν τῶ ἐτέρου. Ἀλλὰ καὶ οἱ παῖδες τῶ τελευτήσαντος υἱοῦ τὸ πρὸς ὅσον τῶ πατρὶ αὐτῶν ὑπειστέργονται. μέμνησο τῆς β'. νεαράς. καὶ ἀνάγνωθι βιβ. ε'. τῆς κώδικος ὑπὸ θ'. ἀφ' α. ε'. ἢ τις ἐκ αἰνοπομένη ἐκ τῆς προκομμένης. ἔφη γὰρ ὅτι ὡς τὸ ἐλάβετο ἀπὸ τῶν πατρὶς τὰ γαμικά κέρδη τὸ κερδαῖνον αὐτὰ πρὸς ὅσον.

C Τοῦ αὐτοῦ. Οἱ γονεῖς διώδωται ἐκ ποσὶν τὰ κερδαμνέντα, εἰ οἱ παῖδες αὐτῶν παρτεμεῖσθαι, δηλονότι μὴ ἔχοντες ἄλλους ἀφ' αὐτοῦ. Εἰ γὰρ ἔχουσι τὸ ἐξ ἀπαίδας μένον ἐκ ποσίου. μέμνησο τῆς β'. νεαράς. ἀνάγνωθι βιβ. ε'. τῆς κώδικος ὑπὸ θ'. ἀφ' α. γ'. ε'.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἐνός τῶν παίδων τελευτήσαντος ἀπαίδος, ὁ μὲν πατὴρ γονεῖς, δὲ τετραγαμίας δηλονότι μένον τὸ ἐξ ἀπαίδας μέρος λαμβάνει. τὸ δὲ λοιπὸν εἰς τοὺς ἀφ' αὐτοῦ αὐτῶν τῶ υἱοῦ ἐλάβεσθαι, εἴτε ἀδελφοὶ εἰσιν, εἴτε ἑξωτικοί. μέμνησο τῆς β'. νεαράς.

D Ἐπὶ γὰρ τῶ πατρὶς ὑπερῆξ τοῦ πατρὸς ὄντος, καὶ μὴ διωδωμένου ἀφ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀποροφάσεων, κληρονομία δὲ ὡς πρὸς οὐκ ἐστὶ σημεῖωσθαι δὲ ἀφ' ὅ μὴ ἔχῃ πλεονέκτημα τοῖς παῖδας ὑπερῆξ τοῖς, ἑξωτικὸν πρὸς ὅσον καλεῖσθαι. νόει δὲ οὕτως εἰ ἀφ' αὐτοῦ ἀποσπῆται τοῦ ἀνδρός. τότε γὰρ ζῶσα καλεῖται συγκαληρονομῆσαι τοῖς πασι τοῦ τελευτήσαντος πατρὸς κληρονόμοις διωδωμένου ἀνδρός, ὡς εἴγε μὴ ἀφ' αὐτοῦ ἐλάβετο, πρὸς αὐτὸν ὁ γάμος οὐκ ἐλύετο, εἰ μὴ θανάτω μόνον. ἀλλὰ ἀφ' αὐτοῦ γεγονότος, εἰκότως καὶ ἡ μήτηρ ὡς πατρὶς σα κληρονομῆσαι.

Θεοδώρου. Τα καρδανέντα τῶν γάμων παρὰ
φάσιν τοῖς γονεῦσιν, αὐτῶν οἱ παῖδες ἐξ ἴσου λαμ-
βαύουσιν, καὶ μὴ κληρονομήσουσι τοῖς ἰδίους γο-
νεῖς. Εἰ μὴ ἄρα ὦσιν ἀχάριτοι. τὸ ἐγὼ καὶ
αἰωτέρω. αἰάγνωθι βιβλ. ε'. τῷ κώδικος ὑπλ.
θ'. ἀφ. τ. γ'.

Τὸ δὲ περὶ γάμων ὅτι παρὰ πατρὶος
καὶ μητρὸς ἐκδοῦναι δίδωσιν ἐκ τῆς αὐτῆς πατρει-
ας εἰς πατρὶκα ἢ πατρὶ γάμου δωρεάν, πλέον
τῷ ἀρμόζοντος ἐν τῶν παίδων τῶν τῷ ἐλάττω ἐ-
χόντος, δηλονότι ἐχόντων αὐτῶν τῶν παίδων τὸ νό-
μιμον πατρειῶν, ἐξωθεν μόνον μὴ τοῖς γὰ τῶν
ὄντων ἐν αὐτοῖς ἀχάριτων. ἰστέον μὲν τοῖς ὅτι ἡ οὐ-
σία τῷ τοιούτου πατρὶκα, ἢ πατρὶ γάμου δωρεάν
καταχρᾶτοντα σκοπεῖται καὶ τελευτῶν τῶν
πατρικῶν νόμων, ἀλλὰ καὶ τὸ πατρὶ ὧν ἀποδίδω-
σιν. αἰάγνωθι βιβλ. ε'. τῷ κώδικος ὑπλ. θ'. ἀφ. τ.
γ'. θ'. ι'. καὶ μὴ λάθῃ σε ἡ ιγ'. ἀφ. ταῖς τοῖς
αὐτῶν ὑπλ. καὶ βιβλίου. αἰάγνωθι καὶ πλὴν ιη'.
ἀφ. ταῖς.

Θεοδώρου. Παίδων ὄντων ἀπὸ πατρὸς καὶ
δωτέρου γάμου τὰ μὲν ἑδνα ἢ πλὴν πατρὶκα ἐκα-
στὸ γάμου οἱ ἐξ αὐτῶν τελέοντες τῷ γάμου μόνοι
λαμβάνουσιν καὶ ὅθεν αὐτοῖς. ἀφ. δέχονται δὲ τὸ
δωτέρου γάμου πατρὶος πατρὶος ἐξ ἴσου πᾶντες οἱ
ἀπὸ τῷ πατρὸς, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ δωτέρου τελέον-
τες. τὸ δὲ λεγὲν κατὰ καὶ ὅτι πᾶσι λύσεως
γάμου, καὶ ὅτι τῶν ἀπαρτίων. αἰάγνωθι βιβλ. ε'.
τῷ κώδικος ὑπλ. θ'. ἀφ. τ. α'.

Τοῦ αὐτοῦ. Συνεστῶτος τῷ γάμου δυνατὸν αὐ-
ξάνεσθαι καὶ μειοῦσθαι τὰς ἐπιδοσὶς· οὐ μὲν ἀλ-
λά καὶ ἐξ ἑξῆς ἐπιδοσὶς. Εἰ μὴ ἄρα δὲ
τέρου γάμου ἐμποδίσθαι μείωσιν τῶν ἐπιδοσίων,
εἰδὼς δηλονότι παῖδες πατρὶος ἐκδοῦναι ἐν τῶν σωμα-
τιμῶν. ἐγὼ γὰρ ὡς ὅτι παρὰ δὲ τῶν δωτέρου γάμου,
ὅς ἐκδοῦναι πλέον τῷ ἀρμόζοντος ἐλάττωτος
μέρους ἐν τῶν ἀπὸ τῷ γάμου παίδων. αἰάγνωθι
βιβλ. ε'. τῷ κώδικος ὑπλ. γ'. διγ. ιθ'. καὶ η'. εἰδὼς
φασὶν ὅτι δυνατὸν αὐξάνει καὶ μειοῦναι τὰς ἐπιδο-
σας σωματικῶν τῷ γάμου.

Græca defunt in Reg. exempl.

Aⁱ *Ac ne in illis quoque.*] THEODORI.
Lucra quæ ad parentes occasione ma-
trimonij filij eorum ex æquo capiunt,
etiam si heredes parentum suorum
non sint, nisi ingrati sint. Hoc didi-
cisti etiam superius. Lege lib. 5. Cod.
tit. 9. constit. 6.

* *Optimè autem.*] Persona quæ filios
habens, secundas nuptias contrahit,
nullo modo ex bonis suis in dotem
dat, aut donationem propter nuptias,
plus quàm partem quæ competit vni
ex filiis qui minimam habet: habenti-
bus scilicet ipsis filiis portionem le-
gitimam: summotis tamen his qui in-
ter eos ingrati sunt. Sciendum autem
est quòd bona eius qui dotem con-
scribit, aut donationem propter nu-
ptias, spectantur tempore mortis eius
qui pramortuus est: sed & quantitas
eorum quæ tradit. Lege lib. 5. Cod.
tit. 9. constit. 6. 9. 10. Nec te lateat
13. constit. eiusdem tit. & lib. Lege
etiam 18. constit.

1 *Sed nec illud.*] THEODORI. Si liberi
sint ex primo & secundo matrimonio,
sponsalia quidè aut dotem vtriusque
matrimonij soli accipiunt præcipuam,
qui ex eo matrimonio nati sunt. [per-
sonæ autem quæ ad secundas nuptias
migravit, ex æquo succedunt omnes
qui nati sunt ex primo & secundo.
Quod etiam locum habet in omni
solutione matrimonij, & in mulieri-
bus indotatis. Lege lib. 5. Cod. tit. 9.
constit. 1.

m *De dote quidem.*] EIVSDEM. Con-
stante matrimonio possunt augeri &
deminui quæ data sunt, quin etiam
initium accipere, nisi secundum ma-
trimonium impediatur deminutionem
eorum quæ data sunt, cum scilicet
vni ex coniunctis liberi existunt prio-
ris matrimonij. Didicisti enim, eum
qui secundas nuptias contrahit, cum
liberos ex prioribus habeat, plus non
conferre quàm competat vni ex fi-
liis susceptis ex priore matrimonio.
Lege lib. 5. Cod. tit. 3. const. 19. & 8.
vbi dicit constante matrimonio posse
augeri & deminui quæ data sunt.

n *Filiorum lucro non cedit.*] Illud, lucro
non cedit, ne intellexeris enuntia-
tiuè, sed sic: Si deminutio censere-
tur permittenda existentibus primis filiis,
circumscriberentur filij, & nullum lu-
crum hinc ad eos rediret.

° *Si autem vsumfructum.*] THEODORI. A Si alter coniugum alteri rei alicuius vsumfructum reliquerit, ne secundis quidem nuptiis amittitur, nisi is qui reliquit, coniugi cui vsumfructum reliquit hanc legem indixerit. Sed si vsumfructus inuentus fuerit pars eorum quæ in dotem aut donationem propter nuptias data sunt, tunc ne amittitur quidem: etiam si is qui reliquit eum solui iusserit, quamdiu est superstes ille, cui casus competiit. Lege lib. 3. Cod. tit. 33. const. 3. & 6. & lib. 5. Cod. tit. 10. constit. 1.

P *Ut omnium rerum.*] EIVSDEM. Eorum quæ filiis quomodocumque adquiruntur vsumfructus ad patrem eorum pertinet, etiam si secundum matrimonium contrahat, exceptis castrensibus pecuniis, quæ filiis servantur. Lege lib. 6. Cod. tit. 61. constit. 6. 8. & 11. & lib. 8. tit. 46. constitut. 1.

¶ *Mater tamen qua ex bonis suis.*] Mater quæ filio donat, si iteraverit nuptias, quod donavit non reuocat, ne quidem ex causa ingratitudinis: nisi aut vitæ, aut bonis eius vniuersis insidiatu fuerit, aut manus in eam intulerit. Lege lib. 8. Cod. tit. 55. const. 7. & 10.

¶ *Non concedimus mulieribus.*] THEOD. Quæ nuptias iterat, prioris mariti dignitatem amittit. Lege lib. 5. Cod. tit. 4. constit. 10. & lib. 12. tit. 1. constit. 13.

¶ *Dotes autem quas mariti.*] Maritus constante matrimonio dotem vxori sine iusta causa. Nam qui hoc facit donare ei videtur, & dos ab eo repetitur cum fructibus medij temporis. Lege lib. 5. Cod. tit. 12. constit. 29. & tit. 19. constit. 1. Maritus post mortem vxoris dotem sibi promissam petere potest, videlicet intra solos decem annos, vt dicit Nouella 100.

° *Si autem mater filiorum.*] THEODORI. Mulier quæ tutelam filiorum suorum gerit iuret se iterum non nupturam. Quod si iteraverit nuptias, tutorem filiis suis petat, & redditis rationibus, quæ debet ex tutelæ gestaratione persoluat. Sciendum autem est, id quod de iureiurando dictum est, abrogatū esse. Non enim iurat hodie mater se iterum non nuptu-

Θεοδώρου. Εὰν τις τῶν γημανέντων πατέρων κατ' οὐσούφρουκτον παῖδα ἐάσῃ, ὅσδ' ἐδούτερος γάμος λυεῖ αὐτὸν, εἰ μὴ ἄρα ὁ καταλιπὼν εἴπη λυθῆναι αὐτὸν τὸν οὐσούφρουκτον τῇ δούτερο γαμία. εἰ δὲ διρεθῇ ὁ οὐσούφρουκτος μέρος τῶν ἐπιδοθέντων ἐν πατρικίῃ ἢ πατρὶ γάμου δωρεά, τότε ὅσδ' ἐλύεται καὶ τελευτήσῃ ὁ ἐάσας αὐτὸν λυθῆναι ἐφ' ὅσον παρίστη ἐκείνος ὃ παρ' ὁ καὶ σὺς ἤρυσεν. ἀνάγνωθι βιβλ. γ'. τοῦ κώδικος, ὑπὸ λγ'. ἀφ' α'. γ'. καὶ γ'. καὶ βιβλ. ε'. τῶ κώδικος ὑπὸ ι'. ἀφ' α'.

B Τοῦ αὐτοῦ. Τῶν ἀρμοζόντων τοῖς πασι καὶ οἰονόηποτε ἔχοντες πατρὸς κτήσιν, ἢ μηδ' ἐξήσεις τὰ πατρὶ αὐτῶν ἀνήκει καὶ δούτερο γαμίου, ὡς ἐξηρημύων τῶν καμπεσίων, τοῖς υἱοῖς φυλάττει. ἀνάγνωθι βιβλ. γ'. τοῦ κώδικος ὑπὸ ξα'. ἀφ' α'. καὶ η'. καὶ ια'. καὶ βιβλ. η'. ὑπὸ μγ'. ἀφ' α'.

C Μητρὶ υἱὸν δωρουμένη, εἰ δούτερο γαμίου, ὅς ἐκ ἀφαιρείται πατρὶ αὐτῆς ὃ δωρηθέν, οὐδ' ὡς ἀπὸ ἀρχαίου. εἰ μὴ ἄρα παρὶ ζωῆς, ἢ παρὶ πᾶσιν τῶν οὐσίαν αὐτῆς ἐπεβουλόγη ἐξ αὐτοῦ, ἢ ἐτόφῃ. ἀνάγνωθι βιβλ. η'. τῶ κώδικος ὑπὸ νε'. ἀφ' α'. καὶ ι'.

Θεοδώρου. Ἡ γυνὴ δούτερο γαμίου ἀπολλύει τὴν τοῦ πατρὸς αἰδρὸς ἀξίαν. ἀνάγνωθι βιβλ. ε'. τοῦ κώδικος πηλίου δ'. ἀφ' α'. καὶ βιβλίου β'. ὑπὸ α'. ἀφ' α'. καὶ ιγ'.

D Ο αἷρ συνεστῶτος τῶ γάμου μὴ διδόντω τῶν πατρικῶν τῇ γυναικὶ χωρὶς λόγου αἰτίας. τοῦτο γὰρ ποιών, δοκεῖ δωρεῖσθαι αὐτῇ, καὶ ἀπαυτεῖται τῶν πατρικῶν αὐτῆς μετὰ καὶ τῶν ἐν μέσῳ καρπῶν. ἀνάγνωθι βιβλ. ε'. τοῦ κώδικος ὑπὸ ιβ'. ἀφ' α'. καὶ ὑπὸ ιθ'. ἀφ' α'. διώεται ὁ αἷρ μετὰ τελευτῇ τῆς γυναικὸς ἀπαυτεῖται τῶν ὁμολογηθέντων αὐτῇ πατρικῶν, δηλονότι ἐν τῷ μόνῳ. εἰ τῶ κατὰ τὴν ρ' νεαράν.

Θεοδώρου. Γυνὴ τῶν ἰδίων παίδων ἐπιτροπεύουσα, ὁμνύτω μὴ δούτερο γαμίου. εἰ δὲ δούτερο γαμίου, αἰτεῖται τοῖς πασι ἐπιτροπον, καὶ λογοποιήσασα πληροῦται ἀ' ἐποφείλει ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς. ἴσθι δὲ ὅτι ὃ παρὶ τοῦ ὅρκου ῥηθέν αἰρηται. οὐ γὰρ ὁμνύει ἡ μήτηρ σήμερον μὴ δούτερο γαμίου.

μείν. ἄλλ' εἰ δούτεργαμήσ', ἐκπίπτει τῆς ἐπι-
 ἑοπῆς. αἰάγνωθι πλὴν ριν'. νεαράν, καὶ πλὴν ρνέ'.
 αἰάγνωθι καὶ βιβ'. ε'. τῶ κώδικος ἡτ. λα'. Δ' ατ.
 γ'. καὶ ε'. ἡ ἐπιῆγε πρὸς αὐτῆς τῆς αἰάγνωθι
 εἰ γαμήσ', εἰδέχεται ταῖς καὶ τῆς παρὰ τῆς πεν-
 ῆμου χρόνου δούτεργαμούσης ποιναῖς. καὶ ὑπο-
 κείται πα αὐτῆς παρὰ γαμήματα, οὐ μὴν ἄλλ' καὶ τὰ
 τῶ δούτερου ἀνδρὸς αὐτῆς τοῖς ἐκ τῶ παρὰ
 γαμῶν τελεῖσιν αὐτῇ καὶ ὅσ' ἐπὶ τὸν αἰάγνωθι αὐτῆς
 παῖδα Δ' ατ. εἰδέχεται. πα αὐτὰ δὲ κρατεῖ, καὶ τοῖς
 φισκοῖς αὐτῆς παῖδας ἡ μήτηρ ἐπιῆγε πρὸς αὐτῆς
 δούτεργαμήσ'. αἰάγνωθι πλὴν 4δ'. καὶ πλὴν ρνέ'.
 νεαράν. αἰάγνωθι καὶ βιβ'. β'. τῶ κώδικος ἡτ.
 λα'. Δ' ατ. β'. παρὰ τῆς Δ' ατ. εἰδέχεται τῶ αἰάγνωθι,
 καὶ βιβ'. ε'. ἡτ. λα'. Δ' ατ. ια'. παρὰ τῶ φισκοῦ.

Θεοδώρου. Δούτεργαμῶν ὁ πατὴρ ἀπα-
 τεῖται ὑπὸ τῶ ἰδίου παιδὸς ληγαταίς ὄντος τῶ
 ληγατοῦ μετὰ δούτερου μετὰ δούτερου. εἰ γὰρ μὴ
 δούτεργαμήσ', ὅτε ἀπατεῖται πλὴν τοῦ αὐτοῦ
 ἀσφάλειαν. αἰάγνωθι βιβ'. ε'. τῶ κώδικος, ἡτ.
 10δ'. Δ' ατ. α'. καὶ β'. καὶ δ'.

Κληρικὸς δούτεργαμῶν, τῶ κλήρου ἐκπί-
 πτει. αἰάγνωθι βιβ'. α'. τῶ κώδικος ἡτ. γ'. Δ' ατ.
 μα'. ζητεῖ νεαράν ρκῆ. * αἰάγνωθι δούτεργ-
 αμῶν μὴ ἐπὶ εἰς ἄλλον ἐκκλησιαστικὸν βαθ-
 μὸν παρὰ γαμῶν. αἰάγνωθι νεαρ. μα'. ε'. καὶ
 ρκγ'.

Θεοδώρου. Τὰ ἐπὶ τῶ μὴ δούτεργαμῶ-
 να κατὰ λιμνὸν ὁρῶντα ὑπὸ τῶ σιωπῆ, ὅτε
 ἀπαρτῶνται παρὰ ἐνιαυτῶν, εἰ μὴ ἄρα ἱερω-
 σιῶν πλὴν δούτεργαμῶν ἐκάλυψε. μετὰ
 γὰρ τὸν ἐνιαυτὸν λαμβάνει αὐτὰ ἀσφαλι-
 ζόμενος ὡς εἰ δούτεργαμήσ', ἀναδίδωσιν αὐ-
 τὰ μετὰ τῶ ἐπαυξήσεων. ἄλλ' εἰ μὴ ἀκί-
 νητα εἴησιν, δέμνυται πλὴν ἀμείνων αὐτῶν ἀ-
 ποκατάστασιν ὑποπτήδους πα αὐτῶν, καὶ τὰ
 μαλίστ' σιωπῆρας ὑποκρίνται. εἰ δὲ κι-
 νητὰ εἴησιν, ὁμολογείτω πλὴν αὐτῶν ἀποκατά-
 στασιν μετὰ τῶ καρπῶν ἐὰν ὕπορος ᾖσιν. εἰ
 δὲ χεῖμα εἴησιν, ἀναδίδωτω καὶ οἱ ἐλα-
 βὲν αὐτῶν τόκοις δαμνέσας. εἰ δὲ ὅτε ἐδα-
 νείσιν, ἄλλ' σιωπῆρας τελεῖται ἐκκαταστή-
 τας διδόντω. ἐὰν δὲ ὕπορος εἴη, καὶ ἐγ-
 γνῶς ἀπαρτῶν. εἰ δὲ ἐγγνῶς ὅτε ὕπορος
 ἔξομνῶν. ἰστέον δὲ ὅτι ἐὰν δούτεργαμῶν

A ram. Quodd si iterum nupserit, exci-
 dit à tutela. lege 118. Nouellam, &
 155. Lege etiam lib. 5. Cod. tit. 31.
 constit. 3. & 6. Mulier quæ filiorum
 suorum tutelam gerit, si nupserit, te-
 netur pœnis statutis aduersus eam
 quæ nubit intra annum luctus : &
 tam bona eius, quàm secundi mari-
 ti filiis susceptis ex prioribus nuptiis
 iure hypothecæ obligantur : & filio
 suo impuberi non succedit. Eadem
 autem locum habent, etiam si natu-
 raliū filiorum tutelam gerens ma-
 ter iterum nupserit. Lege 94. & 155.
 Nouellam. lege etiam lib. 2. Cod. tit.
 34. constit. 2. de successione impu-
 beris, & lib. 5. Cod. tit. 31. constit.
 11. de naturalibus.

u Placet quoque nobis Zenon.] THEOD.
 A patre qui ad secundas nuptias
 transit, filius satisfactionem legato-
 rum seruandorum causa exigit. Si
 enim secundas nuptias non contraxe-
 rit, cautionem eiusmodi non præstat.
 Lege lib. 6. Cod. tit. 54. constit. 1.
 2. & 4.

x Sed & si quis inter reuerendiss. clericos.]
 Clericus qui secundas nuptias con-
 trahit, clericatu excidit. Lege lib. 1.
 Cod. tit. 3. constit. 41. Quære No-
 uellam 128. Lector qui secundum
 contrahit matrimonium, ad alium or-
 dinem ecclesiasticum ne promouea-
 tur. Lege Nouellam 41. & 6. & 123.
 y Et aliquid reliquisset.] THEODORI.

Quæ à coniuge relinquuntur sub con-
 ditione viduitatis, non petuntur in-
 tra annum, nisi sacerdotium secun-
 dis nuptiis impedimento fuerit. Post
 annum enim ea capit, præstita cau-
 sione de rebus restituendis cum ac-
 cessionibus, ni conditioni pareatur.
 D Quodd si in rebus immobilibus con-
 sistant, iurat de restituendis integris
 cum hypotheca rerum suarum, licet
 tacite obligata sint. Sin autem in
 mobilibus consistent, promittat re-
 stitutionem eorum cum fructibus, si
 soluendo sit. Si autem in pecuniis,
 reddat etiam vsuras pecuniarum fœ-
 neratarum. Quodd si in fœnus non
 dederit, sed eas in vsum suum con-
 uerterit, trientes vsuras det. Sed si
 soluendo non sit, petantur etiam ab
 eo fideiussores. Quodd si satisfacere non
 possit, iurato repromittat. Sciendum
 autem est contractis secundis nuptiis

vindicari quæ relicta sunt sub conditione viduitatis. Et si quidem pecuniæ sint, & legatarius nec fideiussores habeat, neque idoneus sit, tertia pars vsuræ centesimæ ei præstatur. Quæ autem dicta sunt, locum habent non solum inter coniuges, qui sibi inuicem res aliquas legant sub conditione viduitatis, sed etiam in extraneis, qui quibusdam legant sub hac conditione. Sciendum autem est & in huiusmodi legatis casus locum habere secundum veteres de his leges. Nec te lateat, cum qui relinquit eiusmodi legatum cautionem posse remittere. Lege libro 6. Cod. tit. 31. constit. 1. & 3. & tit. 46. constit. 4. Et scias quod dicit Nouella 123. legatorum conditionem si nupserit, vel liberos susceperit, remitti, si monachismum, vel clericatum præoptauerit.

2. *Predictæ autem.*] THEODORI. Donationis propter nuptias, si in rebus immobilibus consistat, vsumfructum habet mulier, etiam si iterum nups-
erit: & si filij eius præmortui sint, lu-
cratur etiam proprietatem in casum
non existentium liberorum: mobi-
lium autem vsuras capit trientes. Si
autem in mobilibus & immobilibus
consistat, res eligat mulier præstita
cautione restitutionis, aut vsuras. in
arbitrio enim eius est. Memineris 2.
Novellæ, & lege lib. 5. Cod. tit. 9.
const. 3. 4. 5. & 11.

^a *Si ergo filius legitimè.*] E I V S D E M.
Mater quæ iterum nubit, capit ea
quæ sibi testamento relicta sunt à fi-
lio suo. Didicisti enim Nouella 2.
filium compelli portionem ei legiti-
mam relinquere. Similiter dictum est
in vxore lib. 6. Cod. tit. 40. con-
stit. 2.

^b *Si autem filius intestatus decesserit.*] D
E I V S D E M. Si quis intestatus de-
cesserit relicta matre quæ iterum nu-
psit, & fratribus: paternorum qui-
dem eius bonorum, siue donationis
propter nuptias, mater vsusfructum
habeat: quoniam ea moriente earum
quoque rerum vsusfructus filiis com-
petit secundum Nouellam 2. Sed si
filij præmortui sint, capit pleno iure
ex donatione propter nuptias, quod
conuenit in casum orbitatis. Quod
ergo hîc dicitur, locum habet si vi-

Α ὁ τοῦτος, ἐκδικεῖται παρ' αὐτῶν τὰ ἐαγέντα αὐτοῖς
ὅτι τὰ μὴ δούτερογαμεῖν. καὶ εἰ μὴ χεῖμα-
τα εἰσὶ, καὶ ἀπορεῖ ἐξηκτῶν, καὶ πειροσῆς πε-
τον ἐκατεῆς τὸν δίδωσι. Ἐ δὲ εἰρημνῶν κα-
τεῖ, οὐ μόνον ὅτι τῶν ἀλλήλοις στυαπιομένων, καὶ
ληγατῶντων ἐαυτοῖς ἵνα περὶ γὰρ ὅτι ὅ
μὴ δούτερογαμεῖν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐξωπικῶν λη-
γατευόντων ἵσιν ὑπὸ τοιαύτων αἴρεσιν. γινώσκει δὲ
ὅτι τὰ τυχερὰ καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις ληγάτοις καὶ
τοῖς πάλιν περὶ αὐτῶν κειμένων νόμοις τρακτῶν-
ται. καὶ μὴ λείπει, ὡς διώταται ὁ καταλιμπνῶν
ὁ τοῦτον ληγάτον, συλχαρῆσαι τὴν περὶ αὐτοῦ
Β εἰρημνῶν ἀσφάλειαν. ἀναγνωθὶ βιβ. 5'. τῶ κώ-
δικος ὑτ. λα'. ἀφατ. α'. καὶ 5'. καὶ ὑτ. μ5'.
ἀφατ. δ'. καὶ ἴαδι ὅτι φησὶν ἡ ρκγ'. νεαρά, ὡς
ἔαγέντα ἡνὶ ὅτι αἰρέσει γάμου, ἢ παιδοποιίας,
λείεται εἰ χερσὶν, ἢ μὲν ἀσφ.

Θεοδώρου. Τῶν μὲν ἀκινήτων παρρημα-
των τῷ ἔδνῳ ὧν ἔχει πλεονέχουσιν ἡ γυνὴ, καὶ
δύο τετραγώνους· καὶ εἰ παρρηματισμοῖς αὐ-
τῆς οἱ παῖδες, κερδαίνει τὸν ὅλῳ ἀπαρτίδας χάσιν
καὶ δεσποτεῖαι· τῷ δὲ κινήτων τέλει ἕκαστος ῥ-
κεν λαμβανέ. Εἰ δὲ ἐν κινήτοις καὶ ἀκινήτοις εἰ-
σὶ τὰ ἔδνα, ὅπτις λεγόμενα ἡ γυνὴ τὰ παρρηματισ-
μοῖς τῇ ἀσφαλείᾳ τῆς ἀπαρτίδας αἰσέως, ἢ τὸν πό-
κον. ὁ γὰρ βούλεται ποιεῖτω. μέμνηται τῆς β'.
νεαραῖς, καὶ ἀνάγνωσι βιβλίῳ ε'. τοῦ κώδικος
ἡτλ. θ'. διαταξὶν τέλει καὶ τετάρτῳ καὶ
ε'. ια'.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἡ μήτηρ καὶ διγαμοῦσα λαμβάνει τὰ ὑποὶ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἐσθλὴντα αὐτῇ ἐν ἀφθίῃ καὶ ἔγνωσεν ἐν τῇ β'. νεαροῖς ὡς ἀναγκάζεται αὐτῇ εἶσαι τὸ νόμιμον ποσημῶριον. ὁμοίως ὅτι γυναικὸς εἴρεται ἐν τῇ γ'. βιβ. τοῦ κώδικος ὑπὸ μ'. ἀφγ. β'.

Τοῦ αὐτοῦ. Εαὶ τις ἀδελφότης τελευτήσῃ ἐπὶ
 δευτερογαμμοῦσιν μητρὶ καὶ ἀδελφοῖς· τῇ
 μητρὶ πατρῶν αὐτῶν παρονομαζομένων, ἢ τοῖς τῇ ἐ-
 δνῶν ἢ μητρὶ ἐχόντων πῶς χρῆσιν· ἐπὶ τελευ-
 τώσῃ αὐτῆς, καὶ ἡ χρῆσις τῇ τοιοῦτων παρο-
 νομαζομένων τοῖς ἀδελφικοῖς πατρῶν ἀρμό-
 ζει καὶ πῶς β. νεαροῦ. εἰ δὲ παρὰ τελευτή-
 σωσιν οἱ παῖδες, λαμβάνει κατὰ διαδοχὰς
 ἀπὸ τῇ ἐδνῶν ὁ δὲ ἀπαρχίας. ὁ δὲ εἰρη-
 μένον ἐν αὐτῶν νόμιμον, εἰ ζώντων τῇ πατρί-

δων δούτεργαμήσῃ ἡ μήτηρ. μόνῳ γὰρ πῶς
 χεῖσιν ἔχῃ τῶν ἑδνῶν ὡς φησὶν ἡ παλαιήσια
 α. νεαρά. ἀνάγνωθι δὲ καὶ τὸ μὲν τὸ πρῶτον κεφάλαιον
 τῆς παλαιήσιας ἀπατάξεως. ἔχῃ οὖν ἡ
 δούτεργαμήσα γυνὴ ὡς εἴρηται πῶς χεῖσιν
 τῶν ἑδνῶν. εἰς δὲ τὰ λοιπὰ παλαιήσια τὸ παλαιήσιον
 τοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς καλεῖται μὲν τῶν ἀδελφῶν αὐ-
 τῆς, δηλονότι ἐν κεφαλαίῳ, φυλακισμένων, καὶ ἐν-
 τῶν τῶν παλαιήσια ἀρχαίας νόμον. ἴσμεν δὲ ὅτι ἀρχαί-
 εῖς ἀδελφὸς νοεῖται ὁ ἐπιβουλεύων τῇ ζωῇ, ἡ
 τῆς οὐσίας τῆς ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ ὁ ἐγκληματικῶς
 αὐτῆς κατηργῶν. τῆς γὰρ τοιούτου ἀδελφοῦ τὸ
 μέρος συγκατανομεῖ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆς, τῆς λοι-
 ποῦ ἡ μήτηρ. μέμνησο τῆς β. νεαράς. καὶ ση-
 μείωσαι ἐντεῦθεν ὅτι ἡ ἀρχαία καὶ ἡ ἀδελ-
 φέου τετακται.

Τοῦ αὐτοῦ. Ἡ γυνὴ δούτεργαμήσα πῶς
 χεῖσιν μόνον ἔχῃ τῶν ἑδνῶν, καὶ ἡ συγκατανομήσα-
 σα ἕνα τῶν ἐκ τῆς παλαιήσιας γάμου αὐτῇ τεχθέν-
 των, ὅς καὶ ἔλαχε μέρος τῆς δεσποτείας, ἡ δὲ παλαιή
 τῶν ἑδνῶν. μέμνησο τῆς β. νεαράς, καὶ ἀνάγνωθι
 βιβ. ε. τῆς κώδικος ὑτ. θ. ἀπατάξ. σι. καὶ ὑτ.
 ι. ἀπατάξ. α. καὶ βιβλ. ε. τῆς κώδικος ὑτ. ι.
 ἀπατ. ε.

Ἡ μήτηρ συγκατανομεῖ τοῖς ἰδίῳις τέκνοις,
 καὶ ἀρρένες, καὶ θήλειαι ὦσι, τὸν τελευτήσαντα
 αὐτῆς ἀνδρὸς ὡς ἐκείνων δὲ ἀδελφόν, ἐνὸς δὲ ἀ-
 δελφοῦ καὶ αὐτῇ μέρος λαμβάνουσα. ὁμοίως φη-
 σὶν ἡ β. νεαρά. ἀνάγνωθι βιβ. ε. τῆς κώδικος
 ὑτ. ις. ἀπατ. ζ. ἡ τις καὶ ἐκατανομήσῃ.

Θεοδώρου. Τὸ ἔξ ἀδελφέου μέρος, οὐ μόνον
 τῶν ἐκ τῆς παλαιήσιας γάμου, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκ
 τοῦ δούτερου συνομαιχίας ἀρμόζῃ, καὶ τὸ παλαιή-
 λημμένον ὡς θέλουσιν οἱ γονεῖς ἀφαιρέσει. ση-
 μείωσαι δὲ ὅτι τοῦτο νόμιμον συμβουλεύειν ὅτι
 καὶ οὐκ ἀναγκαῖον. ἀνάγνωθι δὲ ὁμοίως ἐν τῇ
 ριζ. μέμνησο τῆς ιη. νεαράς. ἔξ ἧς ἐγνώσ, πό-
 σον ὅτι τὸ νόμιμον ποσημύειον. καὶ ἴσθι ὅτι ἡ παλαιή
 καὶ τῆς ἀπατάξ. οὐκ ἀνακαλεῖται εἰς τοὺς
 παλαιήσιους χεῖσιν.

A uentibus filiis mater iterum nupse-
 rit. Habet enim solum vsumfructum
 donationis propter nuptias, vt dicit
 prædicta 2. Nouella. Lege autem hoc
 quoque quod sequitur caput præ-
 sentis constitutionis. Habet ergo, vt
 dictum est, mulier quæ iterum nu-
 pfit, vsumfructum donationis pro-
 pter nuptias: ad reliqua autem bona
 prioris mariti vocatur cum fratribus
 eius, scilicet in capita, hic quoque
 legibus de ingratitudine seruandis.
 Sciendum est autem fratrem intelli-
 gi ingratum qui insidiatur vitæ, aut
 bonis fratris sui, & qui cum accusat
 capitis. Nam in huiusmodi fratris
 portionem succedit vnâ cum fratri-
 bus eius, in reliquum mater. Memi-
 neris 2. Nouellæ: & nota ex eo in-
 gratitudinem, etiam in successione
 ab intestato obici.

^c Sed & illud quod.] EIVSDEM. Mu-
 lier quæ ad secundas nuptias transiit,
 donationis propter nuptias vsum-
 fructum tantum habeat, licet vni ex
 liberis prioris matrimonij successerit,
 cui etiam proprietas sponsalitæ lar-
 gitatis pro parte, vel in solidum ob-
 uenit. Memineris Nouel. 2. & lege
 lib. 5. Cod. const. 4. & lib. 6. Cod.
 tit. 50. const. 5.

^d Et quoniam ex Senatusconsulto.] Ma-
 ter vnâ cum filiis suis, siue masculi,
 siue feminae sint, succedit filio suo de-
 functo, illorumque fratre: ipsaque
 virilem capit. Idem ait Nouel. 2. Le-
 ge lib. 6. Cod. tit. 56. constit. 7. quæ
 & innouata est.

^e Illud quoque legi.] THEODORI.
 Portio successionis ab intestato libe-
 ris non solum prioris matrimonij,
 sed & secundi competit, reliqua ve-
 rò parentes pro arbitrio suo distri-
 buunt. Nota autem hanc constitu-
 tionem suadere tantum, non necessi-
 tatem imponere. Similiter lege in
 Nou. 117. Memineris Nouel. 18. ex
 qua didicisti quota sit portio legiti-
 ma. Sciendum autem est hoc caput
 constitutionis ad præteritos casus non
 pertinere.

ΤΙΤΛΟΣ ιε'.

Περὶ ἀποκαταστάσεως περιουσιαιῶν, καὶ περὶ τῆς τεκνύσεως τῶν ἐνδεκάτῳ μὲν μὲν πλὴν τῶν ἀνδρῶν τελευτῶν.

TITVLVS XV.

De restitutione rerum dotalium, & de ea quæ parit undecimo mense post mortem mariti.

Nou.
39.
post
p.c.

SCimus nuper nos legem scripsisse, in vniuersum prohibentes ne res quæ sunt obnoxia restitutioni, alienentur, aut obligentur, sed cum sua causa ambulent, & apud quemcumque fuerint, firmo iure non maneat, sed ad eum reuertantur, cui restitui iussæ sunt. Atque hæc quidem lex iam pròpemodum inueterata, & in iudiciis omnium consensu comprobata est: sed, vti iam diximus, futurum erat vt tempus quod sui natura omnia ferre solet, ostenderet, legem indigere necessaria aliqua exceptione. Adierunt enim nos viri & mulieres ex his iniuria affecti. Nam in controuersia quadam post mortem mariti mota, vxor dotem exigebat, & donationis ante nuptias, siue propter nuptias partē, quam ei dabat mors mariti. Frater autem defuncti ex altera parte res retinebat sub obtentu paternæ voluntatis, easque mulieri eripiebat, dicens fratrem quidem suum eas ab-

Ισμήν ὅτι παλαιὸν νόμον ἐγράψαμεν κατὰ πάξ καλύοντες τὰ ἀποκαταστάσεως βεβαρυμένα πράγματα, μὴ ἐκποιεῖσθαι, ἢ ὑποπείθεσθαι, ἀλλὰ μὲν τῆς οἰκείας ὀδεύειν τύχης, καὶ πᾶν ὅπρ' αὐτῶν γίνεσθαι μὴ μὲν ἰσχυρῶς, ἀλλ' ἐπανιέναι πρὸς τὸ ὡς δοθῆναι πρὸς ἐπ' αὐτῶν. καὶ ὁ γὰρ νόμος ἤδη ποδ', καὶ χρόνιός ἐστι, καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις βυδοκμήν διέτελεσεν· ἀλλ' ἐμελλεν, ὅπρ' εἰπόντες ἐφθνήμεν, ὁ φέρειν ἅπαντα πεφυκὸς χρόνος δεικνύει δεῖν ἡμῶν ἐξαίρεσεως αἰσθηταίᾳ τῶ νόμῳ. παλαιὸν γὰρ ἡμῶν ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἐκ τούτων ἀδικούμενοι. τελευτήσαντος γὰρ ἀνδρὸς ἐπὶ ἡμῶν κινήσεως ὑποδείσεως, ἢ μὲν γαμετὴ πλὴν τῆς παλαιᾶς εἰσέπραττε, καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς παλαιᾶς γάμων ἢτοι διὰ γάμων χρόνου γὰρ μέρους, ὅπρ' ὁ τῶ ἀνδρὸς αὐτῇ θάνατος ἐδίδου. ὁ δὲ τῶ τελευτήσαντος ἀδελφὸς ἐτέρωθεν ἀντίχετο τῶν πραγμάτων, καὶ πλὴν τῶ πατρὸς προσηύειτο βαλὼν, καὶ ἀφείλετο τῆς γυναικὸς τὰ πράγματα φάσκων, τὸ μὲν ἀδελφὸν τὸ αὐτὸ ταῦτα

διαπαντήσαι, ἐὰν Ϝ δὲ ᾧ τῇ γυναι- ^A sumpsisse, se autem res pater-
 κὲ βλέπειν τὰ πατρῷα ἀρχαῖα, ¹⁹⁸⁰
 ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἔξ ἀπαίδας ἀποκαταστή-
 ναι προσέταξεν αὐτῇ, καὶ ἀνιπλήσει-
 σαι μέλει παντός αὐτῶν, καὶ ἐκ ἐν-
 δόσῃ ἕως αὐτῇ τὸ ἱκανὸν τῷ ἡμετέρῳ
 νόμῳ διὰ πάντων γήσοιτο. ἀλλ' ὠδύρετο
 δικαίως ἡ γυνὴ καὶ ἔφασκεν οὐ δίκαιον
 εἶναι καὶ τὰς ἐπὶ ἑξάπατι, κύριον μὲν ^B
Ϝ ἀνδρῶν Ϝ τῆς τοιοῦτος ἀπάσης, καὶ ^B
 εἰ γε ἀποτελευτῇ τὴν γυναικῶν συνέ-
 λαμβε, τὸ κέρδος ἔχον καὶ τὸ σύμφω-
 νον. Ϝ δὲ ὁ ἀνὴρ ἐτελεύτησε, ἐαν-
 τὴν ἀγνοοῦσα τὴν ὑποκατάστασιν ἀ-
 πολέσθαι κινδυνύειν. ἀλλ' ἐνταῦθα
 μὲν δίδωται τῷ ἀρχαίῳ τύπος, ὃν
 ἔχον καλῶς ἐνομίσαντο. αὐτὴς δὲ ἐ-
 τῇ Ϝ ἰκέτης ἀνέφαινετο λέγων, Ϝ
 τῆς γυναικὸς πατέρα τὴν οὐσίαν ὑπο- ^C
 καταστήσαι τοῖς ἄλλοις αὐτῇ πασίν,
 ἐλαχίστην δὲ μοῖραν μόνῳ ᾧ αὐτῇ
 κελεύσαι μὲν, καὶ μέγαν αὐτῇ Ϝ πε-
 ρείσθαι κινδυνῶν, εἰ γε ἡ μὲν αὐτῇ
 τοιοῦτος κινδυνύει, τίς τε τὴν τῆς
 τοιοῦτος ἀποκατάστασιν, τίς τε τὸ ὀλό-
 κληρον τὸ ἐκ τῆς γαμικῶν συμβο-
 λαίων ἐπὶ τῇ ἀρχαίῳ δωρεᾷ σύμ-
 φωνον. αὐτῇ δὲ οὐδένος ἔξεσθαι τυχεῖν ^D
 τούτων, διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀποκατα-
 στάσεως τῆς ἀρχαίων ἀφάρεσιν.
 ταῦτα ἡμᾶς εἰκότως ἐκίνησε, καὶ ἀ-
 μείνω Ϝ ὡς ἡμεῖς Ϝ ἡμεῖς Ϝ ἐπανορ-
 θώσαι νόμον, ἢ τοῦ ὑποκόοις τοιο-
 ρᾶν κινδυνύοντες, καὶ μάλιστα ἐν
 γάμοις ὡς οὐδὲν ὅτιν ἀνθρώποις
 subditos intueri, maximè in nuptiis, quibus nihil est hominibus

utilius, ut quæ solæ possint
homines procreare.

Cap. I. Propterea hanc legem fe-
rimus, alia quidem omnia
quæ priore nostra constitu-
tione cauentur rata & firma
manere volentes, hoc autem
solum innovantes, ut si quis
de cætero^b bonorum suorum
restitutionem fieri mandet,
primùm quidem filio seruet
portionem legitimam, non
quadrantem, hoc enim cor-
reximus, nimiam eius tenui-
tatem damnantes, sed trien-
tem modis omnibus aut se-
missim, pro numero libero-
rum. Deinde & ex reliqua
bonorum parte, si non suffi-
ciat portio legitima ad do-
tem constituendam, & dona-
tionem propter nuptias, ho-
nestè & pro personarum di-
gnitate moderandam, ex fi-
deicommissio etiam deduca-
tur, quantum portioni legi-
timæ adiectum, doti aut do-
nationi propter nuptias suf-
ficit. Sancimus enim ut se-
cundùm eum modum ex
fideicommissaria hereditate
deducantur instrumenta nu-
ptialia, & quæ eo nomine
factæ sunt alienationes, aut
hypotheçæ. Et siue vir one-
ratus sit fideicommissio, si-
ue mulier, sic quoque liceat
donationem ante nuptias,
vel propter nuptias ut vo-
catur offerre: & si mulier
restitutione oneretur, liceat ei quoque dotem sibi constituere,
nullo per fideicommissum, quod ad eas res attinet, impedimento

χρησιμώτερον, οἷα καὶ μόνων ποιεῖν
ἀνδράποισι δυνάμειον.

Διὰ τοῦτο τὸ νόμον, πρὸντα πέντε μέρ-
νομον, τὰ μὴ ἄλλα πάντα τῆς περιου-
τιᾶς παρ' ἡμῶν τε διαμύνης διατάξεως κα-
ταμερίσειν βουλεύμενοι. Τυπὶ δὲ καὶ κλη-
ρονοῦντες μόνον, ἵνα εἴ τις τὸ λοιπὸν ὀπο-
κατάστασιν ποιοῖτο τῇ ἐαυτοῦ περιου-
σίᾳ, περιουσίαν μὴ φυλάττοι τῷ
πατρὶ τὸ νόμιμον μέρος οὐ τὸ τέταρτον,
(τὸ τοῦτο γὰρ ἐπὶ νορδῶσαι μὴ πενίαν πολ-
λὴν αὐτῷ καταγινώσκοντες,) ἀλλὰ τὸ τρί-
τον πάντως, ἢ τὸ ἡμισυ καὶ τῇ πα-
τρὶ δὴν δέξιθαι. ἔπειτα καὶ εἰς τὸ λειπό-
μενον τῆς οὐσίας μέρος, ἐν ᾧ μὴ δε-
κοίῃ τὸ νόμιμον μέρος πρὸς περιουσίαν
ἢ περιουσίας δωρεὰς ἐπιδοσιν, βύ-
χην μόνως καὶ πρὸς πλὴν τῇ περιουσίᾳ
ποιότητα συμμετρουμένης, ἐξηρῆσθαι
καὶ αὐτὸ τῆς ὀποκατάστασεως, καθ' ὅσον
περιουσίᾳ τῷ νόμιμῳ μέρει, πλὴν
περιουσίας, ἢ τῇ περιουσίᾳ ποιεῖ δωρεάν.
Διαπολλόμενον γὰρ καὶ τὸ τοῦτο τὸν νόμον ἐξη-
ρῆσθαι παντοίως τῇ ὀποκατάστασεως τὰ
γαμικὰ συμβόλαια, καὶ τὰς ἐπὶ τούτοις
ἐκποιήσεις, ἢ ὑποθήκας. καὶ εἰ βεβαρη-
μένον εἴη τὸ περιουσίαν ἢ τῷ ἀνδρὶ ἢ τῇ
γυναικὶ ὀποκατάστασις τοιαύτη, ἐξέσθαι
καὶ οὕτως πλὴν καλουμένην περιουσίαν
ἀνδρὶ δωρεάν, ἢ διαγάμων δωρεάν ἐπι-
διδόναι, μηδὲν τὸ γὰρ ἐπὶ τοῖς πράγμα-
σιν, ἐκείνης τῇ ὀποκατάστασεως δρώσης.
εἴτε γυνὴ τῇ ὀποκατάστασι βαρυνοίτο,
μὴ ἐμποδὼν γίνεσθαι πρὸς πλὴν τῆς

περὶ τοὺς ἱπποδῶν. τὰ γὰρ κοινῇ πᾶσι
 συμφέροντα τῇ ἰδίᾳ τοῖς λισιτε-
 λεύωντων ἀποδίδωμι. καὶ ἐστὶ τὸ
 πᾶσι γαμικαῖς ἱπποδῶσι, καὶ ταῖς ἐν-
 τὸν αἰῶνα ἀπατήσεσι δωρόμενον. εἰ γὰρ
 καὶ ὁ πρὸ ἡμῶν ἐκ τῇ γυνικῶν
 ὑποθηκῶν πολλὰ καὶ ἀέληψεν ἐ-
 ξέλων (καὶ τοῖς γὰρ οὐχ οὕτως ἡμῶν
 ἀναγκαῖα καθεστῶτα) πᾶς οὐχ ἡμεῖς
 ἐκ μείζονος τε καὶ καλλίωνος γνώ-
 μης πλὴν τῇ γαμικῶν κερδῶν ἐξεί-
 ρεσιν ποιησόμεθα;

Ταῦτα δὲ πάντα τῷ μέλλοντι χα-
 ερίζομεθα χρόνῳ, καὶ ταῖς ὑπερονέσο-
 μύσιν ἀποκαταστήσειν, ἢ τὸνδε γε-
 νέσθαι τὸ νόμον. οὐδὲ γὰρ ἐκείνῳ
 συχωροῦμεν γνέσθαι τὸ βλάβος, ἵνα
 εἰ τις γυνὴ ὀλίγην ἐχούσα ἀέλησιν,
 εἴτα τὸ νόμον μαθοῦσα ἢ ἡμέτε-
 ρον, ἢ εἰ τις ἀνὴρ μετελείαν ποιησά-
 μιν ἀπογαμιάσας δωρεάν, ἀέρος
 ἀειχεραφίᾳ τῷ νόμῳ, βουληθεῖν
 αὐξήσειν ἢ τῆς ἀέρος, ἢ τῆς ἀπογα-
 μιάσας δωρεᾶς ποιήσασθαι, τὸ ἐλκεῖν
 ἀέρος ἐπιβουλῇ τῇ ἀποκαταστά-
 σεων, καὶ πάντῳ γὰρ ἀναρροῦμεν πλὴν
 ἀειχεραφίᾳ, οὐδὲν ὄφελος ἔχει δι-
 δόντες τοῖς ποιουμένοις τὰς ἐπαυξή-
 σεις, ὅσον ἀέρος πλὴν ἐπὶ ταῖς ἀποκα-
 ταστάσεσι βλάβειν, καθαρὸν τῷ μέλ-
 λοντι χρόνῳ ἢ ἡμέτερον νόμον τηρουῦ-
 ντες. ἐν μὲν οὖν τῷ κεφάλαιῳ ἐστὶ
 τῷ παρόντι νόμῳ.

Δύτῃ δὲ ἐκείνῳ τὸ πρὸ τῇ γυ-
 νικῶν τῇ μετὰ τοῦ ἀποτέρου

A eis generando. Nam quæ in
 commune omnibus profunt,
 præponimus iis quæ priua-
 tim aliquibus conducunt. At-
 que hoc priuilegium dona-
 tionibus nuptialibus, & quæ
 ex his oriuntur exactionibus
 esto. Si enim qui nos præ-
 cesserunt, ex generalibus hy-
 pothecis multa exceperunt
 B per præsumptionem, quam-
 quam non adeo nobis neces-
 saria: quomodo nos quoque
 maiore & meliore ratione
 adducti, lucra nuptialia non
 excipiemus?

Hæc autem omnia futuro
 §. 1. tempori largimur, & fidei-
 commissariis hereditatibus post
 hanc legem latam relinquen-
 dis. Neque enim hanc frau-
 dem fieri patimur, ut si qua
 mulier exiguam habens do-
 tem, aut si quis vir post mo-
 dicam donationem propter
 nuptias oblatam, cognita le-
 ge nostra in fraudem legis
 augmentum dotis aut dona-
 tionis propter nuptias facere
 voluerit, id trahat ad insidias
 fideicommissariæ heredita-
 tis. Hanc enim fraudem tol-
 limus nullam inde utilitatem
 D habere concedentes eos qui
 in necem fideicommissorum
 augmenta faciunt: intactam
 illibatamque legem nostram
 futuro tempori seruantes. At-
 que hoc primum caput hu-
 ius constitutionis esto.

Secundum autem de mu- Cap.
 lieribus, quæ post priores 2.

T t iij

nuptias ad secundas prope-
rarunt, etiam antequam ex-
cessisset annus, quem lugu-
brem leges vocant, quas pu-
niebant tres retro principum
constitutiones: & nos nuper
de his legem scribentes cum
quibusdam emendationibus,
etiam quæ de his statuta sunt
in quadam legis nostræ par-
ticula admisimus. Verum
nunc occurrit impudentissi-
mum quiddam, quod nostris
euenisse temporibus nolle-
mus: quamobrem meritò
nobis dignum correctione
visum est. Mulier enim do-
mum mariti deducta eum
extulit, eo, ut videtur, etiam-
num superstite de violanda
pudicitia cogitans. Anno e-
nim nondum elapso sub fi-
nem vndecimi mensis pepe-
rit: ut nequaquam dici posset
id quod natum esset defuncti
mariti esse: neque enim in
tam longum tempus foetura
protolli potest. Et quoniam
hæc quoque vna est de pœnis
quæ infliguntur his qui nu-
ptias immaturas contrahunt,
ut vxor statim excidat dona-
tione propter nuptias à ma-
rito oblata, ut & ipsam sta-
tim amittat, & ne vsum-
fructum quidem habeat: me-
ritò filij, qui mirabili ma-
tris partu tam insigni iniu-
ria affecti erant, æquum esse
censebant, ut ipsi donatio-
nem propter nuptias à patre collatam acciperent, contende-
bântque mulierem non debere quidquam lucri consequi à mari-

A γάμοις πρὸς δευτέρῳ ἐπαχθεισῶν
συνοικέσι, καὶ πρὶν ἐνιαυτῷ
ἔξῃκειν, ὃν δὴ πέντημον νόμοι κα-
λοῦσιν· αὐτοὶ ἐπιμαρουῦτο διατάξεις, ταῖς
τῷ πρὸς ἡμῶν αὐτοκρατορῶν καὶ ἡ-
μεῖς ἐναλξας τῷ πρὸς τὸ γράψαν-
τες νόμον μὲν ἑνὶ ἐπανορθώσεων, καὶ
τὰ πρὸς αὐτῶν νομοθετηθέντα ἐν βρα-
χείᾳ ἑνὶ μοίρᾳ τῆς αὐτῶν ἡμῶν νομο-
θεσίας περὶ σκευῶν. ἄλλ' ἀναγέστα-
τόν τι νῦν ἀπλήρωσεν· ὅτις ἔφη τοῖς ἡ-
μετέροις συμβῶναι χρόνοις ἐκ ἡβου-
λόμην. ὥστε ἡμῖν εἰκότως ἐδόξεν ἐ-
πανορθώσεως ἀξιῶν κατεσκευάσαι. γυνὴ
γὰρ εἰς ἀνδρὰ ἐλθοῦσα, τὸν ἀπέβα-
λεν, ὡς εἴοικε καὶ ἐπὶ πρὸς αὐτὸν αὐτῷ,
ὅτι μὴ σωφρονεῖν ἐννοοῦσα. οὐκ ἔγωγε
ἔξῃκοντος τῶν ἐτοῖς καὶ ἐνδεκάτῳ
μηνῶν πρᾶσιούμην ἐπικεν· ὥστε ἐκ
ἐκείνου διωατὸν εἰπεῖν ὡς ἐκ τῶν τελευτή-
σαντος χρόνιοι τὸ βρέφος· οὐ γὰρ αὖ
εἰς τοσοῦτον ἡ κύησις ἔξετασθαι χρόνον.
καὶ ἔφη καὶ τὸ ἐν ὅτι τῷ ἑπιπ-
μῶν τῷ πρὸς αὐτοῖς γάμοις περὶ
τόντων, ὅτι πᾶν γαμετὴν ἐκπλήειν
ἀφ' ἧς τῆς περὶ γαμίας δωρεᾶς τῆς
παρὰ τῶν ἀνδρῶν ἑπιδοδομένης, ὥ-
στε καὶ αὐτὴ καὶ πᾶν ἀπολλύειν,
καὶ μὴ δὲ πᾶν χρῆσιν ἔχειν· εἰκότως οἱ
παῖδες ἐπὶ τῷ δαυμασῷ ποικίλῃ τῆς
μνηστῆς περὶ βουλομένης, πᾶν γυνὴ
περὶ γαμίας τῶν πατρῶν ἡξίου λα-
βεῖν δωρεᾶν, καὶ μὴ κερδαίναν ὅ-
φειλαν πᾶν γυναικα πρὸς τῶν ἀνδρῶν,
D τε καὶ αὐτὴ καὶ πᾶν ἀπολλύειν,
καὶ μὴ δὲ πᾶν χρῆσιν ἔχειν· εἰκότως οἱ
παῖδες ἐπὶ τῷ δαυμασῷ ποικίλῃ τῆς
μνηστῆς περὶ βουλομένης, πᾶν γυνὴ
περὶ γαμίας τῶν πατρῶν ἡξίου λα-
βεῖν δωρεᾶν, καὶ μὴ κερδαίναν ὅ-
φειλαν πᾶν γυναικα πρὸς τῶν ἀνδρῶν,

ὅν οὕτως θάπτον ἡπύμασεν. ἡ δὲ (ἄλ- A
 λὰ πῶς εἰπομένη τὰ παρὰ αὐτῆς ἐρυ-
 θριώμενη) ἐκ αἰξίαν ἔλεγχον εἰσπύει
 εἶναι τῆς ἐκπύσεως, διότι τὸν νόμον
 ἡπύματο ὡς νομίμων διαλεχόμενον
 γάμων· εἰ αὐτῇ δὲ γάμον οὐ γνέσθαι
 ὡς τὸν ὡρόμενον, ἀλλὰ (ὡς) ὅτι
 τῆς εἶναι φυσικῆς ἐπιθυμίας παρ-
 ερπον. ἀλλ' ὅτι μὲν αὐτὴ καὶ μητρί
 ἐπ' οἷς ὑποκείται σωφρονισμοῖς, ὡς- B
 ἀμδρῖσσα * μύχιστον, τῇ δὲ ἀνωμοτο-
 γημένῳ ὅτι, καὶ τῇ γε ποιωνῶν ἐκεί-
 νων αὐτῇ ἐκ ἀφίμενον. τέως ὃ (φει-
 δόμεθα γὰρ τῇ τῆς τελευτήσαντος παύ-
 δων) ἐπαγόμενον ἐκπύσει αὐτῇ τῆς
 ὡρομαίας δωρεᾶς, καὶ ἐπὶ τοῦ-
 του τῆς δέματος, ὡς ἐπὶ τοῖς νομί-
 μοις ὡροισιῶν εἶσω τῆς πενθίμου
 χρόνου γάμοις, ἐπαξεν ὁ νόμος. εἰ C
 γὰρ ἐκείνας ὁ νόμος ἀπμωρήτοις οὐ
 κατέλειπε, καὶ τοῖς γε νομίμων γά-
 μον ὡραζάσας (διότι τυχὸν ὑπώ-
 πιδε μή τις ὡροπύει ὑποψία πο-
 νηρὰ ὡρὸς τὸν δότῃ γήμαντα,
 διότι καὶ θάπτον ὡρὸς τὸν γάμον
 ἔσπευσε,) πῶς ἐκ ἐνταῦθα, ὅπου τὸ
 ὡραγμα μὴ κατὰ ὑποψίαν ὅτι μὲν
 νύ, ἀλλ' αὐτόθεν ἔλεγχον ἀκρι- D
 βῆς καὶ ἀπαράλογιστον ἐδόθη τῷ
 πλημμελήματι ὁ πάντων οὗτος ἀσε-
 βέστατον ὡροπύει, ἀνδρόθω αὐτῇ
 καταλείβον;

Ὡστε δεσπόμενον, εἰ π' ποιοῦτο
 συμβαίνει, καὶ ὡρὸς τοῦ πενθίμου
 χρόνου τέτοι γυνὴ ὡρὸς τῷ πῶρα

to, quem tam cito habuisset
 contemptui. At illa (sed quæ
 protulit, dicere erubescimus)
 dicebat se indignam esse quæ
 ea excideret, cum sciret le-
 gem loqui de legitimis nu-
 ptiis : se autem præter pri-
 mum nullum contraxisse ma-
 trimonium : porro hunc par-
 tum ex naturali concupiscen-
 tia non satis perpenso consi-
 lio processisse. Sed quoniam
 in confesso est numerosis eam
 poenis obnoxiam esse, quod
 stupro cognita pepererit, ne-
 que nos poenis illis eam
 absoluiamus : interim tamen
 (parcimus enim defuncti li-
 beris) donationis propter nu-
 ptias amissionis poenam illi
 imponimus etiam in hoc ca-
 su, quam lex constituit ad-
 uersus eas, quæ ad legitimas
 nuptias intra annum luctus
 perueniunt. Nam si lex illas
 non relinquit impunitas,
 etiam si legitimas nuptias
 contraxerint, quod forte ve-
 reatur ne qua maligna contra
 secundum coniugem præex-
 stiterit suspicio, eo quod tam
 cito ad nuptias festinauit :
 quomodo heic, ubi non so-
 lum in suspicione res con-
 sistit, sed etiam manifestam
 atque indubitatam delicti
 probationem omnium im-
 piissimus ille partus præstat,
 innoxiam eam relinquemus.

Vnde sancimus, si quid ta- 5.1.
 le contigerit, & mulier intra
 tempus luctus sub finem anni

pariat, ac indubitatum sit, eam sobolem ex priore matrimonio non existere, ut omnimodis donatione propter nuptias careat, tam proprietatis, quam ususfructus iure, subdenda quoque aliis omnibus pœnis proinde atque si legitimis secundis se nuptiis ante tempus luctus transactum iunxisset. Nunquam enim impudicitia potiores partes obtineat, quam castitas. sed & ipsa hisdem pœnis subdatur, & insuper metu inscriptionis in crimen stupri periculum subeat: ut neque nuptias immaturas appetat, neque legitimas nuptias maiore malo callidè eludat.

SCHOLIA.

Pro-
cem.
Nou.
39.

^a Scimus nuper nos legem scripsisse.] Humanæ naturæ fluxus & varietas, quæque paulatim remedio indiget, non aliter ad meliorem statum reduci poterit, etiam si quis ad prima sua redigat principia, nisi etiam quod particulatim illi obstat dissoluens, ad tranquillitatem omni perturbatione semotam, & id quod legem decet, redegerit. Quale quiddam cum nunc euenisset, ad legis condendæ necessitatem nos perduxit. Scimus enim dudum circa ea quæ ad restitutiones pertinent certatum, & si fortè qui rogati erant restituere, quasdam res pignori hypothecæ obligassent, in controuerso iure erat, an etiam res quas iussus esset restituere, an verò res eius tantum qui rogatus erat, in periculum adducerentur. Sed & circa verborum differentiam certabatur, verum testator iussisset superfluum post mortem heredis rogati restituere, an simpliciter restitui quod relictum erat retenta legitima portione. Et introducebantur etiam

A τῶν ἐποῖς, ὥστε αἰὰ μφοβήτητον ἐστίν, ὅ
μὴ πλὴν γεννῶν ἐκ τῆς πατρὸς καθε-
στάναι συνομικεσίου, παντοίως αὐτῶν
σερεῖσθαι τῆς πατρὸς καὶ πατρὸς δωρεᾶς, καὶ
καὶ δὲ ἀποτείδναι, καὶ καὶ χρῆσιν, ὑπο-
κειμένῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἱπ-
πείοις ὡς αὐτὸ εἰ δευτέρῳις ἐτυχεν πα-
τρὸς πενθήμερου χρόνου νομίμοις ὁμιλή-
σασα γάμοις. μὴ γὰρ ποτε πλέον ἐ-
B χέτω σωφροσύνης ἀσέλγητα. ἀλλ'
ὑποκείδω μὲν καὶ αὐτὴ τῆς αὐ-
τῆς ποινῆς, κινδυνεύω δὲ πα-
τὴν ἐλπίδα τῆς ἀπὸ * τῆς μοιχείας * τῆς
γῆρας· ὅπως αὐτὸ μὴ δὲ γάμων ἱπ-
πομοίῃ, μὴ δὲ τῶν νομίμοις γάμοις μεί-
ζονι κακῷ ἐφίλοιο.

ΣΧΟΛΙΑ.

Τὸ ῥῥῶν καὶ πεποικιλμένον τῆς ἀνθρώπι-
νης φύσεως, καὶ τῆς καὶ μικρὸν δεόμενον θεραπείας
ὅτι αὐτὸ μὲν εἰς τὸ καλὸν ἔχον ἐπαρμένη, καὶ
εἰς τὸ κακὸν αὐτὸ κυβερνήσθαι ἄρχας, εἰ μὴ
καὶ τὸ καὶ μέγας ἐπαρμένης ἀλγύων, οὕτως
αὐτὸ καὶ τῆς πατρὸς τῆς γαλιων τε καὶ ἀπαρῶν
νόμου τρέπον. ὁποῖον δὲ καὶ νῦν ἐπελθὼν εἰς νό-
μου χεῖρ ἡμᾶς κατέστησεν. ἰσμεν γὰρ ὡς καὶ
πατρὶς ἐκαστὸς ἐστὶν τῆς ἀποκαταστάσεως,
εἰ καὶ συνέβη ἵνας ὑποθήκας ὑποθέσθαι τοῖς
D βαρυνόμενοις, πολλῆς δὲ πατρὸς παρὰ
αὐτῶν, εἴτε δέοι καὶ τὰ ἀποκαταστήσας κελύδεντα
τὰ πατρὸς κινδυνεύειν, εἴτε μόνον τὰ τῆς
βαρυνόμενου τῆς ἀποκαταστάσεως. καὶ πολλή
ἡ καὶ καὶ πατρὶς αὐτῶν πλὴν τῆς ῥῥῶν ἀφω-
ρατὴ ζητήσις. εἴτε ὁ πατρὶς ἀπαρῶν ἡ πε-
ρὶ τῆς ἀποκαταστάσεως πατρὸς τῆς πατρὸς τῆς βεβα-
ειμένου τῆς ἀποκαταστάσεως πατρὸς τῆς ἀπο-
καταστήσας, εἴτε καὶ ἀπλῶς ἀποκαταστήσας
τὸ καλὸν ἐφθῆναι μὲν πλὴν τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ
νομίμου μέγας κελύδεντα. καὶ ἐφίλοιο καὶ

φιδεχομίαςτου παρσεκρυτίονες, καὶ ἐξ ἀπορίας
αἱ ἐν ρέμμασιόνες, καὶ οἱ πολλοὶ τε ἐκείνοι καὶ ποι-
χίλοι καὶ ἀνέκλυτοι σχεδὸν τῆς ρηθείας ρέμμασι-
νος κύκλοι, καὶ ὡς ἡμεῖς παρθεῖν ταῦτα ἰώμενοι,
νόμον ἐγχαράξαν καὶ τὰ ἐξῆς ὡς ἐν τῇ βασι-
λικῇ κεῖται.

Θεοδώρου. Ο ἄξιός τις ἵνα τοῖς ἐαυτοῦ κλη-
ρονομοῖς ἄλλω ἀποκαταστήσῃ, φυλαχέτω ἐξ
αὐτῆς τοῖς οἰκείοις πασι δὲ νόμον ποιημόριον.
ἀνάγνωθι τὰς ὑποκειμένας ἀφ' ἑαυτοῦ ἐν τῇ
κτ'. ὑπ. τοῦ γ'. βιβλ. τ' κώδικος, καὶ τὴν γ'. καὶ
δ'. καὶ ε'. καὶ ζ'. καὶ η'. ἀφ' ἑαυτοῦ τ' μθ'. ὑπ. τοῦ
ε'. βιβλ. τ' κώδικος. ὁ ἄξιός τις ἀποκαταστή-
σαι κληρονομίαν, δυνάται ὑποεξαρεῖν ἐξ αὐ-
τῆς τὰ γαμικὰ σωμαλάγματα. οὐ μὲν, ἀλλὰ
καὶ ἄλλω ἡρεσσεῖται ἀπὸ πατρὸς γάμου δωρεᾶς, ἢ ἀπὸ
πατρὸς ὑποεξαρεῖ. μὴ δυνάμενος μὲν ποῖ γε
αὐτὸν αὐτὰ πατρὸς ὑποεξαρεῖ τῆς ἀποκαταστά-
σεως. ἀνάγνωθι τὰς ὑποκειμένας τῇ μθ'. ὑπ.
τ' ε'. βιβλ. τ' κώδικος καὶ τὴν ρη'. νεαρόν. μτ'
τὴν παρθεῖν καὶ τὰ ἑδνα ὁ Φαλκίδος παρατά-
ζεται. ἀνάγνωθι βιβλ. ε'. τ' κώδικος ὑπ. ν'.
ἀφ' ἑαυτοῦ ε'. καὶ ιδ'. ὁ ἄξιός τις ἀποκαταστήσῃ κλη-
ρονομίαν, δυνάται γαμικὰς ἐπιδοσὺς ποιῆσαι
ἐν τῇ ὑποκαταστάτων παρθεῖν. ἀνάγνω-
θι τὰς ὑποκειμένας ἀφ' ἑαυτοῦ τῇ μθ'. ὑπ. τ' ε'.
βιβλ. τοῦ κώδικος.

Θεοδώρου. Ἡ ἐν τῇ ια'. μὲν τῆς τελευτῆς
τοῦ ἀνδρὸς τεκοῦσα, τοῦ πατρὸς αἰμῶντος, καὶ ἐκ-
πλητῆς τῆς γήσεως τῇ ἑδνων. καὶ ἐὰν πᾶδας ἔχῃ
ἐξ αὐτῆς τοῦ ἀνδρὸς, ὑποκαταστήσῃ τοῖς ἐπιτιμίοις οἷς
ἡμεροῦται καὶ ἡ γάμον σωμαλάθειν πατρὸς ποῖ
πεντήμιον χαροῦ. ἀνάγνωθι βιβλ. θ'. τοῦ κώδικος
ὑπ. θ'.

fideicommissi persecutiones, & si he-
res soluendo non esset, in rem missio-
nes, & multi illique varij & penè
indissolubiles circuitus dictæ in rem
missionis, & ut his mederemur, nu-
per legem scripsimus: & quæ se-
quuntur, ut habetur in Basilico.

^b Bonorum suorum restitutionem, &c.]
THEODORI. Qui rogauit quem-
piam ut hereditatem suam alij resti-
tueret, ex ea portionem legitimam
seruet liberis suis. Lege constitutio-
nes positas in tit. 28. 3. lib. Cod. & 3.
4. 6. 7. 8. constit. tit. 49. 6. lib. Cod.
Qui hereditatem rogatus fuit resti-
tuere, potest ex ea deducere contra-
ctus nuptiales: quinetiam ea quæ ab
eo debentur ex donatione propter
nuptias, vel ex dote deducit: non
tamen potest ea augere in fraudem
restitutionis. lege constit. sitas in tit.
49. 6. lib. Cod. & Nouellam 118.
Post dotem & donationem propter
nuptias ponitur ratio legis Falcidie.
lege lib. 6. Cod. tit. 50. constit. 6. &
14. Qui rogatus fuit hereditatem re-
stituere, potest nuptiales donationes
facere ex rebus restitutioni obno-
xiis. Lege constit. sitas in tit. 49. 6.
lib. Cod.

^c Etiam si legitimas nuptias.] THEOD.
Quæ peperit vndecimo mense post
mortem viri, stuprum committit, &
vsumfructum donationis propter nu-
ptias amittit. & si filios habet ex eo-
dem marito, obnoxia est hisdem pec-
nis, quibus puniuntur quæ intra tempus
luctus nubis. Lege libro 9. Cod.
tit. 9.

ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΚΘ.

ΤΙΤΛΟΣ Α'.

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΡΟΙΚΟΣ, ΚΑΙ ΠΡΟ
γάμου δωρεάς.

ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ LIBER XXIX.

TITVLVS I.

DE IVRE DOTIVM.

Et de donatione propter nuptias.

L. 5. I. VL-
PIA-
NVS. **D**OS^a vel à pa-
tre datur, vel
ab extraneo.

Dos à patre
profecta est, quæ ab^b aliquo
ex ascendentibus data est de
bonis eius, vel quòd promi-
sisset: siue ipse dederit, siue
procurator eius, ^c siue alius
iussu eius, ^d siue quis nego-
tium eius gerens, ipsèque ra-
tum habuerit: siue alius de-
derit ^e tanquam patri dona-
turus. & si curator furiosi, vel
prodigi, ^f vel cuiusvis alte-
rius dotem dederit. ^g & quæ
decreto ex bonis patris ab

Α'. Οὐλ-
παν.

Προῖξ ἢ δὸτὸ πα-
τρὸς δίδοται, ἢ δὸτὸ
ἑξωπκοῦ. δὸτὸ πα-
τρὸς προῖξ ὅστιν ἢ δὸτὸ ἀνιόντος τινὸς
διδομένη ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, ἢ ἐξ
ἐπρωτήσεως αὐτοῦ· εἴτε αὐτὸς ὁρά-
σῃ, ἢ φρονεσῇ αὐτοῦ, ἢ κελεύσῃ αὐτὸν
ἄλλος, ἢ διοίκησιν ὁραμάτων αὐτοῦ
πρὸς ὁράτων, καὶ δεκτὸν αὐτὸν ἡγήσεται·
εἴτε ἄλλος δώσῃ ὡς τῷ πατρὶ δωρού-
μενον. καὶ ἐὰν ὁ κουράτωρ τῶ μαίνο-
μενου, ἢ ἀσώτου, ἢ τῶ οἰουδηνέου
παράσῃ. καὶ ἡ δοθεῖσα κατὰ ψῆφον
ἐκ τῶν ὁραμάτων τῶ ἀίχμαλώτου
πατρός.

πατρὸς, ἢ τῆς παρὰ ληστῶν συλαθέν-
τος.

Εάν παραιτήσεται κληρονομίαν ὁ
πατὴρ ἐπὶ συστάσει προικὸς, εἰκὸς γὰρ
ὑποκατάστατος ὁ γαμβρὸς* ἔξ ἀδια-
θέτου αὐτῷ ἡρμιόζεν, ἐκ ἐστὶ τῶρα πα-
τρὸς διδομένη. τὸ αὐτὸ καὶ λησάτον
παραιτήσεται· οὐ γὰρ οἴκοθεν ἐδαπά-
νησεν, ἀλλ' ἐκ ἐκλήσατο.

Εάν ἄλλου πλὴν θυγατέρα μου
προικίζοντο, ἐγνήσωμαι, καὶ κατα-
βάλω, οὐχ ὡς πατὴρ, ἐκ ἐστὶν ὡς τῶρα
πατρὸς διδομένη, καὶ μὴ δυνάμην
λαβεῖν ἀπὸ τῆς ἐναγόμενης. εἰ μὲν οὖν
ἐγὼ πλὴν προικῆς ὁμολογήσας, τῶρα
ἐγνήσωμαι, ἢ ἐναγόμενον, τῶρα πα-
τρὸς διδομένη ὅσιν. δεκάει γὰρ τὸ ἐνέ-
χεσθαι με τύποις.

Εάν ὑπεξούσιον δανεισάμενος
παράσῃ ὑπὲρ τῆς αὐτῆς θυγατρὸς, ἢ
δανείσῃ ἀντὶ αὐτῆς δέδωκε τῷ
γαμβρῷ, ἀπὸ τῆς πάππου δοκεῖ ἔξελ-
θεῖν μέχρι τῆς ποσὸς ὃ ἐμελλεν ὁ πάπ-
πος ὑπὲρ αὐτῆς διδόναι. δαπάνημα
γὰρ εἰς πλὴν οὐσίαν αὐτῆς γέγονεν.

Εἰ δὲ δωρήσεται μοι ἡ γυνὴ μου,
ἢ ἐγὼ ἐπὶ τῷ δοῦναι ὑπὲρ προι-
κὸς τῆς θυγατρὸς μου, ὡς παρὰ
ἔξω πκοῦ διδομένη ὅσιν, καὶ ἔρρωται
ἢ παρὰ τῆς γυναικὸς δωρεά· οὐ γὰρ
ἐπὶ τῷ ἐπιχεῖν με, ἀλλ' ἐπὶ τῷ
ἐπιδοῦναι δέδωκεν. ἀμέλει ἐφ' ἐκα-
τέρου θέματος ἀναγκάζομαι δοῦναι.
καὶ μὴ δίδου, ἐνέχομαι τῇ περὶ χεῖρος
ἀγωγῇ.

Εάν ὑπεξούσιον ὁμολογήσῃ,
Basil. Tom. IV.

A hostibus capti, vel à latroni-
bus detenti data est.

Si pater hereditatem re-
pudiauerit^b dotis constituen-
dæ causa, fortè enim gener
substitutus erat, aut ei ab in-
testato competebat, dos pro-
fectitia non est. Idem est & si
legatum repudiauerit. non
enim de suo erogauit, sed
B non adquisiuit.

Si alio pro filia mea dotem
constituente,ⁱ ego fideiusse-
ro, & soluero, non quasi pa-
ter,^k non est profectitia dos,
quamvis à reo quod solui con-
sequi non possim. Si tamen
dotem promiserò, & fideiuf-
forem, aut reum dederò, dos
est profectitia: ^l sufficit enim
quòd eis obligatus sim.

C Si filiusfamilias^m mutuatus
pro filia sua dotem dederit,
aut creditorem delegauerit
genero, videtur dos ab auo
profecta usque ad quantita-
tem, quam auus pro ea datu-
rus erat. id enim quod expen-
sum est, in rem eius versum
est.

Si autem vxor mea, aut
D alius mihi donauerit, vt pro
filia in dotem darem, quasi ab
extraneo data est (dos aduen-
titia est) ^o & valet donatio ab
vxore facta: non enim ad hoc
dedit, ^p vt ipse habeam, sed
vt in dotem darem. Denique
vtroque casu ^q obstrictus sum
vt dem: & si non dederim,
condictione teneor.

^r Si filiusfamilias dotem pro-

V u

miserit, & sui iuris factus soluerit, dos profectitia est:

- §. 6. Et quæ a patre pro filia emancipata data est: non enim ratio potestatis, sed parentum dotem profectitiam facit: si modò ut parens dederit, non autem si cum ei deberet, voluntate eius dederit. tunc enim aduentitia dos est.

- §. 7. Curator suæ filiæ sui iuris effectæ, si dotem pro ea constituerit, quasi pater, non quasi curator id facere videtur.

- §. 8. Adoptivus quoque pater qui dotem dedit, eius repetitionem habet.

- §. 9. Si alius pro filia mea dotem promiserit, & ei heres exstitero, & dotem dederò: si quidem ante nuptias heres exstitero, videtur dos profectitia: potui enim repudium mittendo dotis promissionem resolvere. quòd si post nuptias heres exstitero, non est profectitia.

- L. 6. II. POMPON. ^z Filia mortua, ^y redditur patri dos ab ipso profecta.

- §. 1. Si pater fundum bona fide emptum in dotem dedit, ab ipso profecta intelligitur.

- §. 2. Etiam maioribus ^a si in dote danda inuicem se circumscripserint, subuenitur. ^b non enim bono & æquo convenit, aut lucrari aliquem cum damno alterius, aut damnum sentire per alterius lucrum.

- L. 7. III. VLP. ^c Maritus dotis

ή γρόμνος αὐτεξούσιος κατὰ βάλῃ, ὡς παρὰ πατρὸς διδομένη ἐστίν.

Καὶ ἡ παρὰ πατρὸς διδομένη ὑπὲρ αὐτεξουσίας· οὐ γὰρ ὁ λόγος τῆς ὑπεξουσιότητος, ἀλλ' ὁ τῆς γονέων ποιεῖν ἢ ὡς παρὰ πατρὸς διδομένη. μόνον εἰ ὡς πατὴρ ἐπέδωκεν, καὶ μὴ ὡς χρεωστῶν αὐτῇ κατὰ γάμῳ αὐτῆς. τότε γὰρ ὡς παρὰ ἑξωτικοῦ διδομένη ἐστίν.

B Ο κηρατωρὺν τῆς αὐτεξουσίας αὐτῆς θυγατρὸς, ἐὰν προικίσῃ αὐτήν, δοκεῖ τὸ ποιεῖν ὡς πατὴρ, καὶ οὐχ ὡς κούρατωρ.

Καὶ ὁ θετὸς πατὴρ τῆς διδομένης προικιστῆς, ἔχει πλεονάζειν αὐτῆς.

Εὰν ἕτερος ὁμολογήσῃ προικιστῆς αὐτῆς θυγατρὸς μου, καὶ κληρονομήσῃ αὐτὴν, καὶ παράγῃ πλεονάζειν αὐτῆς· εἰ μὴ πρὸ τῆς γάμων ἐκκληρονομήσῃ, ὡς παρὰ πατρὸς διδομένη ἐστίν· ἡ δὲ ἀμείνων γὰρ ἐλλείπον διαζύγιον λύσει πλεονάζειν τῆς προικιστῆς. εἰ δὲ μὴ τὸ γάμον ἐκκληρονομήσῃ, ἐκ ἐστίν ὡς παρὰ πατρὸς διδομένη.

β'. Πομπων. Τελειώσεως τῆς θυγατρὸς, ἀποδίδεται τῷ πατρὶ ἢ παρ' αὐτῆς δοθεῖσα προικίς.

Εὰν ὁ πατὴρ καλῇ πᾶσι ἀγρὸν ὠνησάμενον τῇ δότῃ ἐν προικί, παρ' αὐτῆς δεδωκεν γινώσκεται.

Καὶ ὁ μείζων τῆς εἰκοσι πέντε ἐστίν, ἐὰν ἀλλήλοις διεγράψωσιν ἐν τῇ δότῃ τῆς προικιστῆς, βοηθοῦνται. οὐ συνάδει γὰρ τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ δίκαιῳ, ἀνακρεδάνειν ἐκ τῆς ἐτέρου ζημίας, ἢ ζημιοῦσθαι κερδάνοντος ἐτέρου.

γ'. Οὐλπιανός. Ο αἰὲρ ἐστὶν καρ-

ποις τῆς περιουσίας λαμβάνει διὰ τὰ^A φρούττον προπτερ ονέρα μα-
τρίμονιυ περσιπτι.

Τὰ λόγῳ τῆς περιουσίας * καὶ ὁ περι-
τῆς γάμου ληφθέντες καρποὶ * περιέ-
χονται. ὁ μὲν οὖν περιτῆς γάμου ληφ-
θέντες τῆς περιουσίας γίνονται· εἰ μὴ τὸ
ἐναντίον συνεφωνήσῃ· τότε ὡς δω-
ρεὰς γινομένης, ἐκ ὑποδίδονται.

Εὰν γὰρ ἡ περιουσία δοθῇ ἐν περι-
ουσίᾳ, αὐτὴ ἡ περιουσία δοκεῖ δεδωμένη καὶ προῖξ^B
εἶναι. οὐ μὲν οὖν οἱ δὲ αὐτῆς λαμβανόμενοι
καρποὶ· εἰ μὴ τὸ ἐναντίον συνεφωνήσῃ.

Ἡ μὲν οὖν περιουσία περιτῆς, ἢ γυναι-
κὸς περιουσία ἐν συνεσῶν τῶν γάμων,
τῆς ἀνδρὸς γίνονται. καὶ περιτῆς αὐτῆς
ὁ γυναικὸς τῆς γυναικὸς. εἰ δὲ πρὸς τῶν γάμων
ἐπεδωθήσονται, εἰ μὲν ἐφ' ᾧ περιτῆς
γυναικὸς τῆς ἀνδρὸς, αὐτῆς γίνονται. καὶ μὴ
γυναικὸς τῆς γάμου, πρὶν διαζυγίου
πεμπομένης, διὰ τῆς ἀπατητικῆς ἀγω-
γῆς αὐτὰ λαμβάνει ἡ γυνή. εἰ δὲ δεδω-
κεν ἐφ' ᾧ τῶν γάμων παρακολουθοῦ-
τος γυναικὸς αὐτὰ τῆς ἀνδρὸς, οὐ γίνον-
ται αὐτῆς ἐν τῶν μετὰ ζῶν, καὶ πεμπομέ-
νου διαζυγίου ἐνδικαῖα αὐτὰ. περιτῆς δὲ τῶν
διαζυγίου, ἐὰν περιτῆς αὐτὰ ἐνδικαῖα
σῶν, ἐκβάλλεται παραγραφή.

Δ'. Καλλιστ. Εἰ δὲ μηδὲν φανερώς^D
λεχθῇ, περιτῆς γίνονται τῆς μνη-
στῆρος· καὶ μὴ γυναικὸς τῆς γάμου,
ὑποδίδονται.

Ε'. Οὐλπ. Εὰν περιτῆς γυναικὸς περι-
ουσία ἐφ' ᾧ παραχεῖν ὑπὲρ ἐαυτῆς
ἐν περιουσίᾳ αὐτῆς γίνονται, καὶ μὴ πα-
ρακολουθήσῃ ὁ γάμος. ἐνέχεται δὲ τῇ
ἀπατησίᾳ. εἰ δὲ ὑπὲρ αὐτῆς ἐγὼ δώ-

Basil. Tom. IV.

fructum propter onera ma-
trimonij percipit.

Fructus constante matri-
monio percepti, doti non ce-
dunt. Si verò ante nuptias
percepti fuerint, dotis fiunt:
nisi aliud actum sit: tunc e-
nim quasi donatione facta
non redduntur.

Si usufructus in dotem
datus sit, ipse usufructus vi-
detur & in dote esse, non
etiam fructus ex eo percepti:
nisi aliud conuenerit.

Dos data, siue res in dotem
data, mariti fiunt, & accedit
ei tempus ex persona mulie-
ris. Quòd si ante matrimo-
nium dentur, si quidem ad
hoc datae sint, vt statim ma-
riti fiant, eius efficiuntur: &
si nuptiae secutae non sint,
fortè repudio misso, mulier
eas condicit. Sin autem sic
datae sint vt secutis nuptiis
mariti fiant, interim eius
non fiunt, & misso nuntio,
eas vindicabit. ante nuntium
autem remissum si vindicare
tentauerit, summouetur ex-
ceptione.

IV. CALLISTR. Sin autem
nihil euidenter dictum sit,
statim res sponsi fiunt: & nisi
nuptiae secutae fuerint, red-
duntur.

V. VLP. Si res mulieri
sic dedero, vt ipsa pro se in
dotem daret: efficiuntur eius,
licet nuptiae secutae non sint.
tenetur autem conditione.
Quòd si pro ea res ego dede-

Vu ij

ro, si quidem sic ut statim^A fiant accipientis, nuntio remisso condicam: si verò ut secutis nuptiis^B mariti fiant, & vel repudium missum sit, vel matrimonium interdictum sit, eas vindico.

§. 1. ¹ Si res tibi tradidero, ut nuptiis secutis tuæ efficiantur, & ante nuptias decessero, dominium heredis mei sit, & invito eo, licet nuptiæ secutæ sint, dominij tui non efficiuntur. Sed fauore dotis necessitas imponitur heredi^K consentire eis quæ feci. Quòd si distulerit, vel absit, ipso iure tuæ efficiuntur, ne mulier maneat indotata.

§. 2. ¹ Quæ extra dotem in domum mariti illata sunt, eius non efficiuntur, nisi ad hoc data sint. & soluto matrimonio dotis actione non petuntur, sed condicuntur. Si verò chirographum dederit, quo continentur quæ in domum eius illata sunt, licet nihil intersit, inferantur in domum eius, an ei tradantur, tamen eius non fiunt: nam ne accepisse neget, chirographum dat: & plerumque custodiam earum repromittit: nisi mulier eas possideat: & si ea non reddat, ^M depositi vel mandati conuenitur. Sin autem custodiam non receperit, si quidem furandi animo ea retinet, condicuntur: si non furandi animo, ad exhibendū agetur. Parapherna autem

σω, εἰ μὲν ὥστε ᾧραχρήματα γινέσθαι τῆ λαμβάνοντος, καὶ πεμφθῆ διαζύγιον, πλὴν ἀπαίτησιν ἔχω· εἰ δ' ὥστε τῷ γάμου γινομένου ταῦτα γινέσθαι τῷ ἀνδρὶ, καὶ ἢ διαζύγιον σαλῇ, ἢ κακωλυμένος δι-
ρεθῇ ὁ γάμος, ἐκδικῶ αὐτά.

Εὰν ᾧράχω τοι ἵνα ὅτε γήνη γάμος γήων^Γ σα, καὶ ἀποθάνω πρὸ τῶ γάμων, ἢ δεσποτεία γίνε^Δ τῷ κληρονόμου μου, καὶ ᾧρά γώμην αὐτῷ, καὶ ὁ γάμος γήνηται, οὐ δεσποζεις αὐτὸν. Ἀλλὰ τῷ λόγῳ τῆς δόσεως ἀναγκάζε^Ε ὁ κληρονόμος συναινέσαι τοῖς ὑπὸ ἐμοῦ γενομένοις. εἰ δὲ ὑπερβῇται, ἢ ἀπέσῃ, τῷ αὐτῷ δικαίῳ γίνονται σα, ἵνα μὴ διρεθῇ ἀπερσιος ἢ γυνή.

Τὰ ἑξώπερικα γίνονται τῷ ἀνδρὶ, εἰ μὴ ἐπὶ τούτῳ δοθῶσιν αὐτῷ, καὶ λυομένης τῷ γάμου κατ' νόμους ἀπαγοδῶ^Ζ, καὶ οὐ διὰ τῷ ἐπὶ τῇ περιουσίᾳ ἀγωγῆς. εἰ δ' ᾧρα αὐτὸν ἀσφαλίζε^Η δηλῶν αὐτὰ εἰσαχθῆναι ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῷ, καὶ ἀδιάφορον ὅτι τὸ θέλοντος αὐτῷ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῷ, * καὶ τὸ ᾧραδοθῆναι αὐτὰ, ὅμως οὐ γίνονται αὐτῷ. διὰ τῷ τὸ μὴ ἐξηγήσασθαι αὐτὸν ἀσφαλίζε^Θ, καὶ ὡς ἐπὶ παν μὲν ὁμολογεῖ τῷ φυλακῇ αὐτῶν· εἰ μὴ ἡ γυνὴ κατεῖχεν αὐτά· καὶ μὴ ἀποδοιδεῖ ἐνάγε^Ι τῇ πρὶ ᾧραθήκης ἀγωγῇ, καὶ τῇ πρὶ ἐντολῆς. εἰ δὲ μὴ ἀνεδέξατο πλὴν φυλακῆν, εἰ μὲν ἐπὶ τῷ ἀποκλέψαι ᾧρεκράτησεν αὐτά, χώρα τῇ ἀγωγῇ τῇ πρὶ ἀπατήσεως παραγμάτων. εἰ δὲ μὴ διὰ τὸ ἀποκλέψαι ᾧρεκράτησεν, ἢ πρὶ ἀποκρυβέντων παραγμάτων ἀγωγῇ κινεῖται. λέγεται δὲ ᾧρά τοῖς

Γάλλοις τὰ παρὰ φερνα πεκούλιον. ^A Galli peculium appellant.
 5. Ιδὲμ. Ἡ διατεπημένη περὶ
 τῷ αἰδρὶ κινδυνεύεται. καὶ ἂν ἄπο θανά-
 σι τὰ ζῶσα, καὶ ἡ γυνὴ πρὶν ἐσθῆτα κα-
 τατείσῃ, πρὶν ἄπο τήμῃσιν αὐτῶν δι-
 δῶσι.

Τῆς ἀδιαπημένης δὲ καὶ ἡ αὐξήσις καὶ
 ἡ μείωσις πρὶν γυναικὰ ὀρεῖ.

Καὶ αὐτὴ λαμβάνει τὸ ποκετὸν τῆς
 δούλων. ὅτ' δὲ καρποὺς καὶ πρὶν γ- ^B
 νῶν τῆς θρεμμάτων τῆς περιουσι-
 αίων ὁ ἀνὴρ λαμβάνει· πρὸ τῆς μὲν
 τοι πληροῦν τὰ περὶ τὸ τυτὰ καὶ ὑπο-
 βάλλων ἀντὶ τῆς τελευτῶντων ἐκ τῆς
 ἐπιγυομένων.

Εάν' δὲ πρὸ τῆς γάμου τελευτήσῃ
 τίνα τῆς διατεπημένων, ἡ γυνὴ ζη-
 μιόσται· μὴ γὰρ τῆς γάμων, ἀληθὲς
 ὅτι περὶ αὐτοῖς. πρὸ δὲ τοῦ γάμου ὑ- ^C
 πὸ αἵρεσιν, καὶ ἡρτημένης τῆς αἰρέ-
 σεως, ἐὰν συμβῇ τελευτήσῃ, σβέννυ-
 ται ἡ περὶ αὐτοῖς.

Εἰ δὲ συμφωνηθῇ τὰ περὶ αὐτὰ,
 ἡ πρὶν διατήμῃσιν ἄποδοθῆναι, εἰ μὲν
 καὶ πρὸ τῆς ὀφείλοντος ἔχῃ πρὶν ἐπι-
 λογῆν ἐκφωνηθῇ, αὐτὸς ἔχει. εἰ δὲ
 μὴ λεχθῇ, ὁ ἀνὴρ ὁ βούλεται δίδω-
 σιν. Ἐπὶ γὰρ τῆς ἐπὶ τοῖς οἰσ, ὁ ἐναγ- ^D
 μῶς ἔχει πρὶν ἐπιλογῆν. εἰ δὲ μὴ
 φαίνονται τὰ περὶ αὐτὰ, δίδωσι
 πάντως πρὶν διατήμῃσιν.

Ζ'. ΠΑΥΛ. Διόσται δὲ τὸ περὶ αὐτὰ
 νόμιμον χεῖρον ἄποδοθῆναι.

Η'. Οὐλπαν. Εἴτε πρὸ τῆς γάμου,
 εἴτε μετὰ τὸ γάμον δωρεὰς ἀ-
 Basil. Tom. IV.

V I. I D E M. " Dos æstimated L. 10.
 viri periculo est. licet anima-
 lia demortua sint, vel mulier
 vestem adtriuuit, æstimationem
 eorum præstat.

Dotis autem inæstimatedæ §. 1.
 accessio & decessio mulie-
 rem respicit.

Et ad eam partus ancilla- §. 2.
 rum pertinet. fructus autem
 & ° foetus pecorum dotalium
 maritus percipit : sic tamen
 ut proprietatem, seu res prin-
 cipales prius suppleat, & in
 locum demortuorum capitum
 ex adgnatis alia summittat.

Quod si ante nuptias quæ- §. 3.
 dam ex rebus æstimatedis de-
 perierint, mulieris damnum
 est : nam post nuptias vera
 venditio est, ante nuptias ve-
 rò conditionalis. & si pen-
 dente conditione mors con-
 tingerit, exstinguitur vendi-
 tio.

P Quod si conuenerit ut vel §. 4.
 res reddantur, vel earum æ-
 stimation, si quidem expressum
 sit, cuius erit electio, ille eli-
 get. Sin autem nihil dictum
 sit, maritus utrum malit præ-
 stat. Nam in disiunctiuis rei
 electio est, ut quod malit
 præstet. Sed si res non ex-
 stent, æstimationem omni-
 modo præstat.

VII. PAVL. Potest autē & rem L. 11.
 deteriore factam reddere.

VIII. VLP. Siue ante ma- L. 12.
 trimonium, siue post contra-
 ctum matrimoniū donatio-

Vu iij

nis causa æstimatio facta sit, A non valet. venditio enim donationis causa inter virum & uxorem non valet. res igitur in dote remanet.

§. 1. Si mulier circumuenta sit quod rem dedit, ei restituitur. Si verò circa æstimationem rei, electionem habebit maritus utrum malit rem reddere, an æstimationem: & si servus sit qui fortè decessit, id tantum præstat de quo convenit. Idem & in minore circumuenta: nisi habuit qui iusto pretio emeret: idque dumtaxat minori præstat. Sed & si maritus dolum fecerit, iustam æstimationem præstat.

§. 2. Si cum marito mulier pacta sit, ut in dotem habeat, si quid ei deberet, dotis actionem habet: licet enim ipso iure maritus priore debito liberatus non sit, tamen exceptionem habet.

L. 13. IX. MODESTIN. Si mulier post diuortium ad virum reuersa fuerit antequam de dote actionem intenderet, eam mouere non potest quamdiu matrimonium constat.

L. 14. X. VLPIAN. Si mulier mortuam fecerit in traditione rei æstimatæ, eaque perierit, actionem de ea non habet.

L. 15. XI. POMPON. Quod si per eam non steterit, pretium consequetur ac si tradidisset: quod enim euenit, mariti tanquam emptoris periculo est.

πᾶ διαθήμῃσι γνήται, ἐκ ἐρρώται. ὡς οὖν γὰρ δωρεὰς αἱ πᾶ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναῖκος οὐκ ἐρρώται. μὴ οὖν τὸ ὡς γὰρ ἐν ὡριότητι.

Εάν τις αὐτὸ τὸ δοῦναι ὡς γὰρ γυνή, ἀναλαμβάνει τὸ ὡς γὰρ. εἰ δὲ ὡς πᾶ διαθήμῃσι, ἴππῳ γυνή ἔχῃ ὁ ἀνὴρ ἢ τὸ ὡς γὰρ δωρεὰς, ἢ πᾶ δικαίαν δωροδοκίαν· καὶ δόλως ὡς ἴσως ἐτελεύτησε, μόνον τὸ συμφωνηθέν δίδωσι. τὸ αὐτὸ καὶ ἴππῳ ἀφῆλικος ὡς γὰρ φείσῃ· εἰ μὴ ἄρα εἶχε τὸ ἀγροζόντα δικαίῳ ὑμνήματι. τὸ δὲ ἴππῳ μόνῃς τῆς ἀφῆλικος. εἰ δὲ καὶ δόλως ἐποίησεν ὁ ἀνὴρ, δίδωσι πᾶ δικαίαν δωροδοκίαν.

Εάν γυνή μὲν τῷ ἰδίου ἀνδρὸς συμφωνήσῃ ἔχῃ αὐτὴν ἐν ὡριότητι, εἴτε αὐτῇ ἐποφείλῃ, ἔχῃ πᾶ ὡς ὡριότητος ἀγροζόν· καὶ γὰρ τῷ αὐτῷ δικαίῳ ὁ ἀνὴρ τῷ ὡς γὰρ δωρεὰς ἐκ ἐλβύθῃται, ὅμως ἔχῃ παραγροζόν.

θ. Μοδεστίν. Εάν γυνή διαλύσασα τὸ γάμον ὑποστρέψῃ πρὸς τὸν ἀνδρα πρὶν ἢ κινήσῃ πᾶ ὡς τῆς ὡριότητος ἀπαίτησιν, οὐ δύναται κινεῖν αὐτὴν ἐφ' ὅσῳ ὁ γάμος σωίσταται.

ι. Οὐλπιαν. Εἰ μὲν ὑπὲρ δέσιν ἡ γυνή ποιήσῃ ὡς πᾶ παράδοσιν τῷ διατεπημῷ δωρεὰς, καὶ φθαρῇ, ἐκ ἔχῃ ὡς αὐτῇ ἀγροζόν.

ια. Πομπών. Εἰ δὲ μὴ ἐνεπόδισε, λαμβάνει τὸ ὑμνήμα ὡς δωροδοκία· τὸ γὰρ ἴππῳ συμβαῖνον τῷ ἀνδρὶ, ὡς ἀγροζόν ἐκινδυνεύεται.

ιβ'. Οὐλπ. Εὰν τὸ διατεπημημένον ἔκνηκηθῃ, κινεῖ ὁ ἀνὴρ καὶ τῆς γυναικὸς πλὴν τῆς ἀφαρέσεως τῆς προαγμάτων ἀγωγῆς, καὶ εἰ ἀλάβῃ τὸ αὐτῆς τὸ διπλοῦν, ἀποδίδωσιν αὐτὸ τῷ γάμου λυομένῳ διὰ τῆς ἐπὶ τῇ προικὶ ἀγωγῆς· οὔτε γὰρ ὅστιν ἀπλήρως προαγίσι, ἀλλὰ ὁσέως αἰτία καὶ ἔρεκεῖ τὸ ἀνδρα μὴ ζημιωθῆναι, οὐ μὲν περδάναι.

ιγ'. Παυλ. Επὶ τοῖς προικημαίοις προαγίαισι χρεώσῃ ὁ ἀνὴρ δόλον, καὶ ῥαθυμίαν, καὶ ὑπηρεσίαν, οἷον ἐν τοῖς ἰδίῳις προαγίαισιν.

Τῶν γάμων μὴ γηνομένων, οὐ πλὴν διαθήκῃ τῇ δόθέντων διατεπημενῶν, ἀλλὰ τὰ προαγίματα ἢ γυνὴ ἀπολαμβάνει.

ιδ'. Πομπων. Εὰν αἰδράποδα διατεπημημένα λάβω ἐφ' ᾧ λυομένου τῷ γάμου ἀποδιδόναι ὑπὸ πλὴν αὐτῶν διαθήκῃσιν, ἐμοὶ ἐκινδυνάζονται, καὶ ὁ ποκετὸς αὐτῶν τὸ ἐμοὶ μῦρε.

ιε'. Οὐλπαν. Ενέχεται ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τῇ προικί, καὶ ἐν καὶ κέλδουσιν αὐτῷ ἐπερο δόθῃ.

ισ'. Παυλ. Ανιχέρος ἐπεροταται ἢ γυνὴ προικὴ μὴ θάνατον· ἢ γὰρ ἐπεροτοσις βλέσκειται εἰς καιρὸν φερομένη, καὶ ὃν ὁ γάμος ἐκ ἐστίν· ἢ δὲ ἐπεροτῆσαι, καλῶς συμφωνεῖ μὴ ἀπατηθῆναι ἐφ' ὅσον περὶ ἐστίν.

ιζ'. Οὐλπ. Ἡ τῆς προικὸς ἐπεροτοσις σιωπηρὰν ἀίρεσιν ἔχει πλὴν εἰ ὁ γάμος γῆνηται· ὅθεν διαζυγίᾳ τελλομένων ἀτονεῖ.

ιη'. Παυλ. Καὶ ἐκ ἀνανεοῦται εἰ καὶ αὐτὰ μὴ ταῦτα γαμηθῇ.

XII. VLP. ^a Si res æstima- L. 16.
ta euicta sit, maritus aduersus
uxorem aget ex empto, quòd
res ei ablata sit. & si duplum
ab ea consecutus sit, dotis
actione soluto matrimonio id
restituit: non enim simplex
venditio est, sed dotis causa:
& sufficit maritum damno
non affici, ^b non etiam lu-
crum sentire.

XIII. PAVL. ^c In rebus do- L. 17.
talibus vir dolum & culpam
præstat, & diligentiam ^d qua-
lem in suis rebus.

^e Si nuptiæ secutæ non sint, S. 1.
non rerum dotalium æstima-
tionem, sed res ipsas mulier
repetit.

XIV. POMPON. ^f Si man- L. 18.
cipia ea lege accepero, vt so-
luto matrimonio tantidem
æstimata redderem, meo pe-
riculo sunt, & partus eorum
apud me manet.

XV. VLP. ^g Maritus de dote L. 19.
obligatur, etiam si iussu eius
alij detur.

XVI. PAVL. ^h Inutiliter mu- L. 20.
lier dotem promittit post
mortem: stipulatio enim col-
lata inuenitur ⁱ in id tempus
quo matrimonium non est.
Quæ autem promittit, rectè
paciscitur, ne à se exigatur.

XVII. VLP. ^k Dotis stipula- L. 21.
tio tacitam habet conditio-
nem si nuptiæ fuerint secutæ.
Quare si repudium mittatur,
conditio deficit.

XVIII. PAVL. Et licet postea L. 22.
ei nupserit, non renouatur.

Vii iiij

- L. 23. XIX. VLP. Quemadmodum A
autem in stipulatione neces-
sario non adiicitur, ita nec in
traditione.
- L. 24. XX. POMPON. ¹ Si filiafa-
miliæ ex peculio cuius admi-
nistrationem habet, dotem
viro dederit, deinde ^m pecu-
lio in eodem statu manente
matrimonium solutum sit,
dos ei rectè soluitur, quasi à B
quolibet peculiari debitore.
- L. 25. XXI. PAVL. ⁿ Si mulier cui
seruus à me debebatur, pacta
sit, ut pro eo decem in do-
tem haberem, liberor ser-
uo, & decem in dote erunt,
quia res pro re solui potest.
& dos conventionem permutatur,
- L. 26. XXII. MODEST. ^p Etiam
constante matrimonio, si hoc C
mulieri utile sit, ^q & ex pecu-
nia in rem, & ex re in pecu-
niam.
- L. 27. XXIII. VLP. Et fundus do-
talis efficitur, vel res.
- L. 28. XXIV. PAVL. ^r Post nuptias
pater non potest deteriorem
conditionem filia facere.
quia nec soluitur ei dos ^r in-
uita filia.
- L. 29. XXV. VLP. ^s Si pater dotem
quam promisit legauerit, si
quidem genero, legatum non
valet: ^u non enim debitori
suo utiliter legat, quod ei de-
bet. ^x Quod si filia legauit,
valet. dos enim ex promissio-
ne marito, legatum autem
filia debetur, & filia utrum-
que capit, si hoc animo pa-
10. Οὐλπ. Ὡς περ δὲ ἐν τῇ ἐπεροτῇ σὺ
ἐκ ἀναγκαίως περσίδεται, οὕτως οὐ-
δὲ ἐν τῇ παραδόσῃ.
- κ'. Γομπων. Ἐὰν ὑπεξοισία ἔχουσα
περσίδῃ πεκουλίου διοικήσεως ὅς
αὐτὸς ὡς ἴσῃ τῷ ἀνδρὶ περσίδῃ, καὶ ὕπε-
ρον ὁ γάμος λυθῇ τῷ πεκουλίου ἐν τῷ
αὐτῷ γήματι μένοντος, ἢ προῖξ αὐτῇ
καλῶς καταβάλλεται, ὡς ὅς οἰουδὴ-
ποτε πεκουλιαρίου χρεώσου.
- κα'. Παυλ. Ἐὰν γυνὴ παρ' ἐμοῦ
χρεωστυμένη δόδλον, συμφωνήσῃ δέκα
ν μίσματα ἀντ' αὐτὸς ἔχῃ ἐν προικί, τῷ
δόδλου ἐλδυσροδμαι, καὶ τὰ δέκα νομί-
σματα εἰσὶν ἐν προικί. πρᾶγμα γὰρ ἀντὶ
πράγματιος δύνανται καταβάλλεσθαι, καὶ δὲ
συμφώνου ἢ προῖξ καταλλάσσεται,
- κβ'. Μοδῆς. Καὶ σιωπεῖτος τοῦ γά-
μου ἐὰν συμφέρεται τῇ γυναικί, καὶ δὲ
χρημάτων εἰς πρᾶγμα, καὶ δὲ πρᾶ-
γματος εἰς χρήματα.
- κγ'. Οὐλπ. Καὶ γίνεται περικιμαῖος
ὁ ἀγρός, ἢ τὸ πρᾶγμα.
- κδ'. Παυλ. Μετὰ τὸ γάμον, εἰ δυνάται
χείρονα τὸ αἶρεσιν ὁ πατὴρ ποιῆσαι τὸ θυ-
γατρὸς. ὅτι οὐτε καταβάλλεται αὐτῇ
ἢ προῖξ ἀκούσης τῆς θυγατρὸς.
- κε'. Οὐλπ. Ἐὰν ὁ πατὴρ ὁμολογήσας
προῖκα, ληγατεύσῃ προῖκα, εἰ μὲν τῷ
γαμβρῷ, ἀνίσχυρον τὸ ληγάτον. εἰ γὰρ ἐρ-
ρωμένως ληγατεύει τῷ χρεώσῃ αὐτὸς
ὅπως αὐτῷ χρεωστέ. εἰ δὲ τῇ θυγατρὶ, ἐρ-
ρωται. ἢ μὲν γὰρ προῖξ τῷ ἀνδρὶ δὲ
τῆς ἐπρωτῆσεως, τὸ δὲ ληγάτον τῇ θυ-
γατρὶ κεχρεώσεται, καὶ λαμβάνει ἐκεί-
νον ἢ θυγάτηρ, ἐὰν δείξῃ βεληθῆναι

- Ο μὴ ὢν ἐκτετριμμένος δύνου-

χος καὶ γαμεῖν δύναται, καὶ παρθένῃ^A & uxorem ducere potest, & dotem accipere.

25. Ἰδεμ. Εὰν διαζυχθεῖσα γυνή, καὶ μήπω ἀνακαλεσαμένη τὴν παρθέναν αὐτῆς ὑποσχεθῇ εἰς τὸν γάμον, ἀνδρὸς δοκεῖ πλεονεξία.

26. Παυλ. Πάντες ἐπαγγαζόμενοι παρθέναν, ἐνέχονται οἷα εἶναι φύσεως, ἢ αἰρέσεως. εἰ δὲ μή γινώσκονται τὸν γάμον, οὐ κινεῖται ἡ θέλησις αὐτῆς αἰρέσεως τῆς παρθένου ἀγωγῆς· οὐ γὰρ ποῖς ῥήμασιν, ἀλλὰ τῷ πράγματι δεῖ προσέχειν.

Ἡ γυνή καλῶς ποιεῖ τῷ ἀνδρὶ χρεώσασθαι αὐτῇ ἀποχρῶν, ὅτι συστάς παρθένος.

Εὰν ὁ χρεώτης τῆς γυναῖκος ὑποσχεθῇ ὁμολογήσει παρθέναν, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἀπορήσει, ὁ κίνδυνος παρὰ τῆς γυναῖκος φέρεται. εἰ δὲ ἄρτι δεχθῇ αὐτὴν ἀποχρῶντα γινώσκων ὁ ἀνὴρ ἐδέξατο, αὐτὸς κινδυνεύει.

Εὰν ὁ τῆς γυναῖκος χρεώτης ὁμολογήσει παρθέναν, καὶ κληρονομήσῃ αὐτὴ ἡ γυνή, οὕτως ὅσιν ὡς ὁμολογήσασα· καὶ ὁ ἀνὴρ οὐ ζημιόεται, ἀλλὰ δεκεῖ τὸ ποιῆσαι αὐτῇ ἀποχρῶν.

27. Γαι. Εὰν δοθῇ τὰ σωματικά, χρηθμολύματα, μετρούματα ἐν παρθενίᾳ, τῷ ἀνδρὶ κινδυνεύονται. ὅτι τούτω γὰρ δίδονται, ἐφ' ᾧ παρὰ τὸν ἀνδρὸς ὡς θέλει παραδιδῶναι, καὶ λυομένου τῶν γάμου, τὰ αὐτῶν γένοιντο καὶ ποιότητος αὐτῇ ἀποδοθῆναι ἔτι.

& uxorem ducere potest, & dotem accipere.

XXXVI. IDEM. Si mulier L. 40. qui diuorterat, necdum reuocatis instrumentis in matrimonium redierit, dotem renouare videtur.

XXXVII. PAUL. Omnes L. 41. qui dotem promittunt, obligantur² cuiuscunque sexus, vel conditionis sint. Sed si nuptiæ secutæ non fuerint, dos non exigitur: non enim verba intuenda sunt, sed res.

^c Mulier marito rectè acceptum fert dotis constituendæ causa.

^d Si debitor mulieris sub conditione dotem promiserit, & interim defectus sit facultatibus, periculum ad mulierem pertinet. Quod si iam ab initio minus idoneum maritus sciens admiserit, eius periculum est.

^f Si debitor mulieris dotem promiserit, eique mulier heres exstiterit, perinde est, ac si ipsa dotem promississet: nec maritus damnum patitur, sed sufficit vt acceptilatione mulierem liberet.

XXXVIII. GAI. Si res quæ L. 42. pondere, numero, mensura constant in dotem dantur, mariti periculo sunt: nam in hoc dantur, vt eas maritus ad arbitrium suum distrahat, & soluto matrimonio, eiusdem generis & qualitatis alias restituat.

L. 43. XXXIX. VLP. ^m Acceptilatio quæ dotis constituendæ causa fit, ⁿ si nuptiæ secutæ non sint, non valet, ^o sed manet prior obligatio :

§. 1. Licet extraneus accepto tulerit : nisi sic accepto tulit ut mulieri donaret : tunc enim à debitore exegisse videtur, ^p & marito dedisse. Nuptiis autem infecutis, mulier soluto matrimonio eam exigit, nisi is qui accepto tulit, ^q dotem sibi reddi pactus sit. & si quidem debitoris pura sit obligatio, soluto matrimonio, ^r maritus sua die quantitatem restituit. ^s Sin verò in diem vel conditionalis fuerit obligatio, & medio tempore solutum fuerit matrimoniū, ^t obligatio renouatur, & fideiussores. Sed si constante matrimonio conditio existerit, præstituta die dos à marito exigitur.

L. 44. XL. IULIAN. ^u Si pater pro filia dotem promiserit, & ante nuptias decesserit, ^v vel eam emancipauerit, non resoluitur obligatio.

§. 1. ^w Si mulier nuptura patri debitoris sui in eius potestate constituti, dotis nomine promiserit quod ipse pater, vel filius eius debet, mulier non obligatur, sed quod actione de peculio à patre exigi potest, in dote est : & siue cum patre, siue cum filio mulier agat, repellitur exceptione. actione autem de dote quan-

Α λθ'. Οὐλπ. Η Ἰπὶ συστάσῃ προικὸς μὴ γινομένην τῇ γάμων γινομένην δότῃ, οὐκ ἔρρωται, ἀλλὰ μέλει ἡ ποσὶ ἐνοχὴ.

Εἰ καὶ Ἰξωπικὸς λῶ ὁ πλὴν δότῃ ποιήσας· πλὴν εἰ μὴ διὰ τὸ δωρήσασθαι τῇ γυναικὶ ἐποίησε· τότε γὰρ δοκεῖ ἀπητηκέναι (N) χρεώσῃ, καὶ τῷ ἀνδρὶ δοῦναι. γινομένην δὲ τῇ γάμων καὶ λυομένην, ἡ γυνὴ ἀπατεῖ. εἰ μὴ ὁ πλὴν δότῃ ποιήσας ἐφύλαξεν ἑαυτῷ πλὴν ἀνὰ δόσιν, διὰ συμφώνου, καὶ εἰ μὴ χρεὶς αἰρέσεως λῶ ἢ τῆς χρεώσου ἐνοχὴ, λυομένου τῆς γάμου τὸ ποσὸν ὁ ἀνὴρ δότῃ δίδωσι τῇ ὠρεομένην ποσὶ ἐνοχίᾳ. εἰ δὲ ὑπὸ ἡμέραν ἢ ὑπὸ αἵρεσιν λῶ, καὶ λυθῇ ὁ γάμος ἐν τῷ μέσῳ, ἡ ἐνοχὴ δυνάμεται, καὶ (C) εἴπῃται, εἰ δὲ τῆς γάμου σωεσώτος Ἰξήλθεν ἡ αἵρεσις, τῇ ὠρεομένην ποσὶ ἐνοχίᾳ ὁ ἀνὴρ ἀπατεῖται.

Μ'. Ιουλιανὸς. Εὰν ὁ πατὴρ ὑπὲρ θυγατρὸς ἐπαγγείληται ποσὶ ἐνοχίᾳ, καὶ ποσὶ τῇ γάμων δότῃ δαῖναι, ἢ αὐτεξούσιον ποιήσῃ αὐτῷ, οὐ λύεται ἡ ἐνοχὴ.

Εὰν γυνὴ γαμουμένη τῷ πατρὶ τῆς χρεωσώτου αὐτῇ ὑπεξοισίᾳ ἐπαγγείληται αὐτῷ ποσὶ ἐνοχίᾳ, ὅπῃ αὐτὸς ὁ πατὴρ, ἢ υἱὸς χρεωσέῃ, ἐκ ἐνέχεῃ ἡ γυνὴ, ἀλλὰ τὸ δυνάμετον ἀπατηθῆναι ὅρα τῆς πατρὸς διὰ τῆς ποσὶ πεκουλίας ἀγωγῆς, ποσὶ γίνεται· καὶ εἴτε τῷ υἱῷ, εἴτε τῷ πατρὶ ἐν ἀγῇ ἡ γυνὴ, ἐκβάλλεται ὅρα γεαφῇ. διὰ δὲ τῆς Ἰπὶ τῇ προικὶ ἀγωγῆς, λαμβάνει ὅσον λῶ ἐ

ἡ ἐν πεκουλίῳ ὅτε ἡ προῖξ σπύσται· A
 πο· εἰ μὴ ἄρα προτὶ τῶν γάμων ἡ ἐπα-
 γελία γέγονεν. τότε γὰρ ἐκείνου τοῦ
 χρόνου καθ' ὃν ὁ γάμος ἐγγέτο σκο-
 πεῖται τὸ πεκούλιον.

μα'. Τρυφῶν. Εἰ μὴ μέλλουσα γα-
 μεῖσθαι τῷ ὑποζυγίῳ χρεώσῃ, αὐτῷ
 πῶς δὲ πεκουλίου ἀγωγὴν ἐπιδῶ,
 τὸ ἐντελεῖν ἀπατηθῆναι δυνάμην·
 ἐν τῷ καιρῷ τῶν γάμων σκοπεῖται. εἰ B
 δὲ ἄλλω γαμουμένη ἐπέτρεψε τῷ
 ὑποζυγίῳ ὁμολογήσας, δοκεῖ ἐπιδε-
 δωκέναι· ὅσον ἡ ἐν πεκουλίῳ καὶ
 καιρὸν τῆς ἐπαγγελίας.

μβ'. Ιουλ. Καὶ ἄκοντος τῆς δεσπότου
 ἐπερὶ τῶν ὁδοῶν ὀνόματι τῆς δεσπό-
 του προῖξαι, προσαρτέλει αὐτῷ πῶς
 ἐνοχλῶ, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς ἐπερὶ τῆς
 σῆς, αἱ ἄκοντος ποιεῖται τῆς δεσπότου. C
 ἀλλ' οὐ φέρεται πρὸς τὴν δεσπότιν ὁ
 κίνδυνος, ἐνθα πυχὸν χρεώσῃ τῆς
 γυναικὸς ὁμολογήσῃ πῶς προῖξαι, καὶ
 ὅς ἀπορροπίου γέγονεν ἄπορ· οὐτε
 ἀμέλειαν χρεώσῃ.

Εἰ δὲ καὶ παραδοθῶσι προικιμαῖα
 πράγματα δοῦλῳ ἢ ὑπὸ ὑποζυγίου,
 σπύσται ἡ προῖξ· ὁ δὲ κίνδυνος
 οὐ φέρεται πρὸς τὴν δεσπότιν ἢ D
 τὸν πατέρα, οὐτε ἀμέλειαν χρεώσῃ-
 σιν ἕως οὗ δεκτὸν ἡγήσωνται. ὅθεν καὶ
 τῆς γάμου συνεσῶτος ἀναλαμβάνει ἡ
 γυνὴ τὰ πράγματα, καὶ ἀπατεῖ γε-
 νῆσθαι αὐτῇ ἐνοχλῶ.

Γυνὴ γὰρ ἐμοῦ χρεωστούμην
 οὕτως ἐπιγείλατο· ἔγωγε οὖν ἐν
 προικί, εἰ πὶ χρεώσῃς μοι, ἢ ὁ
 Basil. Tom. IV.

tum erat in peculio dotis con-
 stitutæ tempore : nisi ante
 nuptias promissio facta fue-
 rit. tunc enim eius temporis
 peculium æstimatur quo nu-
 ptia factæ sunt.

XLII. TRYPHON. Si nuptura L. 45a
 debitori filiofamilias, ipsam
 de peculio actionem in do-
 tem dederit, id quod exinde
 potest exigī, nuptiarum tem-
 pore inspicitur. b Si verò alij
 nuptura, iussit filiumfamilias
 promittere : quantum erat in
 peculio c promissionis tem-
 pore dedisse videtur.

XLII. IVLIAN. d Etiam in L. 46a
 uito domino seruus dotem
 domini nomine stipulatus,
 e obligationem ei acquirit,
 sicut & cæteras stipulatio-
 nes, quas inuito domino sti-
 pulatus est. Sed neque peri-
 culum ad dominum perti-
 net, si fortè debitor mulie-
 ris dotem promiserit, & ex
 improuiso casu non idoneus
 factus sit : f neque culpam
 præstat.

Sed & si res dotales seruo §. 1.
 vel filiofamilias traditæ fue-
 rint, dos constituitur : domi-
 nus autem vel pater pericu-
 lum, vel culpam non præ-
 stant, quoadusque ratum ha-
 buerint. ideóque etiam con-
 stante matrimonio § mulier
 res recipit, h & petit vt obli-
 gatione liberetur.

Mulier cuius eram debitor, §. 2.
 sic promisit : quod mihi de-
 bes id tibi doti erit, aut fundus

X x

Cornelianus: ipsa eligeret quid in dote esse velit.

- §. 3. ^k Pater etiam si falsò existimans se filiae debitorem esse, pro ea dotem promiserit, obligatur.

L. 47. XLIII. IDEM. ^l Si seruo in dotem dato ante nuptias donatum aliquid, vel legatum fuerit, ^m doti cedit, ⁿ sicut & fructus ex fundo ante nuptias percepti.

L. 48. XLIV. IDEM. Si quis ante nuptias intra annum dotem daturum promiserit, annus non ex die stipulationis, ^o sed ex die nuptiarum numeratur.

- §. 1. ^p Si socer meus mihi filiae suae nomine legauerit, ego legatum petam: & soluto matrimonio ^q per actionem de dote id uxori meae reddam. ^r potest & mulier si voluerit ^s legatum petere.

L. 49. XLV. IDEM. Si facultatibus lapsus sit qui dotem pro muliere donandi animo promissit, quærimus: an negligentia & culpa mariti exacta non sit. Si verò maritus acceptam ei fecit, ^t ipsius periculum est: perinde enim est ac si pecuniam accepisset, eamque promissori donasset.

L. 50. XLVI. AFRICAN. ^x Mulier quæ fundum in dotem dederat, diuertit, & fundo non recepto in matrimoniū rediit, ^y pactaque est ut decem pro fundo in dote essent, ac datis decem decessit. ^z fundus à marito condicitur: nam & si fun-

^A Κορνελιανὸς ἀγρὸς· αὐτὴ πλὴν ἑπιλογὴν ἔχει ποῦ ἐν πορικῇ βούλεται εἶναι.

Εἰ καὶ ψευδῶς ὁ πατήρ ὑπολαβὼν τῇ θυγατρὶ χρεωστῆν ἐπαγγέλῃται ὑπὲρ αὐτῆς προῖκα, ἐνέχεται.

μγ'. Ἰδεμ. Εὰν πρὸ τῶν γάμων δωρηθῇ ἢ, ἢ λησταρευθῇ τῷ πορικυμῳ δούλῳ, πρεσβύεται τῇ πορικῇ, ὡς καὶ ^B ^Θ ληφθέντες πρὸ τῶν γάμων ἀπὸ τῆς ἀγροδ' καρποί.

μδ'. Ἰδεμ. Εὰν ὁμολογήσῃ πρὸ τῶν γάμων ὡς εἶσω ἐνιαυτὸν δίδοναι προῖκα, ὁ ἐνιαυτὸς ἐκ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐπρωτίσεως, ἀλλὰ τῶν γάμων ἀριθμεῖται.

Εὰν ὁ πενθερὸς μου λησταρεύσῃ μοι ὀνόματι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, ἐγὼ τὸ ληγάτον ἀπαιτῶ· καὶ τῆς γάμου λυομένης τῇ γυναικὶ μου δίδωμι αὐτὸ διὰ τῆς ἀγωγῆς τῆς προικῆς. δυνάται εἰ βούλεται καὶ ἡ γυνὴ ἀπαιτεῖν τὸ ληγάτον.

με'. Ἰδεμ. Εἰ μὲν ἀπορήσῃ ὁ κατὰ δωρεὰν ἐπεροτηθεὶς ὑπὲρ γυναικὸς προῖκα, ζητοῦμεν εἰ κατὰ ἀμέλειαν τῆς ἀνδρὸς ἐκ ἀπληθείας. εἰ δὲ ἀποχρῶν αὐτὰ ποιήσῃ ὁ ἀνὴρ, αὐτὸς κινδυνεύει· οὕτως γὰρ ὅστιν ὥσπερ τὰ χεῖματα ἐλαβὼν, ἐδωρήσατο τε αὐτὰ τῷ ἐπεροτηθέντι.

μς'. ΑΦΡΙΚ. Γυνὴ ἀγρὸν ἐν πορικῇ παρομοιῇ διεβύχθη, καὶ μὴ λαβούσα ^Φ ἀγρὸν ὑπέσχετο, καὶ συμφωνήσασα δέκα νομίματα ἐν πορικῇ αὐτῇ τοῦ ἀγροδ' εἶναι, καὶ παρομοιῇ αὐτὰ, ἐτελεύτησεν. ἀπαιτεῖται ^Ψ ἀγρὸν ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς ἀγωγῆς· καὶ γὰρ ἐν

χρεώσω ἀγρόν, καὶ μὲν ταῦτα ἐστὶν ὡς
παράγω ἐφ' ὃ ὅτε ποσὸν ἐλάβετε
εἶσαι, δυνάμαι ὡς ἀγροῦ διὰ τῆς
οὐκ ἐνέχουσιν κινουμένης ἀγωγῆς,
ἀπατεῖν τὸ ποσόν.

μζ'. Οὐλπ. Εὰν γνώμη τῆς αὐτεξου-
σίας μου θυγάτρως, Ἰπιδῶ τὰ δωρη-
θέντα αὐτῇ ὡς ἐμοί, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ'
αὐτὴ δεδωκέναι δοκεῖ.

μη'. Μαρκεῖ. Εὰν ὑπὲρ τῆς διατεπη-
μίου, ἢ ὑπὲρ τῆς ἀδιαπημήτου ἀγροῦ τὸ
διπλοῦν ἢ γυνὴ καὶ τοὶ μὴ ἀναγκαζο-
μένη ποσομολογήσῃ, Ἰπιδῶ ὁ ἀγρὸς
ἐν ποικίλῳ ὅτι, ὅτι αὐτὸς ἀνὴρ ἐκ τού-
του λάβῃ ἀποδίδωσι τῇ γυναικὶ κί-
νους καὶ ποικίλους.

μθ'. Νερατ. Εὰν ὡς δωροῦ μὲν ἀνὴρ
τῇ γυναικὶ δέξεται ὡς ἀπορῶ αὐ-
τῆς χρεώσω ὁμολογησύντα ποικί-
κα, μόνον ἐφ' οἷς ἐν τῷ ποσομολο-
γεῖν ὑπόκειται, καὶ ἐφ' οἷς ἐκτίσασιν
κινδυνώβει ὁ ἀνὴρ καὶ ὑπερῶ μειώ-
σῃ τὰ τούτων ὁ χρεώσης, μὲν ὁ ἀνὴρ
ἐνέχουσιν.

ν'. Γαι. Τὰ ἐκ τῆς ποικίλων
χρημάτων ἀγροαδέντα, ποικί-
μαῖα εἰσιν.

να'. Παυλ. Ο ἑγὼ μὲν πλὴν ἐπε-
ροτηθεῖσαι ποικίλα, ἐνέχεται.

νβ'. Ιδεμ. Εὰν γυνὴ ὡς κεχρεώση-
μὲν αὐτῇ δόδλον ὡς ἐν ποικίλῳ
ὁρίσῃ δοθῆναι μοι, καὶ ποσὸν κατὰ
ἐκείνης ὁ δόδλος ἀποδάνῃ χρεὶς ὑ-
πὲρ τῆς μου καὶ τῆς χρεώσου, τῇ γυ-
ναικὶ ἐκινδυνώβεται. εἰ δὲ καὶ ὡς ἐρ-
θεῖν ποιήσω καὶ πλὴν ἀπαίτησιν,

Basil. Tom. IV.

^A dum pignori opposuero, &
aliud postea tradidero ut pri-
mus vinculo pignoris libere-
tur, possum statim^a pignera-
titia primum repetere.

XLVII. VLP.^b Si voluntate L. 51.
filiae meae emancipatae res ei
à me donatas pro ea in dotem
dederò: ^c non ego, sed ipsa
dedisse videtur.

^B XLVIII. MARCIANI. Si mu- L. 52.
lier fundi aestimati aut inæsti-
mati nomine, ^d tametsi non
cogeretur, ^e duplam promi-
serit, quia fundus in dote est,
quod ex eo maritus consecu-
tus fuerit, mulieri de dote a-
genti^f restituet.

XLIX. NERAT.^g Si maritus L. 53.
tanquam donaturus vxori de-
bitorem eius, qui soluendo
non erat, dotem promitten-
tem admiserit, in his dunta-
xat, in quibus cum dotem
promitteret soluendo fuit,
& in his quæ adquisiuit, peri-
culum ad maritum pertinet:
& si quid eorum debitor de-
minuerit, maritus obligatus
permanet.

L. GAI.^h Res ex dotali pe- L. 54.
cunia comparatae, dotales
sunt.

LI. PAUL.ⁱ Qui pro dote ex L. 55.
promissa fideiubet, ^k tenetur.

LII. IDEM. Si mulier^l fer- L. 56.
uum sibi debitum mihi in do-
tem dari iusserit, & feruus an-
tequam solueretur, decesserit
absque mora mea & debito-
ris, periculo mulieris est. Sed
& si moram fecero in exigen-

X x ij

do, si tamen etiam apud me moriturus fuerit, non teneor.

§. 1. ^m Vbi onera matrimonii sunt, ibi & dos esse debet. Post mortem autem patris statim filium sequuntur, sicut & liberi, & vxor.

§. 2. ⁿ Quod dicitur necessarias impensas ipso iure dotem minuere, hoc significat, vt maritus eius fundum vel partem eius retineat donec impensam recipiat. ° Sed si per partes in fundum tantum impensum sit, quanti fundus est, definit dotalis esse, nisi intra annum impensas exsoluerit. ^p Quod si pecunia & fundus in dote erant, pecunia minuitur. Si autem mulier impensas marito soluerit, fundus in causam dotis reuertitur: ^q interim autem alienatio eius inhibetur.

L. 57. LIII. IAVOLEN. ^r Mulier filiofamilias debitori suo nuptura patri eius sic dotē promisit: quod filius tuus mihi debet, sit tibi in dotem. si quidem filij obligationem dedit, tota quantitas in dote est. Sin autem id quod à patre exigipotest, ea summa in dote est inquam poterat condemnari ^t tempore promissionis pro modo peculij & eius quod in rem patris versum est. Quod si non appareat de qua obligatione mulier sensit, filij debitum dedisse videtur: nisi contrarium adprobetur.

L. 58. LIV. CELS. ^s Si non factis spon-

^A ήμελλε δὲ καὶ παρ' ἐμοῦ ὧν τελευτή-
σαι, οὐκ ἐνέχομαι.

Οπου τὰ βαρὴ τῆς γάμου, ἐκεῖ καὶ ἡ παροῖξ ὀφείλει εἶναι. παραχρήμα δὲ τῆς ἀποθανεῖν (Ϝ) πατέρα τῷ υἱῷ εἶπονται, ὥστε καὶ (Ϝ) παῖδες, καὶ ἡ γυνή.

Τὸ λεγόμενον ὅτι τὰ αἰατικὰ δαπανήματα αὐτῷ τῷ δικαίῳ μειοῖ πλεονάζει, τὸ δηλοῖ, ὥστε (Ϝ) ἀνδραπαρεκρεπὴν (Ϝ) ἀγρὸν ἢ μέρος αὐτῶς ἕως οὗ λάβῃ πλεονάζον. εἰ δὲ καὶ μέρος εἰς (Ϝ) ἀγρὸν ἐδαπανήσῃ ὅσου ἢ ἄξιος, παύεται εἶναι παροικισμῶς, εἰ μὴ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ᾧ ἀρχὴ δαπάνας. εἰ δὲ ἦσαν σὺν τῷ ἀγρῷ καὶ τὰ χρήματα ἐν προικί, τὰ χρήματα μειοῦνται καταβαλούσης δὲ τῆς γυναικὸς τὰς δαπάνας, ὑποστέφει ὁ ἀγρὸς εἰς πλεονάζοντα. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ κωλύεται ἡ ἐκποίησις αὐτῶς.

νγ'. Ιαβουλ. Χρεώσυν μὲν γυνή ᾧ ἀπέξοιστον, καὶ μέλλουσα γαμεῖσθαι αὐτῷ, ὅπως ἐπιερρήσῃ τῷ πατρὶ αὐτῶς. ὅπως ὁ υἱὸς σου χρεώσῃ μοι, ἔγωγε ἐν παροικίᾳ εἰ μὴ πλεονάζον τῆς υἱοῦ ἐπέδωκεν, ὅλον τὸ ποσὸν ὅστις ἐν παροικίᾳ. εἰ δὲ τὸ δυνάμενον ἀπαῖνδιναί ᾧ ἀπέξοιστον, ἐκεῖνο τὸ ποσὸν ὅστις ἐν παροικίᾳ ἐν ᾧ ἠδυνάτο καὶ (Ϝ) καμρόν τῆς ἐπαγγελίας καταδικαδιῶναι πρὸς τὸ ποσὸν τῆς πεκουλίου, καὶ τῆς δαπανήματος. εἰ δὲ μὴ ὅστις δῆλον ὡς ποίας ἐνοχῆς ἡ γυνή ἐρεθυμήσῃ, τὸ χρέος τῆς υἱοῦ δοκεῖ δεδωκέναι. εἰ μὴ τὸ ἐναντίον δεχθῇ. νδ'. Κελσ. Εὰν μὴ γυμνήσῃς μνη-

σείας ἐπεροθήσεις περὶ τῆς
μὴ θελούσης μοι γαμηθῆναι, ὅμως δὲ
γαμηθείσης ὑπερον, ἐνέχη. εἰ μὴ γάμος
ἐστὶν ἐν τῷ μέσῳ γέγονεν.

Ἡ δὲ ἐπεροθήσεως παρ' ἐμοῦ κε-
χρεωτημένη δούλον, ἐπέτρεψε μοι
ἔχειν ἐν περικί, ὅπως αὐτῇ χρεώσω γί-
νεται περικιμιαία ἡ δούλη καὶ ἐκ τῆς
ἐμῆς, καὶ τῆς αὐτῆς ἡ γυνὴ λαμ-
βάνει, καὶ αὐτῇ κινδυνεύεται. * καὶ τότε
εἰ ἐμείνεν ὑπὲρ γήματος ἡ περὶ ἐπε-
ροθήσεως, ἐκ ἐλάμβανε τῆς περικί.
ταῦτα ἐν ᾧ τὴν δούλῃ εἶχον ἐν τῷ
σωσίσαδαι τὴν περὶ. εἰ δὲ μὴ εἶ-
χον, ἡ ἐλδοσεῖα τῆς ἐνοχῆς, καὶ ἐκ ἡ
δούλη ὅτι ἐν περικί. ὅθεν οὔτε ὁ το-
κεὶς αὐτῆς κεχρεώσεται.

νέ. Μαρκελ. Εὰν ἐμοί, ἡ Γέτρῳ
ὁμολογήσῃ περὶ γυνή, καλῶς κα-
ταβάλλει Πέτρῳ, καὶ γὰρ ἐνέχομαι,
ὥστε εἰ ἐπὶ τῇ μου Πέτρῳ πα-
ράσῃ, ἡ μέλλουσα μοι ἐπεροτᾶσαι
δοθῇ ὑπόχρεος ἐστὶν. ἡ γὰρ ἐπεροθη-
μένη μοι, ἡ Γέτρῳ, οὐ δοκεῖ περὶ γά-
μων ἐνθυμεῖσθαι Γέτρῳ.

Εὰν ὑπὲρ τῆς νομιζομένης ἐλδο-
σεῖας ὑπὲρ περὶ, ἀπατῶ αὐ-
τὴν, ὥστε εἰ ὑπὲρ ἐλδοσεῖας ἐ-
πέδωκα, καὶ οὐκ ἐγάμησεν. εἰ δὲ
ἐλδοσεῖσαι ἐγὼ, τότε γίνονται
περὶ ὅτε ποιαύτη διαδέσθαι δέδω-
κα, ὥστε περὶ εἶναι ὅτε δήποτε εἰ
γνήται ὁ γάμος. εἰ δὲ τῇ γυναι-
κὶ ἡ ἐλδοσεῖα δωρήσασθαι, τὴν ἀ-
πάτησιν ὁ δεσπότης ἐχέ, ὥστε αὐ-

Basil. Tom. IV.

salibus " dotem promiseris
pro ea quæ mihi nubere non
vult, nupsit tamen postea, o-
bligaris: nisi aliæ nuptiæ me-
diæ intercesserint.

* Mulier cui ancillam ex sti-
pulatione debebam, permisit
mihi doti habere id quod ei
debeo: ancilla dotalis effici-
tur, etiam si mea non erat,
& partum eius mulier acci-
pit, eiusque periculo est. quā-
quam si in suo statu mansisset
prior obligatio, partum non
consequeretur. ² Hæc si ha-
buerim ancillam quo tem-
pore dos cōstituebatur. Nam
si non habuerim, liberatio o-
bligationis non ancilla in do-
te est. ideoque partus eius
non debetur.

L. V. MARCELL. ^a Si mulier L. 59.
mihi aut Petro dotem promi-
serit, rectè Petro soluit, &
ego teneor, quemadmodum
si iussu meo Petro dederit, vel
si dotem mihi promissura al-
teri delegata sit: nam quæ
mihi, aut Petro promisit, de
Petri nuptiis cogitasse non
videtur.

D ^b Si pro ea quæ libera existi-
mabatur dotem dederō, eam
condico, quemadmodum si
pro libera dedissem, nec nu-
ptiæ secutæ essent. Sed si ma-
numissa nupsit, dos effici-
tur, ^c si ea mente dederō, ut
quandoque insecutis nuptiis
dos esset. Sin autem volui
mulieri donare, dominus con-
ditionem habet: quemad-

§. 2.
Præ-
term.
est i.

Xx iij

modum si mulier eum qui sibi donaturus esset iusserit marito dare.

L. 60. LVI. CELS. Pro modo facultatum, & pro dignitate puellæ maritiquē^d curator dotis promissioni consensum accommodare debet.

L. 61. LVII. TERENCE. Siue generalis curator sit, siue dotis dandæ causa constitutus sit, & supra modum facultatum^e promiserit, quod amplius promissum est, ipso iure irritum est. ^f nam dolo malo interposita auctoritas^h non valet.

§. 1. Debet autemⁱ curator res tradere, non vendere, & pretium earum dare: ^k licet plerumque res dotales vendantur, ^l & pretium earum in dote inueniatur. Sed si instet maritus ut pecuniam potius accipiat, curator intret ad iudicem qui eum constituit, & viro etiam absente causa cognita permittat ex venditione dotem constituere.

L. 62. LVIII. MODEST. Puella minor vigintiquinque annis partem hereditatis sibi competentem fratribus suis cessit, fundo pro ea accepto, ^m quasi emptione inter se facta, & fundum in dotem dedit. Eadem in integrum restituta, ⁿ vel heredes eius ex persona ipsius, partem hereditatis acceperunt, ^o & fundum restituerunt. mulier marito tenetur, vel heredes eius, ad veram

ἢ γυνὴ ἑπιτρέψῃ τῷ μέλλοντι αὐτῇ δωρεῖσθαι, παρασχῆναι τῷ ἀνδρί.

νς'. Κελσ. Πρὸς πλὴν οὐσίᾳ, καὶ πλὴν αἰξίαν τῆς κόρης καὶ τῆς ἀνδρὸς ὀφείλει συναγνῆναι τῇ ὁμολογίᾳ τῆς προικὸς ὁ κουράτωρ.

νζ'. Τερέντιαν. Εἴτε γυνὴ ὅστις κουράτωρ, εἴτε διὰ τὸ ἐπιδοῦναι προικὸς γέγονε, καὶ ἐὰν ὑπὲρ πλὴν οὐσίαν ἐπαγγείληται, τὸ πλεόν^ω ἀκυρόν ὅστιν αὐτῇ τῷ δικαίῳ. ἢ γὰρ κατὰ δόλ^ω αὐθεντία οὐκ ἔρρωται.

Τὰ δὲ περάσματα ὀφείλει ὁ κουράτωρ ἐν προικί διδόναι, καὶ μὴ πωράσκειν, καὶ διδόναι πλὴν δόπημῳ αὐτῶν. εἰ καὶ τὰ μάλιστα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ προικιμιαῖα περάσματα πωράσκειται, καὶ ἡ ἡμὴ αὐτῶν διεύσκεται ἐν προικί. εἰ δὲ χρήματα μάλλ^ω ὁ ἀνὴρ ἐνίσταται λαβεῖν, * ἢ σίτον, ὁ κουράτωρ πρὸς τῷ ἀρχόντῃ ποιήσαντα αὐτῷ, καὶ τῆς ἀνδρὸς δόποντος τῆς αἰτίας διαγνωθεῖσης ἐπιτρεπέτω προικίσαι ἐκ τῆς διαπεράσεως.

νη'. Μοδῆς. Αφῆλιξ τὸ ἀρμόζον αὐτῇ τῆς κληρονομίας μέρος^ω ὄρεχθῃ ῥησε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆς, ἀγρόν αὐτῇ λαβοῦσα, ὥσπερ περάσεως μετὰ τὸ αὐτῶν γυομύνης, καὶ τῷ ἀγρόν ἐπέδωκεν ἐν προικί. καὶ δόπημα τὰς αἰτίας, ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς ἐκ προσώπου αὐτῆς, ἔλαβον τὸ μέρος τῆς κληρονομίας, καὶ τῷ ἀγρόν δόπημα δέδωκαν, ἐνέχεται τῷ ἀνδρὶ ἢ γυνὴ ἢ ὁ κληρονόμος αὐτῆς * πλὴν ἀληθῆ^ς

τῷ ἀγροῦ διατήρησιν πλὴν ἐν καιρῷ τῆς ἐπιδοσεως τῆς προικὸς.

νθ'. Ἰδεμ. Εξωπικὸς πλὴν ἀνὰ δόσιν τῆς προικὸς ἐπεφύθησαντος, ἐὰν γένηται διαζύγιον, ὡς ἀρχὴμα βεβαιώται. καὶ καὶ ὁ γάμος ἀνανεωθῇ, ἢ ἀπαίτησις τῆς προικὸς ἐκ ἀπολύται. πάλιν δὲ συναινουῦτος τῷ ἀπαίτου τῷ αὐτῷ ἢ προῖξ σιωπῶνται, ἵνα μὴ ὀρεθῇ ὁ δευτέρῳ γάμος ἀπροικὸς. τῷτο ἐνθα μὴ αὐτῆς ἐπιδομένης ἑσθ'ος καὶ κέλδουσιν αὐτῆς ἐπεφύθησε· τότε γὰρ οὐκ ἐστὶν ἡ ἐκείνου συναινεσις ἀναίκαϊα.

ξ'. Ἰαβουλ. Εὰν διαζυγίου γυρομῆρου μὴ ἀσφαλίσῃται ὡς τῆς προικὸς ὁ ἀνὴρ, καὶ γαμηθεῖσα ἡ γυνὴ ἐτῶν ὑποστρέψῃ πρὸς τὸν προῖξ.

ξα'. Πομπων. Εὰν τῷ προικιμαίῳ δούλῳ ἔλθῃ κληρονομία, ἢ ληγάτον, ἀπὸ τοῦ διαδέμνου ἐκ ἡθέλησε διαφέρειν τῷ ἀνδρὶ, λυομῆρου τῷ γάμου ἀποδίδεται τῇ γυναικί.

ξβ'. Ἰδεμ. Εὰν πλὴν χρεῖσιν τῷ καρπῶν τῷ ἀγροῦ μου ὑπὲρ προικὸς γυναικὸς συστήσωμαι, καὶ γῆται διαζύγιον, οὐ δυνάται ἡ χρῆσις τῷ καρπῶν ἀποδοθῆναι τῇ γυναικί· ἢ γὰρ χρῆσις τῷ καρπῶν, ἐὰν ἐξωπικῶς ὡς τῷ πλὴν δεσποτεῖαν ἔχοντα παρὰ χωρηθῇ, οὐ πρὸς αὐτῷ, ἀλλὰ πρὸς τῷ πλὴν δεσποτεῖαν ἔχοντα μετέρχεται. ὁ τοίνυν ἀνὴρ ἢ μιᾶς, ἢ πλεονάσκει τῇ γυναικί πλὴν χρῆσιν ἐνὸς νούμμου. καὶ τὸ μὲν δίκαιον μὲν

A fundi æstimationem quanti fuerit dotis constitutæ tempore.

LIX. IDEM. ^P Stipulatio de L. 63. dote reddenda ab extraneo interposita, si diuortium factum fuerit, statim committitur: & quamvis matrimonium renouatum sit, actio de dote non intercedit. ¹ de nouo autem consentiente eo qui eam petit dos constituitur, ne secundum matrimonium sine dote sit. hoc ita si dos non ab ipsa profecta sit, quam alius iussu eius stipulatus est: tunc enim consensus eius necessarius non est.

LX. IAVOLEN. Si diuortio L. 64. facto ¹ maritus de dote non cauerit: & cum alij nupisset, ^C ad priorem redierit, dos tacite renouatur.

LXI. POMPON. Si seruo do- L. 65. tali hereditas aut legatum obuenerit, ¹ quæ testator noluit ad maritum pertinere, soluto matrimonio redduntur mulieri.

LXII. IDEM. ^u Si vsumfru- L. 66. ctum fundi mei pro dote mulieris constituero, & diuortium factum sit: vsumfructus mulieri reddi non potest. vsumfructus enim si extraneo præter eum qui proprietatem habet, cedatur, ² non ad eum, ³ sed ad dominum proprietatis transit. Maritus igitur vel locat, vel vendit mulieri vsumfructum ² vno nummo, ³ & ius quidem remanet

penes maritum: mulier autem fructus percipit.

L. 67. LXIII. PROCVL. ^b Si ancilla sciens vel ignorans conditionem suam, pecuniam mihi in dotem dederit, eam meam non facit, sed eius est cuius antea fuerat: ^c nisi eam vſuceperim. Sed & si apud me libera facta fuerit, eius pecuniæ ^d causam mutare non potest. Itaque nec facto diuortio eam repetit, vel tanquam dotalem, vel tanquam debitam, sed dominus eius eam vindicat. Si autem antequam inciperet esse matrimonium, ^e eam vſucepero existimans mulierem liberam esse, eam lucrifacio. quemadmodum si quid ex ea pecunia compara- uero, antequam ea dos fieret: ita ut nec possideam, nec dolo fecerim, quo minus possiderem.

L. 68. LXIV. PAPIAN. ^f Licet pater initio nuptias ignorauerit, si tamen postea consenserit, valet dos data. omnis enim dotis promissio ob futuras nuptias fit. Ideoque si minor annis duodecim nups- erit, tunc petetur, cum maior annis apud eundem facta fuerit. tunc enim dos nuptiarum nomine mihi promissa non petitur, altero inter nos contracto matrimonio, ^g cum alia nuptiæ intercesserint.

L. 69. LXV. IDEM. ^h Si post diuortium viro sciante mulierⁱ longo tempore res dotales posse-

A παρα τῷ ἀνδρί· ἡ δὲ γυνὴ καρπίζεται.

Ξγ'. Προκυλ. Εὰν δούλη γίνωσκου-
σα ἢ ἀγνοῦσα πλὴν ἰδίαν κατὰ τῶν
παρά τῃ μοι χρήματα ἐν προικί, οὐ
ποιεῖ με δεσποτῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἐκεί-
νου εἰσὶν, οὗ καὶ πρότ' (ω) ἦσαν· εἰ
μὴ διὰ τῆς χρήσεως ἐδεσπόθησαν. εἰ
δὲ καὶ ἐλθὺντες οὐκ ἐδεσπόθησαν μοι, οὐ

B δυνάται πλὴν αἰπῶν ἐναλλάξαι τῶν
χρημάτων. ὅθεν οὔτε γινομένου δια-
ζυγίου ἀπαιτεῖ αὐτὰ, ἢ ὡς προικιμι-
αῖα, ἢ ὡς πλὴν χρεωστούμενα, ἀλλ'
ὁ δεσποτῆς αὐτῶν ἐκδικεῖ αὐτὰ. εἰ δὲ
πρὶν ὁ γάμος (ω) ἀρξέται (εἰ) διὰ τῆς
χρήσεως δεσπόσω αὐτὰ ὡς ἐμὰ, νο-
μίσεις ἐλθὺντες (εἰ) πλὴν γυναικῶς,
κερδαίνω αὐτὰ. ὥσπερ εἰάν τις ἐν τῶν
ποιούτων χρημάτων πρὶν ἢ γλῶνται
C προῖξ ἀπολάβω, ὥστε μὴτε νέμεσθαι,
μὴτε δόλω παύσασθαι τῆς νομῆς.

Ξδ'. Παπian. Εἰ καὶ πλὴν ὄρχων ἡ-
γώησεν ὁ πατήρ τὰ πρὸ τῆς γάμου,
μετὰ ταῦτα δὲ συναγνέσθαι, ἐρρώται ἡ
ἐπιδοδεῖσα παροῖξ. πᾶσα γὰρ ἐπαγγε-
λία παροικός * ἐπιμέλλοντι γάμῳ *
γίνεται. ὅθεν εἰάν τις ἡπίων τῶν δώδε-
κα ἐτῶν γαμηθῇ, τότε ἀπαιτεῖται * ὁ *
D μείζων παρά τῷ αὐτῷ γίνεται. τότε γὰρ
ἢ παρά γυναικὸς ἐπαγγελδεῖσα μοι
προῖξ ὑπὲρ γάμου ἐκ ἀπαιτεῖται ἐ-
τῆς γάμου μεταξὺ ἡμῶν γινομένου,
ὅτε γάμος ἐπ' (ω) ὄρεται.

Ξε'. Ιδεμ. Εὰν * μεταξὺ διαζυγίου εἰ-
δοτος ὁ ἀνδρὸς ἐπὶ πολὺν χρόνον νέμε-
σθαι τὰ προικιμιαῖα, ἡ γυνὴ δοκεῖ σιωπῇ

εἴς τινος αὐτὴν συμφωνεῖν εἰς τὸ ἄ
μὴ ἀπαγγεῖλαι αὐτῇ.

Γυνὴ δὲ κεχρέωσθη μὲν αὐτῇ μὲν
τῇ πόκων ἐπέδωκεν ἐν τοσούτοις. καὶ ὁ
μὲν τῷ γάμον ἀρμόσαντες μέρος εἰς
τῆς τοσούτου.

Οἱ ἐπρωτηθέντες τῆς τοσούτου πό-
κοι, ἀπὸ μὲν τῆς διαζυγίου ἕως τῇ δευ-
τέρῃ γάμων δίδονται οὐ μὲν καὶ ἀπὸ
τῆς καμροῦ τῆς δευτέρου γάμου, ὅτι
οὔτε ἡ προῖξ ἀπαγγεῖται.

Οὐ καλῶς ὁ ἀνὴρ ἀπαγγεῖ τῷ
ὁμολογηθέντας πόκοις, εἰὰν ἀπόν-
τῳ ἡ γυνὴ ἐν τῇ αὐτῇ οὐκ ἀπε-
σφάγη.

Εὰν δοκιμασία τῆς πεντηκονταρίου
ἐπερωτήσω αὐτῇ προῖκα μὴ δηλω-
θέντῃ τῷ τῷ, ἢ ποσὸν, ἢ ῥ-
ῶται καὶ τοσούτου μέρους τῆς δοκιμα-
σίας ὁρίζεται ἡ προῖξ πρὸς τὴν οὐσίαν
αὐτῇ καὶ τὴν αἰσίαν μου. καὶ τοῖς μὴ δη-
λωθέντος τῆς ἀρχῆς, ἀνίσχυρόν ἐστι τὸ
ληγάτον, καὶ ἡ ἐπερωτήσις.

Εὰν ἀνὴρ καὶ γυνὴ τῆς πατρὸς
αὐτῆς γαμήται τῷ ἡμῶν τῆς ἐπιζύτου,
τὴν προῖκα πρὸς τὴν οὐσίαν καὶ τὴν
αἰσίαν ὁ ἐπιζύτος σωίσει.

Ἡ πατρὸν ἡμεῶν τὴν ὁμολογηθεῖσαν
ὑπὲρ τῆς ἀπελευθέρου προῖκα πα-
ρακερταῖν οὐ δύναται, καθ' ὃ γέγε-
νεν ἀχάρετος.

Εὰν συμφωνηθῇ τὰ διατεπημμένα
μὲν τὴν τῆς γάμου λύσιν ἀποδοθῆναι,
ἐκ ἐστὶ τῷ τῷ. ὅθεν ἐν δικουμένων αὐ-
τῇ, εἰ μὲν καὶ ληΐσι ἐπέδωκεν ἡ γυνὴ,
ἐκ ἐνέχῃ τῷ ἀνδρὶ οἰαδήποτε ἀγαγῇ.

derit, ^k conuenisse tacitè vide-
tur ne petantur.

^l Mulier pecuniam sibi de-
bitam cum vsuris in dotem
dedit. ex quoque dotis por-
tio sunt, quæ post nuptias
competierunt.

^m Vsuræ dotis promissæ, à
die quidem diuortij vsque
ad secundum matrimonium
præstantur: ⁿ non etiam ex
die secundi matrimonij, quia
nec dos exigitur.

^o Maritus promissas vsuras
non rectè petit, si eo absente
mulier non ex bonis eius se
exhibuit.

^p Si arbitrato foci dotem
ab eo stipulatus fuero, ^q non
demonstrata re vel quantita-
te, valet stipulatio: & detra-
cto arbitrio dos constituitur
pro modo facultatum eius
& dignitate mea, tametsi
fundo non demonstrato le-
gatum inutile sit, & stipu-
latio.

^r Si puella impubes ex vo-
luntate patris sui nubat ^s filio
tutoris, pro modo faculta-
tum & dignitate tutor dotem
constituit.

^x Patrona dotem pro liber-
ta promissam retinere non
potest, quod extiterit in-
grata.

^y Si conuenerit vt solu-
to matrimonio res æstimate
redderetur, venditio non est.
ideoque his euictis, si quidem
mulier eas bona fide dederit,
nulla actione viro tenetur.

alioquin² de dolo actio com-
petit.

§. 8. ^a Res æstimatæ mariti fiunt,
etiam si mulier eis vtatur.

§. 9. ^b Partus dotalium ancilla-
rum vxoris est : ^c & inutiliter
paciscuntur vt inter virum &
vxorem diuidatur.

L. 70. LXVI. PAVL. ^d In ambiguis
pro dote respondemus.

L. 71. LXVII. IDEM. ^e Dos ab ex-
traneo promissa mulieris pe-
riculo est. Sed si maritus vsu-
ras acceperit, postea pericu-
lum eum respicit.

L. 72. LXVIII. IDEM. ^f Si mulier
omnia bona sua in dotem de-
derit, maritus à creditoribus
tanquam heres conueniri
non potest. bonorum autem
promissione pura substantia
significatur.

§. 1. Etiam pater mariti in do-
te ^g dolum & negligentiam
præstat.

§. 2. Si mulier de suo dotem
dans effecerit vt mater stipu-
laretur ^h dotem sibi reddi,
dotale instrumentum postea
mutare potest.

L. 73. LXIX. IDEM. ⁱ Surdus, mu-
tus, & cæcus dotis nomine
obligantur : quia & nuptias
contrahere possunt.

§. 1. ^k Etiam constante matri-
monio non perdituræ vxori
dos ex his causis solui potest :
vt puta, vt sese suóque alat,
vt fundum idoneum emat,
vt relegatum patrem alat,
aut virum, vel fratres egen-
tes.

Α εἰ ᾧ μὴ, ὑπὲρ δόλου ἀγωγὴ ἀρμόζει.

Τὰ διατεπημενῆα τῆς ἀνδρὸς γίνε-
ται, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῖς κέχρηται.

Ο ποκετὸς τῆς προικιμῶν δού-
λων τῆς γυναικὸς ὅστις καὶ ἀνισχύρους
συμφωνοῦσιν μελετῶναι αὐτῇ με-
ταξὺ τῆς ἀνδρὸς καὶ αὐτῆς.

Ξς'. Παυλ. Ἐν τοῖς ἀμφιβόλοις ὑπὲρ
τῆς προικὸς ἀποκενόμεθα.

Β Ξζ'. Ἰδεμ. Ἡ παρὰ ἔξωπκοῦ ὁμολο-
γηθεῖσα προῖξ, τῇ γυναικὶ κινδυνώε-
ται. εἰ δὲ τόκον ὁ ἀνὴρ λάβῃ, λοιπὸν
αὐτὸς κινδυνώνει.

Ξη'. Παυλ. Ἐὰν πάντα τὰ παράγμματα
αὐτῆς ἐπιδῶ γυνὴ ἐν προικί, ἐκ ὑπο-
κεῖται τοῖς δανεισταῖς ὁ ἀνὴρ ὁ κληρο-
νόμος αὐτῆς. τῇ δὲ τῆς παράγμάτων
ἐπαγγελία τὰ καθαρὰ μὴ τὰ χρεῖα
C δηλοῦνται.

Καὶ ὁ πατὴρ τῆς ἀνδρὸς χρεωστὴ δό-
λον, καὶ ραθυμίαν ἐπὶ τῇ προικί.

Εὰν γυνὴ προικίζουσα ἑαυτὴν
ᾤσασκεύαση πλὴν ἰδίαν μητέρα πλὴν
αἰάδοσιν ἐπεροτῆσαι, δύνάται μὴ
ταῦτα ὅ προικῶν ἐναλλάξαι.

Ξθ'. Ἰδεμ. Κωφὸς, καὶ ἄλαλός,
καὶ τυφλὸς ἐνέχονται ὡσεὶ προι-
D κός· ἐπὶ καὶ χαμεῖν δύνάται.

Καὶ συνεστῶτος τοῦ γάμου τῇ μὴ
ἀπολλυούσῃ χαμετῇ δύνάται ἡ προῖξ
ἐκ τύπων καταβάλλεσθαι τῇ αἰ-
πῶν. οἷον ἵνα ἑαυτὴν* καὶ τοῦ ἰδίου* καὶ
ἀρέσῃ, ἵνα ἀγρόν ἐπιτήδεω ἀγο-
ράσῃ, ἵνα τῷ ἔξωρισον πατέρα ἀρέ-
σῃ, ἢ τῷ ἀνδρά, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ
πενομήνους.

ο'. Ερμην. Η μνηστὴρ ἀγαθομύνη προΐ-
κα καὶ μὴ γήμασα, καὶ ἡ ἡπίων τῇ δώ-
δεκα ἐτῶν ᾧ ἐνομίον ἐχούσιν ἀπατή-
σεως καὶ μύμησιν τῆς πατρὸς. τὸ δὲ
ἐνομίον ἐν ταῖς πατρικαῖς ἀ-
γωγαῖς χώραν ἔχει.

οα'. Τρυφών. Εἰ καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ τῆς ἀν-
δρὸς ὅστις ἡ πατρὶς, ὁμοίως τῆς γυναι-
κὸς ὅστις. ὅθεν ἐκνικωμένου πατρι-
μίου ἀγροῦ, ἡ γυνὴ κινεῖ τὴν ἐ-
κνικήσεως. αὐτῇ γὰρ διαφέρει, παύεται
γὰρ ἔχει αὐτὴ ἐν πατρικῇ καὶ ἐν ὅσῳ δὲ
τῷ ἀνδρὶ ὅστις ἡ γυνή, τὸ κέρδος
αὐτῇ ἔχει, δι' ὧν ὁ ἀνὴρ τὰ βάρη τῆς
γάμου ὑπέχει.

οβ'. Ἰδεμ. Ο πατὴρ τῆς γυναικὸς κα-
λῶς ὅταν μέλλῃ τελευτᾶν ὁμολογεῖ
πατρικὰ, καὶ θανάτου ἀπὸ αὐτῆς καὶ ὑμῶν
κινεῖ ἵπτι τὸ πατρὶν ἄποχλῆ, ὥς-
περ ὁ ἔξωτικός. ἡ δὲ γυνὴ θανάτου ἀπὸ
αὐτῆς πατρικὰ οὐχ ὁμολογεῖ. οὐ γὰρ ὅστις
πατρὶς, ἡ τῷ βάρει τῆς γάμου μὴ δου-
λεύουσα.

ογ'. Ἰδεμ. Εἰδὼ ἐντοκὸν χρέος ἐπο-
φειλομένη γυνὴ παρ' ἐμοῦ, καὶ γα-
μουμένη μοι, ἐπαγγέλλεται ἐν προί-
κῃ ὅπερ αὐτῇ χρεώσῃ. οὐ γίνονται
τῆς πατρὸς μετὰ τὴν γάμον
τόκοι. λέλυται γὰρ ἡ πατρὶς ἐνο-
χὴ ὥσπερ κατεβλήθησαν τὰ χρή-
ματα.

οδ'. Ἰδεμ. Εἰδὼ χρῆσιν καρπῶν ἐ-
χουσα γυνὴ ἐν τῷ ἀγρῷ τῆς ἀν-
δρὸς, ἵπτι αὐτῇ ἐν προίκῃ,
οὐχ ὥς χρῆσιν ἔχων αὐτῇ ὁ ἀ-
νὴρ ἔχει, ἀλλὰ τῷ τρόπῳ τῆς

A LXX. HERMOGEN. ¹ Sponsa L. 74.
quæ dotem dedit, nec nupsit,
^m & minor duodecim annis
ⁿ priuilegium habent condi-
tionis^o ad similitudinem do-
tis. ^p priuilegium autem in
actionibus personalibus lo-
cum habet.

LXXI. TRYPHON. ^q Quam- L. 75.
uis in bonis mariti dos sit,
mulieris tamen est. ideoque
^r dotali fundo euicto, mulier
de euictione agit. eius enim
interest, quod eum in dotem
habere defuit: & quamdiu
mulier apud maritum est, eius
emolumentum habet, quia
matrimonij onera maritus
sustinet.

LXXII. IDEM. ^f Pater mu- L. 76.
lieris rectè, cum moreretur,
dotem promittit, & mortis
causa: & si conualuerit, aget
vt accepto liberetur, sicut ex-
traneus. Mulier autem mor-
tis causa dotem non promit-
tit: non enim dos est quæ o-
neribus matrimonij nō seruit.

LXXIII. IDEM. ^g Si mulier L. 77.
cui sub vsuris debebam, nu-
ptura mihi in dotem promi-
ferit quod ei debeo: ^u vsuræ
post contractas nuptias dota-
les non sunt: soluta est enim
prior obligatio, perinde ac si
pecunia soluta esset.

LXXIV. IDEM. ^x Si mulier L. 78.
in fundo mariti vsumfructum
habens in dotem eum mari-
to dederit, maritus non tan-
quam vsumfructum eum ha-
bet, sed apud eum consoli-

datus est ususfructus, neque^A
 eum amittit non utendo. &
 si quidem solutum sit matri-
 monium diuortio, ipsum re-
 nouat mulieri. Sin autem
 morte mulieris, nihil ex dote
 maritus lucrari videtur,¹ nec
 in funus eius confert. Quòd si
 ususfructus soceri erat, illum
 recipit mortua in matrimo-
 nio filia. Sin autem mulier^B
 vsumfructum fundi sui de-
 derit, maritus vsumfructum
 habet: & si eum non utendo
 amiserit, si quidem fundus
 apud mulierem mansit, nihil
 in dote est, neque petitur à
 marito: ² ususfructus enim
 inuenitur apud mulierem.
 Quòd si vxor fundum prius
 alienauit, ³ & sine vllò eius
 emolumento ususfructus re-
 uersus est ad proprietarium,
 dos salua est, & maritus tene-
 tur. nam si amissus non esset,
 ipsi quidem non restituere-
 tur: vendi autem posset, aut
 donari proprietatem haben-
 ti. Sin autem non interierit
 ususfructus, apud maritum
 remanet soluto matrimonio,
⁴ & fructus vltimi anni pro
 rata diuidunt. & si quidem^C
 mulier fundum habeat, usus-
 fructus ei restituitur. Si au-
 tem non habeat, sic quoque
 maritus cogitur per actionem
 dotis vsumfructum dare. for-
 tasse enim eum mulier vendi-
 dit, aut sperat vendere, aut
 donare, potius quàm eum
⁵ apud inimicum relinquere.

ἐνώσεως, καὶ ἐκ δόπολλυται τῇ ἀχρη-
 σίᾳ. καὶ εἰ μὴ διαλυθῇ ὁ γάμος, αἰα-
 νεοῖ αὐτῇ τῇ γυναικί. εἰ δὲ δὸπὸ τε-
 λυθῇ τῆς γυναικός, οὐδὲν δοκεῖ
 κερδαίνειν ὁ ἀνὴρ τῆς προικός, οὔτε
 σπυεῖσά γ' εἰς τὴν ταφὴν αὐτῆς. εἰ
 δὲ τῆς πενθεροῦ ἢ ἡ χρήσις, ἀνα-
 λαμβάνει αὐτὴν τῆς θυγατρὸς ἐν τῷ
 γάμῳ τελευτῶσης. εἰ δὲ τῆς ἰδίου ἀ-
 γροῦ τὴν χρῆσιν τῆς καρπῶν ἐπέδω-
 κεν ἡ γυνή, ὁ ἀνὴρ τὴν χρῆσιν ἔχει.
 καὶ ἐὰν δόπολλέσῃ αὐτὴν τῇ ἀχρησίᾳ, εἰ
 μὴ ὁ ἀγρὸς ἐμείνεν παρὰ τῇ γυναι-
 κί, οὐδὲν ὅστιν ἐν προικί, οὔτε ἀ-
 πατεῖται ὁ ἀνὴρ. ἡ γὰρ χρήσις δι-
 εἰσκέταται παρὰ τῇ γυναικί. εἰ δὲ
 προεξεποίησεν ἡ γυνή τὸν ἀγρὸν, καὶ
 χωρὶς κέρδοις αὐτῆς ὑπέσχετο ἡ
 χρήσις πρὸς τὴν τελευτῶσαν ἔ-
 χοντα, σώζεται ἡ προίξ, καὶ ἐνέχε-
 ται ὁ ἀνὴρ. εἰ γὰρ μὴ ἀπώλετο, αὐ-
 τῇ μὴ ἐκ δόποκαθίστατο. ἡ δὲ ὡς ἀπο-
 τελεῖται, ἢ δωρηθῆναι τῷ τὴν τε-
 λευτῶσαν ἔχοντι. εἰ δὲ μὴ ἐφθάρῃ ἡ
 χρήσις, μὴ εἰ ἔχων αὐτὴν ὁ ἀνὴρ
 λυομένου τῆς γυναικός, καὶ πρὸς ἀνα-
 λογίαν τῶν καρπῶν τῆς τελευτῶσης
 ἐνταῦθα μερίζονται. καὶ εἰ μὴ ἔχῃ τὸν
 ἀγρὸν ἡ γυνή, δόποκαθίσταται αὐτῇ ἡ
 χρήσις τῆς καρπῶν. εἰ δὲ μὴ ἔχῃ τὸν
 ἀγρὸν, καὶ οὕτως ἀναγκάζεται διὰ τῆς
 ἀγωγῆς τῆς προικός ὁ ἀνὴρ δοῦναι τὴν
 χρῆσιν τῆς καρπῶν. ἴσως γὰρ ἐπώλη-
 σεν αὐτῇ ἡ γυνή, ἢ ἐλπίζει πωλεῖν,
 ἢ δωρεῖσθαι, ἢ ἢ τῷ ἐχθρῷ αὐτῆς
 καταλιπεῖν αὐτόν.

Καὶ

Καὶ εἰ μὴ συνεστῶτος τῆς γάμου^A ἡλικίας πλὴν δεσποτείας ἐπώλησε τῷ ἀνδρὶ, διὰ τῆς ἐπὶ τῇ ποικίλῃ ἀγωγῆς διαζυγίου γινομένου λαμβάνει πλὴν δεσποτείας τῆς χρήσεως τῆς καρπῶν. εἰ δὲ πρὶν ποικίλῃ ἀγωγῇ ὁ ἀνὴρ ἀποδάνῃ, οὐδὲν^α κληρονόμοι αὐτῆς δίδωσιν, ὥσπερ οὔτε εἰ ἄλλος εἶχεν πλὴν δεσποτείας. εἰ δὲ μετὰ τῆς χρήσεως αὐτῆς ἐπώλησεν, δίδει ἡ γυνὴ^B καὶ συνεστῶτ^β τῆς γάμου πλὴν ποικίλῃ ἀγωγῇ.

Εάν^γ ἐπὶ κοινῷ ἀγρῷ ἐπιδῶ γυνὴ, καὶ κινήσῃ κατὰ τῆς ἀνδρὸς ὁ κοινῶνός αὐτῆς τῇ ἀγωγῇ τῇ διαιρούσῃ τὰ ἐπὶ κοινῷ ἀγρῷ, εἴτε αὐτῇ, εἴτε καὶ ἄλλῳ πρὸς τοὺς ἀγροὺς ὁ ἀγρὸς, τὸ πᾶν οὐκ ἔστιν ἀκίνητον. ὅθεν οὔτε ἄλλο^C πρὸς τὸν ἀγρὸν τῆς λυσιτελείας γάμον ἀποδίδωται, ἀλλὰ τῇ ὡρισμένῃ ποικίλῃ ἀγωγῇ. εἰ δὲ ὅλως τῷ ἀνδρὶ ποικίλῃ ἀγωγῇ, μόνον^δ μὴ τὸ ἥμισυ ὅστις ἐν ποικίλῃ ἀγωγῇ. λυσιτελείας δὲ τῆς γάμου καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ λαμβάνει ἡ γυνὴ δίδουσα τῷ ἀνδρὶ εἴτε ἄλλῳ πρὸς τοὺς ἀγροὺς αὐτῆς· καὶ οὔτε ὁ ἀνὴρ διώκεται ἄλλῳ πρὸς τοὺς ἀγροὺς αὐτῆς, οὔτε ἡ γυνὴ^D παραπείσεται λαβεῖν αὐτό.

Ὁ ὑπὸ ἄλλῳ ἀγρῷ ἀγρῶν εἰάν^ε ἐπερωτηθῇ ποικίλῃ ἀγωγῇ πλὴν ἀγωγῇ, αὐτὸς μὴ ἐνέχεται, ἐξ ἧς δὲ πλὴν ἀγωγῇ ἀγρῶν κατὰ τὸ δίδωκεν^ς τὰ ὑπὸ ἀγρῷ αὐτῆς αὐτῇ, εἴτε ἡ γυνὴ ὅστις, εἴτε ὁ πατὴρ αὐτῆς.

Basil. Tom. IV.

^d Si constante matrimonio §. 1. vxor nudam proprietatem marito vendidit, diuortio facto^e ususfructus æstimationem dotis iudicio recipit. ^f Si autem maritus ante litem contestatam decesserit, heredes eius nihil præstant, quemadmodum nec si alius proprietatem habuisset. Sin autem totum fundum vendidit, mulier etiam manente matrimonio dotem recepisse videtur.

^g Si mulier fundum com- §. 2. munem in dotem dederit, ^h & socius egerit cum marito communi diuidundo, siue ipsi, siue etiamⁱ extraneo fundus adiudicatus fuerit, pretium quod maritus accepit, in dote est, non tanquam res immobilis. ideoque soluto matrimonio non statim redditur, sed statuta die. Quod si marito totus fundus fuerit adiudicatus, pars eius dimidia tantum in dote est. ^k Soluto autem matrimonio alteram quoq; dimidiam mulier suscipiet marito eo persoluto quod eius socio præstiterit: & neque maritus eam retinere potest, nec vxor eam recusare.

^l Si is qui exceptione tutus §. 3. erat per errorem dotem promiserit, ipse quidem obligatur, habet autem conditionem^m aduersus eum qui eum delegauit, siue sit mulier, ⁿ siue pater eius.

Yy

- L. 79. LXXV. LABEO. ° Dos quæ ab auo paterno constituta est, p̄ dos profectitia non est, nec ad eum reuertitur.
- L. 80. LXXVI. IAVOL. Si debitor mulieris sponso eius dotem promiserit, mulier debitam pecuniam petere non potest dum nuptiæ sperantur.
- L. 81. LXXVII. PAPIAN. Si pater nummos alienos quos mutuos acceperat, vel quos solutos receperat, pro filia in dotem dederit, his bona fide consumptis dos profectitia efficitur.
- L. 82. LXXVIII. PROC. Si vxor mea quam pecuniam ei deberem, in dotem filia communis me dare iusserit, si quidem nomine meo dederit, maneo mulieri obligatus. Si verò vxoris meæ nomine dederit, ab ea liberatus sum.
- L. 84. LXXIX. LABEO. ° Extraneus qui dotem promisit, in solidum condemnatur. Socer autem constāte quidem matrimonio, quatenus facere potest: dirempto autem matrimonio, ex causā & persona hoc ius habet. quid enim si cum sciret se soluendo non esse, generum deceperit?
- L. vlt. XXC. SCÆV. Manente matrimonio fundus dotalis mulieri rectè soluitur in hoc vt distrahatur, & pretium credi-
- οέ. Λαβ. Η ἀπὸ τῆς πατρὸς πατρὸς πατρὸς προῖξ, ἐκ ἐστὶν ἀπὸ πατρὸς δοθεῖσα, καὶ οὐχ ὑποστέφει πατρὸς αὐτὸν.
- Ο πατὴρ ὁμολογῶν προῖκα ὅτε λυσιτελὲς ἐστὶν, τότε χρεώσῃ, ὅτε πατρὸν ἀνδρὶ ἀχρόνῃ καὶ ἀπμίας δυνήσῃ δοῦναι.
- οσ'. Ιαβ. Εὰν ὁ χρεώσης τῆς γυναικὸς ὁμολογήσῃ ἐν τῇ μνηστείᾳ αὐτῆς προῖκα, οὐ δύναται ἡ γυνὴ τῇ γάμων ἐλπιζομένων ἀπαιτεῖν τὸ χρέος.
- οζ'. Γαπαι. Εὰν ἄλλότεια νομίματα δανεισάμενος, ἢ λαβὼν εἰς καταβολὴν χρέους ὁ πατὴρ παράρῃ ἐν προικὶ τῆς θυγατρὸς, γίνεται ὡς παρὰ πατρὸς δοθεῖσα καλῇ πίστι δαπανημένων αὐτῶν.
- ονή. Προκουλ. Εὰν ὁ πατὴρ ἐπιτρέψῃ μετ' ἡ γυνὴ μου δοῦναι ὑπὲρ προικὸς τῆς κοινῆς θυγατρὸς ὅπῃ αὐτῇ χρεώσῃ, εἰ μὲν ὀνόματί μου δώσω, μὲν τῇ γυναικὶ ἐνεχόμενον. εἰ δὲ ὀνόματι τῆς γυναικὸς μου παράρῃ, ἐλθούρομαι αὐτῆς.
- οθ'. Λαβ. Ο μὲν ὁ ἔξωπκὸς ἐπαγγαζόμενος προῖκα, εἰς τέλος καταδικάζεται. ὁ δὲ πενθερὸς σωεσῶτος μὲν τῆς γάμου, μέχρις ὑποείας. μὲν δὲ λύσιν, ἐκ τῆς αἰτίας καὶ τῆς παρῶντος τῆς τοῦ δικαίου ἔχῃ. ἢ ὅπῃ γινώσκων μὴ ὑπορεῖν τὸ γάμον ἢ πάτησεν;
- π'. Σκαεβολ. Εὐ σωεσῶπι τῷ γάμῳ, καλῶς ὁ παρῶντος ἀχρὸς καταβάλλεται τῇ γυναικὶ ἐφ' ὃ παρῶντος, καὶ δοθεῖναι τὸ ὑμνημα τοῖς δα-

νῆσταις τῆ πατρὸς τῆς γυναικὸς, καὶ ἄλ-
λον ὑπογράφῃ τῷ πατρὶ αὐτῆς κληρονο-
μούσης τῆ πατρὸς ἀντισταθῆναι τῇ
γυναικί.

πα'. Εὰν ἐπιγείλατο ἡ γυνὴ περὶ ἡ-
διδόναι, μὴ εἴπῃ δὲ ποσότητα, ἢ περὶ
ῥημα ῥητόν, ἀρχησὸς ὅστιν ἡ τῆς περὶ
ἐπαγγελίας, ὡς διαμνησθῆς τῆς γυναι-
κὸς ὑπελέστατον ἔτι παραχεῖν.

πβ'. Εὰν τις ἐπαγγαλῆται περὶ ἡ-
ἐπεροτηθῇ καὶ τόκοις διδόναι, καλῶς
αὐτὸν ἀπαγγέλλεται.

πγ'. Εἰ περὶ ἡ τῆς οὕτως ἐπεροτηθῇ
διδόναι ὑπὲρ γυναικὸς γαμουμένης, ὁ-
μολογῶ διδόναι τῇ περὶ ἡ, ὅσῳ αὐ-
δοκιμάσω· λέγει οὐκ ἡ διατάξις ἐρρω-
δαὶ ταύτῃ τῇ ἐπεροτῇ. ὁ γὰρ εἰ-
πὼν ὅσον ἐὰν δοκιμάσω, οὐ δοκεῖ λέ-
γειν περὶ τῆς αὐτῆς κρείσεως, ἀλλὰ περὶ
τῆς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ δοκιμασίας. εἰ-
κεν οὐκ τῷ εἰπόντι ὅσῳ ἐὰν ὁ ἀνὴρ
ἀγαθὸς δοκιμάσῃ· ὥστε εἰ καὶ μὴ
ἐγκρίται ποσότης, ἐρρωταὶ ἡ ἐπαγ-
λία τῆς περὶ ἡ.

πδ'. Εὰν τις ὑποδέξῃ ἄνδρα προῖ-
κα, περὶ πλείονων ἐγραψεν ἐν τῷ
περὶ ἡ συμβολαίῳ ὡς δόξεντων
αὐτῷ· εἰ μὴ μὴ βούλησιν τῆς περὶ
κίοντος, οὐδὲν αὐτῷ περὶ ἡ
ποιεῖ. ἐὰν δὲ βουλομένου αὐτῷ, ἐδόξεν
σύμφωνον γίνεσθαι καὶ περὶ τῶν ἄλλων
περὶ ἡ, ὡς καὶ ταῦτα αὐτῷ δοθῇ-
ναι λόγῳ περὶ ἡ. καὶ ὅτι ἀπὸ ψυχῆς
ἐπαγγελίας ἀπαγγέλλεται αἱ προῖκες ἐχού-
σι, δυνάται ταῦτα ἀπαγγέλλειν.

πε'. Εὰν ὁ πενθερὸς τῷ γαμβρῷ
Basil. Tom. IV.

A toribus patris eius solvatur,
& alius fructuosior in eius lo-
cum mulieri detur, quæ patri
heres existit.

XXCI. Si mulier dotem tibi L. 1.
promisit, ^d nec quantitatem, C. de
aut rem certam dixit, ^e inu- dot.
tilis est dotis promissio, quia prom.
mulier vilissimum quid præ-
stare potest.

B XXCII. Si quis promissa do- L. 2.
te, ^f vsuras etiam ^g dare pro-
miserit, eæ rectè ab eo pe-
tuntur.

XXCIII. Si quis pro muliere L. 3.
quum nuberet dotem sic pro-
miserit, promitto me tibi do-
tem daturum ^h quantam arbi-
tratus fuero: constitutio ait,
ⁱ hanc promissionem valere.

C Nam qui dixit, quantam ar-
bitratus fuero, ^k non iudi-
cio suo, sed boni viri arbitrio
præstandam videtur sensisse.
& similis igitur est ei qui di-
xit, quantam vir bonus arbi-
tratus fuerit: ideoque licet
quantitas addita non sit, do-
tis promissio valet.

XXCIV. Si quis dote susce- L. 4.
pta in dotali instrumento
plura sibi tradita scripserit
quàm suscepit: si quidem
citra voluntatem dotantis,
nullum sibi præiudicium fa-
cit. Si verò voluntate eius,
videtur pactum insertum de
aliis quoque rebus, vt & ipsæ
in dote sint. & quoniam ex
nuda pollicitatione dos peti
potest, eas petere potest.

XXCV. ^m Si socer genero dotē L. 5.
Yy ij

dare promiserit, non filia eius aduersus heredes eius dotis actio competit, sed genero.

L. 6. XXXVI. Iubet constitutioⁿ vt ex quauis promissione dos exigi possit, ° etiam si stipulatio non præcesserit.

L. 7. XXXVII. ^p Si pater simpliciter dixerit, se dotem dare, vel donationem ante nuptias, omnino de suo dat, ¹ res filij penitus non attingens. Si verò dixit, ex rebus suis vel filij, tunc si quidem penitus inops sit, ² ex rebus filij præstet. Sin autem sufficientem substantiam habeat, totum ex rebus suis det. Oportebat enim ipsum si volebat ex vtriusque substantia dotem, vel ante nuptias donationem constitui, ex suis quidem rebus quæ vellet præstare, consentire verò filio vel filia, cum dos datur vel donatio ante nuptias, quando voluerint partem, vel fortè totam substantiam suam quam habent, paternæ liberalitati pro dote, vel ante nuptias donatione aggregare: vt reuera appareat quid ipse velit dare, & quid de substantia filiorum proficiatur.

L. 1.
C. de
iure
dor.

XXXVIII. ^f Si res in dotem data euicta fuerit, si quidem ab eo qui dedit promissio, vel nuda pollicitatio fuerit interposita, ³ tenetur ex stipulatione, vel conditione. Sin autem nulla facta pollicitatione res data sit, eaque euicta sit, si quidem res æstimata

A προῖκα ἐπρωτηθῇ δίδοναι, & τῇ θυγατρὶ αὐτῷ ἀρμόζει ἢ τῆς προικὸς ἀγωγὴ καὶ τῷ κληρονόμῳ αὐτῷ, ἀλλὰ τῷ γαμβρῷ. πς'. Ἡ διάταξις κελεύει ὑπὸ πάσης ὁμολογίας ἀπαίτησιν ἔχειν τὸ προῖκα, καὶ μὴ προσηγήσασθαι ἐπερρώτησις.

πζ'. Εἰ μὲν ἀπλούστερον εἶπεν ὁ πατήρ ὅτι δίδωσι προῖκα ἢ προγαμιαῖαν δωρεάν, πάντως οἴκοθεν δίδωσι, μὴ ἀπὸ μέρους παντελῶς τῷ υἱῷ καὶ τῇ θυγατρὶ. εἰ δὲ εἶπεν ἐκ τῶν ἰδίων καὶ τῶν τοῦ υἱοῦ, εἰ μὲν ἀπορὸς ὅτιν αὐτὸς παντελῶς, τὸ ὅλον ἐκ τῶν υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς παρέχεται. εἰ δὲ ἔχει μέρος, τὸ ὅλον ἐκ τῶν ἰδίων δίδωται. εἰ δὲ αὐτὸς εἰ μὲν ἡβούλετο ἐκ τῶν δύο οὐσιῶν γνῆσθαι τὴν προικὸς ὅτι δίδωσιν, ἢ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, αὐτὸς μὲν ἀπὸ ἡβούλετο οἴκοθεν ὅτι δίδοναι, συναγέσθαι δὲ τῶν ἰδίων, ἢ τῇ θυγατρὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς προικὸς, ἢ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, ἐκ τῆς διαφερόντων αὐτοῖς δωρεᾶς τῶν ἰδίων βεληθῶσιν μέρος, ἢ τυχὸν πᾶσαν τὴν ἰδίαν οὐσίαν, ὡς ἔχοι, τῇ πατρὶ φιλανθρωπία ὑπὲρ προικὸς, ἢ προγαμιαίας δωρεᾶς συνάψαι· ἵνα τῇ ἀληθείᾳ δεχθῇ ὅτι αὐτὸς βούλεται δοῦναι, καὶ ὅτι ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ τῶν υἱῶν ὅτι δίδωται.

D ὡς αὐτοῦ τῶν υἱῶν ὅτι δίδωται. πη'. Εἰ δὲ ἐξεδιμήθῃ τὸ εἰς προῖκα ὅτι δίδωται δωρεᾶς, ἢ ὅτι δωρεᾶς δίδωται ὡς ἡδη ὡς ἐπρωτηθεὶς, ἢ καὶ ἐπαγγελίας μέρος χωρὶς ἐπρωτήσεως, κατέχει ἢ τῇ τῷ προικὸς ἀπαίτησιν, ἢ τῇ ἀπλῶς ἀπαίτησιν. εἰ δὲ μὴ γνῶσθαι ἐπαγγελίας ἐδόθη τὸ δωρεᾶς, καὶ ἐξεδιμήθῃ, εἰ μὲν διατεμνηθῇ ὅτι

ἢ ὡς ἀφαιρέσεως παρὰ τῶν ἀγ-
 γῆ. εἰ δὲ ἀδιαπρήκτον, εἰ μὲν καλῇ πίστι
 ἐδόθη, οὐκ ἔστι οὐδεμία ἀγωγὴ. εἰ δὲ
 ἐν εἰδήσει, εἰ μὲν ὁ πενθερὸς δέδωκεν,
 ἔστι κατ' αὐτῆς ἢ ὡς δόλου ἀγωγὴ. εἰ δὲ
 ἡ γυνὴ δέδωκεν, ἔστι κατ' αὐτῆς ἢ τῆς
 πατρὸς ἀπαίτησις, ὅτι ἀπ-
 μοποιὸς ἀγωγὴ κατὰ τῆς γυναικὸς
 οὐ γίνεται.

πθ'. Εὰν ἡ γαμύμενη ὀπίσθιαν ἀλ-
 λω δωρομένη ἐν ψυχῇ ἐπεροτή-
 σαι πλεονέκτησιν αὐτῆς ὀπίσθιαν προί-
 κῃ, ἔχῃ ἐκείνη πλεονέκτησιν ἐπε-
 ροτήσεως ἀγωγῆς. τελευτῶσα δὲ ἡ
 γυνὴ* γράψῃ αὐτῇ κληρονόμον, ὅτι
 ὅ μὴ ἀπαίτησαι αὐτῇ πλεονέκτη-
 κα ὅρα τῆς ἀνδρός, ἀλλ' ἔχῃ αὐ-
 τῆς πατρὸς πλεονέκτησιν, ἀ-
 παύσει μὲν ὁ ἀνὴρ, ἔχῃ δόλου πα-
 ραφύων. εἰ δὲ μὴ ὀπίσθιαν ὀπί-
 κως ἔγραψεν αὐτῇ κληρονόμον, ἔκ-
 ἔστιν ἰκανὸν εἰς παρὰ τῆς αὐτῆς ὀπί-
 κῃ μόνον ὅ γράψῃ αὐτῇ κλη-
 ρονόμον.

ζ'. Οὐ κωλύεται ὁ ἀνὴρ ὅτι παρὰ
 κληρονομοῖς δούλοις ἐλευθεροῦν ἐν σωε-
 σῶπι τῷ γάμῳ, καὶ ἅμα τῷ τελευτῆ-
 σαι, καὶ κατ' ἀποκατάστασιν, ἢ ἔτι
 μὲν χρόνους ἵνας, ἢ ἐπὶ ζῶν. ἀλλ' ἐρ-
 ῶται ἡ ἐλευθερία, καὶ τὰ μάλιστα
 ἀρμόσει τῷ πενθερῷ ἢ ἀπαίτησις τῆς
 πατρὸς τελευτῶσης ἐν τῷ γάμῳ τῆς
 θυγατρὸς.

ζα'. Οὐδεὶς νόμος κωλύει πᾶσαν ἅμα
 πλεονέκτησιν τῆς γυναικὸς εἰς παρὰ τῆς
 ὀπίσθιαν.

Basil. Tm. IV.

A fuerit, ex empto competit
 actio. Si verò non æstimata
 data fuerit, si quidem bona
 fide data sit, nulla actio est. Si
 verò à sciente, si quidem so-
 cer eam dederit, aduersus
 eum de dolo actio est. Si au-
 tem mulier, in factum actio
 competit, qua res simpliciter
 petitur, quoniam actio fa-
 mosa aduersus eam non in-
 tenditur.

XXXIX. Si ea quæ nubit, L. 2.
 donandi animo iusserit do-
 tem ab ea datam alium stipu-
 lari, ille ex stipulatu actio-
 nem habet. Si autem mulier
 moriens eum heredem in hoc
 scripserit, ne ipse dotem pe-
 teret à marito, sed vice do-
 tis hereditatem sibi haberet,
 si maritus conueniatur, doli
 exceptionem habet. Si verò
 non in hoc specialiter eum
 heredem scripserit, non facile
 id præsumitur hoc ipso tan-
 tum quòd eum heredem scri-
 pserit.

XC. Maritus non prohibe- L. 3.
 tur constante matrimonio
 seruos dotales manumittere,
 & directam (quæ competit
 statim à morte) & fideicom-
 missariam (quæ post aliquod
 tempus) libertatem dare, &
 inter viuos. Sed rata libertas
 est, etsi dotis exactio defun-
 cta in matrimonio filia socero
 competat.

XCI. Nulla lege prohibitum L. 4.
 est vniuersa bona mulieris si-
 mul in dotem dari.

Yy iij

- L. 5. XCII. ^b Maritus qui dotem ^A 4β'. Ο αὐτὸς διατεπημενὴν ὡς
æstimatam accepit, æstima-
tionem, non res ipsas in do-
tem habere videtur. Itaque
soluta matrimonio non res
ipsas reddere compellitur,
sed æstimationem earum po-
test reddere.
- L. 6. XCIII. ^c Si proavia dotem
proneptis nomine dans pacta
sit dotem sibi reddi heredi-
búsque suis, etsi stipulatio in-
terposita non sit, ^d actionem
ex pacto acquirit, eamque ad
heredes suos transmittit. ^e Si
verò solus pater pactus fuerit,
nihil agit: patris enim con-
uentio iura matris mutare
non potest.
- L. 7. XCIV. ^f Si pater dotem pro
filia dans eam sibi reddi stipu-
latus non fuerit, ^g sub tempo-
re dationis uti vult paciscitur.
Si verò postea pactus fuerit,
conditionem filiae lædere non
potest: nisi id ex voluntate
eius fecit. quandocumque
enim aget, id pactum non
debere ad sui dispendium va-
lere, de iure defenditur.
- L. 8. XCV. Si mater dotem pro
filia dans eam reddi sibi sti-
pulata sit, etiam si ita stipu-
lata non sit, dotem reddi, sed
ea quæ in dotem data sunt:
tamen in matrimonio defun-
cta filia, rectè petit ut red-
dantur non solum quæ initio
data sunt, ^h sed etiam quæ ad-
ditamenti causa in dotem
data sunt.
- 4γ'. Εὰν πατέρα περικύβηται
πὺν ἰδίαν περικύβηται συμφωνήσῃ
πὺν ἐπαναδόσιν τῆς περικύβηται ἐαυτῇ, ἢ
κληρονόμοις αὐτῆς, εἰ μὴ γνήσιαι ἐπε-
ροτήσις, ἀλλ' οὐ πὺν ἐκ συμφωνοῦ
ἀγνώστῃται, ἢ πατέρα αὐ-
τῇ πὺν ἰδίαις κληρονόμοις. ἐὰν δὲ ὁ
πατὴρ συμφωνήσῃ μόνος, οὐδὲν δυνά-
ται ποιεῖν· τὸ γὰρ συμφωνον τὸ πατρὸς
τὰ δίκαια τῆς μητρὸς ἐναλλάσσειν οὐ
δυνάται.
- 4δ'. Εὰν ὁ πατὴρ περικύβηται ἱπποδοῦς ὑπὲρ
τῆς θυγατρὸς, μὴ ἐπρωτήσῃ τὴν ἐπανα-
δόσιν ἐαυτῇ, ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἱπποδο-
σεως ὡς βούλεται συμφωνεῖ. μὴ ταῦ-
τα δὲ συμφωνῶν, οὐ δυνάται τὴν αἵρε-
σιν τῆς θυγατρὸς καταβλάπτειν· εἰ μὴ
τὴν κατὰ γνῶμην αὐτῆς ἐποίησεν. ὅτε δὲ
ποτε γὰρ κινῶσα, τὴν τὸ συμφωνῶν
μὴ ὀφείλειν εἰς ζημίαν αὐτῆς ἰσχυεῖν
ἐκ τῆς νόμου δικαιολογεῖται.
- 4ε'. Εὰν μήτηρ περικύβηται τὴν θυγατέ-
ρα τὴν ἐπαναδόσιν ἐπρωτήσῃ, εἰ μὴ οὐ-
τως ἐπεροτήσῃ, ἀναδίδως μοι τὴν προῖ-
κα, ἀλλ' ἀναδίδως μοι τὰ εἰς προῖκα δο-
θέντα, ὅμως τελευτήσας ἐν τῷ γάμῳ
τῆς κόρης, καλῶς ἀπατεῖν τὴν ἐπαναδόσιν
δυνάται, ἐμόνον τὴν ἐν ἀρχῇ δεδομμένων,
ἀλλὰ ὅτι τὴν μὴ ταῦτα παραχθέντων
εἰς πλάσσειν τῆς ἱπποδοῦς περικύβηται.

45'. Ωμολόγηται πτωχὸν προῖκα προσημ-
νῶν ἐπὶ τῇ πόλει καὶ χρεώσῃ μύρων.

46'. Ἀνὴρ διατεπιμημύνα παρὰ γαμὰτα
λαβὼν λόγῳ περικὸς, ἵνα σὺν εὐφω-
νῇ πρὸς τὴν γυναῖκα, τυχερὸν ἵνα αὐτῇ μι-
δωσῇται τὰ παρὰ γαμὰτα παρ' αὐτῆς, ἢ
ἐνείκει ὁμιδομήδον, ἀνὴρ γράφει τῷ
νυνὶ διάταξις, ὅπως ἐκβίβασμόν τῃ
τοῦτου συμφώνῃ ἢ εὖ ἀφαιρέσειως
παρὰ γαμὰτων ἀγωγὴν κινεῖται δυνάμει.
παρὰ γαμὰτα γὰρ ἢ ἀρραβασίᾳ πένεται ἐπὶ,
ἢ ὡς ἐν παρὰ γαμὰσι γυμνοῦνται τὸ σύμφω-
νον φυλάττεται. ἢ τοσοῦτον παρὰ γαμὰτα
ἔστιν, ὅπως πάντα βλάβη, ἢ πάντα ὠφέ-
λεια τῷ ἀνδρὶ διαφέρει.

47'. Εὰν τὰ εἰς προῖκα δοθέντα παρὰ
γαμὰτα ἀρπάσῃ τις, ὁ ἀνὴρ κινεῖ πτω-
χὸν βιάσας ἀρπαζομένων παρὰ γαμὰ-
των ἀγωγὴν.

48'. Τὸ δὲ παρὰ γαμὰτων νομισμά-
των ἀρραβασίμους, ἐκ ἐστὶ τῆς διασποπείας
τῆς γυναῖκος. ἀλλ' εἰ μέρους μόνον τῆς
περικῆς ἐπανελάβην ἢ γυνή, μὴ ὡς
ἐπὶ διαλύσει, δυνάμει εὖ τῷ ὑπολοί-
που μέρει τῆς περικῆς ἐνέσταν. πτωχὸς γὰρ
διασποπείαν τούτων τῶν παρὰ γαμὰτων
οὐκ ὀφείλει διεκδικῆσαι.

49'. Εὰν γυνή τὸ ἄλλοτεριον εἰς προῖκα
παρὰ γαμὰτα εἰδὼς τῷ ἀνδρὶ ἄλλοτεριον ἐπὶ
τὸ παρὰ γαμὰτα, οὐδὲ μὴ δυνάμει ἐκείνος
ἔχῃ ἀγωγὴν ἐκδικουμένου τῶν παρὰ
γαμὰτος· εἰ μὴ ἄρα ἢ ἐπαγγελία προι-
κὸς, ἢ ἐπεφύτισις ὁρμηκολούθησεν.
τότε γὰρ ἔχει πτωχὸν ἀγωγὴν πτωχὸν ἀπαγοδ-
σαν πτωχὸν προῖκα.

50'. Ἡ μήτηρ ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς προῖ-

A XC VI. Dotem potiore L. 9.
esse his quæ ciuitati debentur
constat.

XC VII. Maritus qui res æ- L. 10.
stimatas in dotem dedit, pa-
cta quædam cum vxore fecit,
puta vt ipsa res ab eo con-
duceret, vel vt conductorem
ferret. Dicit ergo constitu-
tio, ad executionem huius-
modi pacti agi ex empto pos-
se: creditur enim emptio ven-
ditio esse, & tanquam in em-
ptione factum pactum serua-
tur. vsque adeo autem vendi-
tio est, vt omne lucrum &
damnum ad maritum per-
tineat.

XC VIII. Si quis in dotem L. 17.
data rapuerit, maritus actio-
nem vi bonorum raptorum
intendit.

XC IX. Quod ex pecunia L. 12.
dotali comparatum est, non
est in dominio vxoris. Sed si
partem duntaxat dotis conse-
cuta fuerit, non transigendi
causa, de residuo agere po-
test: harum enim rerum do-
minium vindicare non de-
bet.

D C. Si mulier rem alienam in L. 13.
dotem marito scienti de-
derit, nullam re euicta actio-
nem habere potest: nisi pol-
licitatio dotis, vel stipula-
tio secuta fuerit: tunc enim
actionem habet qua dos exi-
gitur.

CI. Mater pro filia dotem L. 14.
Yy iij

dare non cogitur, nisi ex A magna & probabili causa, vel lege specialiter expressa. pater verò de bonis vxoris suæ ca inuita nullam dandi habet facultatem.

L. 15. CII. ^a Etiam citra scripturam dos dari potest: & si sine scripto data fuerit, & amissa sint instrumenta, nihilo minus dos petitur, si eam promissam fuisse adprobetur.

L. 16. CIII. ^a Potest quis etiam pro indiuiso portionem fundi communis in dotem dare.

L. 17. CIV. ^b Socer qui res semel in dotem dedit, sibi que vsumfructum retinuit, licet postea vendiderit, iura non lædit generi.

L. 18. CV. ^d Τὸ κτ' πόδας. Si socrus tua fundum deducto vsumfructu vxori tuæ donauit, tibi que in dotem vxor quidem proprietatem, socrus autem vsumfructum dedit: vxore tua rebus humanis in matrimonio exempta, fundum apud te remansisse secundum placiti inter vos fidem non ambigitur. Nam si quasi acceptura certum quid annuum, filiæ suæ vsumfructum locauit: mortua conductrice, vsumfructus exstingui minimè potuit.

L. 19. CVI. Quidam pro filia sua dotem dedit, pactusque est, si post mortem suam puella in matrimonio rebus humanis eximeretur, partem do-

κα ἑπιδοῦναι ἐκ ἀναγκάζεται, εἰ μὴ ἀπὸ μεγάλης καὶ δεδοκιμασμένης, ἢ νόμῳ ἰδικῶς εἰρημνύης αἰτίας. ὁ δὲ πατήρ ἐν τῇ τῆς γυναικὸς παρὰ γαμμάτων μὴ βουλευμένης αὐτῆς, οὐδεμίαν ἔχει ἔξουσίαν τῆς διδοῦναι προῖκα.

ρβ'. Καὶ ἀγρὰ φως διωπατὸν ἑπιδοῦναι παρὼκα ἢ εἰ ἀγρὰ φως ἐπέδοθι, ἢ ἀπὸ λονταὶ τὰ συμβόλαια, οὐδὲν ἥτιον ἀπαιτεῖται ἢ παρῶξ, εἰ ἀλλῶς δείκνυται ἢ ἐπὶ ὁμοιοῖς.

ργ'. Διωπάται τις ἢ ἔξ ἀδιατρέπου μέρους ἑπικοίνου παρὰ γαμματος εἰς παρὼκα ὡρεῖται.

ρδ'. Ο πενθερὸς ἀπαξ εἰς προῖκα ἑπιδίδουσι τὰ παρὰ γαμματα, ἢ ὡρα καταχρῶν ὡς ἑαυτῷ πλεὺς χρῆσιν, εἰ καὶ ὑπερον πωλήσῃ τὰ παρὰ γαμματα, οὐ βλάπτει τὰ τῆς γαμβροῦ δίκαια.

ρε'. Τὸ κτ' πόδας. Εἰ ἡ σὴ πενθερὰ ὑπὲρ ἐξηρημένης τῆς χρήσεως τὸ ἀγρὸν τῇ γυναικὶ τῇ σὴ ἐδώρησατο, καὶ σοι εἰς προῖκα ἢ μὲν γυνὴ πλεὺς δεσποτεῖν, ἢ πενθερὰ δὲ πλεὺς χρῆσιν δέδωκε τῆς γυναικὸς σου ἐν τῷ γάμῳ τελευτήσας τὸ ἀγρὸν ὡρὰ τοῖς μείναι κτ' τῆς συμφωνηθέντος μεταξὺ ὑμῶν πρὸς οὐκ ἀμφισβόλλεται. εἰ γὰρ ὡς λειψομένη ῥητὸν πέναι αὐσαῖον τῇ ἰδίᾳ θυγατρὶ πλεὺς χρῆσιν ἐμίσθωσεν τελευτήσας τῆς μισθωσαμένης, ἢ χρῆσις τῇ καρπῶν οὐδαμῶς ἡδυνάτο σβεσθῆναι.

ρς'. Προῖκα τις ἐπιδέδωκεν ὑπὲρ τῆς ἰδίας θυγατρὸς, ἢ συνεφώνησεν ἕτως, ἵνα εἰ ἂν αὐτὴ ἤδη τελευτήσας, συμβῇ ἢ τὸ κὸρνον ἐν τῷ γάμῳ τελευτῇ, μέρος τῆς

πατρικὸς ὑποδοθῆ Μαρίαν· καὶ διαπ-
 ἀμέλμος τῇ Μαρίαν ταύτῃ ἐγραψεν
 εἰς μέρος κληρονόμον, κελύσας ἐν τῇ
 ἰδίᾳ διαθήκῃ, ὥστε μηδὲν αὐτῇ ἐκ τῆς
 ἐπρωτῆσεως ἀπαιτῆσαι. ἡ δὲ τῷ διατά-
 ξις φησιν ὅτι εἰ μὲν μὴ ἐπιερότησεν, ἡ
 Μαρία μὲν τὸ σύμφωνον αὐτὸ, οὐδὲ
 ἔχει τὴν ἀπαιτοῦσαν τὴν πατρικὴν ἀγωγὴν
 εἰς ὧν ὁ Ἰππιδίδης τὴν προῖκα συνεφώ-
 νησεν μέρος αὐτῇ ὑποδοθῆναι. ἐὰν δὲ
 ἐπιερότησεν, ἀνάγκη (εἶ) τὴν κληρονομίαν
 κατὰ δεξὰ μέρη πληροῦσαι τὴν βούλησιν
 τῆς διαθεμνύσας, ἐὰν ἔχῃ ἐκ τῆς διαθήκης
 ὅσον ἔχῃ ἐκ τῆς ἐπιερότησεως, καὶ ἔξω-
 θεν (ω) Φαλκίδιον. Ἰππὶς γὰρ ἀπαξ ἐπι-
 ερότησεν καὶ ἐκτῆσατο τὴν ἀγωγὴν, λοι-
 πὸν δοκεῖ ληγάτω βαρεῖσθαι εἰς τὸ μὴ
 ἀπαιτῆσαι τὰ ἐκ τῆς ἐπιερότησεως. καὶ
 ὡς ἕκαστον ληγάτον, ἕκαστος ἕρῳ, C
 εἰ μὴ γὰρ ἔχῃ ὁ κληρονόμος πρὸς τῇ τῇ λη-
 γάτου ποσότητι, κατὰ τὸν τὸ Φαλκίδιον.
 ρζ'. Οἱ καρποὶ τῶν προικιμιαίων πρᾶ-
 γμάτων τῷ ἀνδρὶ διαφέροισιν. ἐὰν δὲ
 Ἰππὶς ἐψη τῇ γυναικὶ καρποῦσθαι, εἰς ὅ-
 σον ἐὰν γνήται πλοισιωτέρα τῆς τοῦ
 ναταίᾳ πατρὸς αὐτῆς λαμβάνειν.
 ρη'. Συνεφώνησεν ὁ ἀνὴρ, ἵνα ἐὰν εἴσω
 πενταετίαν ὁ γάμος διαλυθῇ, αὐτὰ τὰ D
 πατρικὰ αὐτῆς διαπρήσεως ὄντα
 ὑποδοθῶσι τῇ γυναικὶ ἐν ταῦτα τὰ πρᾶ-
 γματα δοκοῦσιν (εἶ) πατρικιμιαία, καὶ
 αὐτὰ δεῖ ὑποδοθῆναι ἢ γὰρ διατήρησις,
 διὰ τῆς γέροντος, ἵνα ἐὰν συμβῇ τινα
 τῶν πατρικῶν ὑπομειωθῆναι, ἢ
 ὑπολέσθαι, δῆλον εἴη τὸ ὑπερ' αὐτῶν
 ὀφείλον κατὰ βληθῆναι τιμήμα.

tis Mariæ reddi: & testamen-
 to facto eandem Mariam ex
 parte heredem scripsit, cauens
 ne quidquam ex stipulatu pe-
 teret. Dicit ergo constitutio,
 si quidem post hoc pactum
 Maria stipulata non sit, ^h nul-
 lam ei dotis exactionem com-
 petere ex eo quòd qui dotem
 dedit pactus sit partem ei red-
 di. Sin autem stipulata fuit,
 cogitur accepta hereditate
 voluntatem testatoris imple-
 re, ⁱ si tantum habeat ex te-
 stamento quantum habet ex
 stipulatione, & extrinsecus
 Falcidiam. Nam quia semel
 stipulata est, & quæsiuit obli-
 gationem, videtur deinceps
 legato onerari, ne ex stipula-
 tu agat. & sicut quodlibet le-
 gatum non aliter valet, nisi
 heres præter legati quanti-
 tatem puram habeat Falci-
 diam.

CVII. ^k Fructus rerum dota- L. 20.
 lium ad maritum pertinent.
 Si verò vxori ^l capere permi-
 sit, in quantum locupletior
 facta est ^m consequi ab ea po-
 test.

CVIII. ⁿ Maritus pactus est, L. 21.
 vt si intra quinquennium ma-
 trimonium dissolutum esset,
 res tantidem æstimatæ vxori
 redderentur: heic res in dote
 esse videntur, & ipsæ restitui
 debent: ideo enim æstima-
 tio facta est, vt si res aliquas
 deminui, ^o aut perire conti-
 gerit, ^p certum sit pretium
 quod pro eis solui debet.

L. 22. CIX. Rem quam pater puellæ genero suo dedit,¹ alienare non potest: nisi eam receperit soluto matrimonio.

L. 23. CX. Vxor prædium quod in dotem dedit, vendere non potest: maritus enim dominus est.

L. 24. CXI. Dotem pro liberta datam, licet ingrata circa eum inuenta fuerit, patronus recipere non potest: nisi dationis tempore, vel pactus, vel stipulatus sit eam soluto matrimonio sibi reddi.

L. 25. CXII. Mulier quædam dotem dedit, & pacta est soluto matrimonio eam sibi reddi, vt de ea testetur. Dicit igitur constitutio, non videri eo pacto contineri,² vt omnimodo testandi causa dos ei reddatur, neque videtur sub conditione eam sibi reddi stipulari vt testetur,³ sed magis creditur in tempus mortis stipulari. ideoque licet intestata decesserit, repetitionem ad heredes suos transmittit.

L. 26. CXIII. Si quis dotem dando pro filia stipulatus sit eam reddi⁴ filio sui iuris constituto, nec ipse actionem habet, qua dos repetitur, quia sibi stipulatus non est: neque filius, quia per liberam personam actio non acquiritur.

L. 27. CXIV. Licet maritus dotem mulieris lucrifecerit, pro rebus tamen aliis, quæ in here-

ρθ'. Τὸ παῖγμα ὃ πρὶ δέδωκεν ὁ πατήρ τῆς κόρης τῷ ἰδίῳ γαμβρῷ, οὐ δύναται ἐκποιεῖν· εἰ μὴ ἄρα διαλυθέντος τοῦ γάμου, ἐπανέλθῃ αὐτό.

ρ'. Ἡ γυνὴ ᾧ ἀγρόν ὃν ἐπέδωκεν εἰς οὐρεῖα, οὐ δύναται πωρᾶσθαι· ὁ γὰρ ἀνὴρ ὅστιν δεσπότης.

ρια'. Τὴν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθέρου ἡπιδόξαν οὐρεῖα, καὶ ἀχάριστος ὡρεῖται· ὡς αὐτῇ, ὅτι δύναται ὁ πατρὸν ἀναλαμβάνειν· εἰ μὴ ἄρα ἐν τῷ καμῶ τῆς ἡπιδόσεως, ἢ σωεφώνησεν, ἢ ἐπεροτήσιν εἰς ἑαυτὴν γνέσθαι τὴν ἐπαναδόσιν διαλυομένου τοῦ γάμου.

ριβ'. Γυνὴ τις οὐρεῖα ἡπιδέδωκεν, καὶ σωεφώνησεν ἀναλαβεῖν αὐτὴν λυομένου τοῦ γάμου, ἡπὶ τῷ διαδέσῳ εἰς αὐτὴν. λέγει τὸ νόμος ἢ διάταξις ὅτι ἡ ταῦτα

εἰποῖσα ἐκ' ἐδοξε λέγειν ἡπὶ τῷ πάντως διαδέσῳ δώσω τὴν οὐρεῖα, ὅτι δοκεῖ ὑπὸ αἵρεσιν ἐπρωτῶν τὴν ἀνάληψιν τῆς οὐρεῖας τὴν ἐὰν διάθηται, ἀλλὰ πσεύεται μάλλον εἰς καιρὸν τελευτῆς ἐπεροτῆσαι. διὰ τοῦτο, καὶ ἀδιάθετος τελευτήσῃ, παραπέμπει πρὸς τοῦ ἰδίου κληρονόμου τὴν ἀπαίτησιν.

ριγ'. Εἰ τις οὐρεῖαν τὴν ἰδίαν θυγατέρα ἐπρωτήσῃ τῷ πατρὶ τῷ αὐτεξουσίῳ τὴν οὐρεῖαν ἀναδοθῆναι, οὐδὲ αὐτὸς ἔχει τὴν ἀπαγορεύσιν τὴν οὐρεῖαν ἀγνώστῳ, ἡπὶ μὴ ἑαυτῷ ἐπεροτήσιν· οὐδὲ ὁ παῖς, ἡπὶ δι' ἐλευθέρου πρὸς αὐτοῦ ἀγνώστῳ οὐ πρὸς αὐτῇ.

ριδ'. Καὶ ὁ ἀνὴρ ἀποκερδαίνει τὴν οὐρεῖαν τὴν γυναικὸς, ὅμως ὑπὲρ τῶν ἄλλων αὐτῆς πρὸς αὐτὴν ἐναπομένοντων ἐν τῇ

κληρονομία αὐτῆς, οὐχ ὁ ἀνὴρ ὀφεί-
λει ποιεῖσθαι τὰς εἰσθίας * καταβλη-
θῆναι νεμόμενοι.

ριέ. Ἡ ἀφ᾽ ἧλιξ γυνὴ δυνάται ἢ χυ-
κὼν ἢ ἰδικὼν λαβοῦσα κουράτορα ἐπι-
δυνάται προῖκα. ἢ ἐὰν ἐπαφείληται δι-
δόναι, ἀπαυτεῖται· καὶ τὰ μάλιστα ὁ κου-
ράτωρ κτ' ϖ τῆς χροτονίας καὶ χρόν
διδούς ἱκανοδοσίῳ τῷ εἶναι τὸ προῖ-
γμα σὺ ϖ * ἢ ἐλάπινα ποσότητα δέ-

δωκεν ἐγγυητῆς· τυχὼν γὰρ ἢ μὴ
προῖξ ἢ γυλιῶν νομισμάτων, ἐκεί-
ν ϖ δὲ οὐκ ἐνυπόρησεν ἐγγυητῆς πα-
ραχεῖν, εἰ μὴ μόν ϖ ἐγγυητόν αὐ-
ϖ, ἐὰν κακῶς διοικήσῃ ἕως ἐπι-
κοπίων νομισμάτων ὑπὲρ αὐτῶν κιν-
δυνώσουσιν.

ρις'. Γυνὴ καὶ συνισαμένων ἐπ' αὐτῶν
γάμων, ἐὰν ἀπορ ϖ ὀρεῖ ϖ ἀνδρα,
δυνάται ὑπὲρ προικὸς καὶ προγα-
μίας δωρεᾶς καὶ ὅξω προίκων δια-
κρετῆσαι πλὴν αὐτῶν οὐσίαν ὡς ἀπὸ ὑπο-
θήκης. καὶ εἴτε ἐν ἀγεται, ἔχῃ προ-
γαμῶν, εἴτε ἐν ἀγῇ νικᾷ. οὐδὲ γὰρ ἀν-
τὶκεται αὐτῇ τὸ μηδέπω διαλυθῆναι
ϖ γάμον, ἀλλὰ πῶς μὴ λαμβάνει
τὰ προῖκα, οὕτως ὥσπερ διελύ-
θη ὁ γάμος ϖ, καὶ ἡρμωσεν αὐτῇ ἢ τῆς

προικὸς ἀπαίτησις. λοιπὸν δὲ ϖ δα-
νεῖται εἰ ἵνας νομίζουσιν ἔχῃ ἀγω-
γὰς, πάντας ὀφείλοισι κινήσαι κα-
τὰ τὸ ἀνδρὸς, ἢ τοι αὐτῶν αὐτῶν προ-
γμάτων, ὅσα ἐὰν ἐπικτηθῇται. ἢ
δὲ γυνὴ οὐδὲν δυνάται ἐκποιεῖν ἐν
τῷ μεταξὺ ζῶντος τῷ ἀνδρὸς, ἀλλὰ
ἀναμνησθῆναι ἵνα λυομένου τῷ γά-

ditate eius remanserunt, ma-
ritus ^b solennes pensitationes
præstare non debet, sed ea-
rum possessores.

CXV. * Mulier in minori æta-
te constituta, quæ curato-
rem generalem vel specialem
accepit, ^d dotem dare potest,
& si dare promiserit, exigitur:
licet curator tempore crea-
tionis fideiussorem rem sal-
uam fore in minorem, quàm
dos est, quantitatem præsti-
terit: fortè enim in dote mil-
le nummi erant, ipse autem
fideiussorem tantum dare po-
tuit, qui satisfaret ^e periculo
suo fore usque ad septingen-
tos, si malè gereret.

CXVI. Mulier etiam con-
stante matrimonio, ^f si mari-
tum videat ad inopiam de-
ductum, pro dote, & ante
nuptias donatione, rebúsque
extra dotem constitutis ^g bo-
na eius iure hypothecæ reti-
nere potest, ^h & siue conue-
niatur, exceptionem habet,
siue agat, vincit. ⁱ Nec enim
ei opponitur, quòd nondum
solutum sit matrimonium,
^k sed interim res sic accipit
quasi solutum esset, & dotis
actio ei competeret. Cæte-
rùm creditores si quas actio-
nes se habere putant, eas exer-
cere debent aduersus mari-
tum, vel res eius quas postea
fortè adquisierit. mulier au-
tem ^l nihil interim dum ma-
ritus viuit alienare potest, sed
expectamus donec post ma-

trimonij dissolutionem vir & & vxor de dote inter se contendunt. Nam nullam aliam ob causam res eas mulier consequitur, quàm vt fructus earum percipiat, & tam se, quàm maritum, & liberos communes, si quos habet, exhibeat.

L. 30. CXVII. Mulier soluto matrimonio^m res à se in dotem datas quæ adhuc existant, vindicare potest, cum adhuc earum domina esse censeatur. etenim & ab initio res eius erant, & licet legum subtilitas eas iam ad maritum transfulerit, ^a tamen eius adhuc esse videntur. Habeat autem mulier^o non solum actionem de dominio (in rem)^p sed etiam hypothecariam, ^q & potior sit in pignore mariti creditoribus tam posterioribus quàm anterioribus. omnis autem temporalis exceptio quæ mulieri opponitur, siue per usucapionem inducta, siue per decem, vel viginti, vel triginta, vel quadraginta annos, ex eo tempore computetur ei ex quo potuit actiones mouere: hoc est, si quidem maritus opulentus sit, post dissolutum matrimonium. Sin autem minus idoneus sit, ^r ab inopiæ tempore. potuit enim mulier constante etiam matrimonio aduersus maritum de dote agere.

L. 31. CXVIII. Iubet hæc constitutio, ^r vt si quis dotem pro

A μου ἀγωνίσωνται πρὸς ἀλλήλους ὁ τε ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ περὶ τῆς δότης. δι' οὐδέν γὰρ ἐπὶ τῷ λαμβάνει τὰ προαίματα ἡ γυνὴ, εἰ μὴ μόνον ἵνα καρποδῇ, καὶ ἀποτρέφῃ ἑαυτὴν καὶ τὸν ἀνδρα καὶ τοὺς κοινούς αὐτῶν εἰ ἐχρῆεν παῖδας.

B ριζ'. Ἡ γυνὴ διαλυομένου τοῦ γάμου δυνάται ἐκδικεῖν τὰ εἰς προῖκα ἐπιδοθέντα ὥς αὐτῆς προαίματα, καὶ ἐπιστάθμημα διὰ τῆς ἐν ῥέμῃ ἀγωγῆς ὡς ἐπὶ διαποινα αὐτῶν ἐστὶν νομισθῆναι. καὶ γὰρ καὶ αὐτῆς ὑπῆρχον οἱ δεχόμενοι τὰ προαίματα, καὶ ἐν νῦν ἡ τῆς νόμου ἀκρίβεια μετήγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν ἀνδρα, ἐπεὶ τοί γε ἐπ' αὐτῆς δοκοῦσιν ἐστὶν. ἐχέτω δὲ ἡ γυνὴ μὴ μόνον τὴν περὶ τῆς διαποιναίας ἀγωγὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑποθηκαίαν προνομίαν ὑπαρξουσα πάντων τῶν τῷ ἀνδρὶ δανεισθῶν, τῶν τε μεταχρηστέων καὶ τῶν προχρηστέων. πάντα δὲ χρόνου ὡραζομένη ἀντικειμένη τῇ γυναικί, εἴτε ὡς ἀπὸ τῆς διὰ τῆς χρᾶδαί διαποιναίας, εἴτε ὡς ἀπὸ δέκα, ἢ εἴκοσι, ἢ πεντήκοντα, ἢ πεσσεύκοντα ἐνιαυτῶν οἱ ἐκείνου τοῦ καιροῦ ἀντικείμενα αὐτῇ, D οἷον ἡ δυνάτω κινήσῃ. Τούτῃ, εἰ μὴν ἀπορός ὅστις ὁ ἀνὴρ, ἐκ τῆς τῆς γάμου διαλύσεως. εἰ δὲ ἀπορός ὅστις, ἐκ τῆς καιροῦ τῆς ἀπορίας. Ἐπὶ ἡ δυνάτω ἡ γυνὴ καὶ συμισαμένων ἐπὶ τῶν γάμων κινήσῃ καὶ τῷ ἀνδρὶ περὶ τῆς δότης.

ρη'. Ἡ διάταξις αὕτη κελεύει, ἵνα εἰ τις προῖκα ἐπιδόσκειν

ὑπὲρ γυναικός, δι' ὧν χεῖς παρὰ
ξέως ὑπομνημάτων, δόξει δωρεῖσθαι
τῇ γυναικὶ πλὴν ποσότητα πλὴν εἰς προῖ-
κα ὑπὲρ αὐτῆς ἡποδοθεῖσαν· ὥστε δύ-
νασθαι αὐτὴν καὶ ἀνδρὸς τῆς τῆς ὑπο-
μνημάτων παρὰ ξέως διαλυομένου τῆς
γάμου ἀπαγεῖν πλὴν ἡποδοθεῖσαν
παρὶνα.

Ομοίως δὲ εἰ καὶ τις ὑπὲρ ἀνδρός
διδούς παρογαμαίαν δωρεάν, ἐποίησεν
ὑπομνήματα παρὸς πλὴν γυναικῶν, ἵνα
δόξη καὶ παρὸς αὐτῶν ἀνδρῶν τὰ ὑπο-
μνήματα ποιεῖν, ὥστε δύνασθαι αὐτῶν
τῆς γάμου διαλυομένου καὶ τῶν συμ-
φωνηθέντων ἑαυτοὺς ἐπαναλαμβάνειν.
Ἡπὶ ἐκαστέρον δὲ τότε κρατεῖν κελεύει
τὸ νόμιμον τῆς τοῦ, ὡς οὐκ ὁ δὲ δώκων πλὴν
παρὶνα, ἢ πλὴν παρογαμαίαν δωρεάν
μὴ ἐπηρεάσῃ εἰς παρὸς αὐτὸν ἴδιον
πλὴν τούτων ἐπαναδίδωσιν.

Νομοθετεῖ ὅ καὶ ἑστὸν ἢ διατάξεις,
ἵνα εἰ μὴ ἀργεῖς, ἢ οὐκ ἔχοντα, ἢ ἀνδρά-
ποδα, ἢ ἄρτους πολιτικούς, ἐπαγαλαμέ-
νός τις εἰς προῖκα ᾧ ἔχον, ἡπὶ διεπῶν
ἀναβάλλει τὰ πάντα δίδοναι, τῶν τούτων
τῶν παρογαμάτων καρπὸν ἀναλαμβάνεται
καταβάλλει· εἰ ὅμοιος αἰσὶ, τοκοῖς
ἀλλ' ἑστὸν ἐκαστοῦ· εἰ δὲ ἑστὸν παρὰ
ματὰ εἰς διατετημημένα, τῆς διατεμη-
σεως τὸν ἑστὸν ἐκαστοῦ ἐκαστοῦ· εἰ δὲ
ἀδιατεμητὰ, ἐκαστὸν κρατεῖν μὴ τῶν διε-
πῶν, ὅσα ἡπὶ τῶν ἐκαστοῦ ἐκαστοῦ δὲ
προκατάρξει εἰς ἀπαγεῖν, δηλονότι μὴ
ἀναλαμβάνειν τῶν ἀνδρῶν μὴ τῶν διεπῶν
ἀναλαμβάνειν, μὴ τῶν διεπῶν δὲ καὶ δίδωσιν
τοῖς λόγῳ καρπῶν, ἢ τοκοῦν αὐτῶν ᾧ ἔχον.

Basil. Tom. IV.

A muliere dederit, sine monu-
mentorum obseruatione, hoc
ipso videatur mulieri quanti-
tatem pro ea dotis nomine
datam, donasse: adeo ut pos-
sit etiam absque monumen-
torum confectioe dissoluto
matrimonio dotem datam
exigere.

Simili autem modo si quis §. 1.
pro marito donationem pro-
pter nuptias offerens monu-
menta adhibuerit, ut infi-
nuatio tam viro quàm vxori
proficiat, & possit ipse soluto
matrimonio repetere secun-
dum modum conuentum. In
vtrisque autem iubet hanc le-
gem tum demum obtinere,
cùm is qui dotem dedit, vel
donationem propter nuptias
eam sibi non receperit.

Aliud quoque sancit con- §. 2.
stitutio, ut si quis in dotem
prædia, vel ædes, vel manci-
pia, vel panes ciuiles promi-
serit, & in eis soluendis bien-
nium traxerit, harum rerum
fructus soluere cogatur. Si
autem pecunia sit, eius vsuras
trientes. Sin autem aliæ res
æstimatæ fuerint, simili mo-
do vsuras trientes. Quod si
minimè fuerint æstimatæ, ea
post biennium obseruari, quæ
in strictis iudiciis post litem
contestatam exiguntur: ma-
rito scilicet non compellen-
do neque biennium exspe-
ctare, neque post biennium
ea accipere quæ fructuum, vel
vsurarum ratione offerun-

Z z

tur, sed eilicentiam esse si velit, & ante biennium & post biennium agere, & dotem sibi promissam exigere.

L. i.
C. de
rei vx.
act.

CXIX. ^{*} Sic statuit constitutio. omnis dos exigatur, siue subiecta fuerit stipulatio, siue non, siue inutilis sit stipulatio: nam & ^vetus regula est, inutile mixtum cum utili per utile corroborari. Si enim vbi stipulatio dotem reddi non interuenit, creditur interuenisse, etiam vbi inutilis est, vtiliter facta esse creditur.

§. 1. [†] Sint autem tacitæ quoque hypothecæ, sicut & in tutela, & in aliis plerisque casibus tacitæ hypothecæ competunt: ut ita & bona mulieris pro dote præstanda quam promissæ, marito obligata sint, & bona mariti mulieri pro restitutione dotis. Hæc autem seruentur siue ipsa mulier dotem dederit, aut alius pro ea, siue maritus dotem suscepit, siue alius pro eo, siue dos à patre data sit, siue ab extraneo: ut licet propter rusticitatem aut imperitiam stipulatio omissa sit, tacite tamen competat. & hæc obseruentur, siue in scriptis, siue sine scriptis dos vel detur, vel promittatur.

§. 2. Illud quoque obseruetur, ut licet stipulatio semper arcta, seu stricti iuris sit, [†] tamen quæ de dote facta est stipulatio, quæve pro interpo-

A χομήσει, ἀλλ' ἔχοντος ἑξοσιδίου, εἰ βουληθῇ, κινήσει καὶ πρὸ τῆς διετίας, καὶ μὴ πρὸ διετίαν, καὶ ἀπαγγέλλει τὴν ἐπαγγελλομένην αὐτῇ περιουσίαν.

ριθ'. Νομοθετεῖ ἡ διάταξις οὕτως. πάντα περιεῖξ ἀπαγγέλλει, εἴτε ἐγγύετο ἐπεροθήσεις, εἴτε παντελῶς μὴ ἐγγύετο, εἴτε ἀνυπόστατος ἐγγύετο καὶ γὰρ, καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς κανὼν ἡ δὲ λέγων, ὅτι τὸ χρησίμον, μὴ τὸ ἀχρήσου μνημόμνον, καὶ αὐτὸ χρησίμον γίνεται. εἰ γὰρ ἐνδεὰ μὴ γέγονεν ὅλως ἐπεροθήσεις ἐν τῇ περιουσίᾳ δοκεῖ γεγονέναι, καὶ ἐνδεὰ ἀχρήστως γέγονε, δοκεῖ ἰσχυρῶς γεγονέναι.

Εἰσωσαν δὲ καὶ ὑποθήκαι σιωπηραὶ ἐπὶ τῆς περιουσίας, ὡς περὶ καὶ ἐπὶ τῇ ἐπιτροπῇ, καὶ ἐπὶ ἄλλων θεμάτων σιωπηραὶ ἀρμόδιοις ὑποθήκαι, ἵνα οὕτως τὰ τῆς γυναικὸς περιγίματα ὑποκείνται τῷ ἀνδρὶ, εἰς ἡν ἐπιγείλατο προῖκα, καὶ τὰ τῶν ἀνδρὸς τῇ γυναικί, εἰς ἃν δώσιν τῆς περιουσίας. κρατεῖται δὲ ταῦτα, εἴτε αὐτὴ ἡ γυνὴ δέδωκεν ἢ περιουσίαν, ἢ καὶ ἄλλος ὑπὲρ αὐτῆς, εἴτε ὁ ἀνὴρ ὑπέδωκεν ἢ περιουσίαν, ἢ ἕτερος ὑπὲρ αὐτοῦ, εἴτε παρὰ τῶν πατρὸς δεδωμένη ἡν περιουσίαν, εἴτε πατρὸς ἑξωκοδοῦν ὥστε εἰ καὶ διὰ ἀ-

D γροικίαν ἢ ἀπειρίαν μὴ γνήσιον ἢ ἐπερώτησις, ἢ τοιαύτη ὑποθήκη σιωπηρῶς αὐτῷ ἀρμόζει. ταῦτα δὲ κρατεῖται, εἴτε ἐγγράφως ἢ προῖξ ἐδόθη, ἢ ἀγγράφως ἐπιγέλαθη.

Κρατεῖται δὲ καὶ κείνο, ἵνα καὶ ἡ ἐπεροθήσεις αἰετῶς ἡν ἀγαπημένων ὄσιν, ὁμῶς αὐτὴ ἡ ἐπὶ τῆς περιουσίας γενομένη ἐπερώτησις, * ἢ δοκοῦσα γε-

νέναι, καλῇ πίστι ἔσω. ἐχέτω δὲ καὶ πάν-
τα τὰ ἐκ τῆς ἀπαυτούσης πλὴν τοῦ
καὶ ἀγωγῆς νόμιμα.

Καὶ πάλιν τοῦτον εἰπομένη τὴν αἰ-
χὴν ἔξω δὲ χῆς, καὶ τὴν αἰχὴν νῦν τοῦτοσεκτῆ-
σατο. τοῦ πάντων οὐκ ἔαν ὁ ἀνὴρ προῖ-
κα χρεωστῶν τῇ γυναικὶ ληγάτον αὐτῇ
κατέλειψεν, ὅτι μὲν τῆς ἀναλήψεως
τῆς τοῦτοσεκτῆς ἀνάγκῃ εἶχεν ἡ γυνή
πλὴν τοῦτοσεκτῆς λαβεῖν, ἢ τὸ ληγάτον. ὅτι
δὲ τῆς πλὴν τοῦτοσεκτῆς ἀπαυτούσης ἀγω-
γῆς τὰ δύο ἡδυνάτο λαβεῖν ἡ γυνή· εἰ
μὴ ἀρεῇ ἰδικῶς εἶπεν ὁ ἀνὴρ, ὅτι ἀπὸ τῆς
τοῦτοσεκτῆς αὐτῇ κατέλειψεν τὸ ληγάτον.

Ἀρχαίω δὲ καὶ ἡ διὰ τοῦ παῖδας πα-
ρακατάχρεσις τῆς τοῦτοσεκτῆς οὐδὲ γὰρ χῆς
ἐκ τῆς τοῦτοσεκτῆς τοῦ παῖδας ἀπορέφε-
σαι, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰδίων πατέρων· μηδὲ
γὰρ ἡτερίωσαν. ὅτι ἀνδρες αἰτίας λέγαν
καὶ τῆς γυναικῶν, εἰς τὸ ὁρακατῆσαι
μέρος τῆς τοῦτοσεκτῆς διὰ τοῦ παῖδας, ὅπου
καὶ εἰ παρέχεν αἰτίαν ἡ γυνή, πάσης ἐκ-
πίπτει τῆς τοῦτοσεκτῆς. ἄλλὰ καὶ διὰ τὰ δα-
πανήματα μηκέτι ἔσω ὁρακατάχρεσις.
εἰ μὲν γὰρ ἀναγκαῖα εἰσὶν, αὐτὰ τῶν νόμων
μειοῦται ἢ προῖξ. εἰ δὲ τὰ βελτίονα
ποιοῦται πλὴν τοῦτοσεκτῆς, εἰ μὲν γνώμη τῆς
γυναικὸς ἐδάπανηται, ἐντολή ὅτιν. εἰ
δὲ ὁρακατῆσαι γνώμῃ αὐτῆς, εἰ μὲν χρησίμος
ᾧ, ἢ διὰ τὸ καὶ γνώμῃ αὐτῆς διοικη-
θῆναι τὰ πράγματα αὐτῆς ἀγωγή. εἰ δὲ
τὰ εἰς τέρψιν εἰσὶν, εἴτε χρησίμως, εἴτε
παρὰ γνώμῃ αὐτῆς, μόνον πριαρεῖται
τὰ προσεδέντα ὁ ἀνὴρ διότι τὸ βλάψαι
πλὴν τοῦτοσεκτῆς τὸ ὁρακατῆσαι ὅτιν.

Οὐδὲμία τῶν αὐτῶν ἀντίκειται παρα-
Basil. Tom. IV.

A sita habetur, bonæ fidei sit.
habeat autem omnia iura rei
vxoriæ actionis.

Primum itaque dicamus §. 3.
quænam habuit ab initio, &
quænam nunc adquisiuit.
Ante omnia igitur ^b si mari-
tus dotis debitor legatum
vxori reliquerit, necesse ha-
bebat mulier vel dotem reci-
pere, vel legatum. in actione
autem rei vxoriæ, mulier v-
trumque consequi poterat :
nisi maritus specialiter dixif-
set, se pro dote legatum ei
reliquisse.

Cesset ob liberos retentio : §. 5.
nec enim liberos ex dote ali
oportet, sed à parentibus suis :
nec quærant causas mariti
aduersus vxores, vt partem
dotis propter liberos reti-
neant, cum si causam mulier
dederit, tota dote careat.
Sed nec ob impensas retentio
amplius fiat. Nam si quidem
necessariæ sint, ipso iure dos
minuitur. Si verò vtilis, ^d si
quidem ex voluntate mulie-
ris factæ sint, mandatum est.
^e Sin autem non ex voluntate
eius, & vtilis sint, negotio-
rum gestorum actio. Quod si
voluptariæ sint, siue vtilis
sint, siue præter voluntatem
eius factæ sint, maritus tol-
lit ea quæ adiecit, ^f sine læ-
sione tamen prioris rei spe-
ciei.

§ Nulla ergo retentio op- §. 4.
Zz ij & 6.

ponitur actioni, qua dos repetitur, vt & antea dixi, ^b sed & ad heredes transmittatur, siue mora facta sit, siue non.

- §. 7. Cum autem actione ex stipulatu illico tota dos repetetur, rei autem vxoriæ actione quæ pondere, numero, mensura consistunt, triennio exigebantur, & non in solidum, ⁱ sed in quantum maritus facere poterat, actione etiam ex stipulatu conueniatur in quantum facere potest: cautione ab eo exponenda, quod si postea aliquid adquisierit, persoluet. Exactio autem dotis neque fiat intra tres annos, vt in actione rei vxoriæ, neque illico, ^k sed intra annum soluantur quæ pondere, numero, mensura continentur. cæteræ verò res illico soluantur. Sin autem maritus superfederit statim, vel post annale tempus soluere ea quæ solui debent, & rerum mobilium vsuras præstat, & rerum immobilium fructus ex tempore dissoluti matrimonij, & pensiones, & nauium vecturas, ^l & quosvis alios fructus.

- §. 8. Sed & si mulier cui dos à marito debetur, ab eo fuerit heres instituta, sicut alius quilibet creditor, prius debitum accipiat, & sic ex pura substantia Falcidiam detrahatur.

- §. 9. ^m In vtraque autem actio-

^A κατάχρησις τῇ πλὴν προῖκα ἀπαιτούση ἀγωγῇ, ὥσπερ πρὸ τῆς εἰπόν. ἄλλα καὶ παραπεμπέτω εἰς κληρονόμους, εἴτε γέγονεν ὑπὲρ δευσις, εἴτε μή.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν πλὴν προῖκα ἀπαιτούσα ἀγωγῇ, ὥρα χρεῖμα ἀπαιτεῖ πάντων τῶν προῖκα, ἡ δὲ ἀπαίτησις, ἡ δὲ πρὸς τῆς ἀναλήψεως τῆς προικὸς ἀγωγῇ τὰ σταθμώματα, καὶ δρεθμούματα διὰ τριῶν ἐνιαυτῶν ἀπαιτεῖ, καὶ οὐδὲ εἰς ὀλόκληρον ἐκινεῖτο, ἀλλ' εἰς ὅσον κῦπὸς, καὶ ἡ πλὴν προῖκα ἀπαιτούσα ἀγωγῇ σήμερον εἰς ποσοῦτον κινεῖται εἰς ὅσον ὁ αἰὴρ δύπορεῖ· ἐκπιδέτω δὲ ἀσφάλειαν τῇ γυναικί, ὡς ἐὰν ἐπικτησῇται, καταβαλεῖν αὐτῇ. ἡ δὲ ἀπαίτησις μήτε διὰ τριῶν ἐνιαυτῶν γινέσθω, ὡς ἐπὶ τῇ ἀναλήψεως τῆς προικὸς, μήτε παραχρῆμα, ἀλλὰ δι' ἐνιαυτῶν καταβαλλέσθω τὰ σταθμώματα, ἡ δρεθμούματα, ἡ μεθούματα. Τὰ μὲν τοῖς γε λοιπὰν προῖκα, παραχρῆμα καταβαλλέσθωσαν. εἰ δὲ ἀναβάλλῃ ὁ αἰὴρ καταβαλεῖν ὥρα χρεῖμα, ἡ μὲν ἐν αὐτῷ παροδομῶν, τὰ ὀφείλοντα καταβληθῆναι, καὶ ὑπὲρ τῶν κινήτων τόκοις ἀπαιτεῖται, καὶ τῶν καρπῶν τῶν ἀκινήτων ἀπὸ τῶν καιρῶν τῆς λύσεως τῆς γάμου, καὶ τὰ ἐνοίκια, καὶ τὰ ναῦλα, καὶ πάντα ἑστὸν καρπὸν.

Εὰν δὲ καὶ ἡ γυνὴ κεχρεωσῇ μὲν προῖκα παρὰ τῷ ἀνδρὶ γράφῃ παρ' αὐτῷ κληρονόμος, * ὁ παῖς ἄλλος δανείσης πρὸς τῷ λαμβανέτω τὸ χρέος, καὶ τότε ἐκ τῆς καθαρᾶς οὐσίας παρακτεῖτω Φαλκίδι.

Ἐπὶ ἐκατέρᾳ δὲ ἀγωγῇ, ①

ποκετοὶ τῶν ἀδιατηρήτων δουλίδων, καὶ ἡ προσπορευομένη τῶν προικιμαίων ἀνδραπόδων ἀπὸ τῶν ἀπὸ ἰδίων πραγμάτων, ἢ τῶν ἀπὸ ἐργασιῶν τῆ γυναικὸς διαφέροντιν. αἱ δὲ γοναὶ τῶν ἄλλων καὶ ἡ καρποὶ τῶν ἀγρῶν τῷ ἀνδρὶ ἕως ὅτε σιωπῶνται ὁ γάμος. μὲν δὲ πλὴν λύσιν τῆ γυναικὸς. τῶν διατετηρημένων καὶ μὲν πλὴν λύσιν τῆ γάμου οὐδὲν καρποὺς ὁ ἀνὴρ λαμβάνει ὡς ἀνδραπόδης.

Γάλιν ἐὰν ὁ πατήρ προῖκα ὑποδέξῃται ὑπὲρ ἰδίου παιδὸς ἐτελεύτησεν ὅπῃ τε τῷ παιδὶ καὶ ἐπὶ τοῖς κληρονόμοις, ὁ παῖς ὁξείρετον λαμβάνει πλὴν προῖκα· ἢ ἐὰν ὑπὲρ ἐγγόνου προῖκα ὑποδέξῃται πατὴρ, ὅτῃ ἐγγόνου πατὴρ ὁξείρετον λαμβάνει πλὴν προῖκα τῆς ἰδίας νύμφης, ἀσφάλειαν ὄντων, ὅπῃ διενδίκει οὐδὲν κληρονόμοις. ταῦτα κοινὰ ἦσαν τῆς ἀναλήψεως τῆς προικὸς, καὶ τῆς πλὴν προῖκα ἀπαποῦσης ἀγωγῆς. τὰ δὲ ἐφεξῆς ἰδικὰ τῆς ἀναλήψεως τῆς προικὸς.

Γάμος ἢ πατρὸς προικισάντων θυγατέρα, ἢ ἐγγόνιον, ἢ θυγάτηρ ἔχῃ πλὴν ἀπάτησιν· καὶ ψήφίζεται αὐτῇ εἰς τὸ τρίτον τῆς πλὴν μέμψεως διαθήκης, καὶ σιωπῶνται παρ' αὐτῆς ἐν τῇ διαίρεσιν τῶν πατρῶων πραγμάτων, εἴτε ἀδιαδέχεται ἐτελεύτησεν, εἴτε διαδέχεται ἐκ ἐκείνου ρητῶς μὴ γινέσθαι σιωπῶνται.

Ομοίως ἐὰν ὁξείρετος προικισμένη, καὶ μὴ ἐπεφθῇ, ἢ μὴ συμφωνήσῃ ἐπαναλαβεῖν πλὴν προῖκα, ἢ γυναικὸς.

Basil. Tom. IV.

A ne, partus ancillarum quæ æstimated non sunt, vel quæ servi dotales adquisierunt, præter ea quæ adquirunt ex re mariti, vel operis suis ad mulierem pertinent. ⁿ Foetus autem iumentorum & fructus agrorum, ad maritum, quando constat matrimonium. dissoluto autem matrimonio, ad mulierem. ^B Aestimatarum autem rerum maritus etiam soluto matrimonio fructus consequitur quasi emptor.

° Rursus si pater dote pro filio suscepta decesserit filio herede scripto cum aliis, filius dotem præcipuam accipit: aut si pro nepote dotem avus susceperit, pater nepotis dotem nurus suæ præcipuam accipit, heredibus præstita cautione defensionis. Hæc communia erant actionis ex stipulatu & rei uxoriæ. ^p quæ autem sequuntur, propria sunt actionis ex stipulatu de dote repetenda.

Cum pater aut avus filiam, aut neptem dotauerint, filia dotis exactionem habet: & computatur ei in tertiam partem, quæ inofficiosi querelam excludit, & ab ea confertur in divisione bonorum paternorum, siue intestatus decessit, siue testatus, nisi parens nominatim præceperit, ne dotem conferret.

Simili modo ^q si extraneus dotem dederit, nec stipulatus pactusve sit dotem reddi, mu-

Zz iij

Γὰντα δὲ τὰ σύμφωνα τὰ Ἰπὶ Α
τῇ περιγνόνοντα, μὴ παρὰ τοῦ νό-
μοις ἰσχύοντα, εἰ μὴ ἄρα διαζυγίῳ
διελύθῃ ὁ γάμος. εἰ γὰρ διαζυγίῳ γέ-
νηται, αἰάλη κτ' ταῖς διατάξεις ἢ τοῦ
ἀνδρα κερδαίνειν πλὴν πατρὸς, ἢ πλὴν
μητρός πλὴν πατρὸς αἰάλη δωρεῶν·
εἰ μὴ ἄρα κτ' κοινῶν συνάγειν τοῦ
γάμου διέλυσαν· τότε γὰρ κρατεῖ τὰ
σύμφωνα. ταῦτα δὲ ὅσα περὶ νόμιμα
εἶχεν ἢ πατρὸς, εἴτε ἀπὸ νόμων, εἴτε
ἀπὸ διατάξεων, ταῦτα ἐχέτω ἢ πλὴν
πατρὸς ἀπαγορεύσας ἀγωγή.

ΣΧΟΛΙΑ.

Περὶ τῶν πατρὸς. διπλὴ τῆς κατὰ τοῦ πατρὸς
ἔστιν ἡ φύσις· πᾶσα γὰρ πατρὸς ἢ πατρὸς κτήτρια
ἔστιν, ἢ ἀδελφική. καὶ ποῖα μὲν τὰ τῆς πα-
τρὸς ἔστιν ἀποτελέσματα μαρτυρῶν πατρὸς
ῥως. τῶς δὲ μάλιστα ποῖα μὲν ἔστι πατρὸς κτή-
τρια, ποῖα δὲ ἀδελφική νομίζεται. πατρὸς
κτήτρια δὲ ἔστι πατρὸς, ἢ πῶς ἀπὸ τῆς πατρὸς, ἢ
ἑτέρου τῆς αἰώντων ἐπιδοθεῖσα, τοῦτο πλὴν
οὐσίας ἐμείωσεν, ἢ δι' αὐτῆς τῆς τῆς πατρὸς
ἐπιδοσεως, ἢ φάκτω ἑνί. τυχὸν γὰρ ἑνὶ
ἐπιδοσεως, ἀλλ' ἐπὶ τῇ διδοῦ πατρὸς,
καὶ γέγονεν ἑνός. τοιούτου εἴτε αὐτὸς ἐπι-
δοσεως, εἴτε πατρὸς αὐτῶν, ἢ ἑτέρου ἑνὶ
κελευσθεῖς ἑνὶ αὐτῶν, ἢ καὶ ἑτέρου νεώτερον αὐτῶν
χρῆζοντος καὶ δεδωκότος πλὴν πατρὸς, ἑρρατο-
ναβίτευσεν ὁ πατήρ, ἢ ἑτέρου ἑνὶ αἰώντων
πατρὸς κτήτρια ἔστιν ἢ πατρὸς ὡς εἴγε πῶς μέλ-
λων αὐτῶν δωρεῶν αὐτῶν πατρὸς τῆς γάμου συν-
απομνήσεως, πλὴν πατρὸς αὐτῶν ἐπιδοσεως πατρὸς
καὶ πατρὸς πατρὸς κτήτρια ὁ Μάρκελλος ἐν
τῇ βιβλίῳ τῇ διζέτων ἐκ τῶν φησὶν. εἰ γὰρ καὶ πατρὸς
πατρὸς κτήτρια, ἢ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου τοῦ ἑνὶ ἐπι-
δοσεως πατρὸς, πάλιν ἑνὶ ἢ πῶς πατρὸς κτήτρια
ἢ πλὴν πατρὸς φησὶν. εἰ δὲ καὶ πατρὸς τὸν πατρὸς
πατρὸς, ἢ τὸν τῆς ἐκ τῆς ἑνὶ ἢ πῶς κτήτρια
κτ' ἀπὸ τοῦ ὅσον ἐπιδοσεως πατρὸς λέγει
πατρὸς τῇ θυγατρὶ τῆς αἰχμαλωθέντος, ἢ τῆς

Omnia autem pacta quæ 9. 16.
pro dote fiunt, modò non
sint contra leges, valeant:
nisi repudio matrimonium
fuerit dissolutum: nam si di-
uortium factum fuerit, ne-
cesse est secundum constitu-
tiones, ut vel maritus dotem
lucretur, vel mulier donatio-
nem propter nuptias: nisi
B communi consensu repudiū
missum sit: tunc enim pacta
seruantur. Quæcumque au-
tem priuilegia dos habebat,
siue ex legibus, siue ex con-
stitutionibus, eadem habeat
actio ex stipulatu.

SCHOLIA.

^a Dos vel à patre.] Præmittendum est,
duplicem esse omnino naturam do-
tis: vel enim profectitia est, vel ad-
uentitia. Quinam autem sint effectus
differentiæ inter utramque disces suo
loco. interim autem disce quænam
sit profectitia, & quænam aduentitia.
est autem profectitia, quæ à patre
vel quo alio ex ascendentibus data,
substantiam eius imminuit, vel ipsa
datione, vel facto aliquo. fortasse
enim nihil dedit, sed dotem dare
promisit, & obligatus est. Siue igitur
ipse dotem dedit, siue procura-
tor eius, vel quis alius iussu eius, siue
cùm alius dedisset negotium eius ge-
rens, ratum habuerit pater, vel quis
alius ex descendantibus, profectitia
dos est: quemadmodum si quis do-
naturus patri nupturæ, dotem pro
ea dederit, Marcellus libro sexto
Digestorum hanc quoque dotem
profectitiam esse ait. Sed & si cura-
tor furiosi, vel prodigi, vel alterius
eiusmodi dotem dederit, rursus ni-
hilo minus dotem profectitiam esse
dicimus. Sed & si proponas Præto-
rem vel Præsidentem provinciæ decre-
uisse quantum dotis nomine dari de-
beat filiæ ab hostibus capti, aut à la-

Zz iiij

Αφρονος τυγάν. καὶ ὁ τοῦ ἀφρονος κυράτωρ, καλὰς ἔσθ' τῆς τοῦ κηδεμονομένου θυγατρὸς ἐπιδίδωσι ποροῖκα, ὡς ἔστι μαθεῖν ἐν τῷ βιβλ. καὶ κώδικος ὑποδένου πρὸς τοῖς ἡτ. τῇ κε'. Διὰ τ.

Γραφῆ. ἦς γὰρ ὅτι εἰς ὥραν ἤλθεν γάμψον ἢ παῖς. καὶ σημείωσα ὅτι καὶ μὴ ἐκ ποροσέσεως τοῦ πατρὸς, ὅμως εἰ ἐκ τῆς ὑποστάσεως αὐτῆς ἢ ποροῖς ἐπιδιδόνῃ, ποροεκπίττειται ἔστι.

Εὰν ὁ τῆς κόρης πατὴρ κληρονόμος ἐπεγράφη τοῦ πατρὸς, εἴτα τὸν οἰκεῖον γαμβρὸν ἔχον ὑποκατάστατον, ἢ ἔξ ἀδελφῆτου καλοῦ μιν ὅτι τὸν κληρὸν τῷ τελευτήσαντι, καὶ βυζύμινος αὐτῷ ποροῖκα ἔσθ' ὅτι οἰκείας ἐπιδιδόναι παιδὸς, ἐπὶ τῇδε ἐρεπουδῆται πλὴν κληρονομίαν, ἵνα χωρὰς τῆς ὑποκατάστασεως, ἢ τὰ τῆς ἔξ ἀδελφῆτου δέξηται κλήσεως. Αὐτῷ οὖν φησὶν ὁ Ἰουλιανὸς ποροεκπίττειται μὴ εἶναι ποροῖκα. εἰ δὲ καὶ κληρονόμος μὴ ὁ τῆς κόρης οὐκ ἐγράφη ὁ πατὴρ, ληγὰν δὲ αὐτῷ κατελείφθῃ τοῦ γαμβροῦ κληρονόμου γραφέντος, καὶ βυζύμινος ποροῖκα τοῦ πατρὸς ἔσθ' ὅτι οἰκείας θυγατρὸς ὁ πατὴρ, ἐπὶ τῇδε πρὸς ληγὰν, ἵνα τοῦτο τοῦ πατρὸς οἰκεία μὴ γαμβρῷ, καὶ αὐτῷ ὁ Ἰουλιανὸς ποροεκπίττειται πλὴν ποροῖκα μὴ εἶναι φησὶν. ποροεκπίττειται γὰρ ἔστιν ὡς εἴρηται ἢ μείωσιν ἀπογαζομένη τῆς τῷ δεδωκότος ἀειουσίας. ὁ δὲ τῆς κόρης πατὴρ πρῶτον αὐτῷ ληγὰν πλὴν οἰκείαν οὐκ ἐμείωσε ἀειουσίαν, ἀλλ' ἢ ἀρα αὐτῷ οὐκ ἐπηύξησεν.

Στεφαν. Σημείωσα διὰ φορὰν ὅτι πρῶτον τῆς δωρεᾶς, καὶ τῆς ἐπὶ τῇ κληρονομίᾳ καὶ ληγᾶται. ὅτι μὴ γὰρ τοῦ ληγᾶτος καὶ τῆς κληρονομίας, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ τῇδε ὀνόματι ποροῖκας, ἀλλὰ καὶ ἔτερον ἔσθ' ὅτι πρὸς ληγᾶτον τῇ κληρονομίᾳ, ἢ ὅτι ληγᾶτον ὁ τῆς κόρης πατὴρ, ἢ μελλεν ἐν αὐτῷ κερδαίνειν ὁ γαμβρὸς διὰ τῆς ἐστάσεως, ἢ ὑποκατάστασεως, ἢ τῆς ἔξ ἀδελφῆτου κλήσεως. ὅτι δὲ τῆς δωρεᾶς, εἰ μὴ ἐπὶ τῇδε ἐπέτρεψε τῷ μέλλοντι δωρεῶσαι τὰ ἐκ τῆς μελλούσης δωρεᾶς δοῦναι τῷ γαμβρῷ αὐτῷ, οὐκ ἐμελλεν ἔχειν ὁ γαμβρὸς. εἰκότως οὖν ἐπὶ τῆς δωρεᾶς ποροεκπίττειται ὁ Οὐλπιανὸς εἶπε τῷ ποροῖκα. ὅτι δὲ τοῦ ληγᾶτος καὶ τῆς κληρονομίας, ἀδενπίττειται καὶ ἀληθῆς ὁ λογισμὸς. ὅτι ὁ μέλλων δωρεῶσαι μοι ἀδελφῆς δηλονότι αὐτῷ ἐμὲ τῷ ποροῖκα τῆς ἐμῆς ἐπιδίδωκε θυγατρὸς, καὶ δοκεῖ ἔξ ἐμῆς αὐτῷ ἐπιδιδωκέναι, καὶ μὴ πρὸς αὐτῆς κατέστην κύριος. ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸν

A^f *Vel cuiusvis alterius.*] Putà dementis. Curator etiam dementis rectè pro filia eius dotem constituit, ut scire licet ex constit. 25. tit. de nupt. lib. 5. Cod.

B *Et que decreto.*] Adnotatio. Finge filiam nubilis ætatis esse. & nota, quamvis ex voluntate patris dos data non sit, nihilo minus profectitiam esse, si ex eius substantia data sit.

C *Dotis constituende causa.*] Si pater puellæ heres ab aliquo scriptus sit, deinde cùm gener eius ei substitutus esset, aut qui ab intestato ad hereditatem defuncti vocaretur, dotis constituendæ causa hereditatem repudiarit, ut substitutioni locus esset, vel hereditas ad heredem legitimum perveniret, dotem profectitiam non esse Iulianus ait. Sed & si pater puellæ heres scriptus non sit, legatum autem ei relictum sit genero herede instituto, & cùm pro filia sua dotem dare veller, data opera legatum repudiarit, ut apud generum suum remaneret, neque heic dotem profectitiam esse ait idem Iulianus: dos enim profectitia est, ut iam dictum est, quæ substantiam eius qui dedit imminuit. pater autem puellæ qui legatum repudiauit, substantiam suam non imminuit, sed eam non auxit.

STEPHANI. Nota differentiam in repudiatione donationis & hereditatis ac legati: nam in hereditate & legato, licet pater puellæ non data opera dotis nomine hereditatem aut legatum repudiarit, sed ob aliam causam, gener iure institutionis, vel substitutionis lucrum facturus erat. In donatione autem nisi consulto iusserit donaturum ea quæ donaturus sit genero dare, ea generi habiturus non erat. Merito igitur Ulpianus in donatione, dotem profectitiam esse ait: in hereditate autem & legato, aduentitiam. & vera est Ulpiani ratio: quia mihi donaturus mei contemplatione dotem pro filia mea dedit, eamque ex re mea dedisse videtur, licet nondum eius dominus constitutus sim. Nam & si quis libe-

Προθεώρησον. ὡς ἐξ οὗτοι δαμῶσα μύρου, καὶ Ἀ
βέρσον ποιήσας τὰ δαμῶσθέντα, οὐ χρεὼ γίνεται
τῇ τῆ Μακεδόνος τῷ πατρὶ. τῷ το εἰδὼς ἐλθε
ἵνα τὸ πατρὶ μύρον. ὡς ἐξ οὗτος τὸ οἰκείον θυ-
γατέρα πατρὶς βαλῶντος, δαμῶσθαι ἐξέτετο
γραμματοῖον εἰς Πείμονινα, ὃν καὶ ἐδελεγάτευσε
τῷ οἰκείῳ γαμβρῷ, ἢ καὶ λαβὼν τῷ τῆ Πείμου
τὰ δαμῶσθέντα νομίσματα, ὅτι δέδωκεν αὐτὰ λόγῳ
πατρὶς τῷ οἰκείῳ γαμβρῷ. καὶ λέγει ὁ Οὐλπιανός,
ὡς πατρὶς τῆς Πείμου (ἵνα μὴ εἴ) πλὴν πατρὶς, ὡς πατρὶς
πατρὶς τῆς Πείμου. ὡς ἐκ τῆς οὐσίας ὅτι δέδωκεν τῇ
πάππῳ. μέχρι μὴ ποσότης ποσότης ὅτι B
πατρὶς τῆς Πείμου ὅς ὅτι αὐτὸς ἐμελλεν ὁ πάππος ὡς
τῆς οἰκείας ἐλθόντος ὅτι δέδωκεν πατρὶς. αὐτὴ γὰρ ἡ
ποσότης καὶ μὴ βέβαια εἰς τὰ τῆς Πείμου πατρὶς
ματὰ γαμβρῷ δοκεῖ. καὶ ὡς αὐτῆς ἐναγῶντος,
ἔδωκε τῇ Μακεδόνος κεχρησθῆαι τῷ πατρὶ.

Μὴ εἴποις ὅτι ὅς ὅτι αὐτὸς ἐκ πατρὶς οὐσίας
οἰκείας ὅτι δέδωκε πατρὶς. ἴσως γὰρ πλὴν πατρὶς
ὅς ὅτι πατρὶς ἡ κατὰ πατρὶς ἐβέβαια. ἀλλ' οὕτως
εἴπει, ὅς ὅτι αὐτὸν ἐχρῆν πατρὶς πατρὶς. ἐ-
χρῆν δὲ αὐτὸν πατρὶς πλὴν ποιότητα τῆς πατρὶς,
καὶ ὅ μὲν τῆς πατρὶς δωρεὰς ποιήσασθαι τὴν C
ἐπιδόσιν τῆς πατρὶς, ὡς ἐστὶ μαθεῖν ἐκ τῆς α'. βιβ.
τῆς κώδικος ὡς τὸν δ'. τὴν βιβ. ἡτ. ἐκ τῆς κη'. δια-
τάξας. ὅ αὐτὸ δὲ φησὶ καὶ ἐκ τῆς βιβ. τὴν κώδικος
ἐκ τῆς δὲ νομολογίας πτ. ἀφ. κε'. καὶ τὰ μα-
λιστα μὴ πατρὶς, ἀλλὰ πατρὶς κουράτωρος ἐκα-
τέρου τῆς ἀφ. ἀφ. λέγεται. ἴσως δὲ ὅτι σήμερον
ἴσο πατρὶς εἴ) δὲ τὰς πατρὶς γαμῶν δωρεὰς.

Προθεώρησον. μετὰ αὐτὸν καὶ γυναικὸς,
ὅς ὅτι ἔρρωται δωρεὰς σιωπῶντων ἐπὶ γυναικὶ τῇ
γάμῳ. τῷ το εἰδὼς ἐλθε ἵνα τὸ πατρὶ μύρον. Πεί-
μος ἡς εἶχεν θυγατέρα Μακεδόνος. τῷ τῆ Πεί-
μου Σεκιδώδης ἐδωρήσατο φανερῶν χρεῖς ποσότης D
τῆς ὅτι αὐτὸν Μακεδόνος πλὴν αὐτῆς θυγατέρα
πατρὶς. καὶ δὴ τὸν ὅτι Πείμος πληρῶν, ἐπέ-
δωκε τῷ οἰκείῳ γαμβρῷ τὰ δωρηθέντα αὐτῷ τῷ
τῆ Σεκιδώδου. καὶ λέγει ὁ Ιουλιανός, μηδὲ τῷ πλὴν
πατρὶς τῆς Πείμου (ἵνα εἴ) πλὴν πατρὶς. καὶ τὰ μαλιστα
γὰρ τὰ δωρηθέντα αὐτῷ τῷ τῆ Σεκιδώδου
πατρὶς λόγῳ πατρὶς, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν πλὴν
οἰκείαν ἐμείωσε πατρὶς. ὡς γὰρ τῇ οὐτως
αὐτῷ δωρηθέντων, ἐνόησε ὡς Σεκιδώδης τὰ δωρη-
σάμενος, καὶ μὴ δέδωκεν αὐτὰ λόγῳ πατρὶς, ὡς
κατὰ τῆς Πείμου κατὰ τῆς. ὅ δὲ φησὶ ὁ Ιουλιανός,

mutatus pro filia sua.] Præmittendum est. Si filiusfamilias mutuam pecuniam acceperit, non est locus exceptioni Senatufconsulti Macedoniani. quo cognito veniamus nunc ad rem propositam. Filiusfamilias cum filiam suam dotare veller, cautionem creditæ pecuniæ dedit Primo, quem genero suo delegavit. Ulpianus ait, dotem profectitiam esse, quasi principaliter de bonis aui data esset. profectitia tamen est ad modum quantitatis quam auus dotis nomine nepoti suæ daturus erat. ea enim sola quantitas in rem aui versa videtur. & si ex ea causa conueniatur, exceptione Macedoniani uti non potest.

Ne dicas, quantam ex voluntate sua dotem dedisset: fortasse enim ab initio nullam penitus dare volebat, sed dicas, quantam dotem ipsum dare oportebat. debebat autem pro qualitate personarum, & pro modo donationis propter nuptias dotem dare, ut discimus ex libro 1. Cod. tit. 4. constit. 28. Idem dicitur lib. 5. Cod. tit. de nupt. constit. 25. quamvis utraque constitutio de curatore furiosi, non de patre loquatur. Sciendum est autem hodie donationem propter nuptias dotem æquare debere.

Sin autem uxor mea.] Præmittendum est, donationes inter virum & uxorem constante matrimonio non valere. quo cognito veni ad propositum. Primus quidam Marcium filiam habebat. huic Primo Secundus certam pecuniæ quantitatem donauerat, ita ut filiam suam dotaret. Primus legem donationis implens, donata sibi à Secundo, genero suo dedit. Iulianus ait, neque hanc profectitiam esse dotem. Licet enim donata sibi à Secundo dotis nomine tradiderit, tamen nullo modo substantiam suam minuit: nam pro rebus ita sibi donatis obstrictus erat Secundo donatori: & si ea non dedisset dotis nomine, conditione teneretur. Hoc autem ait Iulianus

aduentitia dose est. Dicit & Papianus libro decimo quæstionum, si quis pro filia dotem dederit cùm eius curator esset, ex præsumptione magis eum quasi patrem, quàm quasi curatorem dotem videri dedisse.

IN NOMINATI. Dos autem ab
auo paterno data profectitia non est,
nec ad patrem reuertitur, vt digest.
79.

Quasi pater, non quasi curator.] Nisi enim specialiter dixerit, quo animo, & ex cuius substantia dorem det, videtur ex sua substantia dedisse, ut scire licet ex lib. 5. Cod. tit. 11. constit. ult. Aliud est in matre & avia. Nam quæ filiorum suorum negotia administrantes pro eis expenderit, magis de patrimonio eorum, quàm de suo erogasse videntur, ut ait Paulus dig. 34. de negot. gest.

^u *Potui enim repudium mittendo.*] Non obstat quod positum est tit. 1. huius libri dig. 10. ibi enim Vlpianus ponit filiam emancipatam fuisse, ut pater sponsalia eius iam resolvere non possit, quod filia sui iuris effecta sit, & arbitrio suo sponso coniungi possit, & quæ data sunt, dotem efficere, ut ait Vlpianus eodem digesto. Heic autem cum filia in potestate sit, pater merito sponso nuntium remittere potest: hoc enim etiam didicisti in dicto dig. 10.

* *Filia mortua.*] Leges succurrunt
 patri puellæ: cum enim ea in matri-
 monio decesserit, iudicarunt solatio
 ei futurum si dos quam ipse dedisset,
 ei redderetur: ne filiam defunctam
 lugeret, & dotis damnum desle-
 ret.

Y Redditur patri dos.] Adnotatio. Quare lib. 5. Cod. tit. 13. const. 1. in qua dicitur, dotis exactionem filiae emancipatae post diuortium competere.

² *Si pater fundum.*] Si pater alienum fundum quem bona fide emit dotis nomine dederit, sic quoque profectitiam dotem facit. Adnotatio. Fundus enim ex re eius esse videtur, non solum quia pretij nomine obligatus est, vel etiam id soluit, sed quia &

Aaa

* ४.
मा ७९

* ४.
मा ७९

Τοῦ Ἀνανύμευ. Ἡ δὲ καὶ τῆς καὶ *μη-
τρὸς πάππου ἐν τῇ δευτέρῃ, ὅτι ἐστὶ καὶ φερεπ-
τῖα, καὶ οὐχ ἡ ποσὶς τῆς καὶ *αὐτὸν, ὡς δι. οθ'.

Εἰ μὴ γὰρ ἰδικῶς εἶπη ποῖα διαθεσῆ, καὶ ἐκ
ποιῶς ὑποστάσεως ποιῆται τὴν ὅτι δόσιν τῆς κορο-
χῆς, δοκεῖ ὡς πατὴρ ἐκ τῆς οἰκείας ὑποστάσεως
ὅτι διδόναι τὴν κοροχῆν, ὡς ἐστὶ μαθεῖν ἐκ τῆς ε'.
βιβ. τῷ κώδικος ὑπὸ τὸν ια'. διτ. τῷ βιβ. Δ' ατ.
τελὸς τ. ἕτερον ὅτι μὴ ἔξ τε καὶ μὴ μῆνης.
αὐτὰ γὰρ εἰς τὰ τῶν οἰκείων παίδων κοροχῆματα
διοικεῖσθαι ὡς αὐτοὶ ἐδαπορήσαν, δοκεῖσιν ἐκ
τῆς οὐσίας μᾶλλον τῶν παίδων, καὶ ὅτι ἐκ τῶν οἰ-
κείων ποιήσασθαι τὴν ὡς τοὺς παῖδας δαπορήσω,
ὡς ὁ Παῦλος ἐκ τῆς λδ'. διτ. τῷ de negot. φησί.

Βλέπε μὴ ἐναντιωθῇς τῷ κείδῳ ἐν ᾧ α'.
 ἡτ. τῷ πρῶτον βιβ. δι. ι'. ἐκ γὰρ ὁ Οὐλπιανὸς
 αὐτεξουσίαν θεματίζει ἡγομένην πλεὺς κέρει, ὡς
 μὴ δυνάσθαι λοιπὸν τὸν αὐτῆς πατέρα ῥέπουδ' αὖ
 πλεὺς τῆς κήρης ἀφ' αὐτῆς μνηστῆαν, οἷα δὲ τῇ κήρης
 αὐτεξουσίας ἡγομένης, καὶ κατ' οἰκείαν γνώμην
 τῇ μνηστευσάμενῳ διναμένη σιωπᾷ πεισθῆναι, καὶ
 παρ' αὐτῆς ἔχει δοθέντα ποιεῖν, κατὰ τὸ ἐν ᾧ αὐτῇ
 διγέτω φησὶν ὁ Οὐλπιανός. ἐν αὐτῷ δὲ ὡς ἐξου-
 σίας οὐσης τῆς κήρης, δυνάται ὁ πατὴρ εἰκότως
 τῇ μνηστευσάμενῳ πέμπειν ῥέπουδ' αὖ. τὸ γὰρ
 ἔγνωσ καὶ ἐν τῇ εἰρημνῇ ι'. διγ.

Εξοήθησαν οί νόμοι ἐκ τῆς χάριτος πατεῖται
της γὰρ ἐν τῇ χάριτι τελουμένης, σωφρονι-
στικῶς τῆς ἀγαθότητος καὶ ἀμνηστίας τῆς
παρακαλῶν, ὡς αὐτὸς ἐπιδεδωκεν· ἵνα μὴ καὶ πάλιν
τῆς χάριτος ἀρνηθῇ τελουμένη, καὶ πάλιν τῆς παρα-
καλῶν ζημίαν ὀδύνηται.

Παραγραφή. ζήτει βιβλ. ε'. τῷ κώδικος 21.
19'. 24ατ. α'. ἐν ἣ φησὶν ἀρμῆπειν πλὴν ἀπαίτη-
σιν τῇ αὐτεξοσίᾳ κόρη μὲν 24βζυίου.

Εάν ὁ πατήρ ἄλλοτερον ἀρεθὺν ὃν ἠγάσεν βό-
να φίδε λόγῳ παρὶς ὅτι πᾶν, ἀποφεκτικτῆσαν καὶ
ἔτις ἡ ἀπορίαν ποιεῖ. ἀπὸ ἀρεθῆ. δοκτῆς γὰρ ex re
αὐτῆς εἶ) ὁ ἀρεθός, ὁ μόνον ὅτι κατέστησεν ἔνοχον αὐ-
τὸν. ἀπὸ τῆς τιμῆς αὐτοῦ, ἡ καὶ δέδωκεν, ἀλλ' ὅτι καὶ

Bafil. Tom. IV.

Προτεώρησον. ὁ κενδικήτιζος ὡς ὅτι τὸ πλῆξον
 χτ' δεσπότου κινῆται, πλὴν μὲν τοι ἰν ῥέμ δεσπότης
 κινῆ. τῷ εἰδῶς ἐλθεῖ ὅτι τὸ ποροκείμενον. τῷ ὅτι
 δοθέντων παρὰ γαμμάτων νομῆ, βόνα φίδε δὲ ταῦτα
 ἐνέμετο, κοινὴν ἀτεύεται τὰ ἀνδρὶ, καὶ παρὰ γαμμάτων
 ὁ χρόνος ὃν ἐνέμεται τὰ παρὰ γαμμάτα ἡ γυνή. τότε
 δὲ τῷ ὅτι δοθέντων παρὰ γαμμάτων ὁ αἰὼρ δεσπό-
 της γίνεται, ὅτε λόγῳ παρὰ γαμμάτων ἐπέδωκεν ὃ ἐν σινε-
 τῷ τὰ γάμω. εἰ δὲ μήπω συζάντος τῷ γάμω τὰ
 δεδομένα λόγῳ παρὰ γαμμάτων ὁ ἀνὴρ ἐκομίσατο, εἰ μὲν
 σινεδοξεν αὐτὸν ἄμα τῷ ὅτι δοθέντων γυνεῶν
 δεσπότης, καὶ τῷ σύμφωνον καὶ γίνεται τούτων
 δεσπότης, καὶ μήπω παρὰ γαμμάτων ὁ γάμος. εἰ δὲ ὅτι
 ταύτῃ τῇ αἰρέσει τὰ παρὰ γαμμάτα δέδωκεν ἡ γυνή,
 ἵνα τότε ὁ αἰὼρ γήνηται τούτων δεσπότης ὅταν οἱ
 γάμοι παρὰ γαμμάτων, οὐ γίνεται ἀπὸ μεταξὺ. ὡς εἰ
 μὴ τύχη γυνεῶν τῷ γάμω ῥεπουδίῳ τῆς μνη-
 σείας ἀφελυθείσης, εἰ μὲν ὅτι τούτῳ κατὰ εἴρηται
 τὰ παρὰ γαμμάτα παρὰ γαμμάτων δέδωκεν ἡ
 γυνή, ἵνα παρὰ γαμμάτων γήνηται τούτων δεσπότης, τ'
 κενδικήτιζον ὅτι ἀπαμύνησθαι τούτων κατ' αὐτὸν
 κινῆσθαι, τῆς μνησείας, ὡς εἴρηται λυθείσης, οἷα δὲ
 γυνεῶν καὶ ἑνὸς τῷ παρὰ γαμμάτων δεσπότου. εἰ δὲ
 ὅτι τὰ μὲν τὸ συζητῶν τὸν γάμον γυνεῶν τούτων
 τὸν ἀνδρα δεσπότης ὅτι δέδωκεν ἡ γυνή, τότε τῆς
 μνησείας ἀφελυθείσης, ἐξ ἧς πλὴν ἰν ῥέμ ἡ γυνή, οἷα
 δὲ μήπω τ' δεσποτείας ὅτι τὸν ἀνδρα μετατεθεί-
 σης. βλέπε πῶς εἶπον, τῆς μνησείας ἀφελυθείσης,
 ὡς εἴγε μήπω τῆς μνησείας λυθείσης κινήσθαι πλὴν
 ἰν ῥέμ ἡ γυνή, ἐκβληθήσεται δόλου, ἢ ἱμφοκτὸν
 παρὰ γαμμάτων. καὶ ἡ λύσις γὰρ τῆς μνησείας γυνεῶν
 ῥεπουδίου, ὡς βιβ. ἐ. ζιτ. ιζ'.

Οπὶ μὲν δὲ τοῖς συμπεφωμένοις παρὰ γαμ-
 μάτων, καὶ εἰ παρὰ τῷ γάμω, ἢ μὲν τὸ συζητῶν τὸν
 γάμον τὰ παρὰ γαμμάτα ἐπέδωκεν, τὸν ἀνδρα
 γυνεῶν τῷ ὅτι δοθέντων παρὰ γαμμάτων δεσπό-
 τῳ, δὴλον ἐκ τῷ εἰρημνίων ἐν τὰ παρὰ γαμ-
 μάτων διγέτω.

Παραγραφή. Σημείωσαι ὅτι χτ' παρὰ γαμ-
 μάτων ὅτι τούτῳ γαμμάτων τὰ λόγῳ παρὰ γαμμάτων ὅτι
 δεδομένα παρὰ γαμμάτων ὁ αἰὼρ παρὰ τῆς γυναι-
 κός, οὐ μὲν παρὰ γαμμάτων δέδωκεν, ἵνα καὶ παρὰ τῷ γά-
 μω δεσπότης μὲν αὐτὸν γήνηται, μὴ παρὰ γαμμάτων
 δὲ τῷ γάμω ἀναδῶ αὐτὰ.

Εἰδὼν ὅτι παρὰ γαμμάτων ἵνι γυναικί, ἐφ' ᾧ αὐ-
 τὸν γαμμάτων ὅτι δοθέντων αὐτὰ ὅτι ἐαυτῆς λυ-
 σίς.

Basil. Tom. IV.

A *e* *Mulier eas condicit.*] Præmittendum
 est, conditionem plerumque inten-
 di aduersus dominum, in rem au-
 tem actionem à domino. quo cogni-
 to accede ad rem propositam. Re-
 rum in dotem datarum possessio ma-
 rito continuatur, & coniunguntur
 tempora inter virum & uxorem,
 quæ bona fide possidebat. Tunc au-
 tem rerum in dotem datarum ma-
 ritus dominus efficitur, si constante
 matrimonio data fuerint. Quod si
 ante matrimonium maritus accepe-
 rit, si quidem placuerit vt statim eius
 fierent, pactum seruat, eorumque
 dominus efficitur, licet nuptiæ secu-
 tæ non sint. Si verò mulier hac con-
 ditione dederit, vt tunc mariti res
 efficiantur cum nuptiæ processerint,
 eius interim non sunt. Proinde si nu-
 ptia non sequantur nuntio remisso,
 si quidem res dotales sic dedit mul-
 lier, vt iam dictum est, vt statim
 earum dominus efficiatur, condi-
 ctia experietur cum eo, sponsali-
 bus vt dictum est, dissolutis, qua-
 si iam rerum domino effecto, &
 etiamnum domino existente. Enim-
 verò si mulier sic dederit, vt secutis
 nuptiis res ab ea data mariti effician-
 tur, solutis sponsalibus, mulier actio-
 nem in rem habebit, quasi dominio
 earum nondum in maritum transla-
 to. obserua nos dixisse, sponsalibus
 dissolutis: nam si nondum resolutis
 mulier eas vindicabit, exceptione
 doli aut in factum repellitur. vt
 enim dissoluantur sponsalia repudio
 opus est, vt lib. 5. tit. 17.

f *Sin autem nihil euidenter.*] Pacta ser-
 uanda esse, & siue ante matrimo-
 nium, siue constante matrimonio,
 res data sint, maritum earum domi-
 num effici, manifestum est ex his quæ
 dicta sunt superiore digelsto.

Adnotatio. Nota, maritum res si-
 bi dotis nomine datas ab uxore, non
 etiam ab extraneo, ex præsumptio-
 ne sic accipere, vt & ante matri-
 monium dominus earum efficiatur,
 non secutis autem nuptiis eas resti-
 tuat.

g *Si res mulieri.*] Si ego mulieri res
 dedero, vt pro se ipsa eas dotis no-

Aaa ij

mine daret, dominium rerum in eam A
transfertur, earumque domina effi-
citur, licet conditionem non imple-
uerit, nec eas in dotem dederit, con-
ditione autem tenetur. Aliud est si
non principaliter ipsi res dederim,
sed sponso. tunc enim distinguen-
dum est: & si quidem in hoc res dedi-
vit res statim sponsi fiant, pactum
seruatur, & sponsus dominus earum
efficitur: in tantum ut nuntio remis-
so non agam in rem, sed conditio-
ne, quæ aduersus dominos intendi
solet. Quod si hoc actum non sit,
ut res statim sponsi fierent, tunc ut
dictum est, dissolutis sponsalibus, non
condicam, sed in rem agam, quia
dominium earum apud me reman-
sit nondum secutis nuptiis. Quare
etsi nuptiæ sequi non possint, quod
lege aliqua prohibeantur, res datæ
meæ remanent. Sin autem nihil om-
nino conuenierit, non statim ex quo
res datæ fuerint, sed secutis nuptiis
dominium earum in maritum trans-
fertur, secundum thema sequens,
ubi extraneus est qui proponitur res
dotis nomine dedisse. huic enim
conuenit thema secundum digesti
43. huius tituli.

Hoc ita accipiendum est, nisi do-
naturus mulieri, dotem pro ea de-
derit: tunc enim mulieri potius quam
ei qui dedit, repetitio competit, ut
discere licet ex his quæ dixit Paulus
libro 1. de rebus tit. 4. dig. 9.

^b *Mariti fiant.*] Idque etiam citra
pactum, si extraneus sit: didicisti e-
nim maritum ex præsumptione res
ab vxore quidem sic accipere, ut
etiam nuptiis nondum secutis eius
fiant. Si autem secutæ non fuerint,
ut reddantur, ab extraneo autem sic
ut ita demum eius fiant si nuptiæ
secutæ fuerint. hoc enim euidenter
ostendit thema sequens. & huic con-
uenit secundum thema digesti 43.
huius tituli.

γὰρ περιχὲς, μετατίθεται ἐπὶ αὐτῷ τῇ πε-
γμάτων ἢ δεσποτεία, καὶ τούτων γίνεται δεσποτεία,
καὶ τὸν ὅρον μὴ ἐπλήρωσεν, μηδὲ ταῦτα λόγῳ
περικὲς ἐπιδέδωκεν. κατέχεται δὲ τὰ κενδική-
τίζῳ. ἐπεὶ ὅτι εἰ μὴ δεσποτύπως αὐτῇ πρέ-
χον τὰ περὶ γάμου, τὰ δὲ ταύτῃ μνηστευσαμέ-
νῳ δέδωκε ταῦτα. οὐ γὰρ γὰρ εἰ μὴ πρὸ τῆς γά-
μου ταῦτα πρέχον διέδοκεν· καὶ εἰ μὴ ὅτι ταύ-
τῃ τὰ περὶ γάμου δέδωκε, ἐφ' ᾧ τὸ δεσποτεία
τούτων δεσποτύπως γινέσθαι τὸν μνηστευσάμενον, πε-
φύλακται δὲ συμφωνον, καὶ γίνεται τούτων δεσπο-
της ὁ μνηστευσάμενος. ποσοῦτον ὅτι ῥέπουδ' αὖ τῆς
μνηστείας διελυθείσης, οὐ πλεονέχῃ, ἀλλὰ τὸν
κενδικήτίζον, ὅν εἰωθότα κινεῖσθαι καὶ δεσποτείας
ὅτι αἰαδούσθ' αὐτῶν κινεῖ. εἰ δὲ μὴ σιωπέδ' αὖτε
τὸ δεσποτεία τὸν μνηστευσάμενον τῇ ἐπιδόχῃ
τῶν περὶ γάμου γινέσθαι δεσποτύπως, τότε τῆς
μνηστείας, ὡς εἴρη, διελυθείσης, οὐ τὸν κενδική-
τίζον, ἀλλὰ πλεονέχῃ ὅτι ἐκδικήσθ' αὖτε περὶ
γάμου κινεῖ. ὅτι πρὸ ἐμοῦ αὐτῶν ἐμείνεν ἡ δε-
σποτεία μήπω περὶ γάμου τῆς γάμου. διὰ τοῦτο
καὶ μὴ δυνατὸν ὅτι περὶ γάμου τὸν γάμον διὰ
τὸ κεκαλυπθῆναι τὸν ἐκ νόμου υἱὸς, μὴ γὰρ ὅτι
δεδομένῳ περὶ γάμου ἔμοιβε δεσποτείας. ἐν
ᾧ δὲ μὴ ὅτι ὅλως σιωπέδ' αὖτε, τότε οὐκ αὐτόθεν, οὐ-
τε ἄλλα τῇ ἐπιδόχῃ τῇ περὶ γάμου, ἀλλὰ μὴ
τὸ συσπῆναι τὸν γάμον ὅτι τὸν ἄνδρα μεταφέρεται
τούτων ἡ δεσποτεία, καὶ τὸ ἐπὶ γάμον γένεσθαι
ἐξωπικὲς ὅτι, ὡς τελεμέσθαι ὅτι τὰ περὶ γάμου
λόγῳ περικὲς ἐπιδέδωκεν. τούτω γὰρ τὰ λόγῳ
σιωπέδ' ὅτι γένεσθαι τῆς γάμου. διὰ τοῦτο πρὸντος ἔτι.

Τοῦτο νόμον πλεονέχῃ εἰ μὴ ἄρα πλεονέχῃ
μέλλων δωρεῖσθαι τῇ γυναικί, τὸ ἄρα αὐτῆς ἐπι-
δέδωκε περικὲς· ποτε γὰρ τῇ γυναικί μέλλον, καὶ οὐ-
κέτι τὰ δέδωκε, δίδωται ἡ αἰαδούσις, ὡς ἐστὶ μα-
θεῖν ἐξ ὧν ὁ Παῦλος ἐν τῷ α'. τῇ δὲ ῥέβοις βι-
βλίῳ ἔτι. διγ. θ'. εἴρηκεν.

Τοῦτο καὶ διὰ συμφωνοῦ ὅτι ἐξωπικὸς οἶδας
γὰρ ὅτι καὶ πρὸ γάμου ὅτι αὐτῷ γάμου αὐτῇ τῇ
περὶ γάμου ὁ ἄνθρωπος τὸ δεσποτεία αὐτῆς τῇ γυναικί,
ἵνα καὶ μήπω τῇ γάμου περὶ γάμου γένεσθαι τῇ γά-
μου. καὶ τὸ ἐξωπικὸς, ἵνα ὅτε προεῖν ὁ γάμος, τότε
δεσποτείας αὐτῇ γένεσθαι. τὸ γὰρ ὡς δὲ δίδωται
αὐτῇ ἐπὶ γάμου. καὶ σιωπέδ' αὖτε τῇ γάμου. διὰ τοῦτο
πρὸντος ἔτι.

Εὰν παράγματα παρδιδεύσω πινὶ ὥς παρ-
βαινόντων τῷ γάμῳ γινέσθαι αὐτῶν ταῦτα λόγῳ
παρικός, καὶ τελευτήσω παρὲς τῆς συνηῆται τὸν γάμον·
ἂν παρβαινόντων τῷ γάμῳ ἄρχεται γινέσθαι
παρὶς τὰ ἐπιδοθέντα; καὶ ὅσον μὲν ἐξ ἀκριβείας
ἀναδοῦμαι μὴ οὐ δυνάται ταῦτα ὑποπλὺ δε-
σποτεῖν γινέσθαι τῆ δόξα μόνου· ὅτι δὲ ὁρίσκειται
μὲν τελευτῶν ἐμὴν ἐφ' ἑτέρῃ ἢ δεσποτεῖα μὴ-
ισαμὴν πρὶ ἐμοὶ τῆς δεδωκότος. ὁ κληρονομὴν γὰρ
ὑπὸ ἡγεῖν ἢ δωρεὰ καὶ τὸν τῆς γάμου χειρὸν ἐξεδέ-
χετο. καὶ δὲ ὅτε παρῆλθεν ὁ γάμος, οὐ πρὶ ἐμοὶ,
ἀλλὰ παρὰ ὃν ἡμετέρῳ κληρονομῶντων ὑπὸ ἡ-
γεῖν ἢ δεσποτεῖα, καὶ ὡμολογῆται ὅτι ὁ οἶον τέστιν
ἀκοντος αὐτῶν ταῦτις ἐφ' ἑτέρῳ μεταπέθεσθαι.
πλὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἀκριβείας οὕτως ἐχρῆσθαι, φι-
λαγαρότερον διὰ τὸ παρὲς παρικός σπουδῶν,
αἰσιν καὶ ἐξέσθαι τὸν κληρονομὸν συναινεσθαι τῇ ἐπι-
δόσει τῆς παρικός, ὡς ὁ τελευτήσας παρὲς ἐποίη-
σατο. ἢ ἐν ᾧ ὑποτίθεται ὁ κληρονομός τῷ οἰκείῳ
παρῆσθαι συναινεσθαι, ἢ καὶ ἀπέστη, τότε καὶ μὴ
βουλομένου, ἢ καὶ ἀπόντος αὐτῶν πλὺ δεσποτεῖαν
ἔπειτα τὸν ἀνδρα μεταφέρεισθαι καὶ τὸ ἴπσο iure,
ἵνα μὴ ἀπαρικός ἢ γυνὴ διὰ μείνη.

Σημειώσας τότε καὶ ἀκωνίς ἀνακρίσει συναινεσθαι.

Πολλὰ παρὲς τῷ λόγῳ παρικός ἐπιδοθέντων
εἰρήκαμεν. ἄξιον οὖν ζητήσασθαι τε καὶ μαθεῖν, ποῖα
δοκεῖ λόγῳ παρικός ἐπιδοθέντων. λέγει τὸν οἶον ὁ
νομικός, ἐκεῖνα εἰσὶν ὅσα ἐπὶ τούτῳ ἰδικῶς ὡς
παρὶς ἐπιδοθέντων. ὡς εἴ γε παράγματα δοθέντων
ὅσα εἰς προίκα, ἀλλ' εἰς ἂν οἱ μὲν Ἕλληνες πα-
ραφέρνα λέγουσι, Γάλλοι δὲ πεκουλίου παρσα-
γορῶοι, σκωπῆσαντες εἰ παρὰ χρεῖμα δεσποτῆς
τούτων γινέται ὁ ἀνὴρ καὶ εἰ ἐπὶ τούτῳ δοθέντων, γί-
νονται τῆς ἀνδρός καὶ ἀγαλουμένου τῆς γάμου, πλὺ
μὲν ἢ ῥέμ ἐπὶ αὐτοῖς οὐ παρῆσθαι κινεῖν, ἀλλὰ τὸν
οἶον καὶ σκωπῆσαντες τῶν. ὅσα δὲ πλὺ ἐπὶ τῇ ἀ-
πατήσῃ τῆς παρικός ἐξ ἐπιπολάτου δυνάται ὅτιν
ἐπὶ τούτοις κινεῖσθαι, καὶ παρὰ φησὶν καὶ ἀγατάξις.
ὡς εἴ γε ἀπογραφῶν τῶν παρὰ φέρων ἢ γυνὴ
ποιήσας μὲν, ταῦτις δέδωκεν τὰς ἀνδρὶ πλὺ ἀπο-
γραφῶν, ὅσα ὁ ἀνὴρ ἐν τῇ πρώτῃ γυνόμηνον πα-
ρὰ τῆς πλήθους· τὰ γὰρ παράγματα ὅσα ἢ γυνὴ
εἰς τὸν τῆς ἀνδρός οἶον εἰώθη παρὲς χρεῖσιν οἰκείῳ
ἐχθρὸν, καὶ ἀ μὴ ἐπιδοθέντων λόγῳ παρικός, πούτῳ ἀ-
πογραφῶν εἰώθη ποιῆναι, καὶ ταῦτις ὅτι οἰκείῳ παρὰ φέρειν ἀνδρὶ, ὡς αὐτὸν ἐν αὐτῇ καὶ ἀπογραφῶν,
ὅτι τὰ παράγματα δόθεν ἐδέξατο, καὶ ὡς οὐ μὲν χρεῖσιν ἀνδρὶ κατέχευε τὸ ἀνδρὸς ἢ γυνὴ. ταῦτα ποίησε

Basil. Tom. IV.

Aⁱ Si res tibi tradidero.] Si res alicui tra-
didero, ut nuptiis secutis eius fiant
dotis nomine, & ante contractas nu-
ptias decessero: an secutis nuptiis
dotis esse incipiunt? & stricta qui-
dem ratione vereor ne non possint
in dominio eius effici qui eas accepit:
quia post mortem meam dominium
earum in alium à me qui dedi trans-
latum inuenitur, in pendentem enim
est donatio in diem nuptiarum. nunc
verò cum nuptiæ secutæ sunt, iam
mei dominij res non est, sed here-
dis. & constat eo inuito dominium
in alium transferri non posse. Ve-
rùm quamvis hæc secundum meram
rationem vera sint, tamen beni-
gnius est favore dotium, necessita-
tem imponi heredi consentire datio-
ni dotis quam defunctus cum adhuc
in rebus humanis esset, fecerat. aut
si heres distulerit, consensum suum
accommodare, vel etiam absit, tunc
etiam nolente vel absente eo, domi-
nium ad maritum ipso iure transfer-
ri, ne mulier maneat indotata.

k Consentire.] Nota quando quis et-
iam inuitus cogatur consentire.

l Que extra dotem.] Multa diximus
de his quæ in dotem data sunt.
Nunc quænam dotis causa data vi-
deantur scire operæpretium est. ait
igitur iurisconsultus ea in dote esse,
quæ specialiter in dotem data sunt.
Cæterum si res dentur non in do-
tem, sed in ea quæ Græci παρὰ φέρνα
dicunt, Galli autem peculium ap-
pellant, videamus an maritus sta-
tim dominus eorum efficiatur: & si
in hoc dentur, mariti fiunt, & dis-
tracto matrimonio, non in rem
actione, sed conditione sine causa
agendum est: nec enim agi ex sti-
pulatione potest, ut & ait constitutio.
Planè si vxor libellum eorum quæ
extra dotem sunt confecerit, eum-
que marito dederit, ut Romæ vulgò
fieri videmus: nam mulier rerum
quas solet in usu habere in domo
mariti, neque dotis causa dat, libel-
lum solet conscribere, eumque ma-
rito suo offerre, ut is subscribat,
se res accepisse: & velut chirogra-
phum mariti vxor retinet. Hæ igitur

Aaa iij

res an in bonis mariti fiant, dignum habet tractatum. & ait, mariti hæc non effici. Quod si maritus ea se accepisse neget, ac restituere detrectet, quam actionem habitura est mulier, an rerum amotarum, vel depositi, vel mandati? & ait iuriconsultus, si quidem eorum custodia marito commissa sit, depositi, vel mandati agi posse. Sin autem maritus earum custodiam in se non receperit, locus fit actioni rerum amotarum, si modò maritus animo amouentis eas retineat: nam si eo animo non retineat, tenetur ad exhibendum.

CYRILLI. Parapherna mariti fiunt ex pacto conuento, & soluto matrimonio, si quidem maritus ea possideat, mandati vel depositi actione conuenitur, & custodiam præstat. Si verò animo amouentis ea retineat, rerum amotarum. Sin minus, ad exhibendum. Nota nihil interesse vtrum specialiter res alicui tradantur, an nolente eo in domum eius inferantur.

[*Depositi vel mandati.*] Maritus si parapherna non reddat, tenetur mandati, vel depositi, & custodiam aliquando præstat. Interdum enim & custodiam earum repromittit. Sanè enim si custodiam suscepit, tenetur ex repromissione sua. Quod si non repromiserit, maritus in paraphernis talem diligentiam præstat, qualem in suis rebus adhibet: si modo parapherna dotali instrumento adscripta fuerint, vt discimus ex constit. tit. tit. 14. lib. 5. Cod. Maritus igitur talem diligentiam circa ea præstare debet, qualem circa res suas adhibet, nisi mulieri commissa sint secundum hoc digestum.

Nota quando in actione depositi veniat non dolus duntaxat, sed aliquid aliud. Iam enim diximus interdum in paraphernis talem à marito diligentiam exigì qualem in rebus suis præstat, nisi ignoret, culpam etiam in deposito præstari, & necesse est eum qui habet, talem diligentiam adhibere in deposito, qualem in rebus suis præstat: alioquin quasi do-

A τὰ παρὰ γαματά ποτερον ἢ τὸ δέσποτιαν γίνε-
ται τῷ ἀνδρὶ, ἀλλ' οὐκ ἐστὶ σκεπτικόν. καὶ φησι, μὴ
γίνεσθαι τούτων δεσποτίας ὁ ἀνὴρ. ἀρα ὅτι τῷ ἀνδρὶ
πρὸς τούτων ἀγνωμονοῦντος τὴν ἀνάδοσιν καὶ ἀπα-
κατάσασιν, ποῖον ἢ γυνὴ διώσεται κινδύνον ἀγνώ-
στῳ, τὴν ῥέσθην ἀμοτέρου, ἢ τὴν δεποσίτην, ἢ τὴν μα-
νδάτην; καὶ λέγει ὁ νομικὸς, εἰ μὴ ἢ τούτων χυσιώδης
ἦτοι φυλακὴ ἐπιτέτραπτα τῷ ἀνδρὶ, τότε διω-
τὸν κινδυνεύει τὴν δεποσίτην, ἢ τὴν μανδάτην. εἰ δὲ μὴ ὁ
ἀνὴρ τὴν τῷ εἰρηλίκων παρὰ γαμάτων ἐχθρὰ
φυλακὴν, τότε τῇ ῥέσθην ἀμοτέρου γίνεται χύ-
ρα, μόνον εἰ ἀποκινουῦντος ψυχῇ ταῦτα κατέχευ-
σεν ὁ γῆμας. εἰ γὰρ μὴ οὕτως τὰ παρὰ γαματά κατε-
χέιν ἐπεχείρησεν, τότε τῇ ἀδ' ὀξείβενδον κατέχευ-
σεν.

Κυρίλλου. Τὰ παρὰ γαματά, εἰ τῷ πατρί, τῷ
ἀνδρὶ γίνονται, καὶ λυομένου τῷ γάμῳ, εἰ μὴ ὁ
ἀνὴρ νέμεται αὐτὰ, μανδάτην, ἢ δεποσίτην ἐλά-
ττει ἀπαυτομήνος χυσιώδης. εἰ δὲ ψυχῇ ἀπο-
κινουῦντος παρὰ γαματῶν αὐτὰ, ῥέσθην ἀμοτέρου.
εἰ δὲ μὴ, ἀδ' ὀξείβενδον. σημειώσας ὅτι οὐδε-
μία ἀπαφορὰ ποτερον ἰδικῶς ἐπιδιτεύθη γυνὴ
παρὰ γαματά, ἢ βουλομένου αὐτῶν εἰσενέλθῃ εἰς
τὸν οἶκον αὐτῶν.

C Ὁ ἀνὴρ μὴ παρὰ γαματῶν τὰ παρὰ γαματά ἐνέχε-
ται τῇ μανδᾷ ἢ δεποσίτῃ ἀπαυτομήνος ποτε
χυσιώδης. εἰώθασιν γὰρ εἶναι ὅτε καὶ χυσιώδης ὅτι
τοῖς παρὰ γαματῶν οἱ γῆμας ἐπαγγέλλεται. καὶ εἰ
μὴ ἐπαγγέλλεται, ὁ μολογημένος καὶ ἀπὸ χυσι-
ώδης κατέχεται ὡς ἐκ τῆς ἐπαγγελίας. εἰ δὲ μὴ
ἐπαγγέλλεται, τότε τοιαύτῳ ἐν τοῖς παρὰ γαματῶν
ἀπαυτεῖται σπουδῇ ὁ ἀνὴρ, ὅσῳ ἐπὶ τοῖς οἰκείοις
ἦν τῶν παρὰ γαματῶν. μόνον εἰ ἐγγράφαται τῷ
πατρικῶν τὰ παρὰ γαματά, καὶ τῷ πατρί μαθεῖν ἐκ
τῆς ἰα'. ἀπατάξας τῶν ἰδ'. ἡτ. τῶν β'. τῶν κώ-
δικος. τοιαύτῳ οὖν ὡς εἶπον ἀπαυτεῖται πρὸς τὰ
παρὰ γαματά σπουδῇ ὁ ἀνὴρ, οἷον ἐπὶ τοῖς
οἰκείοις ἦν τῶν παρὰ γαματῶν. πλὴν εἰ μὴ τῇ γυ-
νακὶ τὰ παρὰ γαματά κατεπιστεύθη καὶ ὁ πατὴρ διδ-
σκει.

D Σημειώσας ποτε ἢ δεποσίτην οὐ μόνον δόλον ἀ-
παυτεῖ, ἀλλὰ καὶ ἑτέρον. εἶπον γὰρ οἱ, εἰ ὅτε
τοιαύτῳ ἐπὶ τοῖς παρὰ γαματῶν ἀπαυτεῖται σπου-
δῇ ὁ ἀνὴρ, ὅσῳ ἐπὶ τοῖς οἰκείοις ἦν τῶν παρὰ
γαματῶν. πλὴν εἰ μὴ ἀγνοεῖ ὅτι καὶ ἐκ ληθῆος δε-
ποσίτη ἀπαυτεῖ. καὶ ἀνάγκη τὸν ἐχρῆναι τὴν τοιαύτῳ
ἐνδείκνυσθαι σπουδῇ ἐπὶ τῷ δεποσίτῳ, ὡς αὐ-
τὸς ἐπὶ οἰκείοις ἦν τῶν παρὰ γαματῶν. ἐπεὶ ὡς δὲ

λον ποιήσας κατέχευται. οὕτως ὁ Κέλσος φησὶν Ἀ
 εν τῷ ε'. τῷ δὲ πέλοισ βιβ. ἱτ. τελευταίῳ. διγ.
 λβ'. δὴλον δὲ ὅτι τῇ μὲν δεποσίτῃ τότε κατέχευται,
 ὅτε πρὸ δόσῃ αὐτῇ τὰ παρὰ γράμματα, ὥστε αὐτὸν
 ἐνοχλῶν γινέσθαι τῇ ῥε ἐνοχῇ. τῇ δὲ μανδατῇ ὅτε
 παρ' ἑτέρου ἔλαβεν αὐτὰ φυλάττειν, ἢ ἑπο-
 δέχεσθαι, καὶ οὕτως αὐτῇ πρὸ δόσῃ.

Ερώτησις. ὅπως δὲ πῶς διώκεται ἡ γυνὴ πλὴν
 δεποσίτῃ, ἢ τῇ μανδατῇ ἀπὸ μοιχῶν οὐσῶν, κινῶν καὶ
 τῷ αἰδρός; Στεφανίου. Λύσις. καὶ τῇ δεποσίτῃ δὲ, ἢ
 τῇ μανδατῇ τότε εἰπέ κινῶν καὶ τῷ αἰδρός ὅτε ὁ
 γάμος ἐτύχειν ἀφελυθεὶς, καὶ ἀγνωμονεῖται τῇ τῷ Β
 παρὰ γράμματα ἀποκατάσσειν ὁ ἀνὴρ, ὡς καὶ ὁ νομι-
 κὸς παρὰ μετὰ φωνήσιν εἰπὼν ne si quandoque
 separatio fiat, negetur. ἐπὶ γὰρ συνιστάμε-
 νων τῷ γάμῳ ὁδε μὲν ἀπὸ μοιχῶν, ἢ ποινῆς ἀπὸ
 ἀγωγῆς διώκεται κατὰ ἀλλήλων οἱ συνιστάμενοι
 παρὰ γάμῳ κινῶν, ἀλλὰ καὶ τῇ ὡς εἰκὸς γμο-
 νίας ζημίας ἱμφοκτον κινῶν ἀγωγῆς, ὡς ἀν-
 νεκτῶ βιβ. ε'. τῷ κώδικος ἱτ. κα'. ἀφ. τ. β'. κιν-
 ῶνται οὖν μὲν πλὴν γάμῳ ἀφελισιν ἢ δεποσίτῃ, ἢ ἢ
 μανδατῇ, ὡς ἀπὸ κατωτέρου δόλου μὲν πλὴν
 ἀφελισιν γνομονίῳ τῷ γάμῳ.

Εντεῦθεν ὁ νομικὸς διαφοράν ποιεῖται τῇς
 ἀφελιμηνίας, καὶ ἀφελιμῆτος παρὰ γάμῳ. λέ-
 γει γὰρ ὅτι ὡς ἐπὶ τῷ πλείονι ἀφελῆς τῷ ἀν-
 δρὶ μὴ εἶ) ἀφελιμηνία τῇ ὅτι δόσῃ αὐτῇ
 παρὰ γράμματα λόγῳ παρὰ γάμῳ. ἀφ' ἧς τὸ δὲ αὐ-
 τῷ ἀφελῆς μὴ εἶ) ἀφελιμηνία, ἵνα μὴ
 αὐτὸν ὁρῶ ὁ κίνδυνος τούτων, μάλιστα ἐντα ἑστὰ
 ἵνα ἐδέξαιτο λόγῳ παρὰ γάμῳ, ἢ ἐὰντα ἢ ἵνα κέρρη-
 ται ἡ γυνή. συμφέρει οὖν ὡς εἶρηται, μὴ εἶ)
 ἀφελιμηνίῳ πλὴν παρὰ γάμῳ. ὅσα γὰρ ἀφελ-
 ιμηνία παρὰ γράμματα δίδον) ἐν παρὰ γάμῳ, καὶ βελ-
 ῖονα, καὶ χεῖρονα γίνονται, πλὴν γαμνησίῳ ὁρῶ.
 ἢ δὲ τῷ ἐστὶ μάτε. ἢ αὐξήσις καὶ ἢ μείωσις τῷ κιν-
 ητῷ, αὐτοκινήτων, καὶ ἀκινήτων πλὴν γαμνησίῳ ὁρῶ.
 εἰ δὲ καὶ οἰκέται ἀφελιμηνίας ἐπέδωκεν ἡ γυνὴ λό-
 γῳ παρὰ γάμῳ, οὐ κερδαίνει τούτων τῇ γυνίῳ ὁ ἀνὴρ.
 ταῦτα καὶ οἰκετῇ. ἢ γὰρ ἀφελιμηνίας ἀφελ-
 ιμάτων ἢ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ ἀφελῆς ὅτι τῷ ποῖς κερ-
 ποῖς συμφέρει τῷ ἀφελιμηνίας ἢ γυνὴ τού-
 τῃς, κερδοῖς εἶ) δοκεῖ. κερδαίνει οὖν τῇ γυνίῳ τῷ
 ἀφελιμηνίας ὁ ἀνὴρ. οὕτω μὲν τοῖς ὡς πλὴν παρ-
 αριεταίῳ καὶ τὸν ὅριθον τῷ ὅτι δόσῃ τῷ ἀφελ-
 ιμάτων παρὰ γάμῳ αἰὰ πληροῦς, καὶ δὲ καὶ τῇ

lum fecerit, tenetur. Sic Celsus ait
 libro 5. de rebus titulo ultimo, dig.
 32. Manifestum autem est depositi
 tunc teneri cum res ipsi tradita fue-
 rint, ita vere obligetur. Mandati au-
 tem cum prius hac custodire pro-
 misit, vel suscipere, atque ita ei tra-
 dita sint.

INTERROGATIO. Quæ autem mu-
 lier depositi, aut mandati actionem
 adversus maritum intendet, cum fa-
 mosæ actiones sint? STEPHANI. So-
 lutio. Tunc mandati aut depositi ad-
 versus eum agitur, cum matrimo-
 nium diremptum est, & maritus in-
 ficiatur, ut Iurisconsultus antea di-
 xit, ibi, ne si quandoque separatio
 fiat, negetur. constante enim matri-
 monio neque famosa, neque pœnali
 actione inuicem agunt, sed de dam-
 no in factum intendunt, ut ostendit
 constit. 2. tit. 21. lib. 5. Cod. Moue-
 tur igitur soluto matrimonio actio
 depositi, vel mandati quasi ex nouo
 dolo post dissolutum matrimonium
 admisso.

C
 n Dos æstimata.] Iurisconsultus heic
 differentiam ponit inter res æstima-
 tas & inæstimatas: ait enim plerum-
 que interesse viri res ei in dotem da-
 tas non esse æstimatas, ne pericu-
 lum rerum ad eum pertineat, ma-
 ximè si animalia quædam in do-
 tem acceperit, vel vestem, qua mu-
 lier utitur. Prodest igitur, ut di-
 ctum est, dotem non esse æstima-
 tam: res enim quæ non æstimatæ
 in dotem dantur, siue meliores, si-
 ue deteriores factæ sint, vxoris peri-
 culo sunt, Quid autem hoc sit,
 discite. augmentum & deminutio
 rerum mobilium, sc. mouentium,
 & immobilium mulierem respicit.
 Sed & si mulier seruos inæstimatos
 in dotem dederit, maritus sobolem
 eorum non lucratur. Hæc de ser-
 uis: Nam fetus pecorum inæstima-
 torum ad maritum pertinent: quia
 fetus pecorum fructibus computan-
 tur: hoc est, fructus esse videtur.
 Fetus igitur pecorum lucro mari-
 ti cedunt. Sic tamen ut proprietatem
 & numerum pecorum datorum
 prius suppleat, & residuum mari-

Aaa iiij

tus in fructum computat & habet. debet autem maritus in locum demortuorum capitum inæstimatorum ex adgnatis totidem capita substituere. Sicitaque maritus rerum æstimatorum periculum sustinet, inæstimatorum autem non item. sed neque augmenta ad eum pertinent, vel lucrum ex lucro. fructum autem duntaxat lucratur. Quid ergo si ante matrimonium æstimatæ res ipsi in dotem datæ sint? Iurisconsultus ait, æstimatio rerum ante dotem datarum, quasi sub conditione esse videtur, & hanc conditionem habet, si matrimonium fuerit secutum. secutis igitur nuptiis æstimatio confirmatur, & vera venditio fit. Itaque si ante nuptias quædam æstimata animalia deperire contigerit, mulieris damnum est, ut sæpè dictum est. Quære lib. 5. Cod. tit. 13. const. 1.

° *Fætus pecorum.*] Nota, fœtum pecorum in fructu esse, & his conuenienter ad maritum pertinere. Lege quæ de usufructu dicuntur lib. 7. tit. 1. dig. 68. 69. 70.

P *Quod si conuenerit.*] Si res in dotem datæ fuerint, quamuis æstimatæ, conuenerit autem ut aut æstimatio, aut res soluto matrimonio præstentur, distinguendum est: & si quidem conuentioni fuerit adiectum ut mulier acciperet vtrum vellet, res vel æstimationem, mulier eligit. Verum si ita fuerit adiectum, vtrum maritus velit, ipsius erit electio. Quod si nihil de electione adiectum fuerit, puta ut mulier accipiat, vel maritus det vtrum velit, sed hoc tantum conuenerit, ut res vel æstimatio soluto matrimonio præstetur, tunc rursus electionem habebit maritus, vtrum malit res offerre, aut pretium earum. quod ratione non caret: nam in omni stipulatione sub alternatione facta in qua quis ita respondet, promitto illam vel illam rem tibi dare, promissoris electio est vtram malit præstare. Maritus igitur, aut mulier secundum prædictam distinctionem electionem habet. Sed si res non existent, solam æstimationem maritus præstabit: nam si res existent, licet deteriores factæ sint, eas præstare poterit. Nota quamuis res æstimatæ in dotem datæ sint, si tamen maritus sub

A λογίζεσθαι καὶ ἔχειν ἐν καρπῷ ὁ ἀνὴρ. δεῖ δὲ τὸν ἀνδρα τὰ μὲν τελευτήσαντα θρέμματα ἀθροίμηναι αἰα πληρῶσαι ἐκ τῆς ὀπίσθου κτήνης. ἔτω μὲν οὖν ὁ ἀνὴρ τὴν μὲν ἀθροίμηναι πωρογμάτων ὑπὲρ τὸν κίνδυνον, τῆς δὲ ἀθροίμης τῶν οὐτὲ τὸν κίνδυνον, οὐτὲ τὰ ἐπαυξήματα, ἢ ὁ κέρδος ἀπὸ κέρδους. μόνον δὲ τὸν καρπὸν εἰς οἰκεῖον ἀποφέρει κέρδος. ἢ οὖν ὅτι πρὸς τῆς γάμου ἀθροίμηναι πωρογμάτων ἐπεδίδη αὐτῷ λόγῳ πωρογμάτων; λέγει ὁ νομικὸς, ἢ ἀθροίμης τῆς ὀπίσθου πρὸς τὸ γάμου πωρογμάτων δοκεῖ πῶς ὑπὸ αἵρεσιν εἶναι καὶ ταῦτα πῶς αἵρεσιν ἔχει τὴν ἐὰν πωρογμάτων οἱ γάμοι. τῆς γάμου τίνων πωρογμάτων βεβαίουται ἢ ἀθροίμης, καὶ ἀληθῆς γίνεται ἢ πωρογμάτων. ὅθεν εἰ πρὸς τὸ γάμου συμβῇ τελευτῆσαι ἢ τῆς ἀθροίμης ζῶντος, τὴν γὰρ αἵρεσιν ὅρα ἢ τῶν ζῶντων ζημία, ὡς ἐν πολλοῖς εἴρηται. ζητεῖ βιβ. ἐ' τὸ κώδικος ὑπὸ ιγ'. ἀθροίμης α'.

Σημειώσαι ἀπὸ τούτου ὅτι ἡ τῆς θρεμμάτων γονὴ καρπὸς νομίζεται, καὶ εἰκότως πρὸς ἀνδρὶ ἀποφέρει. ἀνάγνωθι τὰ πρὸς οὐρανοῦ κτύπου εἰρημνία βιβ. ζ'. ὑπὸ α'. διγ. ξη'. ἐθ'. ο'.

C Εὰν πωρογμάτων ὀπίσθου λόγῳ πωρογμάτων, καὶ τὰ μέγιστα ἀθροίμηναι ἐστὶ τὰ ὀπίσθου, σωτέρεον ὅμως ἢ ἢ ἀθροίμης, ἢ τὰ πωρογμάτων πρὸς ἀθροίμην ἀθροίμης τῆς γάμου, ἀθροίμης. καὶ εἰ μὲν πωρογμάτων τὰ εἰρημνία συμφώνῳ πῶς γὰρ αἵρεσιν λαμβάνειν ὁπότερον βούλεται, τὰ πωρογμάτων, ἢ τῶν ἀθροίμης. * Εἰ δὲ μὴ πε- * Adde εἰ τῆς ὀπίσθου πωρογμάτων, ὡς πῶς γὰρ αἵρεσιν τυχόν, ἢ τὸν ἀνδρα λαμβάνειν, ἢ διδοῖναι ὁπότερον βούλεται, ἀλλ' οὕτως καὶ μόνον σωτέρεον, ὡς ἢ εἰ δὲ πωρογμάτων, ἢ τῶν ἀθροίμης πρὸς ἀθροίμην ναὶ ἀθροίμης τῆς γάμου, τότε πάλιν ὁ ἀνὴρ ἔχει τῶν ὀπίσθου. ὁπότερον τὰ πωρογμάτων βούλεται πωρογμάτων, ἢ τῶν τούτων ἀθροίμης. αὐτὸς ἐ- * ἢ εἰ δὲ οὐκ ἔξω πύρας ὁ λόγος καὶ γὰρ ὅτι πάσης ὑπὸ ὀπίσθου ἀλτερνατίονα γονιμότητος ἐπερωτήσεως, ἔνθα ἡς γὰρ οὕτως ἐπερωτᾶται, ὁμολεγεῖ τὸδε, ἢ τὸδε εἰ διδοῖναι τὸ πωρογμάτων, ὁ ἐπερωτῆσις ἔχει τῶν ὀπίσθου ὁ βούλεται πρὸς ἀθροίμην. ἔχει τῶν αἵρεσιν, ἢ ἢ γονὴ πῶς ὀπίσθου καὶ τῶν εἰρημνία ἀθροίμης. * μὲν * ἢ εἰ δὲ νον εἶτα τῶν ἀθροίμης ὁ φείδει πρὸς ἀθροίμην ὁ ἀνὴρ. ἐστὶ τὰ πωρογμάτων γὰρ εἰ ὑπὲρ τὰ πωρογμάτων, καὶ χεῖρονα γὰρ γονον, διδοῖται αὐτὰ πρὸς ἀθροίμην ὁ ἀνὴρ. σημειώσαι μόνον ὅτι καὶ ἀθροίμηναι ἐστὶ τὰ πωρογμάτων, ὑπὸ τῆς δια-

ἀλτερνατίονα δὲ πλὴν τούτων ἀνάδδσιν ὁ αὐτὸς ἔπε-
ρωτήθη, ὥστε αὐτὸν ἢ τὰ παλαιὰ, ἢ τὰ πύκτα δια-
τήρησιν παρῶν, εἰ μηδὲν ἕτερον παρῶν τετὶ τῇ
ἐρωτήσῃ, ἔχῃ πλὴν ἐπιλογῶν εἰ βούλεται τὰ
παλαιὰ καὶ ἀπομεινῶν παρῶν.

Τοῦ Ἀνανύμου. Ἐπὶ γὰρ τῆς ἀλτερνατίονος ὁ
παρῶν τὰ παλαιὰ καὶ τὰ ἐρωτησθέντα ὁ δὲ
δύπερος τὰ ἀγροατῆ καὶ τὰ ἐρωτησθέντα, κιν-
δυνεύεται, ὡς βιβλ. ιη'. ἡτ. α'. διγ. λδ'. θεμ. τε-
λδτ. ἀνάγνωθι ββ'. διγ. τδ' δ'. ἡτ. τδ' ιγ'. βιβλ.

Τοῦ Ἐνδοκίμου. Ομοίον διλ. μσ'. θεμ. δ
παρῶν. ἀνάγνωθι δὲ τὸν δ'. ἡτ. τδ' ιγ'. βιβλίου,
πότε ὁ ῥέος, καὶ πότε ὁ ἀκτωρ ἔχῃ πλὴν
ἐπιλογῶν. καὶ μὴ δόξῃ (ὡς ἐνδοκίμου εἶ). ἐκ δὲ γὰρ
ἢ παρῶν τῶν τόπων, παρῶν τὸν ἐνδοκίμου
μτ' παρῶν.

Ἐχέτωται ὡς ἐν παρῶν. οὐ δύνατον ἐστὶ
ἐν παρῶν μαλὶ δωρεὰς γίνεσθαι παρῶν. μάτε καὶ
τῶτο. μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναῖκος οὐκ ἐρῶται
δωρεὰ συνεστάντων ἐπὶ τῇ γάμῳ. οἷδ' αὖτε καὶ τῶ-
το ματῶν, ὅτι καὶ διατήρησιν ἐπιλογῶν λόγῳ
παρῶν, τότε βεβαιούται καὶ τελείως αἰσάται ἢ
ἐπ' αὐτοῖς παρῶν, ὅτε καὶ οἱ γάμοι παρῶν.
Ἐπὶ αἰδῶς, ἐλθὲν τὸ παρῶν. γυνὴ τις
ἐπιδέδωκεν ἀδελφῇ μαλὶ λόγῳ παρῶν. ἀλλὰ
μτ' ὁ συζυγῶν τὸν γάμον βούλεται δωρησάσθαι
τὰ αἰδῶν. καὶ ματῶν ὅτι ἀγροατῆς ἐστὶν ἢ ἐν συνε-
στῶν τὰ γάμῳ δωρεὰ, οὐκ ἐδωρήσεται μὲν αἰδῶν
παρῶν, τὰ δὲ παλαιὰ ἀπὸ ἀδελφῇ μαλὶ
ὄντα λόγῳ παρῶν αἰδῶν πλὴν ἔχῃ ἐπιδέδω-
κεν ἀξία ὄντα α'. τυτὸν νομισμάτων, διετιμήσα-
το μτ' ὁ συζυγῶν τὸν γάμον ὡς εἴρηται, φ'. τυτὸν
νομισμάτων, καὶ ἔγραψε τῶτο τὰ παρῶν. λέγῃ
τοῖνυ οὐ λυπιαὶ μὴ ἐρῶσαι πλὴν τοῖνυ
ἀγροατῆ. ἐπεὶ οὐδὲ πωλεῖσθαι παλαιὰ δυ-
νατὸν ἐν παρῶν μαλὶ δωρεὰς, καὶ κατ' ἄλλον ἔσπον
ἀγροατῆς ἐστὶν ἢ μετὰ ἀνδρὸς καὶ γυναῖκος δω-
ρεὰ. ὅτε τοῖνυ ἢ τῇ παλαιάτων οὐκ ἐρῶται
ἀγροατῆ καὶ τῶτον γινώσκῃ τὸν ἔσπον, μὲν
τὰ παλαιὰ ἐν παρῶν.

Γραφῆ. Σημειώσαι ὅτι ἐν παρῶν μαλὶ
δωρεὰς οὐκ ἐρῶται παρῶν. τῶτο δὲ νόμον ἔχῃ
ὁ πλείονος ἀξίον ἐλάττονος διετιμήσατο. ὅτε γὰρ
* ἐρῶται ἢ παρῶν καὶ ἢ ἀγροατῆ, καὶ ὁ δονατῆς
νικαῦσα γινώσκῃ, ὡς ὁ Οὐλπιαὶ ἐν τὰ ζ'.
βιβλ. ιη'. ἡτ. α'. διγ. λη'. φησὶν. ὥστε καλῶς ὁ

A alternatione res ipsas, vel æstimationem earum se restitutum promiserit, si non aliud adiectum erit, electionem eum habere utrum res etiam deteriores factas præstare malit.

IN NOMINATI. In alternatione enim prior periculo venditoris & stipulatoris, posterior emptoris & promissoris periculo est, ut lib. 18. tit. 1. dig. 34. them. ult. Lege dig. 2. tit. 4. lib. 13.

ENANTIOPH. Simile thema pen. digesti 46. Lege autem tit. 4. libri 13. quando reus & quando actor electionem habeat. nec putes huius contrarium esse: ibi enim propter adiectionem loci actoris potiores partes sunt post litem contestatam.

[Donationis causa.] Hæc habe pro prævia inspectione. Venditio donationis causa fieri non potest. Sciendum etiam est, donationes inter virum & uxorem constante matrimonio factas non valere. Illud quoque didicisti, cum æstimate res dotales sunt, tunc confirmari ac perfici venditionem earum, cum nuptiæ secutæ fuerint. His cognitis, accede ad propositum. Mulier quædam res in æstimate in dotem dedit. Verum post contractum matrimonium marito donare vult. cum autem non ignoraret, constante matrimonio donationes inter virum & uxorem non valere, palam quidem ei non donavit, sed res non æstimate quas initio in dotem dederat, cum dignæ essent, puta aureis mille, post contractum matrimonium, ut iam dictum est, quingentis æstimavit, idque in dotali instrumento scripsit: ait igitur Ulpianus, eiusmodi æstimationem non valere: quia nec res distrahi donationis causa possunt, & alias quoque donationes inter virum & uxorem non valent. Cum igitur rerum æstimatio ita facta non valeat, res in dote remanet.

Adnotatio. Nota venditionem donationis causa non valere. quod ita accipiendum est, cum viliori pretio res æstimate est: tunc enim inter cæteros valet emptio venditio, licet donationis causa facta sit, ut ait Ulpianus libro 18. tit. 1. dig. 38. Itaque rectè

Ulpianus secundum hoc dig. venditionem, siue æstimationem ob id tantum non valere dicit, quia in matrimonij tempus confertur. Cæterum si matrimonium non subesset, valeret æstimatio siue venditio, quia non vniuersa venditio donationis causa facta est, sed tantum viliori pretio rem æstimauit, donationis causa, ut dictum est.

INNOMIN. De venditione donationis causa, lege lib. 18. tit. 1. dig. 38.

ENANTIOPH. Lege de hoc mirabilem distinctionem lib. 24. tit. 1. dig. 5. them. 6.

[Si mulier circumuenta sit.] Si mulier se dicat per circumuentionem minoris æstimasse rem in dotem datam, puta seruum, si quidem dicat, circum in hoc ventam esse, quod inuita seruum sibi necessarium in dotem dederit, non in hoc tantum quod minoris æstimatum tradiderit, Ulpianus ait, eam in id acturam ut seruum sibi restituatur, quoniam inuita seruum dedit. Quod si in æstimationis modo se dicat circumuentam, maritus electionem habebit, vtrum iustam æstimationem præstare malit, an potius seruum, si seruus viuit. Quod si decessit, Marcellus ait, magis æstimationem præstandam, sed non iustam, at eam quæ initio facta est: quia fateri debet se fortunæ gratias debere, quod seruum æstimatum dederit: nam si inæstimatum, sine dubio periculo eius moreretur.

[Dolum fecerit.] INNOMINATI. Nam si in hoc ipso ut venderet dolum adhibitus fuit, irrita est venditio, ut dig. 7. lib. 4. tit. 3. Dicitur autem & lib. 18. tit. 1. dig. 57. dolum impedimento esse, ne bonæ fidei iudicium consistat. Lege lib. 24. tit. 3. dig. 21. & lib. 22. tit. 1. dig. 5.

EIVSDEM. Nota, quando maiori etiam annis vigintiquinque circumuentæ subuenitur. idque fauore nuptiarum. cum enim maritus rei æstimatæ emptor esset, circumueniri poterat in pretio, nec infirmatur emptio venditio, nisi dolum adfit, ut lib. 19. tit. 2. dig. 22. in fine. Si nec dimidia pars veri pretij solu-

Α Οὐλπιανὸς καὶ τὸ πρὸν διγέσων ἀφ' ὧν τὸ μόνον φησὶν μὴ ἐρράσθαι τὴν πρῶτην ἢ τοὶ πλὴν ἀφ' ἡμισιν, ὅτι εἰς τὸν τῷ γάμου καιρὸν ἀναφέρεται. εἰ γὰρ μὴ γάμος ἦτοί γε, ἐρράσθαι αὐτὴν ἀφ' ἡμισιν ἢ τοὶ πρῶτοι, ὅτι μὴ τὸ πρῶτον ἐβουλήθη πρῶτον δωρῆσθαι, ἀλλὰ τὸ πλείονος ἀξίον ἐλαττώσας διετεμήσατο, δωρεᾶς ὡς εἴρηται ἑξῆς.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Περὶ πρῶτως δονατίζοντες καὶ αὐτὰ ἀνάγνωθι βιβλ. ιη'. β. α'. διγ. λη'.

Τοῦ Ἐναντιοφανοῦς. Ἀνάγνωθι πρὸς τοῦτου θαυμασίαν ἀφ' ἧς εἰς βιβλ. κδ'. β. α'. διγ. ε'. θεμ. γ'.

Εάν γυνὴ λέγῃ καὶ πρῶτον ἀφ' ἧς ἡ ἡτονος ἀφ' ἡμισινοῦσα τὸ πρῶτον ὅτι πρὸς τὸν γάμον πρῶτος, οἰκέτις τυχὼν, εἰ μὴ καὶ τὸ πρῶτον λέγῃ πρῶτον ἀφ' ἧς, καὶ ὅ μὴ βουλομένη τὸν οἰκέτιν, ὥστε ἀναγκάσθαι ὅτι αὐτῇ, λόγῳ πρῶτος ὅτι δέδωκεν, οὐ μὴν εἰς τὸ μόνον πρῶτον ἀφ' ἧς φησὶν ἐαυτὴν καὶ ὅ τὸν οἰκέτιν ἡ ἡτονος ἀφ' ἧς πρῶτον πρῶτον, λέγῃ ὅτι Οὐλπιανὸς δυνάσθαι αὐτὴν ὅτι τὸν καὶ ὅτι τὸν οἰκέτιν αὐτῇ ἀποκαταστήσας.

* εἰ δὲ ἐν τῇ τῇ ἀφ' ἧς φησὶν φησὶν ἐαυτὴν πρῶτον ἀφ' ἧς, ὅτι μὴ βουλομένη τὸν οἰκέτιν ὅτι δέδωκεν, ὅτι πρῶτον ἐξ ἧς τὴν καὶ ὅτι ὁ γάμος πρῶτον τὴν δικαίαν πρῶτον βούληται ἀφ' ἧς ἡμισιν, ἢ μᾶλλον τὸν οἰκέτιν αὐτῇ. ἐν τῇ πρῶτος ὁ οἰκέτις. ὡς εἴγε ἐτελεύτησεν, λέγῃ ὅτι Μάρκελλος, τὴν ἀφ' ἧς ἡμισιν μᾶλλον χρὴ διδόναι τὸν ἄνδρα, πλὴν ὅτι τὴν δικαίαν ἀφ' ἧς ἡμισιν, ἀλλ' ἡ πρῶτος ἐτύχε ἐπ' αὐτῇ τὴν ἀφ' ἧς ἡμισιν ὅτι καὶ ὁμολογεῖν ἢ γυνὴ χαίρει ὅτι φείδῃ τῇ τυχῇ, ὅτι ἀφ' ἧς πρῶτον πρῶτον ἐπιδέδωκε τὴν οἰκέτιν. εἰ γὰρ ἀφ' ἧς μῆλον, ἀναμφισβότως ὅτι τῇ πρῶτος ἐτελεύτησεν καὶ δύνω.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ὅταν γὰρ εἰς αὐτὸν τὸ πρῶτον φησὶν φησὶν, ἀλλ' ὅτι πρῶτος, ὡς βιβλ. διγ. β. γ'. διγ. ζ'. εἴρηται δὲ καὶ βιβλ. ιη'. β. α'. διγ. νζ'. ὅτι ὁ δόλος ἐμποδίζει τῇ συστάσει τῇ βόνα φείδε ἀφ' ἧς. ἀνάγνωθι βιβλ. κδ'. β. γ'. διγ. κα'. καὶ βιβλ. κβ'. β. α'. διγ. ε'.

Τοῦ αὐτοῦ. Σημείωσαι πότε καὶ ἡ μείζων τῇ καὶ. ἐν αὐτῇ πρῶτον ἀφ' ἧς φησὶν φησὶν. τὸ πρῶτον ἀφ' ἧς τὴν γάμον. ἐπὶ τῇ γὰρ ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς πρῶτος τῇ ἀφ' ἧς πρῶτον πρῶτος, ὡς διγ. ι'. δεκτὸν ὅτι ἡ πρῶτος ἀφ' ἧς πρῶτον, καὶ ὅτι ἀφ' ἧς πρῶτος, εἰ μὴ γένηται δόλος, ὡς βιβλ. ιη'. β. β'. διγ. κβ'. ἐν τῇ. εἰ μὴτε ὅτι ἡμῖν τῇ ἀφ' ἧς ἡμισιν.

ματος ἐδόθη τῷ κυρίῳ τῆς πράσεως· τότε γὰρ κα-
λὰς ὁ πρῶτος μέμφεται· καὶ ἐν τῷ ἀγοραστῇ ὅτι,
ἢ ὁ λῆπον τῷ ἀγοραστῇ τῷ ὑμῆματος, ἢ ὁ πρῶτος
ἀναδύναμι, καὶ ἀναλαβὴν ὁ ὑμῆμα, ὡς βιβλ. δ'. τῷ
κώδικος ὑπλ. μδ'. ἀφ. τ. β'. καὶ η'.

Καὶ γὰρ μείζων τῷ κε'. ἐν αὐτῷ ὅτι ἡ γυνή,
καὶ δόλον δὲ αὐτῷ ὁ ἀνὴρ πρῶτος ἀγοραστῇ, καὶ οὐ-
τως ἀνάκλη τὸν ἀνδρα πλὴν δικαίαν αὐτῇ τῷ ἀγοραστῇ
ἀφ. τῇ μνησιν.

Πάκτον γὰρ ἴψο ἰσοῦρε πλὴν ἀγῶνις ἐκ αἰαι-
ρῆς, πλὴν εἰ μὴ φανεράν ἀπὸ τῶν ἰσῶν, ὡς ἐγὼς ἐν
τῷ δὲ πάκτις. πακτεύσασα γὰρ ἡ γυνή ὁ χρεὸς
εἴ) τῷ ἀνδρὶ ἐν πρῶτῳ, ἐδόξεν συμφωνεῖν πρὸς
αὐτὸν ὅτι πρῶτος ἀγοραστῇ αὐτῇ μὴ κινεῖν ἀγῶνις,
καὶ εἰκότως ὡς ἀπὸ τῷ τοιούτου πάκτου διώσται
ἀπὸ τῶν ἀγοραστῶν ἐκ τῆς πρῶτης ἐνα-
γομένης ἐνοχῆς.

Μὴ νόμιζε πλὴν γυναικῶν μηδὲν ὠφελείᾳ
πλέον ἐχρυσῶν πλὴν ὅτι σπουδαίου νῦν πλὴν πρῶ-
τος ἀγοραστῇ τῆς πρῶτης ἀγῶνις· ἢ γὰρ πρῶ-
τος ἀγοραστῇ ὅτι σπουδαίου καὶ βόνα φίδε ὅτι, ὡς ἐν
τῷ ὑπλ. γ'. τῆς τετάρτης τῷ ἰσῶν. καὶ ὡς αἰνέεται
βιβλ. ε'. τῷ κώδικος ὑπλ. ιγ'. ἀφ. τ. α'. καὶ ἐχ. σιωπη-
ραὶ τῶν ἀγοραστῶν, καὶ τῷ πρῶτῳ ἀγοραστῇ πρῶτος
μνησιν δαμῶν, ὡς καὶ τῷ ἀνὴρ αἰνέεται βιβλ. η'.
τῷ κώδικος ὑπλ. ιζ'. ἀφ. τ. τελευτ.

Οὐδὲν γὰρ λούοντων ἐνοχῶν πρῶτος ἀγοραστῇ
σε, οὐτε σολούτα ὅτι νοθαίῳνι, ὡς ἐν τῷ τέλει
τῆς γ'. ἰσῶν ὑπλ. ιονος.

Εκβάλλεται γὰρ δόλον τῷ ἀγοραστῇ. τῷ δὲ
νοθῶν, εἴτε καὶ εἰς καὶ αὐτὸς ὅτι γάμος, εἴτε ἑτερος,
καὶ ἑτερος, ὡς ἐστὶ μαθεῖν ὅτι ὦν ὁ Γαῦλος ἐν τῷ
τελευτῶν διγ. φησὶν. ἀνάγνωθι καὶ ὁ μ'. διγ. καὶ
ὁ ξδ'. τῷ πρῶτῳ ὑπλ. μὴ πρῶτος ἀγοραστῇ δὲ σε μηδὲ
τῷ ἐν τῷ τῷ νη'. διγ. κειμήλιον.

Τοῦ Ἀνωμένου. Ἀνάγνωθι διγ. λα'. μ'. ξδ'.
καὶ ὑπλ. δ'. διγ. κθ'. καὶ βιβλ. κθ'. ὑπλ. γ'. διγ.
ιθ'. καὶ ξδ'. θεμ. γ'.

Εἰ μὴ ἡ γυνή ἀφ. τῇ μνησιν πρῶτος ἀγοραστῇ
δὲ λόγῳ πρῶτος ἀγοραστῇ, καὶ μὴ πλὴν ἐν τῷ πρῶ-
τῳ συμβολαῖα γυμνασίου ὅτι δόσον, μόρον
ἐν τῇ πρῶτῳ ποιήσῃ τῷ πρῶτῳ ἀγοραστῇ, καὶ συμ-
βῇ αὐτῷ φησὶν, ἢ ἄλλως ἀπολέσθαι, οὐ
διώσται πλὴν ὅτι σπουδαίου πρῶτος ἀγοραστῇ κινεῖν.
ὡς εἴ γε μὴ πρῶτος ἀγοραστῇ αὐτῆς γέγονεν ὁ μὴ πρῶτος
ἀγοραστῇ τῷ πρῶτῳ ἀγοραστῇ, οὕτως ὅτι αὐτῇ ἀφ. τῇ μνησιν

Ata fit venditionis tempore : tunc e-
nim venditor meritò conqueritur : &
in arbitrio emptoris est , vt quod de-
est pretio præstet , vel rem ipsam re-
stituatur , & pretium recipiat , vt lib. 4.
Cod. tit. 44. constit. 2. & 8.

Licet enim mulier maior sit annis
vigintiquinque , si tamen dolo cir-
cumuenta fuit , maritus necesse ha-
bet iustam æstimationem præstare.

¹ Tamen exceptionem habet.] Pactum
ipso iure actionem non exstinguit,
exceptis certis quibusdam causis , vt
didicisti titulo de pactis. Nam mulier
quæ cum marito pacta est , vt quod
sibi debet in dotem habeat , pacisci
videtur ne petat , & meritò si petat ,
maritus pacti exceptione se tueri
poterit.

² De dote actionem intenderet.] Caue
existimes nihil commodi mulierem
sentire ex eo quod nunc ad exigen-
dam dotem actionem ex stipulatu ha-
beat pro priore actione : nam actio
ex stipulatu de dote etiam bonæ fi-
dei est , vt tit. 6. Institutorum 4. quod
ostenditur etiam lib. 5. Cod. tit. 13.
& racitam habet hypothecam , &
antiquioribus creditoribus præfertur,
quod & ostenditur lib. 8. Cod. tit. 17.
constit. ult.

³ Eam mouere non potest.] Nec enim
quidquam eorum quæ obligationem
soluunt , infecutum est , neque solu-
ta est nouatione , vt Institut. 3. tit.
ultimo.

⁴ Quandiu matrimonium.] Summo-
uetur enim doli exceptione , siue v-
num idemque matrimonium est , si-
ue aliud , atque aliud , vt scire est ex
his quæ ait Paulus dig. 30. Lege &
dig. 40. & 64. huius tituli , & memi-
neris eius quod dicitur in principio
dig. 58.

⁵ I N N O M. Lege dig. 31. 40. 64.
& tit. 4. dig. 29. & lib. 24. tit. 3. dig.
19. & 66. them. 6.

⁶ Quod si per eam non steterit.] Si mu-
lier rem æstimatam viro in dotem
dederit , & post dationem in instru-
mento dotali factam , moram in
rei traditione fecerit , & contigerit
eam corrumpi , aut aliter interire ,
ex stipulatu agere non potest. Quod
si per eam non steterit , quo minus
res traderetur : eius æstimationem

Σημείωσαι ἐν ῥητάϊ, ὅτι ὅτι τῇ Δρατεπιμη-
 μύων παρὰ γράμπτων, τίω δὲ ἐμπό κινδὺ καὶ τῆς
 γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, ἀγορεύων ὅτι τούτω, ὡς ἐγὼ
 ἤδη, μιμούμενος. τὸ πο δὲ αὐτὸ ἀνέκτα βιβλ. ε'.
 τὸ καδίκως ἡτ. ββ'. ἐν τῇ ε'. καὶ ἐν τῇ ι'. μάλισα
 Δρατεπιμύων. τῇ δὲ παρὰ γράμπτων ἀδρατεπιμύων ὄν-
 των, κινδὺ καὶ τῆς ἐρωτηθέντος, ἢ ὑπογράμψας τὸ δὲ
 σπουδαίου, ὡς ἐν τῇ λδ'. διγ. παρὰ δαδῆσαι.
 παρὸσκειται ἐν τῇ πλατεί, συμβολῶν, καὶ δὲ ηγεμέ-
 ρος ὁ ῥητὸν ὁ Στέφανος, λέγει. οὐτε γὰρ ἀνὰ κίω
 ἐξ παρὸς ἐκνικήσεως τῇ παρὰ κίμιαων παρὰ
 γράμπτων ἐρωτηθένται ἢ γυνή, ὡς ὁ Μάρκελλος
 ἐν τῇ ββ'. διγ. τὸ πρῶτον ἡτ. φησί. ἡς οὖν ἐν
 παρὰ γράμπτων αὐτὴν ἐρωτηθένται ἢ γυνή τίω
 δοῦπλα. καὶ ἀνὰ γνώη πῶς τίω ἐκείσε κει-
 μένω παρὰ γράμπτων. ἐν τῇ ι'. διγ. ἀληθῆ τίω
 παρὰ σιν εἶπεν ὁ Οὐλπιανός.

Πρόσκειται ἐν τῇ πλατεί. δὲ ὡν ἢ γυνή ζυ-
 μούται. καὶ φησὶν ὁ Στέφανος, τοῖς γὰρ δὲ ἀλλου-
 ρίονος, καὶ τῇ Δρατεπιμημύων παρὰ γράμπτων
 παρὰ σπουδαίους, ὅτι οὐ ζυμύεται ἢ γυνή ἀν-
 ἀρα κερδάνει καὶ τῇ τὸν παρὰ σπουδαίους τὸν ἐρ-
 πον ὁ ἀνὴρ, εἰκότως ἀποκερδάνει μιμούμενος ἀ-
 γορεύων, ὡς ἐν τῇ ι'. διγ. ἡ παρὰ δαδῆσαι.

Επὶ τοῖς παρὰ κίμιαοις παρὰ γράμπτων, καὶ τὸν
 ἀνδρα μὴ ἀπὸ δόλου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐνύπιας
 κατέχευται. οὐα γὰρ καὶ οὐα τὸ παρὰ κίμια λαμβάνει.
 τοῖς κέρδους ἐξ ἡ λαμβάνων τὸ παρὰ κίμια. καὶ οὐ μόν-
 ον δόλον ὀφείλει καὶ ῥαθυμίαν, ἀλλὰ καὶ ὅτι μέ-
 λαν οἶον ἐν τοῖς οἰκείοις πῆται παρὰ γράμπτων. ση-
 μείωσαι Δρατὸ κείμενον ἐν τῇ κδ'. βιβλ. ἡτλ.
 γ'. διγ. ξς'. Iabolenu ῥητάϊ.

Τοῦ Εναντιοφαιδῶ. Ἀνὰ γνώη βιβλ. κδ'.
 ἡτλ. γ'. διγ. ιη'. θεμ. ββ'.

Τοῦ Ἀνωρύμου. Ἀνὰ γνώη βιβλ. ιγ'. ἡτ. ε'.
 διγ. ε'. παρὸσκειται ἐν τῇ πλατεί. κέρδους γὰρ ἐξ
 λαμβάνων τὸ παρὰ κίμια, καὶ ἐρμηνεύων τὸν λογισμόν
 ὁ Στέφανος λέγει. τὸ πο φησὶν ὁ Παῦλος δεῖξαι
 βουλόμενος, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἀνὴρ ἀπαιτεῖται ὅτι
 τοῖς παρὰ κίμιαοις παρὰ γράμπτων, οὐ μόνον δόλον καὶ
 ἐκλῆψιν, * καὶ ποιῶν τὴν ἀποδιδῶν οἶον ἐν τοῖς οἰκείοις
 πῆται παρὰ γράμπτων. ἐπεὶ τοῖς γε, δηλονότι οὐ μόνον
 αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν γυναικα ὡφελῆς τῆς παρὰ κίμιας ἢ
 ὅτι δόσις. εἰ γὰρ μόνον ὁ ἀνὴρ συνεβάλλειτο, καὶ μὴ δὲν
 ἢ γυνή ὡφελῆται, τότε τὸ ὅτι μελεσάτω ἐν τοῖς δα-
 ταίοις παρὰ γράμπτων ὁ ἀνὴρ ἀπαιτεῖται ἀποδιδῶν. μὴ

Basil. Tom. IV.

A Nota in textu, quoties res aestima-
 ta in dotem dantur, virum ex empto
 contra vxorem agere, cum in hoc, vt
 iam didicisti, instar emptoris sit. Hoc
 ipsum autem ostenditur lib. 5. Cod.
 tit. 12. in 5. & maximè in 10. constit.
 Sed si res inæstimatae sint, aduersus
 eum qui promisit, ager ex stipulatu,
 vt dicetur infra dig. 34. In textu
 Digest. adicitur, fortè, quod expli-
 cans Stephanus dicit. Neque enim
 necesse habet mulier duplum pro-
 mittere euictionis nomine, vt ait Mar-
 cellus in dig. 52. huius tit. Pone er-
 go eam vltro duplam promississe: &
 lege omnino illic positam adnotatio-
 nem. In 10. dig. dixit Vlpianus ve-
 ram venditionem esse.

b Non etiam lucrum sentire.] Adiectum
 est in textu Dig. Ex damno mulieris.
 & Stephanus ait, Nam quæ acqui-
 runt ex alluione, & aliis acqui-
 rendi modis ex rebus aestimatis, quo-
 niam damno non adficitur mulier,
 maritus meritò lucratur instar em-
 ptoris, vt traditum est 10. dig.

C c In rebus dotalibus.] In rebus dota-
 libus virum teneri oportet non solum
 doli nomine, sed etiam culpæ, quia
 sua causa dotem accipit, hoc est, lu-
 cratur dotem accipiens: & non so-
 lum dolum & negligentiam præstat,
 sed etiam diligentiam, qualem in
 suis rebus exhibet. Nota propter id
 quod habetur lib. 24. tit. 3. dig. 66.
 Iauoleni.

ENANTIOPH. Lege lib. 24. tit.
 3. dig. 18. them. 2.

d Qualem in suis rebus.] INNOM.
 D Lege lib. 13. tit. 6. dig. 5. Adicitur
 in latiore contextu. Habet enim lu-
 crum dotem accipiens, & rationem
 interpretans Stephanus ait: Hoc di-
 cit Paulus volens ostendere, iure à
 marito in rebus dotalibus exigì, vt
 non solum dolum præstat, sed etiam
 culpam, & vt talem adhibeat dili-
 gentiam qualem in suis rebus adhi-
 bet: quia scilicet non solum ei, sed
 etiam vxori prodest dotis datio. Si
 enim soli marito prodesset non etiam
 vxori, in rebus dotalibus à marito ex-
 actissima exigeretur diligentia. Scien-

Bbb

εἰα δὴ καὶ ἀγορεύω μνημονεύοντος. Ἄλλ' οὖν ὅτι
σύμφωνον γένηται, ἀναδιδόναι αὐτὸν αὐτὰ τὰ ἀν-
δράποδα ἀφ' αὐτοῦ τῷ γάμῳ, καὶ ἔδοξεν ἡ
φύσις μετατυποῦσθαι τῷ συναλλάγματι, ὡς
δοκεῖν σχεδὸν ἀδελφότητά τινι ἀνδράποδα, καὶ
εἰς τὴν ἑαυτῶν εἰπεῖν, ὅτι ὡς ὅτι τῇ ἀδελφότητι
ὁφείλει τὸν ποικίλον κερδαίνειν ἢ γυνή, τὴν αὐτὴν
ἐπιτήμησιν τέμνων ὁ Λαβέων, φησὶν, ὅτι καὶ ἀνα-
τήρηται εἰς δόξην. Ἄλλ' οὖν ὅτι τῶν αὐτῶν τὸν κίν-
δυνον ἔχοντες ὁ ἀνὴρ συμφωνήσας τῆς αὐτῆς ἀ-
ξίας ὄντα ἀφ' αὐτῆς ἀναδιδόναι τὰ ἀνδράπο-
δα, δικαίον ἐστὶ καὶ τὸν ποικίλον αὐτῶν κερδαίνειν. Β
ἀναγνώστῃ δὲ εἰρημὸν τὰς Λαβέων ἐν τῇ κδ'.
βιβ. ὑτ. γ'. διγ. ξγ'. τδ'. ζμ.

Καὶ ἄλλω ἡνὶ καὶ κέλδουσιν μὲν τοὶ τῷ ἀνδρὶ
ἡ παρὶς ἐπιδοθῇ, καὶ οὕτως ὁδὸν ἡ πονὸς αὐτῇ τῇ
τῆς παρὶς ὅς ἐστιν οὐκ ἀποκατεχεται.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Καὶ ἀναγίνεται τῇ παρὶς τῆς
παρὶς ἀγωγῇ, ὡς αὐτὸς λαβέων, ὡς βιβ. κδ'.
ὑτ. γ'. διγ. κβ'. ζμ. παρτελ. καὶ τοῦτου τδ'
ὑτλ. διγ. νθ'. ζμ. α'. ἀναγνώστῃ ὑτ. ε'. διγ. ιδ'.

Οὕτω ἡς ἐπὶ πρώτῃ παρὶς, ὁμοιογενὲς ὅ
γυναικὶ δίδοναι μοι ποσάδε νομίσματα λόγῳ παρὶ-
C κὸς ὅτι μὲν τῆς τελευτῆς. καὶ λέγει Ἰουλιανὸς ἐρ-
ρῶσαι τὴν ἑαυτῶν ἐκφώτισιν ὅτι καὶ πού-
ρος ἡ γυνὴ παρὶς δίδοναι τὴν ἀρχὴν ἐκφω-
τηθῇ, συμφωνήσῃ δὲ ὁ ἀνὴρ παρὶς αὐτῇ, ὡς
αὐτὴν παρὶς μὴ ἀπαυτεῖσθαι τὴν παρὶς,
ἰσχυρεῖ τὸ σύμφωνον. Ὡς γὰρ οὖν ὁ Ἰουλιανός.

* καὶ ὁ δὲ Παῦλος, * δεχόμενοι φησὶν ὁ Ἰουλιανὸς τὸ ὑπό-
δγμα. ἔτερον γὰρ ἐστὶ τῆς ἡδὴ συστάσεως πορι-
κὸς ἑκφώτισθαι ἀφ' αὐτῆς πάντου τὴν ἀπαύτησιν.
καὶ ἔτερον ἐστὶ πορίσθαι μὲν δὲ ἀρχῆς μὴ συστή-
ται τὴν δὲ τῆς συστάσεως εἰς ἐκφώτισιν ἀναφέ-
ρεσθαι τὸν χρόνον ἐν ᾧ ἀφ' αὐτῆς μέλλει τὸ
D παρὶς ἐκφώτισθαι συνοικέσιον. τὸ δὲ τὰς
Αλείωνι καὶ τὰς Νερατίω καὶ τὰς Πομπωνίω
δοκεῖ.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Οὐτε οὐδὲ φρουκτος ἰσχυρὸς
ληγατεῖται μοι, cūm moriar. εἰ γὰρ καὶ εἴθην,
ἐκφώτιστο, ὡς βιβ. ζ'. ὑτλ. α'. διγ. να'. καὶ βιβλ.
λγ'. ὑτλ. β'. διγ. ε'.

Ὡς καὶ τὸ ἐναντίον εἰς τὸν χρόνον τῆς τελευ-
τῆς αὐτῆς ὁ ἀνὴρ ἀνήγαγε τῆς παρὶς τὴν ἐπε-
ρώτησιν, ὅτι καὶ τελευτῆς αὐτῆς ἀφ' αὐτῆς
ἐκφώτισθαι μέλλων ὁ γάμος, καὶ τὸ ἀρχεὺς ἐστὶν
Basil. Tom. IV.

A lucrari debeat, cūm sit instar empro-
ris : quoniam tamen pactum con-
uentum factum est de ipsis manci-
piis reddendis soluto matrimonio, &
videtur transformata natura contra-
ctus, ita ut videantur mancipia pro-
pmodum esse inæstimata, & dici
poterat, in non æstimatoris mulierem
partum lucrari debere : hanc quæ-
stionem decidens Labeo ait, etiam
si videantur esse inæstimata : tamen
quoniam maritus eorum subit peri-
culum, quod pactum conuentum fe-
cerit de reddendis mancipiis eius-
dem æstimationis, æquum est ut eo-
rum quoque partum lucretur. Lege
quod dictum est à Labeone lib. 24.
tit. 3. dig. 66. them. 4.

g *Maritus de dote obligatur.*] Etiam si
alij, iussu tamen mariti dos detur,
nihilominus maritus de dote ex sti-
pulatione tenetur.

IN NOMINATI. Et de dote vir
tenetur, quasi ad eum peruenerit,
ut lib. 24. tit. 3. dig. 22. them. pen.
& dig. 59. them. i. huius tit. Lege
tit. 5. dig. 14.

h *Inutiliter mulier dote.*] Quidam ita
stipulatus est, Mulier, promittis mi-
hi dotis nomine tot nummos dare
cūm morieris? Scribit Iulianus va-
lere hanc stipulationem : quia & si
mulier purè dare dotem ab initio
promiserit, cum ea autem maritus
pactus sit ut ab ea viua dos non exi-
geretur, valet pactum. Hæc quidem
Iulianus. Paulus autem, non est, in-
quit, simile ὁ Iuliane. Aliud enim est
dote iam constituta pacto differre ex-
actionem : aliud ab initio dotem non
esse constitutam : eius autem consti-
tutionem conferri in illud tempus
D quo soluendum est matrimonium
quod contractum est cum eo qui sti-
pulatus est. idque Aristoni, Neratio
& Pomponio videtur.

IN NOM. Neque ususfructus mi-
hi vtilliter legatur, cūm moriar. Nam
& si haberem, interiret, ut lib. 7. tit.
1. dig. 51. & lib. 33. tit. 2. dig. 5.

i *In id tempus quo.*] Per contrarium
si maritus dotis stipulationem in
tempus mortis suæ contulerit, quo-
niam eo moriente soluendum est
matrimonium, ea quoque inutilis

Bbb ij

est stipulatio. Lege 76. dig. huius tit. nec tibi videatur esse contrarium II. dig. huius tit.

^k *Dotis stipulatio.*] Ante nuptias promisit quis dotem dare, nec stipulationi conditionem adiecit, Si nuptiæ fuerint secutæ. Ait igitur Vlpianus, quamvis expressa non sit eiusmodi conditio, tacite tamen inesse, & maritum tunc demum ex stipulatu agere posse cum nuptiæ secutæ fuerint. & ideo si sponsalia dissoluta fuerint repudio, videtur etiam deficere conditio, quæ stipulationi inest. deficiente autem conditione, constat etiam simul deficere stipulationem. Usque adeo autem repudio solutis sponsalibus stipulationis conditio deficit, ut si postquam diuortio soluta fuerint sponsalia eidem mulier nupserit, sic quoque stipulatio inutilis remaneat. Quoniam ergo in stipulatione dotis non est necessaria conditionis adiectio, hoc est, non est necesse ut quæ sic promisit, Promitto dare mille nummos si nuptiæ secutæ fuerint: Nam & citra hanc adiectionem tacitam conditionem videtur habere stipulatio: Idem etiam dicimus in rebus dotis nomine datis. Quemadmodum enim nuptiis non secutis inutilis est stipulatio, etiam si quæ promisit, specialiter dictam conditionem non adiecit, nempe si secutæ fuerint nuptiæ: ita etiam traditio rerum inutilis est, si non secutæ fuerint nuptiæ, etiam si mulier dictam conditionem non adiecit, cum ei qui ipsam despondit res tradidit. Ne erres autem, ut nonnulli, & dicas, quod quemadmodum stipulatio tacitam videtur habere conditionem si nuptiæ secutæ sint, ita etiam traditio rerum tacitam videtur habere conditionem si nuptiæ secutæ fuerint, & tunc maritus rerum dominus efficitur cum secutæ fuerint nuptiæ. Hoc enim sic se habet. Vbi nihil specialiter conuenit, maritus statim rerum dominus fit, cum scilicet non aliquis alius, sed ipsa mulier dotem dedit. Eas autem reddit si nuptiæ non sequantur, ut antea docuit Callistratus in 7. & 8. digest. huius tit. Ne ergo erres, sed ita ut dixi, legem accipe.

A ἡ ἐσφώτησις ἀνάγνωσι τὸ οὗτ'. διγ. τῶ πρῶτοντος ὑπλ. καὶ μὴ δόξῃ τοῖ ἐναντίως ἔχῃν, τὰ ἰα'. τῶ ἐξῆς ὑπλ. διγες.

Προϊκεῖς πρὸς τὸ γάμων ἐπρωτήσῃ δοῦναι, καὶ οὐ προσέθηκεν αἵρεσιν τῇ ἐσφώτησὶ πλὴν, ἐὰν προσβάλῃ οἱ γάμοι. λέγει τοίνυν ὁ Οὐλπιανὸς, καὶ τὰ μάλιστα ἡ τοιαύτη αἵρεσις οὐκ ἐξεφωνήθη, καὶ σιωπηρῶς ἐλείχθη, καὶ τότε διώσεται πὺν ἀνδρα κινῆν πρὸς τὴν ἐσφώτησιν πρῶτος, ὅταν καὶ οἱ γάμοι προσβῶσι· καὶ ἀφ' οὗτο ἐὰν ἡ μνηστεία ῥέπουσιν ἀφελυθῇ, δοκεῖ καὶ αἵρεσις ἡ εἰκείμενη τῇ ἐσφώτησὶ ἀδενῆν. τῆς δ' αἵρέσεως ἀδενῆσις, ὁμολογημένως σιωπᾶσθαι καὶ ἡ ἐσφώτησις. τοσοῦτον δὲ ῥέπουσιν τὴν μνηστείας ἀφελυθείσης ἢ τὴν ἐσφώτησεως αἵρεσις ἀδενῆν, ὅτι καὶ μὴ ἀφελυθῶν τὴν μνηστείδην γαμηθῇ ὡς αὐτὴ ἡ γυνὴ, καὶ οὕτως ἀνίσχυρος ἡ ἐσφώτησις. ὅτι τοίνυν ἐν τῇ ἐσφώτησὶ τῆς πρῶτης οὐκ ἀναγκαῖα ἐστὶ τὴν αἵρέσεως ἡ προσθήκη, τοῦτέστιν, οὐκ ἀνάγκη τὴν ἐπρωτηθεῖσθαι οὕτως, ὁμολογῶν διδόναι χίλια νομίσματα, προστεῖναι τῇ ἐσφώτησὶ καὶ λέγειν, ὁμολογῶν διδόναι χίλια νομίσματα ἐὰν προσβάλῃ οἱ γάμοι. καὶ ταύτης γὰρ οὐκ πὺν τὴν προσθήκης σιωπηρῶν αἵρεσιν ἡ ἐσφώτησις ἔχῃν δοκῇ. ὅτι αὐτὸ καὶ ὅτι τῇ δεδομένων προσματῶν λόγῳ ποικίλος ἐστὶ φανερὸν. ὡς περὶ γὰρ μὴ προσβαλόντων τῇ γάμων, ἀχρηστός ἐστὶν ἡ ἐσφώτησις, καὶ ἰδικῶς ἡ ἐσφώτησιν πλὴν εἰρημνύειν * προσέθηκεν αἵρεσιν, τοῦτέστι * καὶ προσβάλῃ οἱ γάμοι· ἔπειτα καὶ ἡ τῇ προσματῶν πρὸς δόσις, ἀχρηστός ἐστὶ μὴ προσβαλόντων τῇ γάμων, καὶ ἡ γυνὴ πλὴν εἰρημνύειν μὴ προσέθηκεν αἵρεσιν, ὅτε τὰ μνηστευσάμενα πρὸς εἰδου τὰ προσματῶν. μὴ ὡς ἱκανὸς πλανητής, καὶ εἰπής, ὅτι ὡς περὶ ἡ ἐσφώτησις σιωπηρῶν ἔχῃν δοκῇ πλὴν ἐὰν προσβάλῃ οἱ γάμοι, οὕτως καὶ ἡ τῇ προσματῶν πρὸς δόσις σιωπηρῶν ἔχῃν δοκῇ πλὴν ἐὰν προσβάλῃ οἱ γάμοι, καὶ τότε γίνεται ὁ ἀνὴρ τῇ προσματῶν δεσπότης, ὅταν καὶ προσβάλῃ οἱ γάμοι. τῶτο γὰρ οὕτως ἔχῃ. εἴτα μὴ δὲ ἰδικῶς συμπεφώνηται, γίνεται καὶ πρὸς ἀχρηστία τῇ προσματῶν δεσπότης ὁ ἀνὴρ, ἐν ᾧ δηλονότι μὴ ἑτέρως τις, ἀλλ' αὐτὴ ἡ γυνὴ τὴν πρὸς δόσιν ἐποίησατο τῆς πρῶτης. ἀναδίδωσι δὲ ταῦτα μὴ προσβαλόντων τῇ γάμων, ὡς ὁ Καλλίστρατος ἐν β' ζ'. καὶ δ. τῶ πρῶτοντος ὑπλ. φθασίας ἐδιδάξε. μὴ οὖν πλανητής, ἀλλ' οὕτως ὡς εἴπον πρὸς δόσις ὁ νόμιμος.

Εἰ μὴ γὰρ εἶχεν λιβέραν πεκυλίου ἀδμινι-
στρατζίονα, ὥς ἡδυνάπο ποροῖκα ποδραχεῖν ἐκ
τῆ πεκυλίου αὐτῆς ὑπεξοισία τυλχόμουσα.

Τοῦ Ἀνωμόμου. Ο γὰρ ὑπεξοισίος μὴ ἔ-
χων λιβέραν ἀδμινιστρατζίονα, ἐκποιεῖν ἔδυνά-
ται, ὡς βιβ. ιγ'. ὑτ. ζ'. διγ. ιη'. καὶ θ'. πρὸς δὲ
τῆς καταβολῆς τῆς πεκυλιαρίων δεδωμένων, ἀνά-
γνωσι βιβλ. μγ'. ὑτλ. γ'. διγες. λε'. πῶς δὲ
συνίσταται ἡ λιβέρα πεκυλίου ἀδμινιστρατζίων,
καὶ πῶς σιωπηρῶς ἀδεμπύεται, ἔγνωσι βιβ. ιε'.
ὑτλ. α'. διγες. ζ'. μγ'. μη'.

Εἰ γὰρ ἀφείλετο τὴν λιβέραν τῆ πεκυλίου
ἀδμινιστρατζίονα τῆς θυγατρὸς ὁ πατήρ, οὐ κα-
λῶς αὐτῇ καταβάλλεται ἡ περιζῆ Αἰαλυομήνου
τῆ γάμου. ὡς περ οὖν ὁδὸς ἑτέρων χρέος, καὶ ὅτε
τὴν ὄρχην συνήλλαξεν ἐπετέτραπτο τὴν τῆ
πεκυλίου διοίκησιν. καὶ σημείωσαι τῆτο.

Γυνὴ τις ἐκεχερώσητο ποδρὰ Σεμπρονίου
ἱνός, Στήρην οἰκέτην, μέλλουσα δὲ συνάπτε-
σθαι τὰς Σεμποροῖα πρὸς γάμον, ἐπάκτυ-
σεν πρὸς αὐτὸν, ὥς δὲ αὐτῇ τῆ οἰκέτου πρὸς αὐτὴν
κεχερωσημένην ἔχον αὐτὸν ἐν ποροικί. νομί-
σματ. λέγει δὲ Ἰνῶν ὁ Παῦλος ὅτι ἡρεσε δυνά-
σθαι καὶ ἑτέρω αὐτῷ ἑτέρων καταβάλλεσθαι τῆς
τῆ οἰκέτου ἐνοχῆς ἐλδθεροῦται Σεμπρόνιος. τὰ
μὲν τοὶ δέκα νομίσματα μὲν πρὸς αὐτὰ ἐν ποροικί.
ὅτι Αἰαλὺ συμφώνου καὶ πορμουτατζίων τῆς πορο-
κίμιαίων δυνάται γίνεσθαι. ὅτε δὲ συνίσα μὲν
τῆ γάμου πορμουτατζίονα πορμαμάτων γίνεσθαι
φαιδρὸν, ὅταν τῆτο χεῖσιμον καὶ συμφέρον ὅτι τῇ
γυναικί, ἵνα τυγῇ αὐτῇ χεῖματων ἐπιδοθέντων
εἰς ποροῖκα τὴν ὄρχην, πορματὰ ὅτι αὐτῇ
ἐν ποροικί, ἢ αὐτῇ πορματῶν χεῖματα. τῆτο
γὰρ καὶ ἐκεράτησεν ποδρὰ τοῖς παλαιοῖς. ἐντα δὲ
αὐτῇ ὄρχυν τὴν ὄρχην ἐπιδοθέντων, ἀρεῖν,
ἢ ἑτέρω πορματὰ δίδωσιν ἢ γυνή, ἔσται ὁ ἀρεῖς
αὐτῇ τῆς ὄρχυν δόσεις, ἢ ὁ πορματὰ δότα-
λίον τε ἀδραπήμην καὶ ὥς ὅτι αὐτῇ ὄρχυν
ἐπεδόθη, δοκεῖ Αἰαλὺ τε μὲν ἔτι ὁ πορματὰ,
ἢ ὁ ἀρεῖς. δόξα δὲ γὰρ τὰ ἀδραπήματα κυρίως
νοεῖται, ὡς ἀνύεκαται φάσις ἐν τὰς ε'. βιβ.
τῆ κώδικος, ὑτλ. ιγ'. Αἰαλ. α'. τῇ καὶ μόνῃ ὑπο-
βεβλημένη τὰ ὑτλ. ποῖα δὲ τῆς ἀδραπήματων
τὰ ποτελέσματα ἔγνωσι ἐν τὰς ι'. διγ. τῆ πρὸν-
τος πτ. μολυμένης δὲ αὐτὰ φέρεσθαι ἐν τὰς τε-
λευταῖα ὑτλ. τῆ πρὸντος βιβ.

Basil. Tom. IV.

A¹ Si filiafamilias ex peculio.] Nam si
non habeat liberam peculij admini-
strationem, ex suo peculio dotem
dare non potest, cum in patris pote-
state sit.

INNOMINATI. Nam filiusfami-
lias qui liberam peculij adminis-
trationem non habet, alienare non po-
test, vt lib. 13. tit. 7. dig. 18. & 19.
De solutione autem facta à debito-
ribus peculiaribus, lege lib. 46. tit. 3.
dig. 35. Quomodo autem constitua-
tur libera peculij administratio, &
quomodo tacite adimatur, didicisti
lib. 15. tit. 1. dig. 7. 46. 48.

B^m Peculio in eodem statu.] Nam si pa-
ter filia liberam peculij adminis-
trationem ademit, non rectè ei dos so-
luta est soluto matrimonio, sicut nec
aliud debitum, etiam si cum ab ini-
tio contraxit, permessa ei fuerat pe-
culij administratio. & hoc nota.

C^a Si mulier cui seruus.] Mulier quæ-
dam cui Stichus seruus debebatur à
Sempronio ei nuptura, cum eo pa-
cta est, vt pro Stichō quem ipse ei
debebat, haberet sibi decem num-
mos in dotem. Dicit ergo Paulus,
Quia placuit aliud pro alio solui pos-
se, ab obligatione Stichi soluendi li-
beratur Sempronius: decem autem
nummi manent apud eum in do-
tem: quia conuentione & permuta-
tio rerum dotalium fieri potest. Tunc
autem constante, matrimonio dici-
mus rerum dotalium permutationem
fieri posse, cum hoc mulieri vtile &
commodum est, vt fortè pro pecu-
nia data in dotem ab initio, sint res
in dote, vel pro rebus pecunia. hoc
enim obtinuit etiam apud veteres.
Cum autem pro pecunia ab initio da-
ta fundum, vel rem aliam mulier
dat, fundus pro pecunia datus vel
res erit dotalis, & inæstimata: nec
quia pro pecunia fundus datus est,
vel res, idè videtur esse æstimata.
Dotalia enim intelliguntur propriè
quæ sunt inæstimata, vt euidenter
demonstratur 5. lib. Cod. tit. 13. con-
stit. 1. & vnica tit. Quinam autem
sint effectus rerum inæstimatarum,
didicisti dig. 10. huius tit. manife-
stius autem disces vltimo titulo hu-
ius lib.

Bbb iij

CYRILLI. Mulier cui res debetur à marito, vel ex stipulatione, vel exemptione, vel ex quavis alia causa, rectè paciscitur, ut pro ea decem nummi ei in dotem computentur. Nam etiam constante matrimonio constituitur permutatio, si ex eo non lædatur mulier: & si rem acceperit pro nummis, fit dotalis.

Quia res pro re.] Nota alia pro aliis volenti creditori solui posse, ei enim inuito aliud pro alio solui non potest, ut didicisti lib. 1. de rebus tit. 1. dig. 2.

IN NOM. Consentienti, non etiam inuito, ut generaliter dictum est lib. 12. tit. 1. dig. 2. Hoc intellige cum ea distinctione quam adfert Modestinus sequent. dig. Ad ea autem repetenda quæ antea data erant in dotem, non agitur præscriptis verbis, sed conditione sine causa, ut dicit Africanus dig. 50. Lege rationem positam in adnotationibus eiusdem digesti.

Etiam constante matrimonio.] Itaque nondum contracto matrimonio, etiam si mulieri utile non sit, potest fieri permutatio rerum quæ in dotem data sunt, quia quæ data sunt ante matrimonium contractum nondum in dote esse ceperunt. Dixi fieri permutationem in his quæ data sunt nondum contracto matrimonio. In rebus enim quæ data sunt & manserunt in dote, ne ante nuptias quidem conventio à muliere fieri potest in damnum suum, ut ait Proculus sequ. tit. dig. 17.

Et ex pecunia in rem.] Nota cum pecunia pro re datur, vel res pro pecunia, hec permutationem appellari. Hoc autem ne acceperis propriè, sed lege 50. dig. huius tit.

Post nuptias pater.] Ne ducas argumentum à contrario sensu, & existimes nondum soluto matrimonio patrem deteriores causas filix facere posse, sed adhæreas rationi quæ subiicitur. Si enim soluto matrimonio ideo pater filix seu dotis causam deteriores facere non potest, quia nec dos ei rectè redditur inuita filia: multo magis, quia constante matrimonio dos non rectè ei redditur, conditionem deteriores facere non

Κυρίλλου. Χρεώσονται δὲ τῇ αἰδρὸς παρὰ-
μα ἡ γυνή, ἢ ἀπὸ ἐπαγγελίας, ἢ ἀπὸ ἀφαιρέ-
σεως, ἢ ἐξ ἑτέρας αἰτίας ἡνὸς, καλῶς πακτενέει δὲ
τὸ τοῦτο. νομίματα αὐτῇ εἰς παροῖκα λογι-
σθῆναι. καὶ συνεστῶτος γὰρ τῆ γάμου συνίσταται
παρμουτατίζων, εἰ μὴ βλάβεται ἡ γυνή, καὶ ἂν λά-
βῃ παροῖκα ἀπὸ τοῦ νομίσματος γίνεται τοιοῦτοι μισθοί.

Σημείωσαι ὅτι δυνατὸν καὶ ἑτέρα αἰτ' ἑτέρων
τὰ δδέντων καὶ βλάβεσθαι, βουλομένη δὲ τῇ
ἀκοντὶ γὰρ αὐτῇ, ἑτέρα αἰτ' ἑτέρων, οὐ δύναται
καταβλάσθαι, ὡς ἐγὼς ἐν τῇ α'. τῇ δὲ ῥέβους
βιβ. πτ. α'. διγ. β'.

Τοῦ Ἀωνόμου. Τὰ συναμνοῦντι, οὐ μὲν ἀ-
κοντὶ, ὡς εἴρηται γρῆκως βιβ. ιβ'. ιτ. α'. διγ. β'.
τῷ τὸ νόσον μὲν ἢς ὁ Μοδεστίνος ἐπιφέρει ἀφαι-
ξεως ἐν τῇ ἐπομένῳ διγέτω. κινεῖται δὲ ἐπὶ ἀπα-
τήσῃ τῇ παροῖκα δεδομένων λόγῳ παροῖκός οὐχ
ἡ παροῖκα ἐπὶ βλάβει, ἀλλ' ὁ οἶνε καὶ οὐκ
δικητὴς, ὡς ὁ Αφρικανὸς ἐν τῇ ν'. διγ. φησὶν.
ἀνάγνωθι τὸν ἐν ταῖς παροῖκα φάσιν τῇ αὐτῇ διγ.
κείμενον λογισμόν.

Ὡς μὴ πτωχεύσαντος τῆ γάμου, καὶ μὴ συμ-
φέρει τῇ γυναικὶ, δυνατὸν ἐστὶ ἀναλλάξ γίνεσθαι
τῇ ἐπιδόθεντων παροῖκα λόγῳ παροῖκός,
ὅτι μὴτε ἤρξατο παροῖκα εἶναι τὰ ἐπιδόθεντα μὴ-
πω ἔγναμ συζάντος, εἴπον (* ἀναλλάξ γίνεσθαι * inclu-
ἐπὶ τῇ ἐπιδόθεντων παροῖκα μὴ πτωχεύσαν- sa sup-
τος τῆ γάμου) * ὅτι γὰρ τοῖς δεδομένοις καὶ μείνα- plen-
σιν ἐν παροῖκα παροῖκα, ὅθεν παρὶ τῇ γάμου int. musex
δύναται συμφωνεῖν τὰ ἐπὶ βλάβει αὐτῆς ἡ γυνή, Heru.
ὡς ὁ Περικουλος ἐν τῇ ἐξῆς ιτ. διγ. ιζ'. φησὶν. * γ. ὅτι

Σημείωσαι ὅτι τῇ ἀργυρίῳ αὐτῇ παροῖκα-
των δδέντων, ἡ παροῖκα αὐτῇ ἀργυρίῳ,
παρμουτατίζοντα ἐκάλειπεν. τῷ δὲ μὴ ἐκφαντι-
κῶς δέξαι, ἀλλ' ἀνάγνωθι τὸ ν'. διγέτω τῇ πρῶ-
τοντος τίτλου.

Μὴ παροῖκα τῇ ἀπιδόσει, καὶ νομίσις ὅτι
μὴ πτωχεύσαντος τῆ γάμου, δύναται χεῖρονα
τῇ αἰρεσὶν ποιῆσθαι τῆ παροῖκός ὁ πατήρ, ἀλλὰ πα-
σχε τὰ ἐπιδόθεντων λογισμῶ. εἰ γὰρ μὲν πτωχὴ
γάμου ἀφαιρῶν, ἀφ' ἧς οὐ δύναται χεῖρονα
ποιῆσαι τῆς συζάντος, ἢ τοῖς παροῖκός τῇ αἰρεσὶν ὁ
πατήρ, ὅτι οὐτε καλῶς αὐτῇ ἀποδίδωμι ἡ παροῖκα
μὴ βουλομένη τῆς κέρους πολλῶ πλείον ἐπειδὴ
συνιστάμενων τῇ γάμου, & καλῶς αὐτῇ, ἡ παροῖκα
ἀποδίδεται, οὐ δύναται χεῖρονα ποιῆσαι τῇ

ἀφ' ἑσιν. Ἰνές δὲ ὁ post nuptias ἐνόησαν, μὴ
 ὁ συζητῆναι τὸν γάμον. οἷς ὁ ἐπόμηνος ἐνδριπύδται
 λογισμός. βλέπε γὰρ τί φησὶν· ἐπειδὴ μὴ βουλο-
 μένης τῆς θυγατρὸς, οὐ καλῶς ἢ παρὶς ἀποδίδεται
 πατρὶ. ὡς ἐντεθέν σωμαίνουσης δηλονότι
 αὐτῆς, καλῶς αὐτῇ ἀποδίδεται. ὥστε εἰ ὁ post
 nuptias, θεματίσσομεν μὴ ὁ συζητῆναι τὸν γάμον,
 οὐ μὲν μὴ ὁ ἀφ' αὐτῆς τὸν γάμον, ἐνδρι-
 πύδται ἡμῖν ὁ ποιοῦτος λογισμός. τῷ γάμον
 γὰρ ἐπὶ σωμαίνουσαν, ὅθεν σωμαίνουσης τῆς
 θυγατρὸς, πλὴν παρὶς διδάται ὁ αὐτῆς πα-
 τὴρ ἀπατεῖν.

Τοῦ Ἐνδριπύδτου. Ἡ γὰρ ἀπατήσις κρινή-
 ῃσιν, καὶ ὁ πατὴρ ἀπατεῖ σωμαίνουσης τῆς θυγα-
 τρὸς, ὡς βιβ. κδ'. ἡτ. γ'. διγ. β'. ἐστὶ δὲ ὅτε μένος
 ὁ πατὴρ, ἢ μόνῃ ἢ πᾶσι ἀπατεῖ, ὡς διγ. κβ'. καὶ
 μβ'. τῷ αὐτῷ ἡτ. ἀνὰ γινώσκει βιβ. γ'. ἡτ. γ'. διγ.
 η'. καὶ βιβ. ε'. τῷ καὶ δικῶν ἡτ. ιη'. ἀφ' αὐτῶν. ζ'.
 ἢ πᾶσι τῷ γάμον σωμαίνουσαν, οὐτε σωμαίνουσης τῆς
 θυγατρὸς δίδωσι πατρὶ ἀπατήσιν. ἰδίᾳ δὲ
 ὅτι, ὅθεν αὐτῶν ὅστις ἐναντίον. πλὴν ἐκ τού-
 των σωμαίνεται, πλὴν παρὶς εἰς τῆς θυγατρὸς,
 καὶ παρὶς ἐξομοίᾳ ὅστις. ὥστε οὕτως ἢ 4ζ'. νεαρά καὶ

* Her. χρηνοτομία τῷ διγ. τούτων φησὶν, * μειοῦσθαι πλὴν
 ὁ Rib. παρὶς ἐν τῷ δδ' ἑτέρῳ γάμῳ τῆς θυγατρὸς, ὅταν
 ex. μη ἐλθῇ τῇ ἢ παρὶς αὐτῆς τῷ πατρὶ ἀπὸ ἑνὸς τυ-
 μ. ma χροῦς παρὶς αὐτῆς.

Πατὴρ παρὶς θυγατρὸς ἐφωτηθεὶς παρὶς,
 μήπω δ' αὐτῷ καταβαλὼν, ἀφ' αὐτῆς ἐποίη-
 σεν, καὶ ἐληγάτευσε πλὴν παρὶς. λέγει τοίνυν ὁ
 Οὐλπιανός. εἰ μὲν αὐτῷ πατρὶ ἀνδρὶ ἐληγάτευ-
 σεν, ὅτι ἐρῶνται ὁ ληγάτον. ἐντα γὰρ ὁ χρεώτης
 πατρὶ οἰκείῳ κρεδίτῳ ληγάτευσε ὁ χρεός, ἀνί-
 χρεον ὁ ληγάτον ὅστις. εἰ μὲν τοι μὴ πατρὶ ἀνδρὶ,
 ἀλλὰ τῇ θυγατρὶ πλὴν παρὶς ἐληγάτευσεν, ἐρ-
 ρῶν ὁ ληγάτον. οὐτε γὰρ ὁ οἰκείῳ κρεδίτῳ τῷ
 πατρὶ ἀνδρὶ πατρὶ ὁ τῆς κῆρας πατὴρ, ἵνα καὶ ἀχρη-
 σον ἢ ὁ ληγάτον. ἢ μὲν γὰρ παρὶς, ἀπὸ τῆς ἐφω-
 τήσεως τῆς κῆρας πατρὸς ὀφείλεται ὁ ἀνδρὶ, ὁ
 δὲ ληγάτον τῇ θυγατρὶ. ἐρῶνται τοίνυν ὁ ληγά-
 τον εἰς ὁ τῆς θυγατρὸς, ὡς εἴρη', παρὶς αὐτῶν. καὶ εἰ μὲν
 ἢ θυγάτηρ δεῖξαι διωκτῆ, ὅτι τῇ παρὶς ληγα-
 τεύσας αὐτῇ ὁ πατὴρ, ἢ ἐλλήθη αὐτῷ ἐν διπλα-
 σίον μοίρα ὁ ληγάτον λαβὼν, ἵστέστιν ὥστε αὐτῇ μὲν
 τὸ ληγάτον καταβληθῆναι, τῷ ἀνδρὶ δὲ τῇ παρὶς
 ὡς ἐτυχεν αὐτῇ ἐφωτηθεὶς ὁ τῆς κῆρας πατὴρ.

A potest. Quidam autem illud, post
 nuptias intellexerunt, post contra-
 ctum matrimonium. Quibus aduer-
 satur ratio quæ sequitur. Vide enim
 quid dicat: quia inuita filia dos patri
 non rectè redditur. Consentiente
 itaque filia dos ei rectè redditur.
 Quamobrem si illud post nuptias,
 sic acceperimus, postquam contra-
 ctum fuerit matrimonium, non au-
 tem postquam solutum fuerit ma-
 trimonium, nobis aduersatur hæc
 ratio. Nam constante matrimonio,
 ne consentiente quidem filia pater
 dotem eius repetere potest.

[Inuita filia.] ENANTIOPH. Re-
 petitio enim communis est, & pater
 eam repetit filia consentiente, ut lib.
 24. tit. 3. dig. 2. Nonnunquam au-
 tem pater solus, vel filia sola repe-
 tit, ut dig. 22. & 42. eiusdem tit.
 Lege lib. 3. tit. 3. dig. 8. & lib. 5.
 Cod. tit. 18. constit. 7. quæ constan-
 te matrimonio ne consentiente qui-
 dem filia dat patri repetitionem.
 Sciendum autem est, hæc non esse
 contraria. Sed ex his colligitur do-
 tem esse filia, etiam si in potestate
 sit. Nouella itaque 97. innouatis his
 digestis dicit, dotem minui in secun-
 dis nuptiis filia, cum fortuito quo-
 dam casu deminuta fuerint patris
 facultates.

[Si pater dotem.] Pater qui dotem
 pro filia promiserat, nondum autem
 soluerat, testamentum fecit, & do-
 tem legauit. Dicit ergo Vlpianus. Si
 quidem marito legauit, legatum non
 valet. Nam cum debitor creditori
 suo legat id quod debet, legatum
 non valet. Quod si non marito, sed
 filia dotem legauit, valet legatum.
 Neque enim creditori suo hoc pa-
 ter filia reliquit, ut ita legatum sit
 inutile. Nam dos quidem ex pro-
 missione patris filia marito debe-
 tur: legatum autem filia. Valet er-
 go, ut dictum est, legatum in perso-
 nam filia. Et si quidem filia potue-
 rit ostendere, patrem qui dotem ei
 legauit, voluisse ut duplicatum le-
 gatum acciperet: hoc est, ut ipsi qui-
 dem legatum solueretur, marito au-
 tem dos quam ei pater promisit:
 Bbb iij

habebit vtrumque filia, dotem quam maritus est exacturus, & legatum ex causa legati. Quod si non vtrumque, sed alterutrum eam accipere pater voluerit, nempe vel legatum, vel dotem: tunc si filia legatum petet, opponetur ei doli exceptio: nec alias legatum cogetur heres solvere, quam si ei cauerit, indemnem hoc nomine cum futurum aduersus maritum ex promissione testatoris agentem ex stipulatu. Atque hæc quidem si ex testamento filia primum egerit. Per contrarium si maritus primum ex stipulatu egerit: ipse dotem accipiet, heredi non præstita cautione de indemnitate. Si autem post eum filia egerit legati nomine, repelletur exceptione, quia dos semel marito præstita est.

^a *Non enim debitori.*] Tunc autem debitor creditori inutiliter legat id quod ei debet, quando ex legato relicto nihil amplius lucrari creditor potest. Si enim lucri aliquod habeat legatum: pone enim id quod debetur in diem aut sub conditione, pure ei legatum fuisse à debitore, valet legatum, etiam si dies venerit, aut conditio eo adhuc viuo qui legauit. Hoc enim didicisti in 2. Instit. tit. de legatis.

^x *Quod si filia legauit.*] Neque enim ponas legatum inutiliter filiae relictum: nam & si pater casus restitutionis dotis post solum matrimonium sibi reseruauit, remittentur filiae ab heredibus patris, iure dotis ei legatæ.

^y *Ostenderit.*] Nota, onus probandi ei incumbere.

^z *Exceptione repellitur.*] ENANT. Dicit liber 30. dig. 84. them. 6. si pro dote filiae meae promiserō nummos centum, & eidem centum legaue- ro, non posse ipsam & generum illos centum exigere: sed inter se conueniant quali actione experiri velint pro dote legata. Lege lib. 33. tit. 4. cum paratilis ibidem positus, & finem dig. 71. lib. 35. tit. 1. quod con- ducit huic quaestioni. In dig. 69. lib. 30. dedit actionem filiae, quod in- telligendum est soluto matrimonio.

A ἔξ ἑκάτερον ἢ κόρη, καὶ πλὴν τοιοῦτα ὡς ἀπα-
τεῖν μέλλει ὁ ἀνὴρ, καὶ τὸ ληγάτον ὡς ἔξ αἰτίας
ληγάτου. ὡς εἶγε μὴ ἑκάτερον, ἀλλὰ θάτερον ἡ-
βουλήθη ταύτῃ λαβεῖν ὁ πατήρ, πούτεσιν, ἢ τὸ
ληγάτον, ἢ πλὴν τοιοῦτα. τότε, εἰ μὴ ἡ θυγάτηρ,
πρὸς τὸ ληγάτου κινήσει, ἀντιπύεται αὐτῇ δόλου
πρὸς ἀρραφὴν, καὶ οὕτω ἄλλως αὐτῇ τὸ ληγάτον
ἀναγκάζεται καταβαλεῖν ὁ κληρονόμος, εἰ μὴ ἀ-
σφαλισται αὐτὸν ὅτι εἰ ὁ ταύτης ἀνὴρ ἀπὸ τῆς ἐπε-
ρωτήσεως τῶν περὶ αὐτὴν ἐλθῇ κατ' αὐτὴν πρὸς τῆς
παιχρῆς τῆς ἐπιπορεύου κινῶν, φυλάττει αὐτὴν
τὸ ἀζημιον. ταῦτα μὴ οὖν εἰ πρὸς τὸ ληγάτου
πρὸς τὴν κόρη κινήσει. εἰ δὲ τοιαύτην πρὸς τὸν ὁ
ἀνὴρ ἐλθῇ πρὸς τῆς παιχρῆς πλὴν ἔξ ἐπιπορεύου
κινῶν, λαμβάνει μὴ αὐτὴς τῆς παιχρῆς, μηδεμίαν
ἀσφάλειαν τῶν κληρονομῶν διδοῖς. εἰ δὲ μετ'
αὐτὸν ἐλθῇ κινῶσα πρὸς τὸ ληγάτου τῆς παι-
χρῆς ἡ θυγάτηρ, ἐκβληθήσεται πρὸς ἀρραφὴν, ἐπει-
δὴ ἅπασι ἔτυχεν ἡ τοιοῦτος τῶν πρὸς ἀρραφῆς.

C Τότε δὲ ὁ χρεώτης ἀρχήσας ὡς δόμῳ τὸ ὅφ-
λοῦμον αὐτῷ ληγατεύει, ὅταν μὴ δὲν πλέον ἐκ τῆς
καταλφθέντος ληγάτου διώσῃ κερδαίνειν ὁ δα-
νειστής. εἰ γὰρ ἔχῃ τὴν κέρδος τὸ ληγάτον. τί γὰρ ὅτι τὸ
ὑποῖ μέρει, ἢ ὑποῖ αἵρεσιν αὐτῷ χρεωστούμῳ,
πούρως ἐληγατεύθη πρὸς τὸν δεδότητος, ἐρρω-
ται τὸ ληγάτον, καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἡμέρα, ἢ αἵρεσις
πρὸς τὸν ληγατεύοντος. τοῦτο γὰρ ἔγνωσ
ἐν τῇ δούτερᾳ ἰσχυροῦς. ἡτλ. δὲ λεγάτης.

Οὐτε γὰρ ἕως ἐν ταῦτ' τὸ ληγάτον ἀκερδὲς τῇ
θυγατεῖ. ἐπειδὴ καὶ ἔτυχεν ἡδὴ τοῖς καὶ τοῖς
ὅτι τῇ παιχρῇ μὴ πλὴν τῆς γάμου ἀφ' αἰσιν ἀνα-
δόσεως φυλάξας αὐτῷ ὁ πατήρ, καὶ οὕτω λοιπὸν
ἐκχωρῶνται πρὸς τὸν κληρονόμῳ τῆς πατρὸς τῇ
θυγατεῖ δικαίῳ τῆς ληγατευθείσης αὐτοῖς τοιοῦτος.

D Σημείωσαι ὅτι αὐτὴ βαρεῖται τῇ ἀποδείξει.
Τοῦ Εὐαγγελίου. Φησὶ βιβλ. λ'. διδ. πδ'.
θεμ. 5'. ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃ ὡς πρὸς τῆς
θυγατρὸς μου ῥ'. νομίσματα, καὶ ληγατεύσῃ αὐτῇ
παρ'. οὐ διώσεται καὶ αὐτὴ, καὶ ὁ γαμβρός, ἀλλὰ ῥ'.
ἀπατεῖν. ἀλλὰ συμφωνήτωσαν ποῖαν ἀγωγὴν
ἔλασιν κινήσας πρὸς τῆς ληγατευομένης.
ἀνάγνωθι βιβλ. λγ'. ἡτλ. δ'. πῶς ποῖς πρὸς αὐτὴν
πρὸς τῆς τοῖς καὶ τὸ τέλος τῆς οα'. διδ. τ' λε'. βιβλ. ἡτ.
α'. τοιοῦτος πρὸς τῆς πρὸς τῆς ζητήσεως. ἐν
ὧς θ'. διδ. τ' λ'. βιβλ. τῇ θυγατεῖ πῶς ἀγω-
γὴν δέδωκεν. ὅπως δὲ νοεῖν μὴ λύσιν τῆς γάμου.

τελειώτερον δὲ τὰ πρὸς τούτων κείμενα βιβλ. λε'.
 ιτ. α'. πρὸς τὸ τέλος τ' οα'. διτ'. ἐν δὲ τῷ α'. διτ'.
 τ' δ'. ιτ. τ' λγ'. βιβ. φησὶν, ὅτι εἴτε ἡ γυνὴ πρὸς
 τὸν, εἴτε ὁ ἀνὴρ κινεῖ, ἀσφαλίξαι τοὺς κληρονό-
 μοις πρὸς δεφενσίονος. καὶ ἡ ἀσφαλίξις αὐτῇ, ὅτι
 ἐν τῷ αὐτῷ ὁ πατὴρ τῆς γαμετῆς ἐληλάτευσεν. ἐν
 δὲ τῷ λγ'. βιβ. ὁ πατὴρ τ' αἰδρός. ἐν δὲ τῷ οα'. διτ'.
 τ' εἰρηκόμου, α'. ιτλ. τ' λε'. βιβ. λέγει τὸν αἰδρα
 ὁφείλειν ἀσφαλίξασθαι. καὶ ὅτι καὶ μὴ ἀσφαλί-
 σθαι, ἀρμύζει κατ' αὐτὸ οὐ πῖλια. ἐν τούτοις πα-
 σιν, ὁ δὲ ἐν ἐστὶν ἐν ἀντίον. ἀσφαλοὶ γὰρ οἱ θεμα-
 τισμοί.

Γυνὴ τις ἐχρυσά ποιεῖ κατὰ τὸν αἰδρα διέ-
 λυσε γάμον. ἀλλὰ μὴ πῶς τ' γάμου ἀφ' αἰσιν,
 αὐτὴς ἐπὶ αὐτὸν ἐπιδρῆλθε, καὶ γαμικὴ καὶ αὐτῇ
 ἀφ' αἰσὶν σιωπῆσθαι, ποικίλων δὲ ποικίλων
 ἐπιδόσιν, ἢ μνήμην οὐκ ἐπιήσασθαι τ' σιω-
 χέσιον. τὸ ζήτημα δὲ αὐτῶν ἢ κατὰ τὸν πρότερον
 γάμον ἐπιδόσιν ποιεῖ, καὶ ἐπὶ τ' πρὸς τὸν ποιεῖ
 εἰς νομίζεσθαι. λέγει τὸν Πάυλος, ὅτι δοκεῖ
 σιωπῆσθαι αὐτῇ τὸν δεύτερον γάμον ἐπιδόσιν
 ποιεῖ πρὸς τῆς γυναικὸς, πᾶσι εἰ μὴ ἕτερον τι
 μετὰ αὐτῶν συμπεφώνησθαι καὶ τὸ δεύτερον τὸ
 σιωπῆσθαι. καὶ ὅτι αὐτὰ οὕτως ἐστὶν, μὴ τυρεῖ
 φάσιν ὁ Οὐλπιανὸς ἐν τῷ μ'. διγες. τ' πρὸν-
 τος ιτλ.

* x. μη. δ. Εἰ δὲ καὶ ἀφ' αἰσιν γυνήσιν, καὶ μὴτε ἐπὶ
 πολὺν χρόνον χωριστῶς χρόνον, μὴτε ἐν ὅλῳ
 γαμῶν τῆς ἀφ' αἰσὶν οὐκ ἀνὴρ ἕτερον ἀγάγη-
 σθαι γαμετῶν, ἢ ἡ γυνὴ δεύτερον ἀνδρὶ σιωπῆσθαι
 πάλιν εἰς καὶ ὁ αὐτὸς νομίζεσθαι γάμος, ὡς ὁ Μάρ-
 κελλος ἐν τῷ λγ'. διγες. τ' ιτ. β'. φησὶν, καὶ πᾶ-
 λιν ἀναζητητὸν ἐστὶ τὸ θέμα. δῆλον γὰρ ὡς ἐνός
 τ' γάμου, καὶ πάλιν ἐπὶ γήματι ἢ πῶς δεχθῆναι
 ἐπιδόσιν τῶν γήματι ποιεῖ.

Τὸ δ' Ἀντωνίου. Ἀνάγνωσι διτ'. ξδ'. καὶ ιτλ.
 β'. διγες. λγ'.

Τὸ δ' αὐτῶν. Ταὐτὰ γὰρ κατὰ ὀργὴν ἢ θερμότη-
 τα μὴ ὁρᾶται, ὅτι ἐστὶ βέβαια, εἰ μὴ ποῖς αὐτῶν
 ἐπιμένει, ὡς βιβ. ν'. ιτλ. ιζ'. διγες. μη'.

Εάν τις ἀφ' αἰσιν τὸν δotalίου ἀγροῦ
 λίθους, ἢ ἀκαρπὰ ἕνα δένδρα, ἢ τὸ πᾶν
 τὸν δotalίου οἴκου πωλήσῃ, κατὰ γὰρ τὴν
 τῆς γυναικὸς, ὁ ἀνὴρ οὐκ ἀποκερδαίνει
 τούτων τὸ ἔμμημα. ἐστὶν δὲ τὸτο ἐν ποικίλῃ τῇ
 γυναικί.

A Hæc autem melius & perfectius ha-
 bentur lib. 35. tit. 1. circa finem dig.
 71. In primo autem dig. 4. tit. lib. 33.
 dicit quod siue mulier, siue primus
 maritus agat, cauet heredem defen-
 su iri. & ratio differentiarum hæc est,
 quod hic quidem pater uxoris lega-
 uit, in lib. autem 33. pater mariti. In
 71. dig. dicti 1. tit. lib. 35. dicitur ma-
 ritum cauere debere: & si non caue-
 rit, competere in eum utilem. In
 his omnibus nihil est contrarium,
 sunt enim casus diuersi.

B^a *Dos prioris matrimonij.*] Mulier qua-
 dam dotem habens diuertit à mari-
 to: verum soluto matrimonio ad eum
 reuerfa est, & maritali quidem affe-
 ctione fuit ei coniuncta: rerum au-
 tem dotalium traditionem, aut men-
 tionem earum non fecit in matrimo-
 nio. Quæritur ergo utrum dos data
 in priore matrimonio, in hoc etiam
 dos esse censetur. Dicit ergo Pau-
 lus, dotem semper tacite videri da-
 tam in secundo matrimonio à mu-
 liere, nisi aliud inter eos conuenerit
 in secundo matrimonio. hæc ita se
 habere aperte testatur Vlpianus in
 40. dig. huius tit.

b *Quod si non diuortium.*] Quod si
 non diuortium factum fuit, nec fue-
 rint multo tempore à se inuicem se-
 iuncti, nec in hoc modico tempore
 discidij maritus aliam uxorem duxe-
 rit, aut mulier secundo viro nupse-
 rit: censetur rursus vnum & idem
 matrimonium, ut ait Marcellus dig.
 33. tit. 2. & redeundum est ad the-
 ma nostrum. Certum est enim cum
 vnum sit matrimonium, in suo statu
 manere dotem quæ ab initio marito
 data fuerat.

INNOMINATI. Lege dig. 64.
 & tit. 2. dig. 33.

EIVSDEM. Quæ enim per iram
 aut calorem fiunt, rata non sunt, nisi
 quis in eisdem perseueret, ut lib. 50.
 tit. 17. dig. 48.

c *Si ex fundo dotali.*] Si ex lapidicinis
 dotalis fundi lapides, aut aliquas ar-
 bores quæ fructum non ferunt, aut
 superficiem domus dotalis volunta-
 te mulieris vendiderit, maritus eo-
 rum pretium non lucratur: id autem
 in dote erit mulieris.

ENANTIOPH. Pone conueniſ- A
ſe ne lucrum lapidicinarum ad mari-
tum pertineret. alioquin ex præſum-
ptione ei competit, vt lib. 24. tit. 3.
dig. 7. them. 10. & dig. 8. In latiore
contextu alia differentia adfertur de
lapidicinis, nempè hîc eſſe eiufmodi
vt non creſcant. in his enim quæ cre-
ſcunt, lapis qui cæditur, cedit lucro
mariti.

De lapidicinis exceptis agro ven-
dito lege libro 18. tit. 1. dig. 77. quo
dicitur, lapidicinam non eſſe, quæ
non apparet. Nota, quòd quamuis
lapis ex lapidicinis caſus fructus eſſe
videatur, tamen mariti lucro non
cædit. lapidem enim qui ex lapidici-
nis cæditur in fructu eſſe didiciſti
lib. 7. tit. 1. dig. 13. Tunc autem la-
pidem qui cæditur ex fundo dota-
li, ad maritum non pertinere dicen-
dum eſt, cùm lapidicina non eſt ex
his quæ creſcunt. Nam ſi lapidicina
talis ſit, in qua lapis creſcat, tunc la-
pis qui ex ea cæditur, pertinet ad
maritum, vt dicit Iabolenus in hoc
libro titulo vltimo dig. 18.

^d Vel ſuperficium ædificij.] ENANT. C
Non obſtat quod dicitur Inſtit. 2. tit.
8. Illic enim loquitur de immobili-
bus: ſed & hîc ſuperficium immobi-
le eſt, ſed res ſoli non eſt. Aliter et-
iam ſolui poteſt. ibi prohiberi alic-
nationem rerum inæſtimatarum: heic
autem de æſtimatis agi quæ à mari-
to vendi poſſunt, vt lib. 5. Cod. tit.
13. Sed dicet quis, rem eſſe æſtima-
tam: cur ergo requirit Iuriſconſul-
tus vt voluntate mulieris fiat ven-
ditio? Pone ad vtilitatem mulieris
ſuperficij permutationem factam
fuiſſe in pecuniam, ſecundum dig.
26. Poteſt aliter quoque dici, cum
qui habet ſuperficium, non eſſe do-
minum ædificij, ſed ſoli dominum,
vt libro 43. tit. 18. Conſenſus au-
tem mulieris hîc meminit, quia
dicit dig. 32. ſequ. tit. cùm mulier
quæ fundum æſtimatum centum
nummis in dotem dederat, pactum
conuentum feciſſet cum viro vt di-
uortio facto redderetur fundus tan-
tidem æſtimatus: maritus autem ea
conſentiente vendidiſſet eum ducen-
tis nummis, eſſe in poteſtate mari-
ti poſt diuortium vel fundum dare,

Τοῦ Εναντιοφανοῦς. Ὑπόθου συμφωνηθεῖσαι
ὅτι κέρδος τῆς λατομίας, μὴ ἀφαιρῆναι τῷ ἀν-
δρὶ. ἐπεὶ καὶ περὶ τῆς ἀφαιρέσεως βιβλ. κδ'.
ὑπ. γ'. διγες. ζ'. θεμ. ι'. καὶ διλ. η'. ἐν τῇ πελά-
τει, ἑτέραν λέγει ἀφαιρῆναι, ὅτι περὶ λατομίας
ἔστιν ἐν τῷ τοιοῦτον, οἷα οὐκ αὐξάνεται. ἐπεὶ γὰρ
τῆς αὐξανόμενων ἔστιν ὁ τεμνόμενος λίθος εἰς
κέρδος τῷ ἀνδρὶ.

Περὶ λατομίου ἐξαρεθέντος ἐν πελάτῳ ἀ-
γροῦ, αἰάγων βιβλ. ιη'. ὑπ. α'. διγες. οζ'. ἐν ᾧ
φησὶν, ὅτι λατόμιον οὐκ ἔστι ὁ μὴ φανόμενον. ση-
μειώσαι, ὅτι καὶ ὁ ἐκ τῆς λατομίας τεμνόμενος
λίθος καρπὸς ἐστὶν εὐκαί. ἀλλ' οὖν οὐκ ἀποκερ-
δαίνει τὸν οὐκ αἰὲρ, ὅτι γὰρ καρπὸς ἔστι, καὶ ὁ ἐκ τῆς
λατομίας τεμνόμενος λίθος. ἐγὼς ἐν τῇ βιβλ.
ζ'. ὑπ. α'. διγες. ιγ'. τότε δὲ εἶπε πὺν ἐκ τῆς
λατομίας τῷ δοπαλίῳ ἀγροῦ τεμνόμενον λίθον,
μὴ ἀφαιρῆναι τῷ ἀνδρὶ, ἔνθα μὴ τῆς αὐξανόμε-
νων ἔστι ὁ λατόμιον. εἰ γὰρ καὶ φύσιν τῆς αὐξανο-
μένων ἔστι ὁ λατόμιον, τότε ἐξ αὐτῶν ὁ τεμνόμενος
λίθος τῷ ἀνδρὶ ἀφαιρῆναι, ὡς ὁ Ιαβολένος ἐν τῇ
περὶ τὸν βιβλ. ὑπ. τελευτ. διλ. ιη'. φησὶν.

Τοῦ Εναντιοφανοῦς. Μὴ νομίσας ἀπὸ κεῖθεν
ὅτι εἰρημὸν ἐστὶν πτωχῶν β'. ὑπ. η'. ἐκ δὲ γὰρ
περὶ ἀκινήτων φησὶ. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὅτι ὑπερ-
φίττον δηλονότι ὅτι ὑπερφίττον ἀκινήτων ἔστιν, ἀλλ'
οὐκ ἐδάφικόν ἔστι. καὶ ἑτέραν λύσιν εἶπε, ὅτι ἐκ δὲ
πῶς κώλεις τῆς ἐκποιήσεως εἶπεν ἐπὶ τῇ ἀδελ-
φότητι. ἐπεὶ δὲ τῆς ἀφαιρέσεως ἐπὶ τῇ ἀδελ-
φότητι, καὶ περὶ τῆς διώσεως ὁ αἰὲρ, ὡς
βιβλ. ε'. τῷ κώδικος ὑπ. ιγ'. ἀλλὰ φησὶ τις ἐπὶ
ἀεσιματίζονα. ἀλλ' οὖν ἐπεζητεῖ γνῶμη τῇ γυ-
ναϊκὸς γινέσθαι πῶς περὶ τὸν νομικόν; ὑποθου
ὅτι ἐπὶ συμφέροντι τῆς γυναικὸς ὅτι περὶ συ-
τίζων, οὗτεσιν αἰταλλαγῇ ὅτι συτίζων εἰς γρή-
ματα ἐγύρετο, καὶ ὁ καὶ διγες. ἐστὶ καὶ ἄλλως εἶ-
πεῖν, ὅτι ὁ ὅτι συτίζων ἔχων, οὐ δεσπόζει τῷ οἰ-
κῆματι, ἀλλ' ὁ τῷ ἐδάφει δεσπότης, ὡς βιβλ.
μγ'. ὑπ. ιη'. τῆς δὲ σωματέσεως τῆς γυναικὸς
ἐμνημόνευσεν ἐν τῷ, ἐπειδὴ φησὶν διλ. λβ'.
ὅτι ἐξῆς ὑποθου, ὅτι ἀγρὸν ἀεσιματίζον β'. νομι-
σμάτων ἐπιδόσθαι γυνὴν σωματέσθαι ὁ αἰὲρ,
ἵνα ἀφαιρῆται γυναικὸς ποσὸν ἀξίος ὁ ἀ-
γρὸς ἀποδοθῇ. τῶν δὲ ὁ αἰὲρ σωματέσθαι αὐ-
τῆς, ἀφαιρῆσαι νομισμάτων ἐπαλῆσεν, ἀ-
δελφὸν ἔχει καὶ ὁ ἀφαιρῆσαι ὁ αἰὲρ ἢ τὸν ἀγρὸν,

ἢ τὰ σ'. νομίματα πῶδα χεῖν. εἰ δὲ μὴ κτ' σωμα-
 ρεσιν τῆς γαμετῆς πέπρακε, πῶτως τὸν ἀρρὸν
 χρεώσῃ. καὶ ὅτι τῷ σωμαφίκιον τοῦτο τοιοῦτον
 ὑπόρου σύμφωνον.

Σημείωσαι ὅτι δίδωται ὁ ἀνὴρ σωμαρῶντος
 τῆς γυναικὸς, καὶ ὁ σωμαφίκιον τῷ δοταλίου πι-
 πρᾶσκειν οἴκου. Ἀλλ' ὅτι τὸ δὲ ὅ ἐκ τῆς ἀφ-
 ᾤσεως ἕμμημα ἐν πατρὶ ἐστὶ τῇ γυναικί,
 ἐπειδὴ δοτάλιον, τοῦτέστιν ἀδελφίμητον θεματίζ-
 ῶν οἶκον ἐφ' οὗ ἐστὶν ὁ σωμαφίκιον. ἑτέρω δὲ λό-
 γῳ ὅτι εἰ δαπάνημασι τῷ ἀνδρὶ ἐγγέτο ὁ σω-
 μαφίκιον, ἔχῃ πῶδα κατὰ χεῖν, ὡς ὅτι οὐπὶλίοις
 δαπάνημασιν ὁ ἀνὴρ.

Υπόρου αὐτὸν δὲ ἀνάγκης ἐπαγγείλασθαι. ὡς
 γὰρ ὅτι δεδωκεν ἡ τῆς γυναικὸς καὶ μὴ ἐκ πα-
 τρῆσως, τοῦτέστι μὴ δοναδίαι ἀνὴρ.

Τοῦτο μὴ ὡς ἐτυχεν νοήσης, ἀλλὰ τότε εἰπέ
 αὐτὸν κινδυνώσκειν ὅτι τῷ ἐπαρῶτηθέντος δεδω-
 κὸς ἀπορία, ὅταν ἢ ἐπαρῶται ἢ μὴ ὁ συνη-
 ναί τὸν γάμον ἐγγέτο, ὅτε καὶ ἡδυνάτο αὐτὸν ὁ ἀνὴρ
 ἀπατηῖται. ἢ παρὲς τῷ γάμῳ ἐπερωτηθῶμαι,
 μὴ δὲ ὁ συνηναί τὸν γάμον ἐπὶ ὅπως ἂν, καὶ δυ-
 νάμενος πῶδα ἀνδρὶ ἀπατηθῶμαι, γέρονεν
 ἀπορος. εἰ γὰρ παρὲς τῷ γάμῳ γέρονεν ἀπορος,
 οὐκ ἐκληθήσεται ὁ ἀνὴρ. μήπω γὰρ τῷ γάμῳ
 παρῶται οὐκ ἡδυνάτο αὐτὸν ἀπατεῖν, ὡς ὁ
 Οὐλπιανὸς ἐν τῷ κα'. διγ. τῷ πρὸντος ἱτ. φθί-
 σας ἐδίδαξεν. μὴ ἐπαρῶται ὅτι δὲ ὁ κέρδιον
 ἐν τῷ μέ. διγέτω τῷ πρὸντος ἱτ. φθί. ἀνάγκη
 διγ. λγ'. ν'. οα'. πδ'.

Ὡς καὶ πατὴρ ἐστὶ, μὴ ὡς πατὴρ δὲ οἴχεται,
 ἀλλ' ὡς χρεώσης τῆς αὐτῆς θυγατρὸς, τυχὸν ἐμαλ-
 κιπάτης τυγχούσης, πῶδα πᾶσι αὐτῆς ἐπαρῶ-
 τήν πατρίκα, καὶ οὕτως ἐκκαλεῖται ὁ ἀνὴρ, ὡς δὴ
 ποτε αὐτὸν οὐκ ἐμεθόδωσεν ὅπως ἐπὶ τυγα-
 ροντα.

Μήτηρ χρεώσις κέρμοις ἵνας ἔχρησε τῇ οἰ-
 κείᾳ θυγατρὶ. τοῦτοις ὁ τῆς κέρμοις πατὴρ ὅτι
 δέδωκε τῇ αὐτῆς ἀνδρὶ λόγῳ πατρικός. τούτων
 οὕτω γενημένων ἐτελεύτησεν ἡ μήτηρ ὅτι ἵνα
 ἄλλω κληρονομῶ. μὴ δὲ τούτων ἡ δεσποτεία πα-
 ρὲς τῷ πᾶσι μητέρα κληρονομήσῃ, καὶ δίδωται
 τούτοις αὐτὸς ἐκ δεικν. τούτων δὲ ἐκ δεικν. ἡ
 ἡθονα πατρὶκα δοκεῖ ὁ τῆς κέρμοις ἀνὴρ εἰληφέναι.
 καὶ ἐπειδὴ ἐξενικήθη τὰ δοθέντα αὐτῇ λόγῳ πατρι-
 κός, ἀρμόττει αὐτῇ καὶ τῷ πενήτερι ἀναγνῆ.

vel nummos ducentos. Quod si fun-
 dum consensu mulieris non vendi-
 dit, eum omnimodo restituere de-
 bere. Pone ergo tale pactum inter-
 cessisse etiam in superficie.

Nota maritum consentiente vxore posse etiam domus dotalis super-
 ficium vendere: idem autem pretium
 ex venditione redactum in dote erit,
 quia dotalem, hoc est, inestimatum,
 ponit esse domum in qua est super-
 ficium. Alia autem ratione, quo-
 niam si impensis mariti factum sit su-
 perficium, maritus retentionem ha-
 bet ut in impensis vtilibus.

^c *Qui dotem promissit.*] Pone eum ex
 necessitate dotem promississe, ut pu-
 ta si debitor esset mulieris: non au-
 tem ex voluntate, hoc est, donandi
 animo.

^f *Mariti periculo.*] Hoc non temere
 & indistincte accipiendum est, sed
 dicas inopiam debitoris qui dotem
 promissit periculo viri esse, quando
 promissio vel post nuptias contractas
 facta est, cum & eum maritus con-
 uenire poterat: vel ante nuptias pro-
 mississe, post nuptias autem cum ad-
 huc in facultatibus esset, & a mari-
 to conueniri posset, lapsum faculta-
 tibus esse. Nam si ante nuptias defe-
 ctus sit facultatibus, non imputabi-
 tur marito: nuptiis enim nondum
 secutis conuenire eum non poterat,
 ut Vlpianus docere occupauit dig.
 21. huius tituli. Non obstat dig. 45.
 huius tituli. Lege digest. 36. 50.
 71. 84.

^g *Quod si debitor.*] Adeo ut licet pa-
 ter non quasi pater, sed quasi debi-
 tor filiae suae fortè emancipatae, do-
 tem promiserit, marito imputetur
 D cur eum non conuenierit cum adhuc
 soluendo esset.

^h *Si rem uxoris.*] Mater ornamenta
 quaedam aurea filiae suae vtenda de-
 dit, hac pater puellae viro eius in do-
 tem dedit. deinde mortua est ma-
 ter alio quodam herede relicto. eo-
 rum dominium manet apud here-
 dem matris, eaque vindicare potest.
 quo secuto maritus puellae minorem
 dotem accepisse videtur. & quia da-
 ta ei dotis nomine euicta sunt, ei
 competit aduersus focerum actio.

ⁱ *In dotem filie.*] Si quidem focer A ornamenta æstimata in dotem dederit, euictis eis vir ex empto contra eum ager, vt didicisti dig. 16. Si vero inæstimata, ex stipulatu, siue stipulatio interposita sit, siue non, sed tantum dotem dare promiserit. viro enim actio ex stipulatu competit aduersus promissorem, quamuis stipulatione promissionem non firmauerit, vt ostenditur lib. 5. Cod. tit. 13. constit. 1. Non obstat dig. 69. huius tit. them. cuius initium, res æstimatas, verum lege ibi positam adnotationem.

^k *Dotem à patre.*] Didicisti ex 33. dig. huius tit. si pater puellæ vel ipsa puella, vel etiam extraneus, ex liberalitate, non autem ex necessitate dotem dare promiserit, & facultatibus defectus sit, periculum respicere ad maritum. Hoc intellige, quando postquam maritus stipulatus est, obligationem non nouauit. cæterum periculo eius est, si ad inopiam peruenit qui dotem promisit, non mulieris, à marito semel facta nouatione.

INNOMINATI. Vt didicisti const. 33. lege etiam dig. 41. 49. & 71.

^l *Antea autem.*] Erat autem periculo mulieris quando ex liberalitate non ex necessitate promisit quis dare dotem marito secundum distinctionem quæ posita est in 33. digesti. Ideo autem facta nouatione periculo mariti est, quia nouatio est instar solutionis.

^m *Si debitor mulieris.*] Debitor mulieris iussu eius viro pecuniam expromisit, deinde vir iussu mulieris acceptam eam fecit. Dicit Vlpianus mulierem, non virum damno adfici per acceptilationem iussu eius factam. Hæc cum dixisset Vlpianus, & causam non aperuisset propter quam mulier ab initio effecisset, vt debitor eius pecuniam à se debitam viro expromitteret, dicit, thema propositum à nobis pertinet ad illum debitorem qui dotis nomine promisit debitum. operæpretium autem est querere vtrum priusquam contraheretur matrimonium, an post contractum, acceptilationem fecerit vir debitori qui promisit. multum enim

Ei μὲν ἀγαπημένους ὁ πενήτης ἐπιδέδωκε τοῖς χρυσοῖς χάσμασι, ἔχῃ ὁ γαμβρὸς κατ' αὐτὸ πλὴν δὲ ἐμπλο πούτων ἐκνίκησιν, ὡς ἐγὼς ἐν τῇ 15'. διγέτω τῷ πρῶντος λιτ. εἰ δὲ ἀγαπημένους, ἔχῃ πλὴν δὲ σπουδαίου, καὶ τε ἐπηρεωτήθη, καὶ τε μὴ, ἀλλὰ μόνον ἡσέχετο παρὶναι δοῦναι. ἀρμόττει γὰρ ἡ παρὶναι δὲ σπουδαίου τῇ γήμονι καὶ τῷ ὑποχρεώτου διδόναι πλὴν παρὶναι, καὶ μὴ ἐπρωτῆσαι πλὴν ὑποχρεῖσιν ἐπεσφράγισεν, ὡς ἀνύκεται βιβλ. ε'. τῷ κώδικος, ὑπὸ τὸν 19'. τῷ βιβλ. λιτ. ἐν τῇ α'. ἀγαπᾷ τῷ λιτ. μὴ ἐκπαυθῇ (οἱ δὲ κείνον ἐν τῇ 18'. διτ. τῷ πρῶντος λιτ. ἐν τῷ θέματι, οὗ ἡ ἀρχὴ, τὰ ἀγαπημένους. ἀλλ' ἀνάγνωθι πλὴν ἐκείσε κειμένῳ παρὰ γραφίῳ.

Οἶδας ἐν τῷ 19'. διτ. τῷ πρῶντος λιτ. μαθῶν, ὅτι ἐὰν ὁ τῆς χάσας πατήρ, ἢ αὐτὴ ἡ κόρη, ἢ καὶ ἐξωπικὸς καὶ φιλοπρίαν, οὐ μὲν τοῖς ἀνάγκης ἐπερωτῇ παρὶναι διδόναι, καὶ ἀπορὸς ἡνται, οὐ κινδυνεύει ὁ ἀνὴρ. τῷ δὲ νόμον, εἶτα μὲν δὲ ἐπερωτῇ μὴ ἐνοβιάσει τῷ ἀγῶνι ὁ ἀνὴρ. τῷ δὲ ποιήσαι, αὐτὸς λοιπὸν ἐπὶ τῇ ἀπορίᾳ τῷ ἐπρωτῇ τῷ παρὶναι κινδυνεύει, καὶ οὐχ ἡ γυνή, τῆς νοβιάζοντος ἀπαξ ὑπὸ τῷ ἀνδρὸς γαμήλιος.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ὡς ἐγὼς ἀγατ. 19'. ἀνάγνωθι καὶ διγέτω μα'. μθ'. καὶ οα'.

Εκινδυνεύει δὲ ἡ γυνή, ὅταν καὶ φιλοπρίαν καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης πλὴν ἀρχὴν ἐπηρεωτήθη ὡς παρὶναι διδόναι τῷ ἀνδρὶ καὶ τῷ ἐν τῇ 19'. διτ. κειμένῳ ἀγῶνι. ἀγῶνι τῷ δὲ νοβιάζοντος γαμήλιος ὁ ἀνὴρ κινδυνεύει, ὅταν καὶ ἐπρωτῇ μὴ ἐνοβιάσει.

Ο τῆς χάσας χρεώτης καὶ κέλεισιν αὐτῆς ἐπηρεωτήθη ὁ χρεὸς τῷ αὐτῆς ἀνδρὶ. μὲν ταῦτα ὁ αὐτὸς καὶ κέλεισιν τῆς γαμήλιος ἀκεπρίλατ ζύονα τούτω πεποίηκε. καὶ λέγει ὁ Οὐλπιανὸς, πλὴν γυνῆ καὶ οὐ τὸν ἀνδρα ζημιόδοι ἀγῶνι τῆς γαμήλιος καὶ κέλεισιν αὐτῆς ἀκεπρίλατ ζύονος. ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Οὐλπιανὸς, καὶ μὴ τῷ δηλώσας πλὴν αἰτῶν δι' αὐτὴν ἡ γυνή πλὴν ἀρχὴν τὸν οἰκείον δεδίπορα πρὸς κέλεισιν ἐπερωτῇ πλὴν ὁ χρεὸς τῷ οἰκείῳ ἀνδρὶ φησὶν, ὅτι παρὶναι ἐκείνου τῷ δεδίπορος τὰ παρὶναι ἡμῖν εἶρηται θέμα, ὅστις ὀνόματι παρὶναι ἐπηρεωτήθη ὁ χρεὸς. ἀξίον δὲ κακεῖνο ζητῆσαι, πότερον παρὶναι ἢ συζητῆσαι τὸν γάμον, ἢ μετὰ τῷ ἀκεπρίλατ ζύονα πεποίηκεν ὁ αὐτὸς τὰ ἐπρωτῇ τῷ δεδίτω. πολλὴ γὰρ

A interest. Nam si post contractum ma-
trimonium, quando dos propriè con-
stituta est, iussu vxoris acceptilatio-
nem vir fecit vt proponitur, tunc
per acceptilationem dotem promif-
sam perdit: potest tamen agere man-
dati aduersus mulierem, vt ait VI-
pianus post sequens digestum. Sin
autem cum nondum secutæ essent
nuptiæ, accepto tulit, perinde est
atque si ab initio dos promissa non
fuiſſet. Si ergo, vt dictum est, nu-
ptiæ secutæ non sint, neque marito
dotem promississe videtur qui dele-
gatus fuit ei debitor: neque enim
alias perdit mulier actionem aduer-
sus debitorem suum, etiam si eum
delegarit marito, & ipse delegatus
promiserit, quàm si secutæ sint nu-
ptiæ. Nam his non infecutis, manet
nihilominus debitor mulieri obli-
gatus. & hoc Nota.

ⁿ *Et iussu eius vir.*] INNOM. Sin autem contra eius voluntatem acceptam pecuniam fecerit, periculo eius est, licet soluendo non sit is qui promisit, vt de focero dictum est in fine dig. 66. them. 7. tit. 3. lib. 24.

o *Si quidem post nuptias.*] INNOMIN.
Lege duo dig. sequentia, & lib. 46.
tit. 4. dig. 4. Certum est, si non do-
tis causa promissit debitor mulieris,
sed alia ex causa, vt puta si cū ex
causa emptionis, aut conductionis,
aut legati deberet marito, effecerit
vt debitor suus ei promitteret: super-
fluum esse quærere quando maritus
accepto tulerit, ante nuptias an post
nuptias.

P *Maritus dotem perdit.*] Perdit maritus dotem seu obligationem aduersus eum qui promisit : habet autem actionem mandati aduersus vxorem, & ius compensationis, vt dicit Vlpianus dig. 38. Pone autem maritum iussu, vt dictum est, vxoris debitori eius acceptam fecisse, non leuiter nec temere, sed ex illis causis, ex quibus etiam constante matrimonio potest maritus dotem vxori soluere, & si soluerit, non culpatur soluto matrimonio. Causas autem ex quibus etiam constante matrimonio vxori dotem rectè soluit maritus,

Ccc

dicit Paulus 3. digest. huius tituli. A
Lege quæ ibi adnotata sunt.

¶ *Dos non videtur constituta.*] Matrimonium enim dotis stipulationem confirmat. Itaque quoniam nuptiis non secutis non videtur debitor qui ei delegatus fuit, promississe, nihil egit maritus qui accepto tulit, ut ait Paulus in sequ. digest. Quæstio. Quid ergo si ante nuptias quidem maritus accepto tulerit, postea autem nuptiæ secutæ sint, nunquid sic quoque exstinguitur actio quæ postea marito competit aduersus debitorem qui promissit? Stephanus, maximè: potest tamen maritus mandati agere aduersus vxorem, & debitum exinde compensare, ut dicit Vlpianus in sequ. dig. Nec obstat quod dicitur lib. 46. Digest. tit. 4. dig. 4. vbi Pomponius ait, acceptilationem sub conditione fieri non posse. Hic enim acceptilatio tacitè sub conditione facta videtur, nempe si nuptiæ secutæ sint, etiam si conditio expressa non fuerit nisi ex mente legis. Nam quod acceptilatio sub conditione tacita non etiam expressa fieri possit, manifestè ostendit Vlpianus dig. 43. huius tit. Nec tibi mirum videatur, quod iussu vxoris maritus accepto ferre possit. Potest enim quis etiam per procuratorem qui speciale mandatum habeat, etiam alium obligatione liberare, facta acceptilatione, ut dicit Paulus in dicto libro & tit. dig. 3.

¶ *Priore autem casu.*] Rursus agit Vlpianus de themate digesti 36. vide autem quid dicat. Damno mulierem adfici quod maritus iussu eius debitori delegato eidemque promissori, accepto tulerit, manifestum est. Nunquid autem obligatur marito mulier quæ iussit accepto ferri debitori? Hoc cum quæsisset Vlpianus dicit, mulierem obligari mandati actione, maritum autem iam in dotem habere id in quod mulier mandati iudicio obligata est. Quamobrem rectè superius dictum est mulierem damno adfici per acceptilationem factam iussu eius constante matrimonio debitori delegato. Nam si aduersus ma-

Φησὶν ὁ Παῦλος ἐν τῷ γ'. διτ. τῷ πρῶτοντος ὑπὸ
ἀνάγνωσιν τῆς αὐτῆς διγ. πρῶτα γραφῆς.

Ὁ γὰρ γάμος βεβαίως ἐπὶ τῷ ἐκείνῳ
σιν. ὥστε ὅταν μὴ πρὸς τὸν γάμον, οὐτε δὲ
κεῖ ἀπὸ τῆς ἐκείνου διγ. * δελεατὸν αὐτῶν * δε-
δεβίτωρ, ὅθεν ἐποίησεν ὁ ἀνὴρ ἀκεπιλατίζονα λεγα-
πεποινηκώς, ὡς περ καὶ ὁ Παῦλος ἐν τῷ ἐπομῶν τευδῆς
διγέτω φησὶν. Ερώτησις. ἢ οὐκ ὅτι πρὸς τὸν γάμον
Γάμον ἐγγύετο πρὸς τὸν ἀνδρὸς ἢ ἀκεπιλατίζονα
πρὸς τὸν δε μὲν αὐτῶν ὁ γάμος, ἀρα σὺν τῷ
οὕτως ἢ ἀρμόσασα μὲν αὐτῶν τῷ ἀνδρὶ κατὰ τὴν
ἐκείνου τῆς δεβίτωρος ἀγωγῆς; Στεφάνου. καὶ
B πδρῦ. δυνάται μὲν τοὶ κατὰ τῆς γυναικὸς πλὴν
μὰν δά τι κινῆν ὁ ἀνὴρ, καὶ ὅ ἐν τῷ τῆς κομπεσα-
τῶν τῆς γυναικὸς, ὡς ὁ Οὐλπιανὸς ἐν τῷ ἐξῆς διγέτω
φησὶν. καὶ μὴ ἐναντιωθῆναι τῷ εἰρημνόν ἐν τῷ
μτ'. τῷ διγέτω βιβ. ὑπ. διγ. διγ. ἐνθα φη-
σὶν ὁ Πομπώνιος, ὅτι οὐ δυνάται ἀκεπιλατίζονα
γίνεσθαι ὑπὸ ἀρεσιν. ἐν τῷ γὰρ ἢ ἀκεπιλατ-
C τίζονα σιωπηρῶς ὑπὸ ἀρεσιν δοκεῖ γίνεσθαι πλὴν
ἐὰν πρὸς τὸν γάμον, καὶ οὐ ῥητῶς ἢ ἀρεσιν ἐκπε-
νηται, ἀλλ' ἐκ τῆς νομοθεσίας. ὅτι γὰρ δυνάτον
ὑπὸ ἀρεσιν, σιωπηρῶς μὲν τοὶ καὶ οὐ ῥητῶς ἐκπε-
C φωνημὲν γίνεσθαι ἀκεπιλατίζονα, δεικνύει
ἄφωτος ὁ Οὐλπιανὸς ἐν τῷ μγ'. διτ. τῷ πρῶτοντος
ὑπ. μὴ δόξῃ δὲ τῷ γάμον, εἰ κατὰ κέλθουσιν
τῆς γυναικὸς δυνάται ὁ ἀνὴρ ποιεῖν ἀκεπιλατ-
τίζονα. δυνάται γὰρ ἡ καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν γάμον
ἰδικὸν ἐργοντος πρὸς τὸν γάμον, καὶ ἐλθουσι
ἐτερον ἢ ἐξῆς κατ' αὐτῶν ἐνοχῆς, καὶ ἐλθουσι
δοσὶν γυναικὸς ἀκεπιλατίζονος, ὡς ὁ Παῦλος ἐν
τῷ εἰρημνόν βιβ. καὶ ὑπ. διτ. γ'. φησὶν.

Πάλιν ἡμῖν πρὸς τὸν ἐν τῷ λγ'. διγ. γεμ. ὁ Οὐλ-
πιανὸς ἀφ' ἑαυτοῦ λέγειται. καὶ ὅρα ἢ φησὶν. ὅτι μὲν ζημι-
οῦται ἢ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ κατὰ κέλθουσιν αὐτῆς ἀκε-
D κεπιλατίζονα πεποινηκῶς ὅς δελεατὸν τῆς καὶ ἐ-
κείνου τῆς αὐτῆς δεβίτωρ, δηλον. ἀρα ὅ ἐν τῷ
ὅς ἀνδρὶ κέλθουσα τῷ τῷ ἀκεπιλατίζονα ὅς
εἰρημνόν ποιῆσαι δεβίτωρ; τῷ τῷ ζητήσας ὁ Οὐλ-
πιανὸς, ὅτι μὲν γυναικὶ φησὶν ἐνέχεσθαι τῷ ἀνδρὶ τῇ
μδρδὰ τι ἀγωγῇ, τὸν δὲ ἀνδρα τῷ τῷ λατὸν ἐχθρὸν ἐν
πρὸς τὸν γάμον εἰς ὅσον αὐτῶν ἐνεργημὲν ἐχθρὸν
τῇ μδρδὰ τι ἀγωγῇ. ὥστε καλῶς ἀνωτέρω εἴρηται
τῇ γυναικὶ ζημιούσῃ ἀπὸ τῆς ἐν σιωπῇ τῷ γά-
μῳ καὶ κέλθουσιν αὐτῆς γυναικὸς ἀκεπιλατίζονος
ὅς δελεατὸν τῆς δεβίτωρ. ἐὰν γὰρ βλαβῇ κινήσας

καὶ τὸ ἀνδρὸς πλὴν τοῦ πατρὸς ἀγωγῶν, ὁφείλει
 κομπενσατεῦν τὸ οἰκείαν κέλευσιν, οὐτέστι ὅτι ἐκ
 τῆς μηδράπιδος. καὶ εἰ μὴ ἐτυχεν ἡδὴ κατα-
 βληθὲν ὁ ἀνδρὶ, δυνάται τὸ τοῦ πατρὸς ἀγωγῶν
 ἀγωγῆς ἀπατεῖν. εἰ δὲ μήπω κατέβαλεν, ὁφεί-
 λει κομπενσατεῦν τὸ ἐκ τῆς μηδράπιδος πρὸς
 αὐτῆς ὁφειλόμενον. οἷον ὅτι δέδωκε πατέρα
 ἀφ' αὐτοῦ νομισμάτων, καὶ ἐδεξάτο τὸν δε-
 βίτορα αὐτῆς παρ' ἀνδρὶ ρ'. νομισμάτων ὁφείλοντι
 αὐτῇ ὡς εἴη μὴ πλὴν πάντων πατρὸς τριακῶσα
 νομισμάτων, ἐνόχον δὲ αὐτῇ εἴη παρ' ἀνδρὶ τῇ μη-
 δράπιδος τὰ ρ'. νομισμάτων, ἐνταῦθα καὶ κέλευσιν αὐ-
 τῆς πλὴν ἀκχεπιδιζήσας πεποίηκε ὁ δεβίτορας. εἰ
 μὴ οὖν ταῦτα τὰ ρ'. νομισμάτων * ἐπέβαλε ὁ ἀν-
 δρὶ, κινεῖται τοῦ πατρὸς τῶν τριακῶσων νομισμάτων, καὶ
 πάντων ἀπατεῖται πλὴν πατρὸς· εἰ δὲ μήπω κα-
 τέβαλεν, ὅτι ὁφείλει τοῦ πατρὸς τῶν τριακῶσων νομι-
 σμάτων κινεῖν πλὴν τοῦ πατρὸς ἀγωγῶν, ἀλλὰ
 κινεῖται μὴ τοῦ πατρὸς ἀφ' αὐτοῦ νομισμάτων,
 κομπενσατέτω δὲ τὰ ρ'. νομισμάτων τὰ ἐκ τῆς
 μηδράπιδος παρ' ἀνδρὶ πρὸς αὐτῆς ὁφειλόμενα.

Τοῦτο γὰρ ποιεῖ καὶ μὴ πλὴν ἐλθούσης πατρὸς
 παρ' ἀνδρὶ τὰ νομίζονται. ἀνάγνωθι πρῶτος ὁ
 ξζ'. διτ. τὸ πρῶτον τοῦ.

Οἷος γὰρ ἐκ τῆς δὲ ἀναγωγῆς τῶν ἰσχυρῶν
 μαθῶν, ὅτι ὅτι τῆς ἰντερβίβος ἐλθούσης, εἰ μὴ
 ἰδικῶς ἀδεμπήσῃ ὁ πεκούλιον, δοκεῖ καὶ παρ' αὐ-
 τῇ σιωπῇ τῆς δὲ ἐλθούσης οἰκέτη.

Καλῶς εἶπε παρ' ἐκ τῆς σωματικῆς πα-
 ραμάτων. δοῦλοι γὰρ τότε τυγχάνοντες, ὅτι ἡδύ-
 νατο ἀσώματα ἵνα, οὐτέστι ἀγωγῶν ἔχον ἵνας.
 δοῦλος γὰρ οὐτε ἐνέχεα δυνάται, οὐτε ἐνόχον ἔχον
 ἵνα, ὡς παρ' αὐτῇ μὴ αἰνέεται, μάλιστα δὲ ἐν
 παρ' δ'. τῆς δὲ βέβαιος βιβλ. ἡτ. de peculio διτ.
 μα'. τοσοῦτον ὅτι καὶ ἐνταῦθα σιωπῇ τῆς αὐτῆς
 πεκούλιον, οὐ δυνάται τὰς πεκούλιας κινεῖν ἀ-
 γωγῶν διὰ τὴν ἐκχώσεως. ἐφ' αὐτῇ γὰρ αὐτῇ αἰ-
 ἀρμώσας παρ' αὐτῇ, καὶ παρ' αὐτῇ αὐτῇ,
 ὁ αὐτῇ ἐπέχοντι παρ' αὐτῇ, ἀγωγῇ γὰρ ἀρμώσα-
 σα παρ' αὐτῇ, καὶ ἐκ τῆς ἐκχώσεως ἐφ' ἑτέρου οὐ
 δυνάται μεταπράσσει παρ' αὐτῇ, ὡς καὶ ἐν παρ'
 δ'. βιβλ. τῆς δὲ βέβαιος ἡτ. α'. διτ. γγ'. οἷον παρ'
 δέδωκε.

Τοῦ Ἀναγνώστη. Ἀνάγνωθι διτ. ξζ'. ὁ παρ'
 Φασὶν ὅτι ἐὰν δοῦλη γινώσκουσα, ἢ ἀγνοοῦσα
 πλὴν ἰδῇ κατὰσιν, ὁ παρ' αὐτῇ παρ' αὐτῇ.

Basil. Tom. IV.

ritum de dote agere voluerit, debet
 compensare iustum suum, hoc est,
 id quod ei debet ex mandato. Et si
 quidem iam solutum marito fuerit,
 potest id petere actione de dote. Si
 autem nondum soluit, debet com-
 pensare quod debet ex mandato.
 Verbi causa, dedit ei res ducento-
 rum nummorum, & delegavit ma-
 rito debitorem suum qui ei centum
 nummos debet: adeo ut esset qui-
 dem dos vniuersa trecentorum num-
 morum, ipsa autem marito obli-
 gata esset mandati in centum, cum
 iussu eius debitori accepto tulerit.
 Si ergo hos centum nummos mari-
 to soluit, agat de nummis trecentis
 & totam dotem petat. Sed si nondum
 soluit, non debet de trecentis num-
 mis actionem de dote mouere, sed
 moueat quidem de nummis ducen-
 tis, compenset autem nummos cen-
 tum qui marito ab ea debentur ex
 causa mandati.

[Si serua seruo.] Hoc enim facit ut
 post libertatem existimentur in dote
 esse quæ data sunt. Lege omnino dig.
 67. huius tit.

[Non adempto peculio.] Didicisti e-
 nim ex Instit. tit. de legatis, cum in-
 ter viuos seruus manumittitur, nisi
 specialiter ademptum fuerit pecu-
 lium, videri ex præsumptione vna
 liberari cum seruo.

[Ex rebus corporalibus.] Rectè dixit,
 ex rebus corporalibus. cum enim
 tunc serui essent non poterant ali-
 qua habere incorporalia, hoc est, ali-
 quas habere actiones. Seruus enim
 neque obligari potest, neque vllum
 habere obligatum, ut passim osten-
 ditur, maximè autem libro quarto,
 de rebus, tit. de peculio digest. 41.

[Quinetiam ubi cum eo liberatur pec-
 culium, peculiare actiones mouere
 non potest sine cessione. ex enim iam
 competierunt eius domino, & he-
 redi eius qui personam eius sustinet.
 Actio enim quæ personæ competit,
 citra cessionem ad alium transmitti
 non potest, ut traditur lib. de rebus
 4. tit. i. dig. 53.

[IN NOMIN.] Lege dig. 67. quo
 dicitur ancillam quæ sciens aut igno-
 rans conditionem suam, res mihi in

Ccc ij

dotem dedit, non facere me earum A
dominum, sed manet illius cuius
antea fuerant, nisi vsucapta est. nec
sunt contraria. est enim alius & alius
casus.

x. Spado qui.] IN NOMIN. Spadonis appellatione omnes eunuchi continentur, vt lib. 50. tit. 16. dig. 128. Vlpiani. Quod autem & spado, & qui vnum testiculum habet, vxorem ducat & generet, didicisti lib. 21. tit. 1. dig. 6. Rectè quoque miles fit qui vnum testiculum habet, vt lib. 49. tit. 16. dig. 4.

y. *Dotem renouare.*] Iam dixi dig. 30.
huius tit. tacitè ex præsumptione vi-
deri conuenisse inter virum & vxor-
em, vt dos quæ in prius matrimo-
nium data est, sit etiam in secundo,
nisi aliud inter eos conuenerit.

² *Cuiuscumque sexus.*] Siue masculus, siue femina dotem promiserit. Dote enim promissa cessat etiam exceptio Velleiani, etiam si mulier dotem pro alia dare promiserit, vt scire est ex libro 4. Cod. tit. 29. constitut. 12. & 25.

¶ Et conditionis sunt.] Hoc accipe pro
fieri potest. nec dixeris etiam seruum
si promissit, obligari. Seruus enim
non obligatur, vt tradidi 39. dig. hu-
iustit. Illud ergo Conditionis sic in-
tellige, vt dixi in Indice, siue sui iu-
ris, siue in potestate sit is qui pro-
missit.

INNOMINATI. Illud conditionis ita
intellige, vt referatur ad eum qui in
potestate est, & eum qui est sui iuris,
non autem ad seruum.

^b *Non enim verba.*] Nota intuendum
esse id quod agitur, non autem ver-
ba contrahentium.

In yberiore textu Digestorum additur: Nam & si quis purè dotem dare promiserit, eam tacitè dare promissit, si nuptiæ secutæ fuerint.

Mulier marito.] Non obstat quod positum est lib. 40. dig. tit. 4. dig. 4. ubi dicit Pomponius non posse acceptilationem fieri sub conditione: nec dixeris quoniam in hoc casu sub conditione videtur fieri acceptilatio, nempe si sequantur nuptiae, id quod actum est, inutile esse. Nam primum quidem constante matrimonio ponit acceptilationem factam esse ratione dotis. Vide enim quid dicat.

τα ἐν παλαιῇ, οὐ ποιῶμεν δευτέρῳ αἰσῶν, ἀλλ'
ἐκείνου λόγου, οὗ καὶ παρ' ἔργον ἦσθαι. εἰ μὴ
διὰ τῆς χρονίας νομῆς ἐδεσπόδησθαι. καὶ οὐκ εἴ-
σιν ἄνθρωπα. ἔτερον γὰρ θέμα καὶ ἔτερον.

Τοῦ Ἀνωνόμου. Ἡ ὀνομασία τῆ ἀπάδου, πᾶν τὰς τοῖς Δυνούχοις δηλαῖ, ὡς βιβλ. ν'. ὑπ. ιγ'. διγ. ρκ'. Οὐλπιανὸς. ὅτι δὲ καὶ ὁ ἀπάδων καὶ ὁ μονόρχης γαμῖ, καὶ γενοποιεῖ, ἐγνωσ βιβλ. κα'. ὑπ. α'. διγ. γ'. καὶ γραπῶτης δὲ καὶ ὁ μονόρχης καλῶς γίνεται, ὡς βιβλ. μθ'. ὑπ. ιγ'. διγ. δ'.

Τούτο εἶπον θεὸς καὶ ἐν ταῖς λ'. διΓ. τῇ παρ. 1.
 τος πτ. ὅτι δοκεῖ χ' ἀρόλη-ῖν σιωπηρῶς συμπε-
 φωνῶσα μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ὥστε κοῖ-
 ηα εἶναι ἐν ταῖς β'. γὰρ μὲν τὰ κατὰ τὸ πρῶτον
 ὅτι δόξεντα συνοικέσιον. πλὴν εἰ μὴ ἕτερον
 μεταξὺ αὐτῶν σιωφωνήθη.

Τοῦτέστιν εἴτε ἄρρην, εἴτε θήλειαν πλὴν παρθε-
 νῆα ἐπρωτήθη. παρθεὶς γὰρ * ὑποκειμένης, ἄρ- * ἰσ. ὑ-
 γαί καὶ ἡ τῆς Βελλεισαρείου παρθεγραφῆ, καὶ ὑπὸ παρθε-
 ἄλλης ἑνὸς ἐπρωτήθη παρθεῖνα παρθεγενή, ὡς
 ἐστὶ μαθεῖν ἐκ τῶν δ'. βιβλ. τῆς κώδικος, ἡτ. κθ'.
 α. παξ. 13. καὶ κε'.

Τούτο κατὰ τὸ ἀνδεχόμενον νόσον. καὶ μὴ εἰ-
 πης ὅτι καὶ δοῦλος ἔστιν ὁ ἐπερωτηθεὶς, κατέχευται.
 C δοῦλος γὰρ οὐκ ἀνέχεται, ὡς καὶ παρ' Ἰνδ. διγ. τῷ
 παρόντος ἡτ. ἱ. πρὸς δέδωκα. τὸ οὖν αἰρέσεως
 οὕτως ὡς καὶ παρ' Ἰνδικι εἶπον νόσον, εἴτε ἡ ἐξέ-
 στος, εἴτε ἀντεξούσιος ἔστιν ὁ ἐπερωτηθεὶς.

Τὸς Ἀπὼνύμω. Τὸ conditionis, τοῦ
καζούσιον καὶ αὐτεξούσιον νόησον, καὶ μὴ τοῦ
δοῦλον.

Σημειώσαυ ὅτι τὰς παραβολὰς αὐτῶν
ἔχον, καὶ οὐ τοῖς ῥήμασι τῶν συναλλαπόντων.

Πρόσκειται τοῖς ῥηθεῖσιν ἐν ταῖς πλατείαις. καὶ
 ὡς πύργος ὡς ἐσφωτιστῇ παραθήκη διδόναι, δι-
 λυνόντι παραβαλόντων τῶν γάμων, αὐτίκω σιωπη-
 ρῶς ἐπρωτῆσθαι διδόναι.

Βλέπε μὴ ὀκνηώσῃς ὁ κείμηνον ἐν τῷ μ.
τῷ διγέγων βιβ. ζυτ. σλ'. διγες. σλ'. Πομπανίος
Φησιν, μὴ διῶασαι ἀκκεπιλατζίονα γίνεσθαι
ὑπὸ ἀρεσιν καὶ μὴ εἶπης ὅτι ὅτι καὶ ὅτι τῷ
πρόντος θεματός ἀκκεπιλατζίων ὑπὸ ἀρεσιν
γίνεσθαι δοκεῖ, πλὴν ἐὰν παρθεῶσιν οἱ γάμοι,
ἄρξῃσιν ὁ γένος. παρθεῶσιν μὲν γὰρ στυγισμῶν
τῷ γάμῳ θεματίζου πλὴν ἀκκεπιλατζίονα
γενημῶν ἀόγῳ παρθεῶσιν. Βλέπε γὰρ τί φησι,

Cum debitor maritus. Maritus δὲ κυρίως ὁ γήμας ὀνομάζεται. ἔπειτα δὲ καὶ ἂν εἴπῃς πρὸς τὴν γυναῖκα γαμήλια πλὴν ἀκχεπιδιγάζοντα παρὲς χάριν, διωατόν. σιωπηρὰ γὰρ αἵρεσις ἐκείνου τῇ ἀκχεπιδιγάζοντι δοκεῖ, καὶ οὐκ ἔστιν ἰδικῶς ἐκφωνηθεῖσα ὑπὸ τῆς ποιησαμένης πλὴν ἀκχεπιδιγάζοντα· καὶ μὴ παρβαίνοντων τῶν γάμων, οὕτως ὅτι, ὥς μήτε γυμνασίου πλὴν ἑρμῆς ἢ ἀκχεπιδιγάζον, ὥς Οὐλπιανὸς ἐν ταύτῃ. διγέτω φησιν, πλατύτερον τὰ παρὲς τοῦτων ἀφαιρέσει.

Εάν ὁ τῆς γυναῖκος δεδίτωρ ὑπὲρ αὐτῆς παρὲς ἐπαρῶν τῇ τῷ ἀνδρὶ ὑπὸ αἵρεσιν, καὶ μὴ ταῦτα τῶν ἢ διωατῇ τῶτον ὁ ἀνὴρ ἀπατήσας, πούτεστιν, τῶν ἢ πλὴν αἵρεσιν ἐξελθεῖν, ἢ τῶν ἢ συγγνώμην τὸν γάμον, ἀπορροὶς ὁ δεδίτωρ γνήσιος, ἢρεσε πλὴν γυναικα μάλλον τὴν ἐνδοθεν ζημίαν ὁρᾶν. ὅτι μὴ δοκεῖ ὁ ἀνὴρ τὸν κίνδυνον ἀναδέξασθαι τῇ γαμματοῦ κατὰ τὸν χρόνον ἐν ᾧ ὁ γάμος ἀπατῇ οὐκ ἡδυνάτο ἀφ' αὐτῶν αἵρεσιν, ἢ ἀφ' ὅ μὴπω παρβαίνει τὸν γάμον. ὥς εἴ γε πλὴν ἑρμῆς ὅτε καὶ ὑπὸ αἵρεσιν ἐπαρῶν τῇ γαμματοῦ, ἀπορροὶς ὁ δεδίτωρ ἴδιος, τότε ὁ ἀνὴρ ὅτι τῇ ἐνδοθεν κίνδυνος ἐστὶ ζημία, ὅτι μὴ ἀγνοήσας τοιοῦτον δοκεῖ κατὰδέξασθαι τὸν δεδίτωρα, ὁποῖος ἴδιος ὅτε πλὴν ἑρμῆς αὐτῷ ἐπαρῶν.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Καλῶς παρὲςκειται ὁ γνῶσκων. ἔγνω γὰρ βιβλ. ιζ'. ὑπλ. α'. διγέτω κτ'. ὅτι ὁ δεληγατῶν τὰς κρεδύταις ἴδον γυναικῶν, δοκεῖ κατὰβελήκεναι, καὶ ἀπορροὶς ἴδιος ὁ δεληγατῶν. ἀναγνώστῃ τῇ ἐξῆς βιβλ. ὑπλ. γ'. διγ. κβ'. θεμ. γ'.

Θέλει ὅτι ὁ ἀνὴρ ὥς περὶ μαρτυρίας, εἰδὼς ὅτι ἂν ἀπορροὶς ὄντα * ἐπαρῶν, οὐ ἀφαιρέσει δὲ δωρεοῦ μέρους, πούτεστιν οὐχ ὥς βουλόμενος δωρεοῦ τῇ γυναίκα, ἀφ' ὅ κείνον ἐν ταύτῃ. διγέτω.

Τοῦ Ἀνωνύμου. Ἀνάγνωστῃ βιβλ. κδ'. ὑπλ. γ'. διγέτω. λ'. θεματ. β'. ὡς περὶ αὐτῇ πλὴν ἑρμῆς αὐτῷ παρβαίνοντος ἢ γυνὴ ἐπαρῶν τῇ πλὴν παρὲς.

Οὐτε γὰρ δίχαρον κατὰδικάζουσα αὐτὸν ὑπὸ τῆς γυναῖκος παρὲς ζημιῶν, ἀφ' αὐτῇ ἀφ' αὐτῇ ἐπ' αὐτῷ κατενεχθείσης κληρονομίας, ὁφείλει τὰς αἰδοί.

Basil. Tom. IV.

Cum debitor maritus. Maritus autem proprie dicitur is qui uxorem duxit. Deinde etiam si dixeris ante matrimonium factam esse stipulationem dotis causa, id fieri potest. Videtur enim tacita conditio inesse stipulationi, etiam si specialiter expressa non sit ab ea quæ acceptum tulit: & si nuptiæ sequantur, perinde est atque si ab initio acceptilatio facta non fuisset, ut ait Ulpianus dig. 43. de eo tractans fufius.

^d Si debitor mulieris.] Si debitor mulieris pro ea dotem promiserit sub conditione, & postea, antequam maritus petere posset, hoc est, priusquam existeret conditio, aut si existisset conditio, antequam contractum esset matrimonium, debitor soluendo esse desierit: placuit ad mulierem magis respicere periculum: non enim videtur maritus cautionis periculum subire voluisse eo tempore quo debitum exigere non potuerit propter conditionem, aut quod nondum nuptiæ secutæ essent. Quod si iam ab initio cum debitum sub conditione promitteret, debitor soluendo non fuerit, maritus huius damni periculum subit: quod sciens videatur talem admisisse debitorem, qualis fuerit cum initio ei promissit.

^e Maritus sciens.] INNOMIN. Rectè additur illud, sciens. Didicisti enim lib. 17. tit. 1. dig. 26. eum qui creditori debitorem suum delegat, videri soluisse, etiam si delegatus soluendo non fuerit. Lege lib. seq. tit. 3. dig. 22. them. 3.

Pone quod maritus, ut proponitur, sciens debitorem minus idoneum admisit, non tamen donandi animo uxori, propter id quod habetur in dig. 53.

^f Si debitor mulieris.] INNOMINATI. Lege lib. 24. tit. 3. dig. 30. them. 2. perinde ac si mulier ipsa dotem initio principaliter promississet.

^g Nec maritus damnum.] Nec enim æquum est ut ipse damnetur mulieri eius pecuniæ nomine, quam ipsa met debet marito propter sibi delatam hereditatem.

Ccc iij

ἔξει πλὴν αὖτε παρὶς ἀπαίτησιν ἡ γυνή· πλὴν εἰ μὴ τυχόν ὅτι οὕτω πλὴν ἀκκεπιλατζίονα πεποίηκεν ὁ ἑξωτικός, ἵνα τῷ γάμου καθ' οἷον δὴ ποτε ἀγαλουμένου ἔσπαν, αὐτὸς ἔχῃ τὸν κονδικτίριον εἰς ἀπαίτησιν τῶν ἡρέοις, ἐφ' ᾧ τ' ἀκκεπιλατζίονα πεποίηκεν. τότε γὰρ οὐχ ἔξει τ' αὖτε παρὶς ἀγωγὴν ἡ γυνή. τῆς δὲ παρὶς κατὰ τὰ εἰρημέτα τῆς ἀκκεπιλατζίονος συστάσης, καὶ ἐπακλουσησόντων τῶν γάμων ἔτω ἡ γυνὴ γίνεσθαι τ' ἀπαίτησιν τῆς παρὶς ἀγαλουμένου τῷ γάμου, ὥστε εἰ μὴν ποδραλὴν ἡ κατὰ τῷ δεβίτορος ἐνοχλή, ἥ τις ἀφ' τῆς ἀκκεπιλατζίονος ἐσβέσθῃ, ἡ γυνὴ πλὴν παρὶς κατὰ βάλλεσθαι, μὴ ποδραλὴν μὲν πλὴν τῷ γάμου ἀφ' αἰσιν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς διηρηβυμένους τῇ ἀφ' αἰσιν καί τοις. εἰ δὲ ὑπὸ ἡμέραν ἡ ἐνοχλή, καὶ ὡρὴν ἡ λυθύναι τὸν γάμον, τουτέστιν ἐφ' ὅσον ὁ γάμος σιωπᾷται, μήπω πρὶν ἢ λυθύναι, καὶ μὲν τῷ γάμου ἀφ' αἰσιν, οὐ πλὴν αὖτε παρὶς ἀγωγὴν κινεσθαι, ὅσθι κατὰ τοὺς τ' ἀφ' αἰσιν ἡρέοις ποιεῖσθαι πλὴν ἀπαίτησιν, ἀλλὰ τῆς ἡμέρας, ἐφ' ἧς ἔτυχε ὁ δεβίτωρ πλὴν ὄρχλιν ἐφωτηθεῖς. εἰ δὲ καὶ ἐλγνὴ πλὴν ἔτυχε δεδωκώς, ὅτε τ' ὄρχλιν ἐδάμεισται, παρὸς ὅσον ἀναεοῦσθαι, καὶ πλὴν κατὰ τῷ ἐλγνὴ τοῦ ἐνοχλίου. τὸν αὐτὸν δὲ ἔσπαν καὶ αἰρεπὶχὸν ἡ δὲ ἡρέος, ὅσθι εἰς πορὶς μετενέκεται ἀφ' τῆς ἀκκεπιλατζίονος, καὶ τ' αἰρεπὶσως ἡ ἡρέος ἐπὶ διελύθη ὁ γάμος. παρὸς ὅσον ἔστιν ὑπὸ πλὴν αὐτῶν αἰρεσιν ἀποκαθίστασθαι τ' ἐνοχλίου. ὥς εἴγε σιωπᾷται τῷ γάμου σιωπᾷται πλὴν αἰρεσιν ἐξελεῖν, πάλιν ἀγαλουμένου τῷ γάμου γίνεσθαι ἡ τῶν ὀφειλομένων ἀπαίτησις, κατὰ τοὺς ἡρέοις ἐφ' οἷς ἡ ἀφ' αἰσιν κελεύει γίνεσθαι τῆς παρὶς πλὴν ἀπαίτησιν.

Μὴ ἐνδρὺν δὲ ἡ δὲ τὸ κείνον ἐν τῷ α'. τῶν δὲ ἡρέοις βιβ. ἡτ. δ'. διγ. ι'. ἐντα ὁ ἰαβολένος τὸν καῦσα δάπα καῦσα νὸν σεκαῦτα δέδωκε κονδικτίριον ὅτι ἀπαίτησιν τῶν νομισμάτων, ἐφ' οἷς dotis causa γέγενεν ἀκκεπιλατζίων, ὥς δὴ τὸν παρὸς τῷ ἀγωγῆς μὴ σωβρὺς, καὶ μὴ πορὶς οἱ γάμοι. ὁ δὲ ἐναντίον ἐν τῷ φησὶν ὁ οὐλπιανός, ὥστε μὴ σωβρὺς τῶν γάμων φυλάττεται τ' παρὸς ἐν ἐνοχλίου ὅτι γήματος. ἐν γὰρ ὅτι αὐτὸ διγ. τ' γυναικα αὐτῶν ὁ ἰαβολένος ἡμαλίζῃ ποιήσας τ' ἀκκεπιλατζίονα ὅτι μνηστευσάμενος. ἀφ' ὅσθι τῶν ὀντος τ' ἡματισμῶν, ἀφ' ὅσθι εἰς ἡ γυνὴ καὶ πλὴν ἀποελέσθαι, καὶ ὅτι εἰς ὅσθι, ὅσθι δὴ τὸν

A mulier dotis exactionem : nisi forte sic accepto tulit extraneus, ut quoquo modo solutum fuerit matrimonium, ipse conditionem habeat ad exactionem debiti, propter quod accepto tulit. Tunc enim non habebit mulier de dote actionem. Dote autem secundum ea quæ dicta sunt constituta per acceptilationem, & secutis nuptiis, ita oportet fieri exactionem dotis soluto matrimonio, ut si quidem pura sit obligatio aduersus debitorem, quæ acceptilatione perempta est, oporteat dotem solui non statim soluto matrimonio, sed secundum tempora præstituta in constitutione. Sin verò obligatio in diem fuerit, & ante solutum matrimonium, id est, quandiu constat matrimonium, non præterit: soluto matrimonio actionem de dote mouere non oportet, neque secundum tempora constitutionis exactionem facere, usque in diem quo debitor promisit ab initio. Quod si etiam dedit fideiussorem, cum ab initio debitum contraxit, renouanda etiam est obligatio aduersus fideiussorem. C Eodem modo & si debitum conditionale fuerit quod in dotem per acceptilationem conuersum est, & pendente conditione solutum fuit matrimonium: obligatio restitui debet eadem conditione. Sed si constante matrimonio conditio extiterit, rursus soluto matrimonio fit exactio eorum quæ debentur, secundum tempora quibus constitutio iubet dotis exactionem fieri.

• Sed manet prior obligatio.] Non obstat quod habetur i. lib. de rebus tit. 4. dig. 10. ubi Iabolenus dedit conditionem causa data causa non secuta ad repetitionem nummorum quos dotis causa accepto tulit, nempe quod principali non conseruetur actio, etiam si nuptiæ secutæ non fuerint. Contrarium autem hîc dicit Ulpianus, si nuptiæ non sequantur, in suo statu seruari priorem obligationem. Nam in eo 10. dig. ponit Iabolenus ipsam mulierem sponso accepto tulisse. Cum sit ergo casus diuersus, meritò quoque diuersi sunt effectus, idque merito. Manifestum

Ccc iiij

est enim mulierem nupturam, & propter speratas nuptias accepto ferentem marito & debitori, maximè habere in votis, & maximopere studere, ut illico sequantur nuptiæ: & ideò, ut debitum ei in dotem sit. Extraneo autem promittenti, aut etiam dotem danti pro muliere, hoc solum propositum est, ut cum nuptiæ secutæ fuerint, liberetur quidem statim debitor quod ad ipsum attinet: incipiat autem deberi mulieri ex causa dotis. Et meritò ex utriusque personæ voluntate atque animo lex liberationi principalis debiti formam dans, aut statim, aut post contractum fuerit matrimonium, debitorem ait liberari prima actione. Huius rationis distinctionem habes in 9. digest. Nota autem cum mulier ipsa ante nuptias res aliquas in dotem dat, statim maritum effici dominum eorum ex præsumptione. Cum autem extraneus res suas in dotem dedit, non alias maritus earum dominus efficitur ex præsumptione, nisi secutæ nuptiæ fuerint.

P Et marito dedisse.] Adquiratur autem seu competit mulieri nuptiis non secutis, causa data causa non secuta conditio, cum debitori suo extraneus accepto tulit, ut in totum & irreuocabiliter mulieri donaret, ut scire est ex his quæ dicit Vlpianus lib. 1. de rebus, tit. 4. dig. 6. ubi etiam dicit mulieri onus probandi incumbere.

¶ Dotem sibi reddi.] **INNOMINATI.** Extraneus enim, id est, quilibet præter patrem, dotem dans pro muliere, nisi eam sibi reddi stipulatus fuerit, videtur donare mulieri, ipsaque eam repetit, ut lib. 5. Cod. tit. 12. const. 31. & tit. 13. constit. vn. Similiter & tit. 14. constit. 9. Lege etiam huius tit. dig. 9.

Diffusior Dig. textus habet, Conditionem ad debiti exactionem: & Stephanus ibi adnotat, certi conditionem intelligendam generalem, quæ etiam pro actione ex stipulatu intenditur. pone enim ut ex facto proponitur, extraneum dotis restitutionem sibi recepisse.

¶ Maritus sua die.] Res enim mobiles vel se mouentes, aut incorporales, intra annum: immobiles autem

A γὰρ ὅτι ἡ μὲν γυνὴ μέλλουσα γάμῳ παρορμη-
λεῖν, καὶ διὰ τὸν ἐλπιζόμενον γάμον ἀκκεπίλα-
τζίονα ποιοῦσα τὰ ἀνδρὶ καὶ δεδίποει, πᾶσαν δι-
χὴν ἔχῃ καὶ ἀποδιδῶν τὸν παρὰ χρεῖμα παρορμῶν τὸν
γάμον. καὶ εἰς ὅτι αὐτῆς σκοπὸς αὐτὴν εἶναι τὸ
χρεὸς αὐτῇ ἐν παρική. ὁ δὲ ἐξωπικὸς ἐπαρτώμε-
νος ἢ καὶ ἐπιδιδούς ὅτι γυναικὸς παρική, τὴν καὶ
μόνον ἔχῃ σκοπὸν, ἵνα ὅταν παρὲξ ὁ γάμος, εἰ ἀ-
ρα παρὲξ, ἐλθὼν περὶ τῆς γυναικὸς ὁ δεδίπορ
παρὸς αὐτὸν, ἀφ᾽ ἧται δὲ τὸ χρεὸς εἶναι τῇ γυναικί.
καὶ εἰκότως ἐκ τῆς ἐκείνου παρορμῶν ἀφ᾽ ἧ-
σεως ὁ νόμος τῇ λιβερατζίονι τῇ παρτωτόπου
χρεὸς χαρυνίζων, ἢ αὐτὴν, ἢ μὲν τὸ συζῶναι τὸν
γάμον ἐλθὼν παρὲξ τῆς παρορμῶν ἀγωγῆς
φασὶ τὸν δεδίπορα. τῇ τοιοῦτου λογιζομένου τὴν διαρ-
σιν ἔχῃς ἐν τῇ θ'. διγ. σημειώσαι ὅτι ἐντα μὲν αὐ-
τῇ ἡ γυνὴ παρὲξ τῷ γάμῳ ἐπιδίδωσι παρὰ χρε-
μα λόγῳ παρική ἐαυτῆς, παρὰ χρεῖμα δεσποτῶν
τοῦτων τὸν ἀνδρα ποιεῖ καὶ παρὸν ἦν. ἐντα ὁ ἐξω-
πικὸς ὅτι τὰ παρὰ χρεῖμα λόγῳ παρική ἐπιδε-
δωκὼς, ὅτε ἄλλως κατὰ παρὸν ἦν γίνεται τού-
των δεσποτῆς ὁ αἰὲρ, εἰ μὴ παρὲξ ὁ γάμος.

C Παρορμῶν δὲ, ἢτοι ἀρμόττει τῇ γυναικί
μὴ παρὲξ αἰνόντων τῷ γάμῳ ὁ καὶσα δάτα καὶ-
σα νὸν πεκούτα κενδικήκιοι, ἐντα τὰ οἰκεία δεδί-
ποει τὴν ἀκκεπίλατζίονα πεποίηκεν ὁ ἐξωπικὸς
ὡς βουλόμενος ἀναφαιρέτως δωρήσασθαι τὴν γυ-
ναῖκα, ὡς ἐστὶ μαρτυρῶν ἐξ ὧν ὁ Οὐλπιανὸς ἐν τῷ α'.
βιβ. τῷ δὲ ῥέβοις πτ. δγ. γ'. φησὶν. ἐντα καὶ
τὴν γυναικα φησὶν βαρῶσαι τῆς ἀποδείξεσιν.

D Τοῦ Αἰωνίου. Εξωπικὸς γὰρ πυτῆσι πᾶς
παρὰ τὸν πατέρα ἐπιδιδούς τὴν γυναικὸς παρὸ-
κα, καὶ μὴ εἰς αὐτὸν ἐπαρτῶν τὴν ἀνάδοσιν, δωρεῖ-
σαι δοκεῖ τῇ γυναικί, καὶ αὐτὴ ἔχῃ τὴν ἐπαρτάλην,
ὡς βιβ. ε'. τῷ κώδικος ἡτ. ββ'. ἀφ.τ. λα'. καὶ ἡτ.
ιγ'. ἀφ.τ. α'. καὶ μόνῃ. ὁμοίως καὶ ἡτ. ιδ'. ἀφ.τ. θ'.
ἀνάγνωθι καὶ τοῦτου τῷ ἡτ. διγ. θ'.

Τὸ πλάτος ἔχῃ τὸν κενδικήκιο ἐἰς ἀ-
πόλησιν τῶν χρεὸς ἔχῃ καὶ φησὶ παρὰ χρε-
φόμενος ὁ Στέφανος, τὸν κέρπον γυνικὸν νόσον
κενδικήκιο, ὅς καὶ αὐτὴ ἐξ ἐπιπολάτου κι-
νεῖται. ἵνα γὰρ ὅτι κατὰ τετεματίσαι τὴν
ἀνάδοσιν τῆς παρική ἐφύλαξεν αὐτῷ ὁ ἐξω-
πικὸς.

Τὰ μὲν γὰρ ἐν κινήτοις, ἢ ἀποκινήτοις, ἢ
ἀσωμάτοις, ὡς ἐστὶ ἐν αἰσθητοῖς. τὰ δὲ ἐν ἀκινήτοις

Cod. 13. tit. libri prima eaque vnica
tit. constit.

Vel eam emancipauerit.] A casu simili probatur id quod dictum est. Nam quemadmodum inquit, si puella facta sit sui iuris morte patris, manet nihilo minus actio ex stipulatu aduersus patrem qui dotem promissit, & aduersus heredes eius: ita etiam si pater non decesserit, sed emancipatione sui iuris facta fuerit puella pro qua pater dotem promissit, manet nihilo minus actio ex stipulatu integra aduersus eum & eius heredes.

Si mulier nuptura.] Mulier cui filiusfamilias debebat mille aureos, si filiifamilias patri nubendo ei dotem promiserit his verbis: Quod mihi debes, vel quod mihi filius tuus debet, doti tibi erit: Iulianus ait, eam non obligari ex promissione, nec omnino cogi dare marito mille in dotem: sed eorum verborum quibus vsa est hunc esse effectum, nempe quibus dixit, Quod mihi debes, vel quod filius tuus mihi debet, hoc doti tibi erit, vt videatur in dotem tantam quantitatem dare, quantam consequeretur si aduersus patrem filiifamilias ageret de peculio. Assentitur his quæ dicta sunt Marcellus, & dicit, si post eam promissionem aduersus patrem, vel aduersus filium actionem principalem mouere voluerit, repelli eam pacti exceptione. Si autem actione ex stipulatu experietur, soluto scilicet matrimonio: tantum consequetur quantum probatum fuerit filiumfamilias habuisse in peculio eo tempore quo dotem marito promissit. Hoc autem dico, cum post contractum matrimonium dotem promiserit. Nam si ante nuptias dotem promissit, tunc, vt dictum est, tantam quantitatem soluto matrimonio consequetur, quantum filiusfamilias habuit in peculio eo tempore quo nuptiæ factæ sunt.

CYRILLI. Mulier Titio nubens sic promissit, quod mihi filius tuus debet, vel tu, doti sit, consideramus tempore nuptiarum quid in peculio fuerit, aut tempore stipulationis cum post nuptias promissit. Idem est etiam si filio nupserit, sed si nubens extraneo filiumfamilias delegauit,

A καλῶς ἐπὶ τὸν γ'. τζ' βιβλ. βιτ. ἐν τῇ α'. ἐν μέν τῃ βιτ. ἀφ' αὐτῆς.

Aπὸ τοῦ ἀπλησίου θέματος πιστὸν τὸ εἶρηλθόν. ὡς γὰρ φησὶν αὐτεξουσίας ὑπομνήτης κόρης τῇ τελευτῇ τῆς πατρὸς ἐσθὲν ἢ τὸν ἢ εἰς τοῦ πατρὸς καὶ τῆς ἐπερωτηθέντος τῆς πατρὸς πατρὸς, καὶ κατὰ τὴν αὐτῆς κληρονομίαν. οὐκ ἔστι καὶ μὴ τελευτήσας τῆς πατρὸς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐμαῖς πατρὸς. Ἐπὶ γὰρ αὐτῆς αὐτεξουσία ἡ κόρη ἐστὶν ἢ ὁ πατήρ. ὡς ἐχέτω τὴν πατρὸς, μὴ εἰς ἐσθὲν ἢ τὸν ἢ εἰς τοῦ πατρὸς σωζομένης κατ' αὐτῆς καὶ τῆς αὐτῆς κληρονομίαν.

Γινώσκεις ὁφειλομένην τῇ αὐτεξουσίᾳ τὸν χίλια νομίσματα ἐὰν γαμουμένη τῇ πατρὶ τῆς αὐτεξουσίας, πατρὸς αὐτῆς ἐπηλείλατο τοῖς πατρὸς αὐτὴν χρησαμένη τοῖς ῥήμασιν. ὁ πατήρ μου χρεώσῃς, ἢ ὁ πατήρ ὁ σὸς υἱός μου χρεώσῃς, τῆς πατρὸς αὐτῆς ἐπὶ τῇ πατρὶ. φησὶν ὁ Ιουλιανὸς μὴ εἶναι αὐτῇ ἐκ τῆς ἐπαγγελίας, μηδὲ δύνασθαι εἰσελθεῖν εἰς πατρὸς τὰ χίλια πέντε διδόναι νομίσματα τῇ ἀνδρὶ, ἀλλὰ τῇ αὐτῆς εἰρηλθόντων ῥημάτων τῆς πατρὸς. ὁ ἀποτέλεσμα δὲ αὐτῆς εἶπεν, ὁ πατήρ μου χρεώσῃς, ἢ ὁ πατήρ ὁ σὸς υἱός μου χρεώσῃς, τῆς πατρὸς αὐτῆς ἐπὶ τῇ πατρὶ, δοκῇ ποσὺν πέντε διδόναι ποσότητα λόγῳ πατρὸς, ὅσῳ αὐτῇ ἐλάμβανεν τὴν πενταχίλια καὶ τῆς πατρὸς τῆς αὐτεξουσίας κινῶσα. συντίθεται τοῖς εἰρηλθόντος ὁ Μάρκελλος, καὶ φησὶν, ὅτι μὴ πέντε ποσὺν ἐπαγγελίας, εἴτε καὶ τῆς υἱοῦ, εἴτε καὶ τῆς πατρὸς ἐπὶ τῇ πατρὶ κινῶσαι τὴν πατρὸς ποσότητα γὰρ αὐτῆς, ἐκβληθήσεται πακρὺ τῇ πατρὶ. εἰ δὲ πέντε πατρὸς πατρὸς εἰς τοῦ πατρὸς κινήσῃ, ἀφ' αὐτοῦ τῆς γάμου, δηλοῖται, ποσὺν πέντε λήψεται, ὅσον ἀποδοθήσῃ ἐκ τῆς αὐτεξουσίας ἐπὶ πενταχίλια καὶ τὸν πατρὸς ἐπὶ τῇ πατρὶ ἐπὶ τῇ πατρὶ.

D γείλατο τῇ ἀνδρὶ. τῆς δὲ λέγω ἐνταῦθα μὴ ὁ συνηναι τὸν γάμον τῇ τῆς πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῇ πατρὶ. εἰ γὰρ πατρὸς τῇ γάμου ἐπὶ τῇ πατρὶ τῇ πατρὶ, τότε ποσὺν πέντε, ὡς εἶρηται, ποσότητα λήψεται. ἀφ' αὐτοῦ τῆς γάμου, ὅσῳ ὁ αὐτεξουσίας εἶχεν ἐπὶ πενταχίλια καὶ τὴν πατρὸς ἐπὶ τῇ πατρὶ. Κωνσταντῆς. Γινώσκεις γαμουμένην Τίτιον, ἐπὶ τῇ πατρὶ, εἰ τί μου χρεώσῃ ὁ υἱός σου, ἢ σὺ, ἔστω ἢ ἐπὶ τῇ πατρὶ. σκοπεῖται ἐν τῇ γάμου ἢ εἶχε τὸ πενταχίλιον, ἢ ἐπὶ τῇ πατρὶ ἐπὶ τῇ πατρὶ, ὅτε μὴ τοῖς γάμου ἐπὶ τῇ πατρὶ. ὁ αὐτὸς ἐστὶ καὶ τῇ υἱοῦ ἐπαγγελίας. εἰ δὲ εἰς τῇ γάμου τῇ πατρὶ ἐπὶ τῇ πατρὶ ἐπὶ τῇ πατρὶ.